

അടയാളം അടയാളം

ഉറപ്പാക്കിയിരിക്കുന്നു.

චරිත විවේකය.

ශ්‍රී ධාතෘකවර්තනාභරණභූතවූ සුරාවාසී

රත්දෙලේ

සුගතසාසන ධර්මයාචාරිය

ධම්මාලෝකාරාහිඨානමහානාසක සභික

සාමිපාදයන් වහන්සේගේ

අනුරාත ප්‍රියසූතවූ

රත්දෙලේ-මහාමධගලසමුදාරාමාස්ථායී

ආමාසී-සුදසන නාමි නිවේදිත

ලියනලද සිංහලාභි වර්ණාසකයායි.

—00—

රත්දෙලේ

එම්. ටී. ආම්. වික්‍රමරත්න සේනාසාසක

නීතිඥ මහතා විසින් සමාරාධිතයි.

—

බලපිටියේ

ගරුමුනි ආචාර්යදසෝසාසිසාවික්‍රමරත්න අස්සුනාම

විසින් ප්‍රකාශිතයි.

—00—

ඩී. ඩබ්ලිව්. ගුණරත්න විසින්

අම්බලම්ගොඩ

විද්‍යා ප්‍රකාශයන් හා ලියවී

මුද්‍රාපිතයි.

ශ්‍රී. වූ. 2148.

ක්‍රි. ව. 1904.

CHARIYA-PITAKAYA.

EDITED WITH A SINGHALESE TRANSLATION

BY

REV. W. SUDASSANA TIERA

MAHAMANGALA SAMUDDRAMA

RANDOMBE

Chief Pupil of the Late Right Reverend
S. S. D. W. DHAMMALANKARA, HIGH PRIEST.

— 00 —

At the request of

H. J. M. WICKRAMARATNE SENANAYAKA ESQR:

PROCTOR

— 00 —

PUBLISHED BY

G. ARON DE ZOYSA WICKRAMARATNA

BALAPITIYA

— 0 —

PRINTED BY, D. W. GUNERATNE

AT THE VIDYAPRAKASA PRESS,

AMBALAMGODA.

2448 A. B.

1904.

කොළඹ මාලිගාකන්දේ
විද්‍යාදාය පර්වේ ණාධිපති
ඥාන දෙශානන්ද ප්‍රසිද්ධ

ත්‍රිපිටක මාලිගාවරා චායා ත්‍රි සුමධනලා හිමාන

(කොළඹ නව කෝරළලෙහිද
ශ්‍රීපාදසානසෙහි සහ ගාලුපලානේද)
ප්‍රධාන සංඝනායක සභාවේ ඥාති පාදකව පිහිටි

විසිත් ද

විස්කඩුවේ අනිකවාරාමාධිපති

ඥාන දෙශානන්ද ප්‍රසිද්ධ

පවරනෙරුනහි කාවර්ස මහාවිහාරී රාජගුරු

සුභුති නායක සභාවේ ඥාති පාදකව පිහිටි

විසිත් ද

අවසාන දික්පත්‍රාවලෝකනය කොට

සමාදරණයෙන් පිළිගන්වා ලදී.

බුඩ ගාසන මහා සුරසෙනාපති

සහ රාජදන්තිය නාමාවලසීමා

අ.ම. ධර්මන්ග

ලක්ෂිණී පහන් කතුතුමා විසින්.

පසස්වාලදී.

PREFACE

ස . ඥ ප න ස .

සත්‍යසත්‍ය වර්ගාපිටකය:

මේ සබඳවර වක්‍රවනීවූ පුජනියොත්තකාමවයනිඥාති අප භාග්‍යවත්තූගේ පුච්චරිතප්‍රකාශකවූ මෙම දේශනාතොමෝ කවර අද්වයකින් “වර්ගා පිටක” නම්විදයත්?

“වර්තබ්බා-වරියා”. (භාසිරිය යුත්තී වරියා නම් “වර, සඤ්චරණේ,” යන ධාතුහුකෙරෙන් “ච්චරිය” ප්‍රත්‍යයව සැට්චිභයෙහි “ආ” ප්‍රත්‍යයවූතැනි) පිටති සඤ්චාවයහි ති=පිටකං, (පිටතිසී සේසී රූප් කෙරේනුසී “පිටක” නම් “පිට, සඤ්චාතෙ” යන්නහුකෙරෙන් “ණ්චු” ප්‍රත්‍යයවමිභව “අක” ආදෙශචූ තැනි) “වරියා එම පිටකං=වරියා පිටකං”. (වරියාතොමෝම පයනීපතීවූසේ වරියාපිටක නම්.) (නොහොත්) “වරියානං පිටකං=වරියාපිටකං” (වයනීවත්ව භාජනවූසේ වරියාපිටකනම්) යනු මෙහි නිච්චන බැවින් භාග්‍යවත්තූගේ අතිතජාතිවලූ වරියාප්‍රකාශකවූ පයනීපතීනොමෝ “වරියා පිටක” නම්වෙයි. නොහොත් එම භාග්‍යවත්තූගේ පුච්චකවිලූ ආනුභාවප්‍රකාශ කිරීමෙන් ඊට භාජනවිනුසීද වරියාපිටක නම්විය. (මෙහි කම්භාධාරය සමාසපක්‍ෂයෙහි පිටක ශබ්දයතෙම “මා පිටක සමපදනෙන” යනාදියෙහි මෙන් පයනීපතීයෙහි වැටේ, තත්පුරුෂ සමාස පක්‍ෂයෙහි වනාහි “අඵ පුරියො ආගච්ඡයා කුඤ්ඤපිටකං ආදාය” යනාදියෙහි මෙන් භාජනාභී වාචක වේ.)

ඒ මේ වර්ගාපිටකය තෙම වනාහි සුත්‍ර, අභිධම්ම, විනය, සඤ්චාත පිටකත්‍රය අතුරෙන් සුත්‍රපිටක පයනීපතනවෙයි. දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, සංයුත්තනිකාය, අඤ්චාතරනිකාය, බුද්ධකනිකාය, යන නිකාය පස අතුරෙන් බුද්ධකනිකාය පයනීපතන වෙයි. සුත්‍ර, ගෙය්‍ය, වෙසනකරණ, ගාථා, උද්දා, ඤාතිවුත්තක, ජාතක, අඤ්චාතධම්ම, වෙදලල, යන ශාසනාභිග නවය අතුරෙන් ගාථාභිගයෙන් සධගාහිතයි.

“වා සීතිං බුබ්බො ගණති වෙ සහස්සානි හික්ඛුතො වතුරාසීති සහස්සානි සෙ මෙ ධම්මා පචන්තිනො”යි.

මෙසේ ධර්මානුකූල ආනන්දසභාවයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රතිපත්තියක් ලෙසට සාධාරණයෙන් ධර්මසකයන් අතුරෙහි කතිපසධර්ම සකයන්ගේ සහයෝගයයි. වර්ගයෙන් අතිවර්ගය, හසන් නාගවර්ගය, සුධර්මවර්ගය, සහ වර්ගයන් සමග්‍රහ කරණලද්දේ වසනා වශයෙන් අතිවර්ගයෙහි වසනාදශයක, හසන් නාග වර්ගයෙහි දශයක, සුධර්මවර්ගයෙහි පසලොස්කැසි වසනා පන්තිසකින් සමග්‍රහ කරණලද්දේය. වර්ගය අතුරෙහි අතිවර්ගය හා වසනාවන් අතුරෙහි අතිවර්ගය ව ආදී වේ. ඒ අතිවර්ගය වගේද:

“කප්පව සතසහසෙස වතුරොව අසබ්බිදස ඵ්ඵත්තරෙ යං වර්තං සබ්බතං බොධිපාවනං,,

සහ මේ ගාථාව තොමෝ ආදී වෙයි. ඒ මේ ගාථාව ආදී කොට ඇති වර්ගයට කයාගේ අභිසංචණ්ණාතොමෝද යම් හෙයකින් දුරෙහිදුන අවිදුරෙහිදුන සනතිකෙහිදුන සහ මේ නිදුහත්‍රය දක්වා කියනු ලබන්නේ අසන්නවුන් විසින් මුලපටන් මනාකොට දැනගත්තාලද්දී නම් වේද ඒ හෙයින් ඒ නිදුහත්‍රය සම්බන්ධව මේ විගාගය දතයුතු:-

ත්‍රොලොකප්‍රදීපාසමාන වු දීපඛකර සමීඤයන් වහන්සේගේ පාමුල කරණලද අභිනිතාර ඇති මහබෝසත්හුගේ තුබෙන නම් දෙවිලාව සනතුමිත නම් දෙවර්ජව ඉපදීම දක්වා පැවති කථා මාගීයතෙම දුරෙහිදුන නම්. තුබෙනහවනයෙහි පටන් බොධිමණ්ඩලෙහිදී සමීඤනාඤන පදප්‍රාප්තිය දක්වා පැවති කථා මාගීයතෙ ම අදිදුරෙහිදුන නම්. මහබෝමැඩ පටන් වනාහි ප්‍රත්‍යක්ෂපත්තන වසතුව දක්වා පැවති කථා මාගීයතෙම සනතිකෙහිදුන නම්. මේ නිදුහත්‍රය අතුරෙන් සම්හෙයකින් දුරෙහිදුන අවිදුරෙහිදුන යෝ සමීඤාධාරණ වෙද්ද ඵ්ඵහෙයින් ඒ නිදුහත්‍රය අභිසංචරි ජාතක අවුච්චි ආ නයින්ම විසතරවකයෙන් දතයුතුයි. සනතිකෙහිදුන යාගේ වගාහි වෙනසක් ඇත්තේ ය. ඵ්ඵහෙයින් ඒ නිදුහත්‍රයගේම මුලපටන් මේ සංඝෙපකථාවයි:-

සකලසසවර්ගීයාට දීපඛකරහෙයින් දීපඛකරනම්වු භාග්‍යවත් හුගේ ශ්‍රීපාදමුලයෙහි කරණලද අභිනිතාර ඇති බොධිසත්‍රවු ලොකඤාමීන් වහන්සේ තමන් අභිනිතාරයට අනුරූපවු සමිත්‍රිංගන් පාරම්භීයන් පුරා සමීඤනාඤන සමහාරය මුදුන් පමුණුවා තුබිපුර උපන්සේක් බුදුවීමට උත්පන්නිකාලය බලමින් එහි ආසු

කෙලවර දක්වා වැඩසිටි දන් සැව ශාකාරාජකුලයෙහි ප්‍රතිසන්ධි ග්‍රහණය කොට අපමණ පිරිවරින් හා මහත්වූ ශ්‍රී සෞභාග්‍යයෙන් වැඩෙමින් අනුක්‍රමයෙන් සෞචන අවස්ථාවට පැමිණ එතුන්තිය වන ව්‍යුහයෙහි මහානිරීක්‍ෂණය කොට සාමුද්‍රිකයන් මුලුලුලෙහි මහාවිසූ වඩා වෛශාඛපෞර්ණී දිනයෙහි බෝරුක්පුල වැඩ උත්සේක් සුසංඝා අසන. ගතවන්නට පෙරාතුවම මාරබල විධි. සහය කොට ප්‍රථමයාවයෙහි පූජිතව්‍යස අනුසාරණය කොට මධ්‍යමයාවයෙහි දිව්‍ය පිරිසිටු කොට පශ්චිමයාවයෙහි එක්දහස් පන්සියයක් කෙලෙසුන් ගෙවා නිරුතනරවූ සමාක් සමෝධිස අවබෝධ කර වදලුසේක.

දක්වීති එනම සත්සති යවා ආනාඨපෞර්ණීයෙහි බරණැස් වැඩ මාගදය නමිවූ ඉපිපතනයෙහිදී අකුසුකාණ්ඩකුසු සඵවිර ප්‍රමුඛවූ අටලොස් කෙලක් බඹුන්හට දහමි අමා පොවමින් දමියක් පවත්වා සසඵවිරාදී විනෙයජනයන් රහත් එලයෙහි පිණ්ඩවා ඒ සියලු සැටනමක් රහතුන් ලොකානුග්‍රහ පිණිස ඒ ඒ දින යවා උරුවෙල් දහව්වට වැඩමවනසේක් කප්පාසික වනසණ්ඩයෙහි ක්‍රියාත් හදවර්තියයන් ශ්‍රෝතාපනතිඵලාදියෙහි පිණ්ඩවා උරු වෙල් දහව්වට වැඩ තුන්දහස් පන්සියයක් පෙලහර දක්වා දහසක් ජවිලයන් පිරිවරකොට ඇති උරුවෙල කාශපාදී තෙහා නික ජවිලයන් දමනය කොට ඔවුන් විසින් පිරිවරණලුට රාජ ගෘහ නගරයට සමීපවූ ලසිවන නම් උයන්කි වැඩඋත්සේක් බිමබ් සාර මහරජානන් ප්‍රමුඛකොට ඇති දෙලොස් නහුතයක් බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතිකයන් සසුන් බස්වා මගධෙඤ්චරවූ බිමබ්සාර මහරජානන් කරවූ වෙළඵල මහාවිහාරයෙහි වැඩ වාසය කර වදරණසේක.

මෙසේ වෙළඵලයෙහි වැඩ වාසය කර වදරණ කල්කි ශාරීපු හු මෞද්ගලභායන සඵවිරයන් වහන්සේලා දෙදෙන අග්‍ර ශ්‍රාවක සභානයෙහි නැඹුකල ශ්‍රාවකසන්තීපාතයවූ පසු ශ්‍රී ධාදන මහරජ තෙම: “මාගේ පුතනුතෙම සාමුද්‍රිකයන් මුලුලුලෙහි දුෂ්කරක්‍රියා කොට පරමාභිසමෝධිසට පැමිණ පවත්වන ලද උතුමිවූ ධර්ම ක්‍රිය දැන්තේ රජගහනුවර නිසා වෙළඵලයෙහි වැඩවාසය කරණ සේකැයි” යනු අසා මිපුතනුවන් මෙහි ගෙණවුන් දක්වම යයි කියා පුරුෂයන් දසදහසක් පිරිවර කොට ඇති ඇමිතියන් දසදෙනෙක් අනුක්‍රමයෙන් යැවීය. ඔවුන් රජගහ නුවරට ගොස් ශාස්තෘන් වහ න්සේගේ ධර්මදෙශනා අසා රහත්වූකල්කි කාඵදයි සඵවිරයන්

විසින් රජහුගේ අදහස දැන්වූකල භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසිදහසක්
සිංහලයට විසින් පිරිවරණ ලදුව රජගහනුවරින් නික්ම
සැට යොදුන් මග ගෙවා දෙමසකින් කපිලවස්තු නගරයට සපැමි
ණිසේක.

ශාක්‍ය රජදරුවෝ අපගේ සුදුහිලෙහිදීන් දක්නෙමු යයි කැ
විව න්‍යග්‍රොධාරාමය භාග්‍යවත්තූගේ සහ සිංහලයෙහිදීන් වාසයට
යොග්‍ය කරවා ගෙමල් ආදිය ගත් අත් ඇතිව පෙර ගමන්කොට
ශාක්‍යන්වහන්සේ න්‍යග්‍රොධාරාමයට ප්‍රවේශ කරවූහ. එහි භාග්‍යව
තුන්වහන්සේ විසිදහසක් සිංහලයෙන් විසින් පිරිවරණ ලදුව
පණවහලද උතුම්බු බුඩාසනයෙහි වැඩඋන්සේක. ශාක්‍යයෝ මාන
සනබ්ධිවූහු ශාක්‍යන්වහන්සේට ප්‍රණීපාන නොකලෝ. භාග්‍යව
තුන්වහන්සේ ඔවුන්ගේ අදහස් බලා මත් බිඳපියා ධර්මදෙශනාවට
භාජන කරුණු සඳහා අභිඤ්ඤාපාදකවූ වතුභික්ෂානයට සමවැද
හැරිට අහසට පැණැරැගි ඔවුන්ගේ කිස පාපස් විසුරුවා හෙලම්
ත් මෙන් ගණබ්බවාසමුලයෙහිදී කල ප්‍රාතිභාසූචි බදු යමක
ප්‍රාතිභාසූචි කලසේක. සුදෙවුන්මහරජ තෙම ඒ ආභවයූය දක මෙ
තෙම ලොකයෙහි අග්‍රපුද්ගලයෙක් වනැයි වැන්දේය. ඉක්බිති ඒ
සියලුම ශාක්‍යයෝ නමස්කාර කලහ. එකල්හි වනාහි භාග්‍යවත්
තෙම යමකප්‍රාතිභාසූචි කරමින් ලෝකවිවරණ නම් ප්‍රාතිභාසූචියක්ද
කලසේක:- යම් ඒ ප්‍රාතිභාසූචියක් පවත්නාකල මනුෂ්‍යයෝ මනුෂ්‍ය
ලොකයෙහි සිටිපරිද්දෙන් සිටියාහු උත්පරිද්දෙන් උත්තාසුම්
වාතුමිභාරාජිකය පටන් අකනිඤ්ඤාවනස දක්වා ඒ ඒ තැන තම
තමන්ගේ භවකයන්හි ක්‍රිඩා කරන් නාවූද දිව්‍යානුභාවයෙන් බබල
න් නාවූද මහත් දිව්‍යපත් වලදන් නාවූද කැමති පමණ සමවත්
සුව විදින්නාවූද ඔවුනොවුන් ධර්මසාකල්‍යා කරන් නාවූද දිව්‍ය
බ්‍රහ්මයන් හා එසේම පොලවෙන් යට අභිවිධ මහානරකයන්හිද
සොලොස් ඔසුපත් නිරයවලද ලොකානන්‍රික නිරයවලද ඒ ඒ
තැන මහත් දුක් අදහව කරන් නාවූ සහියන්ද බුඩානුභාවයෙන්
තම තමන්ගේ මසාසිත් පවා දකිති. දසදහසක් ලෝදුහි දෙවියෝ
මහත්දිව්‍යානුභාවයෙන් තථාගනයන් වසින්සේකරා එලඹ ආභව
යූ අද්භූතසිත් ඇතිව දෙහොත් මුදුන්දී නමස්කාර කරමින් පරි
ඤ්ඤාසාසනය කෙරෙත්, බුඩගුණ ප්‍රතිසංයුක්තවූ භාවාවන් උද
හරණය කරමින් යනුගි කෙරෙත්, අත්පොලසන් දෙත්, සිතායෙන්,
ප්‍රීති සෛමහස දන්වත්.

එහෙයින් වදාලේ මැනෝ බුබුලංගයෙහි:-

“වතුමමහාරාජකාතාවතීංසා යාමා වදෙවා නුසිතා ව භිමිතා,
පරන්මිතා සෙපිව බුහමසාසිකා ආනන්දිතා විපුලමකංසු සොසං”යි.

එකල්හිදු භාග්‍යවත්තෙමේ තමන් වහන්සේගේ අතුලාසු බුබුලංග දක්වන්සෙමිසි මහාකරුණාවෙන් මනාකාට උත්සාහ දන්වනු ලද්දේ දසදහසක් සක්වල අහස්කූස රාජවූ දිව්‍යසමාගම සෙසි දෙලාස්සොදුන් සමීරන්තමය වඛක්‍රමණයෙහි වැඩිසිටි සේක් යථොක්ත දිව්‍ය මගුණ නාග සුපණ්දිගේ එකසනභිපා තවු ආඥාවේදී අතභ්‍යසංධාරණවූ බුදුවරුන්ගේ සමාසිඤ්ඤාන භාව ප්‍රකාශකවූ ප්‍රාතිහාසී දක්වා නැවත එම සක්වලණි සක්වන් කරමින් විවෙසජනසන්ගේ අධ්‍යාසයානුරූපවූ දොසිහිසගැති බුබානුභාවයෙන් හා අනොපමවූ බුබුලංගවෙන් සුක්තවූ ධම්මදෙශනා කලසේක.

එහෙයින් වදාලේ මැනෝ බුබුලංගයෙහි:-

“නගෙ’නච්ඡාන නනිසදෙවමානුසාබුබුලංගයං ඵදීසකොතරු ත්‍යමො
ඉතිබලං පසද්දාබලංඤච ඵදීසං බුබුලං ලොකභිතසස ඵදීසං”

නගෙ’නච්ඡාන නනිසදෙවමානුසා බුබුලංගයං ඵදීසකොතරු ත්‍යමො,
ඉතිබලං පසද්දාබලංඤච ඵදීසං බුබුලං ලොකභිතසස ඵදීසං”

“හඤ්ඤං දසසසියසාමි බුබුලංග මනුතතරං,
වබ්බමං මාපසියසාමි නගෙ රතනමණිතං”යි.

මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ බුබානුභාව ප්‍රකාශකවූ ප්‍රාතිහාසී දක්වා ධම්මදෙශනා කරණකල්හි ආසුසමන් ධම්මසෙකාපති ශාරීපුත්‍රසථවීරයෝ රජගහනුවර ගිජුකුඵලවිලෙහි සිටි සේක් දිවැසින් දැක ඒ බුදුමහීමය දැකීමත් ආඥාවේදී අදහත සන් ඇතිව: මමද බුදුමහීමය ලොකයාට ප්‍රකට කරන්සෙමිසි හටගත් විඤ්ඤාන අත්තාග්‍ර තමන් පිරිවරවූ අතවැසි පන්සියයක් හිසුන්ට ඒ කාරණය කියා සාධනයන් එකණෙහිම අහසින් අවුත් පිරිස් සහිතව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එලඹ පසතපිහිටුවා වැද දගඛබ සමොධාන සමුඤ්චිතවූ අප්‍රි ප්‍රථම හිසෙහි කොට තථාගතයන් වහන්සේගේ මහාබිහිසාරස හා පාරමීපුරණසද විවාලෝය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආර්යපුත්‍රස්ථිරයන් සාසනානුකූලව එකිනෙකට මනුෂ්‍යාචාරයන්ට හා දායකයන් සත්වල දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ට තමන්වහන්සේගේ බුදුමනිමය දන්වමින් බුබුදුබව දෙශනා කළසේක.

එහෙයින් වදාලන බුබුදුබවයෙහි:-

“සාරිපුතො මහාපඤ්ඤා සමාධිංඤානකොවිදො,
පඤ්ඤාය පාරමිපපතො පුච්ඡති ලොකනායකං.”

“කිදිසො තෙ මහාවීර! අභිභිකාරො නරතනම!
කමති කාලෙ මහාවීර! පඤ්ඤා බොධිමුත්තමා.”

“දහං සිලං ච නෙකබමමං පඤ්ඤා විරියඤ්ච කිදිසං,
ඛනති සච්චමබ්බසානං. මෙනතුපකකා ච කිදිසා?”

“දසපාරමියො වීර! කිදිසා? ලොකනායක!
කථං? උපපාරමි පුණ්ණං පරමස්ථපාරමි කථං?.”

“තස්ස පුච්චො විශාකාසී කරචිකමධුරඤ්චිරො,
නිබ්බාපයනො හදයං හාසයනොචා සදෙවකං.” යි.

මෙසේ භාග්‍යවත්හු විසින් බුබුදුබවය දෙශනා කළ කල්හි ආසුළුවත් ධර්මසේනාපති ආර්යපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ අහෝ බුදුමරුන්ගේ හෙතුසමපදානොනුමුච්ඡිමයෙක සමුද්‍ය ගම්පමපදා නොමෝ විමුච්ඡෙක මහානිභාරසමුච්ඡිමයෙක ඒකාන්තයෙන් මෙපමණකල් මෙසේ පාරමි පුරන්ගාවු භාග්‍යවත්හු විසින් දුෂ්කරයක් කරණ ලද්දේද ය: යම් මේ සජ්ඣාගාමය හා ඵලයන් කෙරෙහි වසිනා වසෙක් වේද මෙබඳු මහත් සාධනාචාර්යව හා මෙබඳු මහත් ආනුභාව ඇතිබවක් වේද මෙ වනාහි මෙබඳු බොධිසමුත්තාර සමුත්තරණයට සුදුසුම ඵලය වන්නේද ය: මෙසේ බුදුගුණ අරමුණුකොට තුළුණ මෙසෙසුන.

ඉක්කිති උත්වහන්සේ අධ්‍යයන සාධාරණවු භාග්‍යවත්හුගේ ශීලය, සමාධිය, පඤ්ඤා, විමුක්තිය, විමුක්තිඤ්ඤාදායකය; හිරි ඔත්තප්පදාදායකය, ගුණා විසම්භවදායකය, සමාධි සමුප්පාදාදායකය, ශීලවිමුක්ති දායකය, සමුච්චිදායකය, ක්‍රමිධි භූගලමුලය, ක්‍රමිධි සුවර්තය, ක්‍රමිධි සමාධි විතකිය, ක්‍රමිධි අනවදාන භූඤ්ඤා, ක්‍රමිධි ධාතුය, වතුච්චි සමානුපසාදායකය, වතුච්චි සමාධි

ප්‍රධානිය, චතුර්විධ සාකිපාදය, චතුර්විධ ආසෘතියාග්‍රීය, චතුර්විධ ආයතීඵලය, චතුර්විධ ප්‍රතිසම්භිදය, චතුර්විධ යොනි පර්වෙජදක ඥානය, චතුරාසෘතිය, චතුර්වේසාරදාඥාය; පඤ්චවිධ ප්‍රධානියහය, පඤ්චවිධ සමාසක සමාසය, පඤ්චකියය, පඤ්චප්‍රය, පඤ්චවිධ නිසසරණිය ධාතුය, පඤ්චවිධ විමුක්තාසනාඤ්ඤාය, පඤ්චවිධ විමුක්ති පරිපාචනිය ධර්මය, අධිවිධසාරාණිය ධර්මය, අධිවිධඅනු සමාසිභාව ධර්මය, අධිවිධ ගෞරවය, අධිවිධනිසසරණිය ධාතුය, අධිවිධ විභාරය, අධිවිධානුකාරියය, අධිවිධ නිවේදනානිය ප්‍රඥාය, අධිකිඤාය, අධිඅසාධාරණ ඥානය; සප්තාපරිභාගිකධර්මය, සප්තාසෘතිය ධර්මය, සප්තාබොධාසනය, සප්තවිධ සත්පුරුෂධර්මය, සප්තකීර්තිසතුය, සප්තවිධ සංඥාය, සප්තවිධ දක්ෂිණාභි පුද්ගල දෙශනාය, සප්තක්ෂිණාශ්‍රවි බල දෙශනාය; අභිප්‍රඥා පුරුලාභ හෙතු දෙශනාය, අභිප්‍රඥාසමාසය, අභිප්‍රඥා ධර්මානුකූලය, අභිප්‍රඥා අභිභාසනා දෙශනාය, අභි විමොක්ෂය, නව යොනිසොමනසකාර මූලකධර්මය, නව පාර්ශ්වික ප්‍රධානතාය, නව සන්ධාන දෙශනාය, නව ආකාශ ප්‍රතිවිභාගය, නව සංඥාය, නව නාසානදෙශනාය, නව අනුප්‍රචි විභාරය; දශ නාඵකරණ ධර්මය, දශ කසිණා සනාය, දශ කුශල කම්පඵය, දශ සමාසකියය, දශ ආසෘතියාසය, දශ අර්ථ ශාසන ධර්මය, දශරත්නය, දශතඵගන බලය; එකාදශ මේත්‍රානාශංසාය, චාදන ධර්මවක්‍රාකාරය, තෙලෙස් ධුතානය, තුදස් බුඩ්ඤ්ඤාය, පසලොස් විමුක්ති පරිපාචනිය ධර්මය, භොධික විධි ආනා පාන සනිය, භොධික විධි අපරනාමනිය ධර්මය, අටලොස් බුඩ්ධර්මය, එදහන් විසි ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ ඥානය, සුසාලීස් ඥානවස්තුය, සම් පණ් උදය ව්‍යාස ඥානය, පරොපණණාස කුශලධර්මය, සප්ත සප්තහි ඥානවස්තුය, සුච්ඡිකෙල ලක්ෂණ සමාපනති සංඤ්චිත මහාවජ්ඣ ඥානය, අනන්තතාස සමන්තමහා ප්‍රභාසාය, පච්චස ප්‍රත්‍ය වේක්ෂණ දෙශනා ඥානය, එසේම අනන්තලාක ධාතුයෙහි අනන්තසන්ධියන්ගේ ආශයානුයෝගී විභාවන ඥානයදැයි මේ ආදිඅභිත්‍ය ආදිභාව අති බුඩ්ධානුසන්ධි පරිපාචනා වශයෙන් අනුච්චයෙමින් සිදුකරත් කාල කෙලවරක් ප්‍රමාණයක් නුදුටුවෝය.

ඒ එසේමැයි- ශාරීපත්‍රසඵචිරයෝ ආචර්යා කරත් කාල තමන් ගුණයන්ගේද කෙලවරක්ගේ ප්‍රමාණයක් හොදක් කාහ. උන්වහ දැන් භාග්‍යවත්හුගේ ගුණයන්ගේ ප්‍රමාණය වනාහි කෙසේ දක්

ආහුද, යමෙක් යමෙක්හුගේ ප්‍රඥාතොමෝ මහත්ද, නුවණ තිසුණුද ඒ ඒ තැනැත්තෝ එමණකින් බුබුලු ගුණය මහත්ව ගොසන් අදහසි. මෙසේ ශාරීපුත්‍රසභාවයේ භාග්‍යවත්හු සමබ්බුලු ගුණයන්ගේ පර්වේෂදායක හෝ ප්‍රමාණයක් නොදක්නාහු “ශ්‍රාවක පාරමි ඥානයෙහි සිටියා බු මාවැත්තොකුට පවා බුබුලු ගුණයන්ගේ ප්‍රමාණය නුවණින් පිරිසිදුන්හට නොතැක්කේය අන්‍යයන්ට කියනුම කවරේද විෂමයෙක සඵලවරයෝ වනාහි අවිඤ්ඤා අපරිමේය ප්‍රභේදවූ මහත් ආනුභාව ඇත්තාහ. හුදෙක් වනාහි මේ බුබුලු ගුණයෝ එකම බුබුලු ඥානයට සම්ප්‍රකාරයෙන් ගොවර වන්නාහ අන්‍යයන්ට ගොවර නොවන්නාහ විසතරවශයෙන් වදාරන්නට වනාහි සමයක් සමුඛයන් වහන්සේ පවා අසමාසිම යයි” තිඤ්ඤාවට ගියහ.

වදාරණ ලද්දේ මැයි:-

බුබුලු බුබුලු හඳුනාගත වන්නේ. කප්පමපි වෙ අකුකුමහාසමානෝ බිඳපටකපොවිරදිස මනාකර වන්නේ න ඛිඳපට තථාගතාසස, සී.

මෙසේ බුදුවරයන්ගේ ගුණමහනකමය නිසා උපන් බලවත් ප්‍රීතිසොමනස ඇත්තාහු නැවත මෙසේ සිතූහ:- මෙබඳු බුබුලු ප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ බුබුලුකාරකධර්ම සධ්‍යාතපාරමිහු ඇත්තේ ඉහ, නුභාව ඇත්තාහ කවර ජාති වලදී වනාහි පාරමි ධර්මයෝ මුතුරුවන ලද්දහුද කොසේ හෝ පරිපාකයට ගියාහුද සි මම මේ කාරණය විචාරමින් මෙසේද මුල පටන් බුදුමනිමය මේ දෙවියන් සහිත ලොකයට ප්‍රකටතර කරන්නෙමිසි ශාරීපුත්‍රසභාවයේ මෙසේ සිතා සොමිත් වියන්ස! කවරජාති වලදී මේ බුබුලුකාරක ධර්මයෝ මුතුරුවන ලද්දහුද? කෙසේ හෝ පරිපාකයට ගියාහුද සි? භාග්‍යවත්හුගෙන් මේ ප්‍රශ්නය විචාලහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඒ රත් නවබ්‍රහ්මණයෙහි ත්‍රියකිපසනිකක අවුච්චා සුගදුරු මුදුනෙහි ලතිරු මෙන් බබුලුමින් වැඩලත් සේක් ශාරීපුත්‍රය ! මාගේ බුබුලුකාරක ධර්මයොදානයෙහි පටන් ජිවතුරුව (මා විසින්) සකස්කොට කලබැවින් හා විසේනීප සහමනසෙන්ද සියලු කල්පයන්හි හවයෙන් හවය ජාත්යෙන් ජාතිය මුතුරුවන්නෝ මවුහ මේ මහාභද්‍ර කලපයෙහි වනාහි මේ වක්‍රණ මාණ ජාතිවලදී ඒ බුබුලුකාරක ධර්මයෝ පරිපාකයට පැමිණියෝය හෙවත් මුතුරාතියහසි දක්වමින් “කප්ප ම සහසහසසස” යනාදින් “බුබුලු ගුණ” යනමිත්යානිධානයක් ඇති “මනොසිටක” ගම

මෙම ධර්මපදාය වදාලාස්සක.

දෙවැනිදෙවුවූ සඵඥයන්වහන්සේ රත්තවකුමණියෙහි සක් මන් කරමින් දිව්‍යබ්‍රහ්මාදීන් විසින් පුදනලදුව න්‍යා-ත්‍රාධාරාමයට බැස විසිදහසක් ක්‍ෂණානුක්‍රමයන් විසින් පිරිවරණලදුව පණවනලද උතුමුවූ බ්‍රහ්මාසත මසනකයෙහි වැඩඋන්සේක් උනනනසින්ම ආයු ඡමත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් විවාරණලදුව වරියාපි ටක දෙශයාව කලසේකැයි අභ්‍යාවාශ්‍ය කෙනෙක් කියත්

මෙපමණකින් දුරෙහිදුන අවිදුරෙහිදුනගන් සංකෞපයෙන් දන්වා වරියාපිටකයාගේ සනහිකෙහිදුනග විසතරගෙසින් දන්ව නලදැයි දනගුතුයි.

මෙසේ මේ නිදුනගුන දන්වා කියනුලබන්ගාවූ වරියාපිටකයා ගේ අභිමණිනානොමෝ සමුද්‍යගමයෙහි පටන් මනාකොට අවබෝධ කරණලද්දී නම් වෙයි- ඒ එසේ මැයි.

මෙම වරියාපිටකය අප මහබෝසතානන් විසින් මේ මහාහදු කලපයෙහි ඒ ඒ ජාතිවලදී පුරණලද අතිදුෂ්කරවූ උනනාඡ්ඡපා රමිභාවයට ගියාවූ දුනාදිදශපාරමිධර්මයන් ගඟිකොට වදුරණලද් දැකි. ඒ බව “ඉමමහිකපො වරිතං” යනාදීන් පෙලෙහි වදාල ඒ වගයෙන් හා තදභිකථාරමහයෙහි:-

“ඉමසම්. භද්දකප්පසම්. සමගුතා යා සුදුකකරා,
උනකංසපාරමිප්පතතා දුනපාරමිතාදයො.”

යනාදියෙනුත් පෙනේ.

උනනාඡ්ඡවූ සමෙබ්බවයභි පන්තිසක් කථාශරීර නොට ඇති ඒ මේ වරියාපිටක කාව්‍යය වනාහි සකල ලොකොත්තම වාදිවර මහ, කචි ශ්‍රෙණිවූ ගෝතමසඵඥයන් වහන්සේගේ ශ්‍රිමුඛයෙන් වදාලගෙ සින් වගුර්විධභාෂිතයන් අතුරෙන් බ්‍රහ්මභාෂිතයටව එම වරියාපිටක පෙල අවුවාදෙකින් ප්‍රකාශවනු පමණක් නොව විනය මහඅවුවාහි “බ්‍රහ්මභාෂිතො”ති:- සකලං විනයපිටතං අභිධම්මපිටකං ධම්මපදං වරියාපිටකං උදුනං ඉතිවුතතකං.” යනාදියෙනුත් ප්‍රකාශ වෙයි.

ශ්‍රිමුඛයෙන් පහලවූ පඤ්චසතිකාදී සමිතිත්‍රියට නගණලද්දු වූ මෙම පද්‍යකාව්‍යයාගේ වණිනා විෂයාතිත්‍රානගවූ මධුර මනොහර භාවයහා ලාලිතාදිය වණිනා කිරීමට කවර පාඨග්ජයයෙක් සමථි වේද? නොවේ මැයි.

පාළි නවීච්චි අබ්බාගධියෙත් කාව්‍යබන්ධන කිරීමෙහි නියැලියන් විසින් මෙම චර්යාපිටකය හා බුබ්බවංස ජාතකාදී බුබ්බාසිත මහාකාව්‍ය සමාදරණෙන් පරිශීලනය කටයුතුමැයි. මෙකල බෙහෙවින් මාගධකාව්‍ය බන්ධනානුකූලව විසින් දෘඪාවංස, බොධිවංස, හත්ථවගලලුච්චාරවංස, ජීවචරිත, ජීවනලක්කාර, සමන්තකූටවණ්ණාදිය පුත්‍රණු කරණු ලබනත් එයින් චර්යාපිටකාදී බුබ්බාසිතකාව්‍ය පරිශීලනයෙන් ප්‍රැබ්බසකි අභිරස ධර්මස විමුක්තිරසයන් නොප්‍රැබ්බස හැකිබව කුමට කියවුණි.

චර්යාපිටකයෙහි ඇතුළත් කොට වදාල අකිතති චර්යාදී චර්යා පන්තිය අකිතති ජාතකාදියෙහි විසතරස හැරපියා අනිසංකෙප කොට සාරාංශය පමණක් ගෙණ වදාරාහිබේ. කොපමණ දුරට සංකෙපකරණ ලදද සහභාග් ගාථාඅටසියය(800) කින් පමණ වදාල වෙසසනතරජාතකය සංකෙප කොට මෙහිදී ගාථා අටසාළිය (48) කින් වදාරණුලදී. සෙස්සද මෙසේයි. මෙහි පරමාර්ථපාරමිභාවයට හිසාච්චි දශපාරමීන් අතුරෙන් පලමුවෙනි අකිතීවගීයෙහි චර්යාදශයකින් දැනපාරමිතාවද හසතිනාගවගීයෙහි චර්යා දශයකින් ශීල පාරමිතාවද සුධර්මවගීයෙහි චර්යාපසලාසකින් දෙකේකුම්බ අතිභ්‍යාන සත්‍ය මෙහි උපෙක්ඛා පාරමිහුද (“එසා මෙ දුනපාරමි” සහාදින් වෙන්කොට) වදාරණුලදහ; ප්‍රඤ්චියානී ක්‍ෂානති පාරමි තුණ සටකිලස විශෙෂවංඝාවලින් නොවදාරණු ලදහ. ඊටහේතුකව රේදසත්? මෙම වංචාවලින්ම ඒ තුණ ප්‍රකටව හැඟෙන බැවිනි.

මෙම චර්යාපිටකයට මිහිසානිකථාවාසී ධර්මපාල මහාඤ්චි පාදසන්චනන්සේ විසින් ලියනලද පරමානි දියනි නම අටුවාවක් තිබේ. මුත්චනන්සේ අනිකථාවාසී අනුබුබ්බ බුබ්බෙකාභා මාසනී මහාඤ්චි පාදසන්චනන්සේට මෑතභාගයෙහි අනිකථාවිකාදී ග්‍රන්ථ රාශියක් උපදවා පසුපසින් පිරසවාසී කොට බුබ්බාසනස බබුලුපාල මහානතමයෙකි. ඒ මේ භූමාසනී ධර්මපාල මහාඤ්චි පාදසන්චනාහි දක්ෂිණ දුඤ්ඤාවේ ආසනිජාතියෙහි ඉපිද සසුන් වැද මහණව තැනි ව්‍යාකරණ ජනෙදු ලක්කාරාදී නානාශාස්ත්‍රයන්හිදී ධර්මිකයෙහිදී පටුතරබුඛමනෙක්ව සිංහල මිථයට වැඩමහාවිහාරවාසී ආවාසනීයන්ගේ වාචනාමාගීයන් සකසා උගෙණ පුජ්‍යපාදව කලින් කල ලක්දිවහා දක්ෂිණදුඤ්ඤාවේද වෙසෙමින් ග්‍රන්ථව්‍යාදියෙන් කාලානුරූප ශාසනෝපසංගමන කලබව පොතපතින් පෙණේ.

බුදු කතීකාය(=කුදුගොත්සහිය)ට අයත් පොත්පසලොසෙන් ඉතිවුහතක වර්යාපිටක උදුන ථේරගාථා ථේරිගාථා විමානව සතු ප්‍රභවසතු යන පොත්සතේ අටුවා සතහා* යෙතන් අටු වාවද දීභනිකායාදී නිකායානී කථා සතරේ පුරාණ විකා සතරද විශුභිමාගීවිකාව හා අනිධිමිඅනුරිකාවද මෙම ආවායනීපාදයන් වහන්සේ විසින් රචනා කරණ ලදහ.

නාගපච්චනමෙහි ධම්මාශෝක මහරජ තුමන්ගේ විහාරයක වාසය කරන්නාවූ මුත්වහන්සේ විසින් තෙතනි අනිකථාදිය රචනාකලබව තෙතනි අටුවා නිගමනයෙහි:-

“ සඛමෙමාතරණටඨානෙ පටචනෙ නාගසවනසෙ ධම්මාසෝකමහාරාජ- විහාරෙ වසතා මසා. ,,

යතාදියෙන් පෙනේ.

මෙකී විහාරය දීපවචක්‍රවතී ධම්මාශෝක මහරජාතන් කරවූ ඤාසුදහසක් විහාරවලට ඇතුලත්වූ විහාරයෙකි. ආවායනී ධම්පාල මහාඤාමිපාදයන් වහන්සේ ගැණ මේ පමණි.

යථොකත පරමානීදීපනී නම් අටුවාවෙහි එල්බ ගෙන ඒම මූලාශ්‍රය කොට ජාතක අටුවා එඵජාතක ආදිය උපාශ්‍රය කොට ප්‍රාපනඤානසෙහි ඒ ඒ තැන් සංසඤ්ඤය කොට බලා ලොක ශාසනානුග්‍රහ පිණිස [බුබු වම් 2411 ක්වූ හෙමලමබි නම වම්සෙහි ක්‍රි. ව. 1897 දී] අප විසින් යථා ශක්තීන් (වර්යා පිටකයද ශුඛකොට ඊට) මෙම ව්‍යාඛ්‍යානය ලියවලදී.

ඒ මේ වර්යා පිටක ව්‍යාඛ්‍යානය කිරීමෙහිලා බාහ්‍ය නිවිතතවූයේ [මාදම්පේ සිරිවිසඞ්භා රාමාඛිපති ගණාමායනී ධම්මනිලක මහා සඵත්රපාදයන් වහන්සේගෙන් බාලකාලයෙහි සිංහල ව්‍යාකරණද අසමද්‍රව්‍යනී ශ්‍රිබොධිසහිචරිතාගරණභූෂිතවූ පුජ්‍යාමායනී සු. ඤා. බ. වි. ධම්මාලඞ්කාර මහා නායක සඵචිර ඤාමිපාදයන් වහන්සේ ගේහා අපගේ ආශ්‍රයෙන් ආගමද ඉගෙන ගත්තාවූ ශාසන සඵති කාමි අපක පටියකාරක සද්ගුණවත්] රන්දෙමේ එම්. ජේ. ඇම්. චිත්‍රවරන්භ ඝෙණානාසක තීරිඤ මහතාගේ ආරාධනාවයි.

ලොන්ඩන්හි මුද්‍රිත වර්යා පිටකය අපගේ ප්‍රාවායනීවූ (නාම හෙද විභාවිනී නම් ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයක් සහ ශීලසඤ්ඤි, උග්ගමානී සංග්‍රහ, පරඤ්ජසදීපනී, තිඵාණ පුරවණ්ඤා, සංසාර චත්‍ර මාර

කුදුගොත් සහියේ අටුවාවලින් ධම්පාලාවායන මහාඤාමිපාදයන් විසින් ගෞලසක් ලියනලදැයි කියාද දෙලොසක් ලියනලදැයි කියාද මේආදී තොසෙක් මනක්බව,

සුඛ, සහ කුඩා ධර්මපුකරණ කීපයක්ද සමන්තපාසාදිකා නම් වින්
 ය මහ දෙවුවා සන්තයද උපදවා ල පණ්ඩිතාවාසී) ශිෂ්ටිසුඛ අර්ථය
 මංසපාල මහානිසාසක. ජනමනිස පසුකැසින මහාසථවිර ඥාති
 පාදයන්වනත්සේ විසින් ශබ්ධකරණලද්දක්බව එනිම අවසානයෙහි
 සදහන් කර තිබේ. උන්වහන්සේ විසින් ශබ්ධකර දෙවලද පොතේ
 මුල් කොපියද අප ලග ඇත්තේයි. ඒ ශබ්ධ අටුවා ආදියට සම
 කර බලා කරණලද ශබ්ධයන් නොවේ. පෙලපොත් කීපයක් එකතු
 කොට බැලීමි මාත්‍රයක්ව් අලප්පායාසයෙන් කරණලද ශබ්ධයකි. එම
 පොත “දෙවගැති විමසි මොරිස් ඇම. ඒ. ඇල්. ඇල්. සී” මහතා
 විසිනුත් “මන්මිත්‍රිස් සමසන ශාස්ත්‍රශාලාවේ” පුස්තකාගාරයෙහි ති
 බෙන පොත් සතරකට සමකර බලා ප්‍රසිද්ධ කලබව සහ ඒ පොත්
 සතරෙන් දෙකක් බුරුම පොත් බවද දෙකක් දඩලු විහාරයෙන්
 හා දෙගල්ලේ විහාරයෙන් ලැබුනු පොත් බවද ඉන්ඩියාබ්ලිසි
 පුස්තකාගාරයෙහි චේසිරි පොත්* සමගත් එකතු කොට බැලූබවද
 උන්තැඟේගේ සංඥපනසෙහි කියා තිබේ. ලොන්ඩන්හි මුද්‍රිත
 පොත බුරුම පොත්වලට සමකර බලා තිබෙන නිසාත් බුරුම
 පොත් සපයාගැනීමේ දුෂ්කර නිසාත් බුරුම පොතකට සමකර
 බලන්ට නොසෙදුනේය. මෙම ශබ්ධයෙහිදී අපට අතිශයින් ඉවහල්වු
 යේ එකී ඉංග්‍රීසි අකුරෙන් මුද්‍රිත පොතයි. ඒ හා මේ පොත සම
 කර බැලූකල ශබ්ධයේ වෙනස දතහැකිවෙයි. 55 පිටේ 181 වෙනි
 තැනේ “වුඩ්ඩිතුපරි” යන තැන “පරිවුඩ්ඩිතු” යි යෙදියයුත්තෙ
 හි “පරි” යන උපසර්ග විපර්ත කොට අගට යොදා තිබේ යයි
 “රිවර්ඩ් මොරිස්” මහතා කියා තිබේ. ඒ උන්තැඟේගේ විපර්ත ම
 නයකි. එහි “උපරි” යන නිපාත ශබ්ධය මුත් “පරි” යන උපසර්ග
 ක් නොපෙනේ. එය “වුඩ්ඩිතු. x උපරි” කියා විසැකිවේ. 59 පිටේ 192
 ගැට්ටේ “කෘතං” යන්න කෙ. x අහං” යි විසැකි කොට දක්වා තිබේ
 හෙද උන්තැඟේගේ මුලාවකි. එය “කි. x අහං” යි විසැකි වේ.

කාතන සහාදියෙහි උගන්වන ක්‍රමයට වෙනස්ව සිටිනු පද
 ජාතක, බුද්ධචංස, විමාන වස්තු, ප්‍රෙත වස්තු ආදියෙහි මෙන් මෙම
 වර්ගීකරණයෙහිද දක්නා ලැබෙත්. එබඳු සමහර තැන් සහ අතිධා
 න ග්‍රන්ථවලට වෙනස්ව පෙනෙන ලිඛිත හෙද අස්ථිකථානුගතවු
 පාඨශෙෂ හා ක්‍රියාසම්බන්ධවු කාල පුරුෂ විපර්යාස ආදියද ඒ ඒ
 තැනදී වැටහී ගිය පරිද්දෙන් සමහරක් අධෝ ලිපිවලින් ලක්‍රමින්
 පෙන්වා ඇති. ඒ ඒ වෙලාවට හොඳවැටහීමෙන් එසේ පෙන්වන්ට

* “චේසිරි” නම් මහනෙකු විසින් එකී පුස්තකාගාරයෙහි තබනලද පොත්
 වලටද ඒ නම ව්‍යවහාරයයි සලකනු ලැබේ.

නොහැකිවූ තැන්ද පසුව දක්නා ලදහ. ඒ 93 පිටි 294 ගාථාවේ “පණ්ඩිවංසං” යනාදියයි. චරියාපිටකයෙහි පෙණෙන සක්කිගෙද ලිඛිතභෙද ආදෙශ විශෙෂ කාල පුරුෂාදි විපයනීය ධාතුප්‍රත්‍යය විශෙෂ විහක්ඛි භෙද ආදීන්ගේ වශයෙන් කාන්තා යනාදි ව්‍යාකරණපොත්වලට වෙනස්ව අපට හැකිවිය ස්ථාන ගැණ විස්තරවශයෙන් අප අදහස් ලියන්නට ගියහොත් මේ ලියවිල්ල ඉතා දීර්ඝ වන බවෙන් තොලියනු ලැබේ.

සන්තයෙහි ඇතමිනෑන වනීමානාදි ක්‍රියාවලට අනිතාදි වශයෙන්ද සමහර වනීමාන ක්‍රියාවලට වනීමාන අනිත දෙකින්ද අනිත සෙදීම් චරියාපිටක අටුවාවේ සහ ජාතක අටුවා ආදියෙහි පෙණෙන ක්‍රමයන් ක්‍රියා සම්බන්ධව අබ්බුතිතියෙහි උගන්වා තිබෙන ක්‍රමයන් ආශ්‍රය කිරීමෙන් බව විශෙෂයෙන් සැලකිය යුතුයි. පයනීපතිය සම්බන්ධ ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ පරිඤ්ඤායෙහිලා අබ්බුතිතී ව්‍යාකරණය (සෙසු පාළි ව්‍යාකරණයන්ට වඩා) සමුඛාවතිය සේ හැඟෙන බව මෙහිදී සඳහන් කරමු. හුදෙක් සමෙබ්බසමනාර විභාගනය යොගය ඇති හෙයින් චරියාපිටකයට අනිත.වණිතාවක් කිරීම උභ්‍යංචිතයි. අනිතථාවායනී ධර්මපාල මහා සාමිපාදයන් විසින්ද චරියාපිටක සංවණිතාරමභයෙහි:-

“නසස සමෙබ්බසමනාර- විභාගනයයොගතො,
කිඤ්චාපි දුක්ඛරා කාතුං අත්ථසංවණිණනා මයා.”

යනාදීන් චරියාපිටකයාගේ අවිසංවණිතාව කිරීම දුෂ්කර බව දක්වා තිබේ. ඊට සන්තයක් කිරීමෙහිලා අප වැන්නන්ට ඇති දුෂ්කරය කියනුම කවරේද? ග්‍රන්ථවතාවවතාහි පණ්ඩිතවරයන්ට ගොවරවූ කාන්තායකි. ඒ එසේ නමුදු අප වැන්නන් උච්චත් පඬිවරුන් ගිය මග යාම අවඤ්ඤා කටයුතු නොවෙයි. සුදුසු තොවන්නේද තොවෙයි. කිම්! ගරුචුරාජයන් ගමන් කරණ ආකාශයෙහි බමරු ගමන් තොකෙරෙත්ද? (කෙරෙත්මැයි) එහෙයින් “පණ්ඩිතගොවරවූ කාන්තා මෙවැන්නෝ කෙසේ කරන්නට අදහස් කලහුදුයි” පඬිවරයෝ අපට අවඤ්ඤා නොකෙරෙත්මැයි.

කුදුගොත් සත්තව අයත් අටුවා අතුරෙන් ධර්මපද ජාතක සුත්‍ර භිජාන අටුවා තුණ හැර සෙසු අටුවා ඒ ඒ ආවායනීපරමපරාවල පඨන පාඨන වශයෙන් අභාවිතා බැවින් වරදින් ආකුලයි. එබැවින් චරියාපිටක අටුවාවන් නිසැකවින් විපරිතාදි නොයෙක් දෙෂ්වලින් ගහණව තිබේ. සමහර පාඨයක් පාළිදෝ අතීත භාෂා

“කහසි ගරුච්ඤානෙත කිතසාහනි චරෙථා”

වත්දෙනී සැකකටසුතුව පෙනේ. අපට ලැබුණ අවුච්චා තුණෙන් දෙකක් එකම පරමපරාවක පොත් යයි හැඟේ. එහෙයින් ඒ පොත් තුණත්ම ලැබුණේ දෙකේ ප්‍රයෝජනයයි. බුරුම අකුරු අවුච්චාචක්ෂාසායාගත්තට නොහැකිවිය. මෙකී කරුණුද මෙම සන් ඵලය ලීමෙහිදී අපට මහත් පරිශ්‍රමයට ගෙනුදුන්. එබැවින් මෙහි අප ප්‍රමාද ක්‍රමාදීන් ප්‍රතිතදෙස් ඇතහොත් ඒ පණ්ඩිතයෝ සමාධිය භජනය කොට ලොක ශාසනානුග්‍රහ පිණිස ශුඛ කෙරෙත්වා.

දශපාරමිතාවන්ගේ ප්‍රතිණීක විනිශ්චයකුත් සමග චර්යා පිටක පාළියෙහි සහ සන්තයෙහි පෙනෙන පරිකථානුකූල පද ගණ විසතරකිරීමෙන් උපග්‍රන්ථයක් මෙම ව්‍යාච්ඡාදයෙහි අගට යොදන අදහස තුබුණ නමුත් මුද්‍රාපණයෙහි දුෂ්කරකම් ආදිය නිසා එය මේ වරට නොයෙදීමු.

මෙම පොතේ අවසාන සිහිපත්‍රවලා සමාදරයෙන් පිළිගැනීමේ ආදියෙන් මිට උපසහනකවූ විද්‍යාදය පරිවේණාධිපති පූජ්‍ය වායඪී සිප්පවුවේ ශ්‍රී සුමංගලාභිධාන ප්‍රධාන නායකඝථිවර ඝාමී පාදයන් වහන්සේට සහ පණ්ඩිතාවායඪී වස්තුවුවේ සුගුණිනායක ඝථිවර ඝාමීපාදයන් වහන්සේටද ආභිධම්මික ඇදී, බමුණන්හි ලක්මිණීපහත් කතු තුමාටද අපගේ අවධික භෞතිය පුදමු.

ශිව්තොට නිගුමිකාරාමාධිපති "සුගතසසනාභිවුධිසිඛකර පඤ්ඤාභෞමිභාඝථිවරයන් වහන්සේද, රත්ගම ගණේ සිරිඝනාන ඤවිභාරාධිපති සිරිසමානඤ මහාඝථිවරයන් වහන්සේද, බුද්ධේ සුදඪීනාරාමාධි පති සිරිසමානිසස (දඩුලු විභාරයේ) නායක ඝථිවර යන් වහන්සේද, කොස්ගොඩ භිදුරුවේ අභිධාන රාමාධිපති වජ් රබුඩි මහාඝථිවරයන් වහන්සේද, මාදම්පේ-පුරාණ විනාරාධිපති කභාඪී සුමනනිසස මහා ඝථිවරයන් වහන්සේද එම නිග්‍රොධ, රාමාධි පති විමලනිසස මහා ඝථිවරයන් වහන්සේද කොලඹ විද්‍යාදය පිරිවෙණේ පුසනකාලාධිකාරී භික්කවුඪී පෙමානඤ ඝථිවර යන් වහන්සේද චර්යාපිටක පෙල අවුච්චා දිග සපයා දීමෙන් ආධාර කලබව සතුටින් මතක් කරමු.

“සඤ්ඤා වා නිඤ්ඤා වා පාඨග්ජනා
තභඤ්ඤා කිං සභාත් මම කොච්ඤ්ඤජනා
ප්‍රමාණමසමිත් දසතෙව යඃ පරාත්
ඉමඤ්ඤ ජානාති කානො තථේදාඪී”

TABLE OF CONTENTS.

අනුක්‍රමණිකා :

— 0 —

		පිට
	සන්ත සහිත වර්ගාපිටකය	I - 134
	ප්‍රභාවනා	xxiii-xxiv
වග් I,	1 අකිතති වර්ග. පඨමි.	001
"	2 සකඛවර්ග. දුතිය.	007
"	3 කුරුධමම වර්ග. තතිය.	010
"	4 මහාසුදසසඤ්ච වර්ග. චතුස්ඨ.	013
"	5 මහාභාච්ඡවර්ග. පඤ්චම.	014
"	6 නිමිරාජවර්ග. ඡට්ඨම.	016
"	7 චන්දකුමාරවර්ග. සත්තම.	018
"	8 සිවිරාජවර්ග. අට්ඨම.	022
"	9 වෙසසන්නරවර්ග. නවම.	036
"	10 සසපඤ්චවර්ග. දසම.	041
	I අකිතති වග්ගො පඨ 3 මා	043
	I දුතපාරමිතා නිට්ඨානා	...
වග් ii	11 මාතුපොසකවර්ග. පඨමි.	047
"	12 හුරිදත්තවර්ග. දුතිය.	050
"	13 චම්පසය භාගවර්ග. තතිය.	052
"	14 චූලබොධිවර්ග. චතුස්ඨ.	056
"	15 මහිසරාජවර්ග. පඤ්චම.	060
"	16 රුරුරාජවර්ග. ඡට්ඨම.	064
"	17 මාතකවර්ග. සත්තම.	067
"	18 ධමමා ධමමඤ්ච පුත්තවර්ග. අට්ඨම.	069
"	19 අලිත සත්තවර්ග. නවම.	072
"	20 සකඛපාලවර්ග. දසම.	071
	ii හත්තිනා, මහාගො දුතියො	076
	ii සිලපාරමිතිදොසො නිට්ඨානා	...

විග්‍රහ	21	සුධාසද්‍රව්‍යවර්ණය පද්ධතිය.	078
"	22	සොමනසසවර්ණය දැනීම.	083
"	23	අභයාඝරවර්ණය තනිතම.	086
"	24	භික්ෂුවර්ණය වතුණ.	088
"	25	සොමනස භික්ෂුවර්ණය පද්ධතිය.	090
"	iii	නොකඩමමපාරම නිදාදුග්‍ය නිවසිනා	...
"	26	තෙමියපණ්ණිතවර්ණය ඡට්ඨම.	097
"	iv	අබ්බිඨානපාරම නිදාදුග්‍ය නිවසිනා	..
"	27	කපිරාජවර්ණය සතනම.	098
"	28	සච්චසච්චය පණ්ණිත වර්ණය අධ්‍යම.	099
"	29	චට්ටපොතකවර්ණය නවම.	102
"	30	මච්චරාජවර්ණය දසම.	106
"	31	කණ්ණදීපයනවර්ණය එකා දසම.	110
"	32	සුතසොමවර්ණය වා දසම.	112
"	V	සච්චපාරම නිදාදුග්‍ය නිවසිනා	
"	33	සුච්චණ්ණසාමවර්ණය තෙරසම.	114
"	34	එකරාජවර්ණය චූද්‍යසම.	116
"	Vi	මෙතනාපාරම නිදාදුග්‍ය නිවසිනා	
"	35	මහා ලොමහසවර්ණය පණ්ණරසම.	118
"	Vii	උපෙකඛාපාරම නිදාදුග්‍ය නිවසිනා	
"	Viii	සුධාසද්‍රව්‍යවර්ණය නිවසිනා	123
		වර්ණාපිටක පාළි සමතනා	125
		ව්‍යාඛ්‍යා නිගමන සඳහා	125-129
		වර්ණා පිටකව්‍යාඛ්‍යාපරිච්ඡේදය	130-131
		අති පත්‍රය	132-135

— 00 —

ABBREVIATIONS
සංකීර්ණ පදය.

- = භවත් (වෙනුවට)*
- ස සමහරපොත්
- ඉ ඉංග්‍රීසිපොත්

— 00 —

* ඇතමි නැතහොත් මේ- උතුරු " නොහොත්., සත්ත වෙනුවට සහ
සුච්චිච්ච වෙනුවට යොදා ඇති.

THE
CHARIYA-PITAKAYA.

WITH
A SINGHALESE TRANSLATION.

සත්ත සතිත

චරියා පිටක ස.

THE INTRODUCTION.

ප්‍ර සභා ව භා.

— 00 —

අව්‍යක්‍ෂාචාර්‍යවරියා කරුණා සමන්තා
මනනා ව යසස ජනනාය හිතාය සමමා,
සමමානිත. ජනහිත. ජගදෙකනාථ.
නාථ. නමාමි සුගත. නමිතා'නුභාව.

විජ්‍යාති වාපි වරණෙහි සුතා'වචනිය.
නියනති'නෙතති ජනනමපි ව සෙන ලොකා,
ලොකුතතර. සපරියනතික මහනධමම.
ධමම. නමාමි පරම. ජනපුජ්‍යතන.

යො අධිපුග්‍යලගණො ජිනසුනුභුතො
භුතො'හසථ ජනතො සමණ'වත.සො
ත. සොකසලලනුදිතා විජ්‍යා'රියසිස.
සසිසං නමාමි සහරාමරපුඤ්ඤවොගං.

යො බොධිසත්තවරිතා'වරියො'සි මහා.
සිකඛාරතො සපරියනතිධරො සුඛිරො,
පාරංගතො විනසසිඤ්චරමහි ධමමා
ලබ්භාරනාසන මහාථවිර. නමෙ ත.

ඉඪ. තිලොකසරණේ රතනත්තයසමි
සසමි පණමකරණා පරමෙ සුපුඤ්ඤො,
පුඤ්ඤො උපද්දවහරං ජනිත. යත'යස
නසසා'නුභාව විගතා 'මිත මනතරායො.

ජේ. ආම්. පදපපමුඛ චික්ඛමරන්න නාමි
නිතිකුඤ්ඤානා කහකකෙසරගාමජෙන,
සනෙනානුප්පාසකගුණේන් විඤ්ඤිතෙන
ආරාධිතොහමිභ කපපියකාරකෙන.

යං ජානතා භගවතා රහතෝහ ගඤ්ඤ-
කපපමති දුකකරතරා චිරියාපසන්තා,
දුකාදයො ච දසපාරමිතා පණ්ණා
උකකංසපාරමිගතා පරිසඤ්චිතා යා.

නාසං භිබ්බොධිචරියාන මහානුභාව-
සමභාවතං කපිලවඤ්චුපුරමති යසමිං,
නිග්‍රොධනාමචිදිතෙ පචරසසමසමිං.
සමපසසනා විහරතා හරතා ජිනෙන.

විජ්ජාවිතො සකලසාවකකෙනා ඛමම-
සෙනාපනිස්ස සතරාමරසඛසමජේඛා,
සනතසස විසතිසහසසසසාවකෙති
බිණ්ණසවෙති විමලෙති පුරකබ්බෙන.

බුඛාපද්‍යනිස මිත්ඤ්ඤසමඤ්ඤාපෙන.
යං දෙසිතං සි මජ්ඣිමනිකං මනුඤ්ඤං,
සඛනිතිකාරක මහාඉසයො නිකායෙ
සඛනාසිසුං අථච බුඤ්ඤනනාමකසමිං,

සමමාචලමබ්බිස නදට්ඨකථඤ්ච නස්ස
නිසසාය සාධුමපි ජාතනවණ්ණනාදිං,
භාසාය සිහලිකයා ජනනා භිතාය
කසසං සකාය මජ්ඣිමනිස්ස මනාව්‍යං.

CHARIYĀ PITAKAYA.

ස ඡ න ස භි න

චරියාපිටකය.

න මො න සස

භගවතො අරහතො සමමා සම්මුඛසස.

1. කප්පෙව සතසහසෙස වතුරො ච අසඛිඤ්ඤා; එත්ථනතරො සං චරිතං සබ්බං භං බොධිපාවනං.

ශ්‍රීමත්ශ්‍රීඝනසුගතභවාගභවු සඵඤ්ජාරාජොත්තමසත් වහන්සේ දිව්‍යබ්‍රහ්මාදීන් සහිත සුද්ධිසමාගමයෙහි සමකප්‍රාතිභායනී ලොකවිචරණප්‍රාතිනායනී දක්වමින් දහම් දෙසුකල්හි නමන් අග්‍ර ශ්‍රාවණවූ අනබ්බඉරිපුත්‍රසඵචිරයන් වහන්සේ විසින් “ඤාමිති භාග්‍යවතුන්වහන්ස! මෙ බුඛකාරකධම්මයෝ කචර ජාතිවලදී මුතුරු වනලද්දහුද, කෙසේ හෝ පරිපාකයට ගියාහුදැයි” අසනලද ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් දුන්හ. “මෙහි පලක් බැඳ වැඩිකිඳු සුගුරුමුදුගොති ලතිරු මෙන් බබලමින් ඉරිපුත්‍රය මාගේ බුඛකාරකධම්මසමාදානයෙහි පටන් සකස්කොට කලබැවින් හා විදේශීයසහනනයෙන්ද සියලු කල්පයන්හි භවයෙන් භවය ජාතියෙන් ජාතිය මුතුරුවන් හෝවුහ මේ මහාකල්පයෙහිදී කප්පි මේ (වක්‍ෂ්‍යමාණ) ජාතිවලදී මුතුරාහිසසි උත්තරදී වදුරමින් (පාවජාවසිකවශයෙන්) “කප්පෙව සතසහසෙස” යනාදීන් “චරියාපිටක”, “බුඛාපද්‍යනිය” යන නාමවසක් ඇති මේ ධම්මසමාදාන වදුලසේක. දැන් මා විසින් භාසනොපකාර සඳහා අභිකථාද්‍යවලමිඛනය කොට යථාශක්තීන් සවිධිභව භාෂාවෙන් එහි අභිකථනය කරණු ලැබේ.

1 [සතසහසෙස කප්පෙව, මහාකල්පලක්‍ෂ්‍යයක් ද; වතුරො අසඛිඤ්ඤා යෙව, සාරාසඛිඤ්ඤායක් ද පමණි; එත්ථනතරො, මේ අතුරෙහි; හො භොග්‍යත්] එත්ථනතරො, (යම් මහාකල්පයෙක්හි අප භාග්‍යවත්තෙව

* “අසංඛිඤ්ඤා, සමහර පොත්.”

- 2. අතිතකපෙය වර්තං ධ්වසිනිා හවාහවේ,
ඉමමහි කංසා වර්තං පවකිසසං සුණොති මේ.
- 3. යද අහං බ්‍රහ්මාරක්‍ෂෙක්‍ෂු සුක්‍ෂෙක්‍ෂු විපිනකාගමො*,
අපේක්‍ෂාගගෙනිා විහරාමි අකිත්ති යාම තාපසො

සුමේධපණ්ඩිතව දශපාරමිධම්මයන් පුරණයට පටන්ගත්සේන්ද්‍රය මේ මහාහුදකලාසයෙහි සඵලකාරයෙන් පුරණලද පාරමිධම්මදැනිව තිරුතාරවු සමාස්සමිබොධිසමිධිගමය කලසේන්ද්‍ර) මේ මහාකලාසය අතුරෙහිවු; චතුරො අසඛිඛියෙව (මහාකලාසයේ සමිධිවු) චතුරාසඛියක් ද; සංසහසෙස කපෙය ව. (මහා) කලාලක්‍ෂයක් ද මුලුල්ලෙහි; යං වර්තං, සමත්‍රිංගත්පාරමිධම්මයන් කෙරෙහි සඛිතවනු දුනභිලාදි) යම ප්‍රතිපනතිසක්චේද; (නොහොත්, අභිවසනීදි) යම වසනීවත්චේද; තං සබ්බං, ඒ සිසල්ල; බොධිපාවනං, (සඵලතාඥාන සඛිතවනු හෝ අර්භත්මානීඥානසඵලතාඥානසඛිතවන) බොධිය (නොහොත් භාග්‍යවත්ත්‍රයේ ආශ්‍රවක්‍ෂය කරඥානස ආසත්ත කාරණකොට ඇති සඵලතාඥානස හා සඵලතාඥානස පදසාවනකොට ඇති ආශ්‍රවක්‍ෂයකරඥානසඛිතවන) මහා බොධිය සිඛකරත්තේය; (හෙවත්) මුතුරුවත්තේයි.

2. අතිතකපෙය, ඉකුත්කප්පි; (හෙවත්) අතිතානතවු සාරාසඛිත කලාලක්‍ෂයෙහිවු; හවාහවේ, කුලමහත් භවයෙහි; වර්තං, පුරුදු කරණලද දුනාදිප්‍රතිපනතිස; ධ්වසිනිා, තබා (=හැර); ඉමමහි කපෙය, මේ මහාහුදකලාසයෙහි; වර්තං (පුරුදුකරණලද දුනාදි ප්‍රතිපනතිසඛිතවන) වසනීව; පවකිසසං, ප්‍රකෂිපෙත් කිසත්තෙමි; මෙ, මාලෙන; (නොහොත්) මාලෙ කිම; සුණොති, (ශාරී පුත්‍රය) අසව.

(මේසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාරීපුත්‍රසභිවරයන්වහන්සේට හා දෙවිනිච්ඡුන් සංඛත පිරිසට තමන්වහන්සේගේ පුඵවසනීශ්‍රවණයෙහි උත්සාහ දනවා දැන් හවානතරප්‍රතිච්ඡනනවු ඒ පුඵවසනීවත්තසතාමලකයන් සේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරමින් “යද අහං බ්‍රහ්මාරක්‍ෂෙක්‍ෂු” යනාදිය වදාලසේක.)

3. යද, යම්කලෙක්හි; අහං, මම; අකිත්තිනාම තාපසො (හුනිා), අකිර්තිනම් තවුස් (ව ඉපිද); සුක්‍ෂෙක්‍ෂු, ජනවිචිකතවු; විපිනකාගමො, විපිනකාගත නමවුත්; බ්‍රහ්මාරක්‍ෂෙක්‍ෂු, මහත්වු (කර) වන

* වචන. † වනසතෙම ඛිපනිකෙත්පස කරණයෙහිත් “විපින, නමද, මධ්‍යාහන යෙහි සඛිපවත්වනගෙහිත් ඒආහෝ නොහොත් කොළුල් මොණර ආදිහු ශඛිද කරණයෙහිත් යනාදි අභිලාසත් “කානන, නමිදමේ.

4. තද; මො. තපතොජන සන්නතො තිදිවාසිනු,
ධාරණෙනා බ්‍රාහ්මණවණණං ගිකිනාස මො. උපාගමි.
5. පවනා ආගතං පණණං අතෙලඤ්ච අභ්‍රාණිකං,
මම වාරෙ සීතං දික්ඛා සකවාතො ආකිරිං.
6. තසස දධානතං පණණං තිකකුඤ්චාන භාජනං,
පුතෙසනං ජහිධාන පාවිසිං පණණසාලකං.
7. දුතියමපි තතියමපි උපගඤ්චි මමනනිකං,
අකච්චිතො අකොලභොගා එවමෙව මදසකං*.

සෙති; භොගොත්, මහා (කාර) වනයට; අසේනාගහෙධා, අනුප්‍ර. විභව; (හෙවත්) වාද; විහරාමි; වාසනකෙලෙමදා:

4. තද, එකල්හි; මො, මාගේ; තපතොජන, ශීලපාරමිතානුභාවය කරණකොටගෙණ; (හොගොත්) දෙනෙකුමුත්චීසපාරමිතානුභාවය (හෝ) ක්‍ෂාන්තිපාරමිතානුභාවය කරණකොටගෙණ; සතතතො; රත්වූ පාණ්ඩුකමබලශෝභාසනය ඇත්තාවූ; තිදිවාසිනු, සක්දෙවරජතෙම; බ්‍රාහ්මණවණණං, බමුණුවෙසක්; ධාරණෙනා, (මවා) දරමින්; මො, මාකන්; ගිකිනාස, ගිකිනාවිනිස; උපාගමි, එලඹියේය.

5. මම, මාගේ; වාරෙ, (පත්සල්) දර; සීතං, (බ්‍රාහ්මණවණණෙත් අවුත්) සීතියාවූ සක්දෙවරජ; දික්ඛා, දැක; පවනා, මහවනයෙන්; ආගතං, ගෙණආවාද; අතෙලඤ්ච, තෙල්කැත්තාවූද; අභ්‍රාණිකං, ලුණු කැත්තාවූද; පණණං, (කාර) පත්‍ර; සකවාතො, භාජනය සමග (ගෙණගොස්); ආකිරිං, පුෂ්‍යප. කෙලෙමි; (හෙවත්) ප්‍රදානය කෙලෙමි.

6. තසස, ඒ (බමුණුවෙසන් ආවාද) සක්දෙවරජතට; අනං, මම; පණණං, (කාර) පත්‍ර; දධානං, දී; භාජනං, බදන; තිකකුඤ්චාන, යටිකුරුකොට (තබා); පුතෙසනං, (හෙවත්) මුහුණින්තමා; පුත, කැවත; එසකං, (අහර) සෙවීම; ජහිධාන, දුරුකොට; පණණසාලකං, තේ සලට; පාවිසිං, ප්‍රච්ඡවිමි.

7. දුතියං අපි, දෙවැනි දිනද; තතියං අපි, තුන්වැනි දිනද; මම අනනිකං, මාලත්ත; උපගඤ්චි, එලඹියේද; අහං, මම; අකච්චිතො (මාතසයාසීසත්) කොසාලනු සිත්තෙති; ~~තාපාලභොගා, (පණණ)~~

* "එවමෙවදෙසකං, † "විහරාමි, අනු අනිතාමොච්චිනං පණණං
‡ "මංගලං" කවච්චිකා ජහිකමපෙච්චි, තන චුත්තෙත භොගොත්සෙති විකිසා වුතෙති.

- 8. න මෙ තප්‍යවටයා අත්‍යී සරීරස්මිං විවණ්ණිදං,
පීතිසුඛෙත රතියා විතීතාමෙමි තං දිවං.
- 9. යදී මාසමපි දෙවමාසං දැක්මණ්ණං වරං ලභෙ,
අකමපිතො අනොලීනො දදෙයං දුනමුතමං.
- 10. න තසස දුතං දදමානො යසං ලාභස්සව පඨසීං,
සබ්බස්සදැතං පඨසානො තානී කමමානී ආවරීනතී.

අතින්තිමයං පඨමං.

වශයෙන් ක්‍රියාකාරී) අලුත් නවු සිත් ඇතිව; එවමෙවං, එපරිදි දෙන්න; අදයං, දුනිමි.

8. තප්‍යවටයා, ඒ දුතස හෙතුකොටගෙණ; (තුන්දිනක් අහරනැතිවීමෙන්) මෙ, මාගේ; සරීරස්මිං, සිරුරෙහි; විවණ්ණිදං, වෙළුණියෙක්; (හෙවත්) විරූඛණ්ණිදං; න අත්‍යී, නැත්තේය; (නොහොත්) නොවීය; තං දිවං, ඒ තුන්දවස මුලුල්ලෙන්; පීතිසුඛෙත, (දුතස අරමුණුකොට පවත්නා) ප්‍රීතියැපයෙන් ද; රතියා (එමදුතස විෂය කොට ඇති) අතිරතියෙන් ද; විතීතාමෙමි*, දක්වමි.

9. යදී, ඉදිණි; වරං, (සීලාදිගුණසාරය ඇතිකෙසින්) උතුම්වු; දැක්මණ්ණං, දැක්මණිසෙක්; ලභෙ, ලබමිද; මාසං අපි, මසකද; වෙදාසං (අපි), දෙමසකද; අකමපිතො, (මාතසසඝීයෙන්) කොසලුසිත් ඇතිව; අනොලීනො, (දුතස කරණකොටගෙණ) කොපසුබව දිත් ඇතිව; (හෙවත්) කොආකුලුනු සිත් ඇතිව; උතමං, උතුම්වු; දුතං, දන්; දදෙයං, දෙන්නෙමි.

10. තසස, ඒ (බමුණුවෙසින් ආවාටු) ශක්‍රදෙවඥයාට; දුතං, දන්; දදමානො, දෙමින්; යසං (එ), කරතියක් (හෙවත්) පරිවාර සමපතනයක් හෝ; ලාභස්සව, (දිව්‍යමනුෂ්‍ය ලෝකයන්හි දිව්‍යරාජ්‍ය වනුවරින් රාජ්‍ය වශයෙන් ලැබියයුතු) ලාභයක්; (නොහොත්) පසුපාතයක් හෝ; න පඨසීං, නොපැවැත්වීම; සබ්බස්සදැතං, සම්පූර්ණව; (හෙවත්) සමස්ත සම්බන්ධය; පඨසානො, පවමින්; තානී කමමානී, ඒ (තුන්දිනයෙහි කොසෙක්වර උපන්නාවූ දුතමය) පුණ්‍යකමීයන්; (නොහොත්) ඒ (දුතසට පිරිවරවූ කාසුචරිතාදී) පුණ්‍යකමීයන්; ආවරීං ඉත්, කෙලෙසිමි.

මෙම අතිරිති පණ්ඩිතවැනියෙක් සාමාන්‍යයෙන් දැනුවත්තාව ව්‍යුරණලද්දී නමුදු විශේෂවශයෙන් මහානිවේදනමණ්ණසදාශ

* මෙක් අනුනාමිකෙහි වනිතාන වචනයි, + 'ආවරීං', යන මෙක් 'වර', ධාතු කරණානුකූල වැනි.

- 11. පුතාපරං යද්‍ය භොමි බ්‍රාහ්මණෝ සධ්ධසව්හයො,
මහාසමුද්‍යං තර්තුකාමො උපගව්ජාමි පට්ඨණං*.
- 12. තත්ඤ්ජසාමි පට්ඨපථෙ සසමග්ගං අපරාජිතං,
කන්තාරඛාන පට්ඨපතනං තත්තාය කසීනභුමියා.

අතිනිෂ්ඨ උමණිය කලබැවින්) ජෙනෙදුමා පාරමිතාවද, (සුචිසුඛ ශීලාචාරභාවයෙන්) ශීලපාරමිතාවද, (කාම විතකාදීන් මනාකොට විෂ්කම්භණය කලබැවින්) විඤ්චිපාරමිතාවද, ක්ෂාන්තිසංවරයාගේ පරමොත්තාභාවයෙන්) ක්ෂාන්තිපාරමිතාවද, (පුහිඤ්ඤරූපප්‍රති පන්නියෙන්) සත්‍යපාරමිතාවද, (සියලුතන්හි අවලසමාදායයාගේ අධිභ්‍යාසයෙන්) අධිභ්‍යාස පාරමිතාවද, (සකලසමුපගීයා කෙරෙහි පතල හිත අදහස් ඇතිබැවින්) මෙත්‍රිපාරමිතාවද, (සත්‍යසංස්කාර යන් විසින් කල විප්‍රකාරයන්හි මව්‍යසාචනාවප්‍රාප්ති *යන්) උපේක්ෂා පාරමිතාවද, (මවුන්හට උපකාර අනුපකාර ධර්මයන් දැන අනුපකාර ධර්මයන් හැර උපකාරධර්මයන් කෙරෙහි පැවැත්වූ ද පුළුල් වූ ද සහජාතවූ ද උපායකොශලාසවූ අතිශය සලොඛප්‍රවෘත්තියාධි කවූ ද) ප්‍රඥාපාරමිතාවදැයි; මෙතෙක් පාරමිතූ ද ලැබෙත්. දානාධාන සධාගේ වගාහි අධිතවූ උදාරභාවය හෙතුකොටගෙන දානමුඛ යෙන් ඉදගනාතොමෝ පවත්වනලදී.

පඨමං, පලමුවැනිදි; අක්කන්ධවර්ගං, අකීර්තිතමි පණ්ඩිතයන් සමිබන්ධවූ මංඝාව (=වර්තා); තිච්චි.

11 පුත, නැවත; අපරං, අනිකුදු වර්තයක් (කියන්තෙමි හෙද අසව); යදා, යමකලෙක්හි; [අහං, මම]; සධ්ධසව්හයො, සධ්ධ නමුදු; බ්‍රාහ්මණො භොග්ථ, බමුණෙක්වූයෙද්ද; (තදා, එතල්හි); (කමණිභුමියට යටපිණිස) මහාසමුද්‍යං, මහමුහුද; තර්තුකාමො, තරණසකරණු කැමැත්තෙමි; (භොගොත්) මහාසමුද්‍යං, මහමුහුදින්; තර්තුකාමො, එතරවනුකැමැතිව; පට්ඨණං, තාවලිප්පති † නම පටුණදි; උපගව්ජාමිx, එලඹියෙමි.

12 තත්, ඒ (තාමලිතත් නමි) පටුණුගමෙහිදී; කන්තාරඛාන පට්ඨපතනං, කාන්තාරසධ්ධාතදීකීමානීයට පිලිපත් වූදු; තත්තාය, (සුද භාගපයෙන්) රත්වූ; කසීනභුමියා, කසීනභුමියෙහි (වැඩමවත් වාදු); සසමග්ගං, (නිසමගුණයෙන්) ප්‍රකෘතකමානීය අවබෝධකල

* ‘‘පට්ඨනං, † මේද අනිතානීයෙහි විනිවිඛ ක්‍රියායි. ‡ නමිලිප්පති,
x මෙක් අනිතානීයෙහි විනිවිඛ විවහයි.

- 13. නමග. පරිපථේ දිසා ඉමමන්. විවිතනසි.,
ඉදං ඛෙතනං අනුප්පතනං. පුඤ්ඤකාමසස ජනනාදො.
- 14. සථාපි කසසකො පුරිසො ඛෙතනං. දිසා මහාගමං,
තත්ථ ඛිජං නරොපෙත්ථි න සො ධඤ්ඤාන අත්ථිකො.
- 15. එව මෙවාගං. පුඤ්ඤකාමො. දිසා ඛෙතනවරුතනමං,
සද්දි තත්ථි කාරං න කරොමි නාගං. පුඤ්ඤාන අත්ථිකො.

හෙයින් “තෙමෙම විනුසි”) සුභසමභවමුද්දි; අපරාජිතං. (තෙජ්ඣ මාරාදිත් අතුරෙහි කසිවෙකු විසින්) භොපරදවන ලද්දාවු (හෝ) නොපරදවිසැකිවු (පසේබුදුවරයෙක්); උච්චථේ, අභිච්චමානී යෙහි; අඤ්ඤාමි*, දුටුවෙමි:

13. අභං, මම; පරිපථේ, අභිච්චමානී යෙහිදී; තා, ඒ පසේබුදු රජහු; දිසා, දැක; ඉමං, අත්ථි, මෙ (වක්‍ෂ්‍යමාණ) කාරණය; විවිතනසිං, සිතුවෙමි; පුඤ්ඤකාමසස, පින්කැමැත්තාවු; ජනනාදො, සත්‍යයාව; ඉදං, මේ; ඛෙතනං, (පින්) කෙතක්; අනුප්පතනං, පැමිණීමේය.

14. සථාපි, සමීපේ; කසසකො, කැලිකමි. (=ගොවිකමි) කරන් නාවු; පුරිසො, පුරුෂයෙක්තෙම; මහාගමං, ච්ඡුලච්ඡලදායකවු (හෙවත්) මහත්සසසමපන්නිසාධකවු; ඛෙතනං, කෙතක්; දිසා, දැක; තත්ථි, එහි; ඛිජං, ත්‍රිජවු; නරොපෙත්ථි, රොපනය නොකෙරේනම; (හෙවත්) නොවපුරානම; සො, ඒ ගොවිතෙම; ධඤ්ඤාන, ධාන්‍යයෙත්; න අත්ථිකො, ප්‍රයෝජන නැත්තෙක්වේදි.

15. එවමෙවං, එපරිද්දෙන්ම; පුඤ්ඤකාමො, පින්කැමැත්තාවු; අභං, මම; ඛෙතනවරුතනමං, උතතාපුණ්‍යකෙත්තු අතුරෙහි උතුමු (නොහොත්) අතිශයින් උතුමු) පින්යෙතක්; දිසා, දැක; සද්දි, ඉදින්; තත්ථි, එහි; කාරං, (පුරා) සන්කාර; න කරොමි, නොකෙරෙමිදි; අභං, මම; පුඤ්ඤාන, පිණින්; අත්ථිකො, ප්‍රයෝජනකැත්තෙක් (වත්යෙම.)

* මෙත් අනිතානිකයෙහි වර්තනවචනස.
 † “ඛෙතනං වරුතනමං” පි අමභර පොත්හි පෙනේ. වරුතනමං, උත්තම පුණ්‍යකෙත්තුයනව උදම්ඵ; ඛෙතනං; පින්කෙතක්; සද්දි එහි අත්ථි.
 ‡ මෙහි උත්තම පුණ්‍යකෙත්තුඛවත් ඤාදි ඉණසමපන්නවු ආසනිශ්‍රාවක සෝ “ඛෙතනවර” නමවෙති. ඔප්පතනදවඛා අනුපුණ්‍යකෙත්තු ඛවින් පසේබුදු හු “ඛෙතනවරුතනමං, නමවෙති. එඛවින් “ඛෙතනා වඛන වරුතනමං-ඛෙත්තවරු, ඛෙතනවරුතන උත්තමො=ඛෙත්ත වරුතනමො, නංඛෙතන වරුතනමං, පි. කමිධාරය ගර්භකොට් ඇති තත්පුරුසෙමාස විසින් වෙළ වානංගනදදා.

- 16. සඵා අමච්චො මුද්දකාමො රඤ්ඤා අනොපුරෙ* ජනෙ,
න දෙති තෙසං ධනධක්ඤ්ඤං මුද්දොතො පඨහායති.
- 17. ඵචමෙචාහං පුඤ්ඤකාමො විපුලං දීඤ්ඤාන දනඤ්ඤං,
යදි තස්ස දුඛං න දදුමි පරිභාසිස්සාමි පුඤ්ඤතො.
- 18. ඵචාහං ඵන්තසිඤ්ඤාන ඔරොහිඤ්ඤා උපාහණා,
තස්ස පාදානි වඤ්ඤානා අදුසිං ඡන්තොපාහණං.
- 19. තෙඤෙචාහං සතඤ්ඤතො සුචුමාලො සුඛෙධිතො,
අපිච දුඛං පරිපුරෙන්නො ඵලං තස්ස අදාසහනති.

සංඛ්‍යාදිපං දුග්ගිං.

16. සඵා, සමීපේ; මුද්දකාමො, රාජද්විකාධුරය කැමැත්තා; (කොහොත්) මුද්දකාධුරයෙන් ධනලාභ පතත්තා; අමච්චො, අමාතා (පුරුෂ)යෙක්තෙම; රඤ්ඤා, රජහුයේ; අනොපුරෙ ජනෙ, අනන්තපුර ජනසාමන්තරකි (හා බාහිරවූ බලයායාදීන් කෙරෙහිද රාජානුශාසනා පරිද්දෙන් නොපළිපදිද); තෙසං, ඒ අනන්තපුර ජනසාම (සහ බලසෙයාදීන්); ධනධක්ඤ්ඤං, ධනධාන; නදෙති, නොදේද; මුද්දොතො, මුද්දකාධුරයෙන්; පරිභාසති, (ඒ ඇති තෙම) පිරිහෙයි.

17. ඵචමෙචං, ඵපරිද්දෙන්ම; අහං, මම; පුඤ්ඤකාමො, පින් කැමැත්තෙමි; විපුලං, (දක්ඛණාව මහත් ඵලකරණවෑවින්) විපුල (=උදාර)වූ; දකඤ්ඤං, දක්ඛණාභියෙන්; දීඤ්ඤාන, දැන; යදි, ඉදින්; තස්ස, ඒ දක්ඛණාභියාහට; දානං, දන්; නදදාමි, නොදෙමිද; පුඤ්ඤතො, පිණිත්, (හා, ආයති) පුණ්ණඵලයෙන්; පඨහාසිස්සාමි, පිරිහෙත්තෙමි.

18. අහං, මම; ඵචං, මෙසේ; විඵන්තසිඤ්ඤාන, සිතා; උපාහණා, වහන්සහලෙන්; ඔරොහිඤ්ඤා, බැස; තස්ස, ඒ පසේබුදුරජහුයේ; පාදානි වඤ්ඤානා, පාවැද; ඡන්තොපාහණං, සැත (=බුධය) හා වහන්සහල; අදුසිං, දුනිමි; (හෙවත්) පුරාකෙලෙමි.

19. තෙහ, ඒ පසේබුදුරජහටවඩා; අහං, මම; සතඤ්ඤතො ඵච, සියකොටසකින්ම; සුචුමාලො, සියුමැලි (විමි); සුඛෙධිතො, සැපසේවැඩුණෙමි (විමි); අපිච, ඵතඤ්ඤාවත් (ඵසේ ඇතිකල්හිද මාගේ

* අනොපුරෙ. † මේ දේරධම්මාවක 'දකඤ්ඤා, අබ්බදස නොව දක්ඛණානි වාවක 'දකඤ්ඤා, අබ්බදස. දකඤ්ඤාඅබ්බදස කෙරෙන් "ඤ්ඤා රාගා තෙහරත්තං තස්සෙදමත්ථෙසුචං, සතපුත්‍රයෙන් අරහාභියෙහි 'ඤ්ඤා, පුත්‍රාසච මෙම අබ්බදස සිබ්බෙමි.

20 පුතාපරං යදා ගොමී ඉඤ්ජනො පුරුතනමෙ,
රාජා ධනඤ්ජයො නාම කුසලො දසහුපාගතො.

ශරීරදුකඛය අපේක්ෂා නොකොට); අතා, මම; දා නං, දානපාරමිතාව;
පරිපුරෙතො, සමපුර්ණකරමින්; එවං, මෙසේ; තස්ස, ඒ පසේබු
දුරජහට; අදසිං ඉති, (සැත හා වහන්සල) දුනිමි; (හෙවත්) පුද
කෙලෙමිසි.

දුගීයං, දෙවෙනිවූ; සඛ්ඛවරියං, සඛ්ඛනම් බ්‍රාහ්මණයන්
පිළිබඳ වරතය; (නමි).

මෙම සඛ්ඛවරියාවෙන් ද සාමාන්‍යයෙන් දානපාරමිතාව හා විශේෂ
භාසන් ඔහුගේ (අනිපරිශුඛ නිත්‍යශීල උපොසිතශීලාදීන්ගේ වශ
යෙන්) ශීලපාරමිතාවද, දානශීලාදියට ප්‍රතිපක්ෂවූ කෙල්ලකම්මයන්
කෙරෙත් ඵ්කත්වුණුවෙන් කුසලකම්මයන්ගේ වශයෙන්) බෙදෙනු
මෑ පාටමිතාවද, (දානාදිය නිපදවනුපිණිස උත්සාහකරීම හා මහා
සමුද්ගතරණව්‍යායාම වශයෙන්) විශිෂ්ටපාරමිතාවද, (ඒ පිණිස කල
අධිවාසන ඤානනියාගේ වශයෙන්) ඤානනිපාරමිතාවද; පුනීඤ්ඤ
රූප ප්‍රතිපත්තියෙන් සත්‍යපාරමිතාවද, (සකලසාරාංගයන්හි අවල
සමාදානාච්ඡාදනවශයෙන්) අධිඡායපාරමිතාවද, (සිංහල සතුන්
කෙරෙහි හිත අදහස්වශයෙන්) මෙහිපාරමිතාවද, (සභ්‍රසංස්කාර
රසන්විසින් කල විප්‍රකාරයන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථභාවපාලනයෙන්
උපෙක්ෂාපාරමිතාවද; (සියලුපාරමිතව උපකාරානුපකාර ධර්මයන්
දැන අනුපකාරධර්ම හැර උපකාරධර්මයන් කෙරෙහි පැවැත්තාවූද
පුරෙවරවූද සහජාතවූද ප්‍රඥාවගේ වශයෙන්) ප්‍රඥාපාරමිතාවදැයි
මෙතෙක් පාරමිතූද ලැබෙත්. දානපාරමිතාවගේ වනාහි අධිකොදු
රභාවය බහුකොටගෙන දානපාරමිතවශයෙන් දෙශනානොමේ
පවත්වනලදී.

20. පුත, නැවත; අපරං, අතිකුදුවර්තයක් (කියන්නෙමි හෙද
අසව); යදා, සමකලෙක්හි; (මම) ඉඤ්ජනො, (කුරුරට) ඉදිපත්
නමිවූ; පුරුතනමෙ, නගරවරයෙහි; දසහිකුසලෙහි, (දානාදී) දශ
පුණ්‍යක්‍රියාවසූවෙන්; (නොහොත්) අශකුසලකම්පථයෙන්; උපා
ගතො, පුත්‍රානු; ධනඤ්ජයො නාම, ධනඤ්ජයනමිවූ; රාජා ගොමී,
රජෙක් විමිද.

* “කුසලෙහි, සි ජ්‍යෙෂ්ඨතාන “කවමි ධාතුචිතක්කිප්පච්චසාසං ජ්‍යෙෂ්ඨ
නාදෙසලොපාගමා ව,, සත සුත්‍රයෙන් ‘භි’ විභක්තිලෙපසි.

- 21. කාලිතරඨවිසයා බුහුණා උග්ගඤ්ජු*මං,
ආසාවුං මං භජිතං ධංකං ජඛග්ගමමං.
- 22. අවුට්ඨිකා ජනපදො දුට්ඨිකා ඡාතකො මහා,
දදාති පචරං නාගං නිලං අචතඤ්ජුං.
- 23. න මෙ සාවතමුදුපභනො පටිකභිපො අනුච්චො,
මා මෙ භිජ්ජි සමාදානං දසසාමී විජුලං ගජං.
- 24. නාගං ගභෙඨා සොණ්ඩාය භික්ඛාචරො රතනාමසො†,
ජලං ගභෙඨා ආකිට්ඨා බ්‍රාහ්මණාං අදං ගජං.

21. [තද, එකල්හි;] කාලිතරඨවිසයා, කාලිතරඨ නම් ජනපදයකි; (නොහොත්) කලිගුරුට එක්පුදෙක (= ජපදය) කිත්; මං, මාකරා; බුහුණා, බමුණෝ (අවදෙහෙක); උග්ගඤ්ජු, එලඹිනා හුස; (එලඹ) ධංකං, (මේ උග්ගමරතනකැසි) ගඛකට්ඨනුයුතු; (නොහොත්) ශ්‍රී සොභාගායනට පැමිණි ලක්ෂණයෙන් සුඛානු; ජඛග්ගමමං, මඛග්ගසමමතයු; (ගභවත්, එලක්ෂණසමමතනිත් සුක්තබැවින්) අභිපාඛයට ආරණයයි (මතරතයා විසින්) සමමතකරණලද්දු; ගජනාගං, ගඤ්ජුරාජයා; මං, මා; (නොහොත්) මාගෙත්; ආසාවුං, ඉල්ලු. (කෙසේ ඉල්ලුනුදතත්?)

22. ජනපදෙ, (කාලිත) ජනපදයකෙහි; අවුට්ඨිකො, වැසිනැත්තෙක්; දුට්ඨිකා, දුලිතනික්කාආත්තෙක්; මහාඡාතකො, මහත්වූ සාදුක්ආත්තෙක්; පචරං, උතුමුව; නිලං, නිලවණ්ඩු; අඤ්ජු ජනපදයක, අචතඤ්ජුයෙන් කැඳවූ හුණු; (ගභවත්) අචතඤ්ජු; නාගං, මඟුලැත්තර; දදාති, දුගමැනවැ (සි මෙසේ ඉල්ලුනු).

23. සාවතමෙ අනුපභනො, සාවත (ජන) යා පැමිණිකල්හි; පටිකභිපො, ප්‍රතික්ෂෙපකිරීම; මෙ, මට; න අනුච්චො, නුසුදුසුය; මා, මාගේ; සමාදානං, (සඵලතාඤ්ජුක සිඤ්ඤ සියලු සාවකරතයාට නිරවද්දු සිලකැමැත්තෙහිදෙසින් දනපාරමිතාව පුරත්තෙමි සි මාවිසින් යම් දනපාරමිතාවක් සමාදන්වන ලද්දිද එ මාගේ) සමාදානය; මාභිජ්ජි, නොබිඳවා; විජුලං (ගුණයෙන්) ගභව්ණු; ගජං, (මේ) මඟුලැහු; දසසාමී, දසවැනි.

24. නාගං, ගඤ්ජුරාජයා; සොණ්ඩාය, සොඩිත්; ගභෙඨා, ගභණු; රතනාමසො, රත්නවස්තු (= රුවන්මුවා); භික්ඛාචරො, කෙණ්ඩි

* "උග්ගඤ්ජු", සි විකුණුනැත "බෙරංකම", යන සුඛයෙන් නිශ්චයිත ලෙසයි. † "රතනමසො", සි විකුණුනැත "දිඤ්ඤ", යන්නෙන් දිඤ්ඤයි.

- 25. නාසය නාගෙ පදිනනමහි අමච්චා එතදච්චෙ, කානු තුයහ. වරං නාගං යාචකානං පදසසයි.
- 26. ධක්ඛං මඛගලසමපනනං සඛනාමච්චිජ්ඣනනමං, තස්මිං නාගෙ පදිනනමහි කිනෙන රජජං කරියසති.
- 27. රජජමච්චි මෙ දදෙ සබ්බං සර්ථං දජජමනනනො, සබ්බක්ඛන්දානං පියං මයහං තස්මා නාගං අද්දසහති.

කුරුධමමච්චිසං නතිසං.

යෙජ; (නොහොත්) කෙණ්ඩියෙන්; හඤ්ච, අතැ; ජලං ආකිරිකා, පැත්වත්කොට; වුභමණානං, බමුණන්ට; ගජං, හඤ්චරාජයා; අදං, දුනිමි.

25, 26. නසස*, ඒ රජහුවියන්; නාගෙ, හඤ්චරාජයා; පදිනන මහි, ප්‍රදාන කලකල්හි; අමච්චා, අමතියෝ; තුයහං, තුමච්චන් සේයෝ; වරං, උතුමේවු; ධක්ඛං, (මේ උතුමිරත්තයකැයි) ශබ්දක උසුතුමු; (නොහොත්) ශ්‍රීසංඝාභායායට පැමිණියාවු; මඛගලසමප නනං, මඛගලායුණයෙන් යුක්තවු; උතනමං, ප්‍රධානවු; සඛනාම ච්චිජ්ඣ, යුධයෙන් ජයගන්වාසුලුවු; (නොහොත්) සඛනාමච්චිජ්ඣ, සච්චිග්‍රාමජයග්‍රහණයෙහිලා; උතනමං, ප්‍රධානවු; නාගං, හඤ්චරා ජයා; කිංචු, කවරහෙයකින්; යාචකානං, යදින්ට; පදසසයි†, දුන් හෙතිද; තස්මිං නාගෙ, ඒ හඤ්චරාජයා; පදිනනමහි, ප්‍රදාන කලකල්හි; නෙ, තුමච්චන්සේයෝ; රජජං, රාජයා; කිංකරියසති, කුමක්කරන්සේද, (යන); එතං, මේ ච්චනය; අච්චෙ, කිහු.

27. මෙ, මාගේ; සබ්බං රජජං අපි, සකලරාජයන්ද; අනනනො, තමාගේ; (සබ්බං) සර්ථං අපි, (සියලු) සිරුරද; දජජං, දෙන්නෙමි; මයහං, මට; සබ්බක්ඛන්දානං, සඵඤ්ඤානාය; පියං, (සියලු ආධ්‍යා ත්මික බාහිරවිඤ්චාවලට වඩා) ප්‍රියය; තස්මා, එහෙයින්; අතං, මම; නාගං, හඤ්චරාජයා; අද්දසිං ඉති, දුනිමිසි (වදාලසේක.)

[මෙහිදු ගෞඤ්ඤාන පාරමිතාදිධම්මයෝ උක්තත්‍රමයෙන්ම නි ඵාර කටයුතු.]

නතිසං, තුන්වැනිවු; කුරුධමමච්චිසං, ධම්මස්ථු කුරුරජහු පිළිබඳවර්තය; (හෙවත්) කුරුරාජධම්මවර්තය (නිමි).

* "ජනිවු", යන සුත්‍රයෙන් නාතිසාසිසෙඤ්ඤිමුතැති, †මේඅනුනාසිසෙඤ්ඤි අනාගතත්‍රියයි.

- 28. කුසාවතීමහී නගරෙ යද; ආසි. මනිපතී,
මහාසුදසසනො නාම වනකච්ඡනී මහබ්බලො.
- 29. තඤ්ඤං * දිවසෙ තිකඛතො. ඝොසාපෙමී තනි. තනිං,
කො. කිං. ඉච්ඡති පඤ්ඡති කසස. කිං. දීපතු ධනං.
- 30. කො ඡාතකො. කො. තසිතො කො. මාලං. කො. විලොපකං,
තාතාරතතාති වජ්ඣාති කො. නගගො පට්ඨනිසසති.
- 31. කො. පථේ ඡතනමාදෙති කොපාහණා මුදු පුතා,
ඉති සාපකච්චි පාතො ව. ඝොසාපෙමී. තනි. තනිං.

28. කුසාවතීමහී නගරෙ, කුසාවතී නම් රාජධානියෙහි; යද, යම් කලෙක්හි (මම); මහබ්බලො, මහත් (සේනාබල හා කාය) චලනය; මහාසුදසසනො නාම, මහාසුදසසන නම්වූ; වනකච්ඡනී මනිපතී, සත් විනිරපෙක්; ආසි., වූයෙමුද;

29. තඤ්ඤං ඒ (කුසාවතී නම්) නගරයෙහි; (නොහොත් තද, ඒ කල්හි); තනි, (මහා සුදසසනනම් සත්විනිරපවූ) මම; දිවසෙ, දවස කට; තිකඛතො, තුන්වරක්; ඝොසාපෙමී, ඝොසාකරවූයෙමි; හෙවත් අණබෙරලැවිමි; කො. (බ්‍රාහ්මණාදීන් අතුරෙහි) කවරෙක්; කිං, (අනනපාතාදී දෙයධම් අතුරෙන්) කුමක්; ඉච්ඡති, කැමැත්තේද; පඤ්ඡති, පතාද; කසස, කවරෙක්හට; කිං. ධනං, කවර ධනයක්; දීපතු, (මා විසින්) දෙනු ලැබේද.

[මෙයින් දුනපාරමිතාවගේ සාර්ථක දක්වයි. බෝසතුන්ගේ දුනපාරමිතා තොමෝ වනාහි දෙයධම්ප්‍රතිග්‍රහනයන්ගේ විකල්පයක් (=විශේෂකල්පනාවෙක්) නැත්තීමයි. දුන් දුනකොෂන යෙන් ඒ ඒ දුන වස්තුවට අනුරූප පුද්ගලයන්ගේ පරික්ෂිතය දක්වන්නට “කොඡාතකො” යනාදිය වදලසේක.]

30. කො, කවරෙක්; ඡාතකො, සාදන්දැත්තේද; කො, කවරෙක්; තසිතො, පිපාසිතද; (හෙවත්) පිපාසායෙන් තුසාවතියලද්දේද; කො, කවරෙක්; මාලං, (ගෙනු නොගෙනු) මල්; (ඉච්ඡති, කැමැත්තේද); නගගො, දිගමුළුව (නොහොත්) වසනු වෙළෙඳුන්ගේද; කො, (වසනුයෙන් ප්‍රයෝජනදැත්තාවූ) කවරෙක්; තාතාරතතාති, හත්වැදැරුම් රඳනින් රඳනලද; (හෙවත්) විච්චවණ්චූ; වජ්ඣාති, වසනුයන්; පට්ඨනිසසති, හදනේ පොරෝණේදේද.

31. කො, (ඡත්‍රයෙන් ප්‍රයෝජනදැත්තාවූ) කවරෙක්; පථේ, මාගීයෙහිදී; (තමහට වැසි අවි සුලුත් වලකනුපිණිස); ඡතනං, සැත්

* “තදහං, සීග් පාඨයි. † මෙහි අනිත්‍යාදියෙන් වනිමානකුසාස මෙසේ මක්කෙහිදු අනිත්‍යාදියෙහි වනිමානාදිත්‍රියා අනිත්‍යාදියෙන් දනුපුදු.

- 32 න.ත. දසසු ධාතසු නපි ධාතසානසුචා,
අනෙකසතටධාතසු පටිපතන. සාවකෙ ධන.
- 33. ද්වා වා යදිවා රහත්. යදි එනි වණිබකො,
ප්‍රධා යදිව්ක. හොග. පුරහණොව ගව්කි.
- 34. එවරුප. මහාදහ. අදසි. සාවච්චික,
යපාග. දෙසස. ධන. දමම් නපි නත් නිවයො මසි.

(=අධ); ආදෙති, ගණිද; කො, (වහන්කෘතෘත්තාවු) කවරෙත්: මුද. (සුවාහස් ඇතිවැව්) මො-ලාන්වු; සුභා, (දැනීයභාවයෙන් හෝ සාදරතාවයෙන්) සහපත්වු; උපානණ*, වහන්; ආදෙති, (තමන්ගේ පාඨා ඇස්තරකිනපිණිස) ගණිදසි; ඉති, මෙසේ; සායංව, පච්චසද; (භවන) පරාත්මයෙහිද; පාතොව, උදුසනද; හෙවත්) ප්‍රචාත්මයෙහිද; (වහනදෙසේ මධ්‍යාත්මයෙහිද) තති. තති, ඒ ඒ තැන; (දිවයෙ, දවසකට; තිකඛනතු, තුන්වරක්; සොසාපෙම්, (බෙරහැසිරවීමෙන්) කෙ ඡාකරවිම්.

32 ත. ඒ දහය; දසසු ධාතසු, සානදගයෙක්හිද; න (පටිය තනං), (පිළියෙලකරණලද්දේ) නොවෙයි; වා, නොහොත්; සතො සුද්ධි, සානසියයෙක්හිද; ග (පටිපතනං) (පිළියෙලකරණලද්දේ) නොවෙයි; (වැඳි කෙතෝ නැනදැන්?) අනෙකසතටධාතසු, නොසන් සිය (දහස්) ගණන් සානසන්හි; සාවකෙ, යදිත් (උ දෙසා); ධනං, වස්තුව; පටිපතනං, පිළියෙල කරණලද්දේය.

33. යදි, දේන්; ද්වා වා, දහවැනි හෝ; යදි, ඉදිත්; රහති.වා, රා ත්‍රිසෙති හෝ; වණිබකො, සාවන (ජන) තෙම; එනි, පැමිණේද; (ඒ පැමිණී සාවකපනතෙම) හොග, වසාව; යදිව්කං, කෘමති පමණ; ප්‍රධා, ලැබ; පුරහණො එව, පිරුණු අත්ඇතිවම; ගව්කි නි, සේ.

34 සාවච්චිකං, ඒවිභානනදක්වා; එවරුපං, මෙබඳුවු; මහා දහං, මහදත්; අදසි, දුරුම්; අහං, මම; දෙසසං, (විච) අප්‍රියවු;

* මේ ආකාරයක්වනු ලබන "උපානණං, ගභිදස පිත්තසු.පකටයෙත් විලිඛිතයයි අනිධානප්පදිපිතාදියෙහි පෙණෙනහවුත් තු න්ලිඛවං මිනපෙණේ † මෙහි "වණිබකො, යන "නිධාරණෙව, යන කා නායනසුභංගේ පච්චාදියෙහි සිටුවූ අපනමොකවකය හෝ "සදනුපපත් යා නිපානනා සිජ්කංඛා, යන කානානන සුත්‍රයෙන් හෝ "නිවෙවා, යන මෙහිදැනුණු යන සුත්‍රයෙන් 'ච, වහන්හිසට 'එ, නාරාදගමිමෙන් සිටුවූ ප්‍රච්චෙ කට්ඨකය හෝ පච්චසු.

- 35. සඵලි ආතුරො තාම රොගතො පරිවුක්ඛිසා,
ධනෙන ඛෙජ්ජං. තපෙපඤා රොගතො පරිවුච්චති.
- 36. තථෙචාහං ජානමානො පරිපුරෙතු මසෙසතො,
උභවමධං පුරස්සිතුං දෙමි දුතං චණ්ඩබ්බකො;
තිරාලසො අපච්චාසො සමෙඛාධිමත්ථු පතතිසාති.

මහාසුදස්සනවර්ගං චතුස්සං.

ධනං, වස්තුවත්; නදමිං, දුක්ඛමි නොවෙමි; මසි, මාසමිපසෙසි; (කොහොත්) මාකෙරෙහි; නිච්චො, වස්තුරැස්කිරීමෙන්; නපිනාසී, නැත්තේදනොවෙයි; (සලලෙච්චුච්චාර්ථිඤාති ශ්‍රමණ්ණෙකුසෙසෙ ධන රැස්නොකරන්දෙක්කද නොවිමිසිසෙසී).

35. සඵලිසාම, සමිසේ; ආතුරො, රෝගසෙන් පිළිකපුරුණ සෙක්තොම; රොගතො, ව්‍යාධිසෙන්; පරිවුක්ඛිසා, මිදිමපිණිස; ධනෙන, (හිරණ්ණසුඤ්ඤාදි) ධනසෙන්; ඛෙජ්ජං, ඛෙච්චො; තපෙපඤා, තපිණ්ණකොච; (හෙවත්) සතුටකොච; (සඵලිසිත් පිළිච්චාදිසෙන්) රොගතො, (ඒ) ව්‍යාධිසෙන්; පරිවුච්චති, ඛෙච්චෙසිත්මිදෙද.

36. තඵච්ච, එපදිද්දෙන්ම; අහං, (සකලසන්ධිගීසා කෙලස රොගසෙන් හා සකලසංසාරදුක්ඛිරොගසෙන් හාත්පසින් මුදලනු කැමතිවූ) මම; ජානමානො, (ඒ) සන්ධිගීසා සඵලාකතරොගසෙන් මිදවීමට මේ සකලවිසූපරිත්‍යාගසක්ඛ්‍යාතදුගපාරමිතාව උතුම් උපාසකායි) දත්තේ; අසෙසතො, (දෙසධම් ප්‍රතිග්‍රාහකත්වෙන් වශසෙන්) තීරවශෙණ්ණසෙන්; පරිපුරෙතුං, (මහාදුකසාහෙන් වශසෙන් සන්ධිසෙන් අධ්‍යාසය) සම්පුණ්ණිකපණ්ණි පිණිස; චණ්ඩබ්බකො, සාවකජනසාව; තිරාලසො, (ඒ දුකධම්සෙහි හා තවිපාකසෙහි) අපෙඤාජනිතාව; අපච්චාසො, ප්‍රත්‍යාසාරජනාව; (හෙවත්) කිසිත් ලොකික සම්පන්නිසාහ ප්‍රාභ්‍යානොකරණෙන්; සමෙඛාධිං. (සඵලෙ තාඤ්ඤාසක්ඛ්‍යාත) සම්පත්සම්ඛොධිසට; අනුපත්තිසා, පෑමිණිණිපිණිස; (කොහොත්) සමෙඛාධිං, සඵලතාඤ්ඤාස; අනුපත්තිසා, අච්චො ධකරණ්ණපිණිස; චණ්ඩබ්බකො, සාවකජනසාව; දාහං, (මෙච්ච) මහදත්; දෙමි, දුක්ඛි.

චතුස්සං, සතරවැනිවූ; මහාසුදස්සනවර්ගං, මහාසුදස්සනවම රජහුණේ වර්තස (තිමි).

- 37. පුනාපරං. යද්‍ය. හොමි සතතරාජපුරොහිතා,
පුජ්තො. තරදෙවෙති. මහාගොවිඤ්චාහමණො.
- 38. තද්‍ය. සතතරජෙජසු. සං. මෙ ආසි උපායනං
තොන දෙමි මහාද්‍යං. අකොබාහං * සාගරූපමං.
- 39. තමෙ දෙසසං. ධනං. ධක්ඛාද්‍යං. නපි නත්ති තිවංසා මසී.
සබ්බක්ඛාද්‍යං. පියං. මයනං. තසමා. දෙමි වරං. ධනනාති.

මහාගොවිඤ්චාමං. පඤ්චමං.

37. පුන, නැවත; අපරං, අනිකුදුවර්තයක් (කියන්නෙමි හෙද-අසව); යද්‍ය, යම් කලෙක්කි; සතතරාජපුරොහිතො, රජුන් සන් දෙනෙකුගේ (සකලකාර්‍යානුශාසන) පෙරෙව්වු; තරදොපති, රජුන්විසින්; පුජ්තො, පුදාලද්දු; මහාගොවිඤ්චාහමණොහොමි, මහාගොවිඤ්චා නම් බමුණුවිමද.

38. තද්‍ය, එකල්කි; සතතරජෙජසු, (රෙණුආදී තරපතින් සන් දෙනාගේ) රාජ්‍යසතෙති; මෙ, මාගේ; සං උපායනං, (මා) හුන්තැ නට එවන යම් පමුරක්; ආසි, විද; තොන, එසින්; අහං, මම; අකොබාහං, (කුසිවෙකු විසින් පැවිණෙමි නොකොට හෙත්තෙන්) වලනසනොකොටහැකිවු; සාගරූපමං, (ක්‍ෂයනොකොටහැකිවැ වින් හෝ පමණ නොකොටහැකිවැවින්); සාගර (ජල)ය සදාඥවු; මහාද්‍යං, මහදන්; දෙමි, දුනිමි.

39. මෙ, මට; ධනං, (ආණිජතමුක්කාමාණිකආදී) ධනය (ද); ධක්ඛාද්‍යං, (ශාලිප්‍රිභාදී සප්තවිධ) ධාන්‍යය (ද); පියං, දෙසසං, පියං දොසෙසී; මසී, මාවෙන (=මාකෙරෙණ); තවසො, විසාරුසකි ජමෙන; නපි නත්ති, නැත්තද නොවෙසී; මයනං, මට; සබ්බක්ඛාද්‍යං, සබ්බක්ඛාද්‍යං (=බුබ්බොති); පියං, (ධනධාන්‍යයන්ට විධා අත්පසින්) පියය; තසමා, එහෙසින්; වරං, උතුම්වු; ධනං, (මුක්කා මාණිකආදී) ධනය; දෙමි, ඉති, දුනිමි. (වද්‍යලසක).

පඤ්චමං, පස්වනවු; මහාගොවිඤ්චාමං, එනම් පුරොහිත බ්‍රාහ්මණයන්ගේ වර්තය; (නිමි).

* "අවිජ්ඣං, සිත් පාසයි.

- 40. පුනාපරං යද හොමි චිප්ලායං පුරුකතමෙ,
නිමි කාම මහාරාජා පණ්ඩතො කුසලුභිකො.
- 41. තද හං මාපසිකාන වතුසාලං වතුමුඛං,
තඤ්ඤං පවනෙනසිං මිහපකඤ්ඤං තරාදනං.
- 42. අවජාදනකඤ්ඤං සයනකඤ්ඤං අනනංපානකඤ්ඤං* ගොජනං,
අබ්බොච්ඡිනනං කරිකාන මහාදුකං පවනතසිං.
- 43. යථාපි සෙවකො සාමී. ධනගෙතු මුපාගතො,
කායෙන වාචා මහසා ආරාධනීය මෙසති.

40. පුන, නැවත; අපරං, අනිකුල්වර්තකයක් (කියන්නෙමි හෙ ද අසව); යද, යම් කලෙක්කි; චිප්ලායං පුරුකතමෙ, (චිදෙහජන පදයාගේ) මිප්ලානම් නගරවරයෙහි; පණ්ඩතො, විවක්ෂණවූ; කුසලුභිකො, (තමන්ගේ හා අනුන්ගේ) කුසලාභිවෘත්තය පතන්තාවූ; නිමිකාම, නිමිතමිවූ; මහාරාජා භොජ, මහරජක (දුගභිලාදිගුණවිශේෂයෙන් හා රාජානුභාවයෙන් මහත්වූ රජෙක්) විදිද.

41. තද, ඒ (නිමිත) කාලයෙහි; අහං, මම; වතුමුඛං, සිවුදිග දෙරටුඇති; වතුසාලං, සිවුරැස් දුකශාලාවක්; (හෙවත්) සිවු දිගින් සමිකිකවූ දුකශාලාවක්; මාපසිකාන, (උගරමධ්‍යයෙහි) මවා; (නොහොත්) කරවා; තඤ්ඤං, එකි; මිහපකඤ්ඤං, මිහ, මුළුවෝද; පකඤ්ඤං, පකඤ්ඤං; තර, මනුෂ්‍යයෝද යන; ආදිනං, මේ ආදීන්ව; දුකං, දන් (වැට); පවනෙනසිං, පැවැත්වූයෙමි; (හෙවත්) දුකමි.

42. අවජාදනං ව, (සිසුම් කොමුපිලිආදී තත්වැදැරුම්) නිවාසන පාරුපණ්ඩ; සයනං ව, (පඤ්චක හා ගොණකචිත්තකාදී අනෙක විධ) යහන්ද; † අනනං ව, (ඒ ඒ සකියන්ව රුචිවූ රසවත් වතුච්ච) ආහාරද; පානං ව, (අභවිධ) පානවර්ග; ගොජනං ව, (තදවශෙෂ නාහාවිධ) ගොජනවිකානද; අබ්බොච්ඡිනනං කරිකාන, (ආරමහ කලතැන්පවත් ආසුපර්යොසානක දක්වා අහෝ රාත්‍රියකුදු) අවිච්ඡිනනකොට, මහාදුකං, මහදන් (වැට); පවනතසිං, පැවැත්විමි; (හෙවත්) දුකමි.

43. යථා අපි, යම්සේ; සෙවකො, සේවයෙන්නෙම; සාමී, සාමියා කරා; ධනගෙතු, (ලැබියයුතු) වස්තුවගෙතුකොටගෙණ; උපාගතො, (කලින්කල සෙවනක කිරීමපිණිස) පැමිණියේ; කායෙන,

* “අක්ඛපානකඤ්ඤං” † මෙහි ආසනද සංනුග්‍රහණයෙන්මහත්කාලදැයි දහවුණු.

44. කළුවාහ. සබ්බතාව පරියෙසියාමි බොධිතං,
දානෙත සතෙත තංසනා ඉච්ඡාමි බොධිමුත්තාමුත්තා.

නිමිතපච්චිදං ජට්ඨමි.

45. පුතාපරං සදා හොමි එකරාජස්ස අනුජො.
තගෙර පුඤ්චනියා ඤාමොරො වජ්ජපවහංසො.

46. තදාසං සජනා මුත්තො නික්ඛන්තො සඤ්ඤපාතංසො,*
සංචිතං ජට්ඨන්තො මහාදානං පවත්තංසි.

කසින් (හා); වාචා, වචනසෙන් (හා); මනසා, සිහින්; ආරාධනී
යං, සතුටුකරවියහැකි උපාසක්; (නොහොත්) සතුටුකරවියයුතු
කරුණක්; එසේ, සොයාද.

44. තථා එව, එපරිද්දෙන්ම; අහං, (බොධියවනු) මම; දෙවියන්
සනිතලොකයාගේ සාමිපු නිරුත්තරබුච්චාවය සේවනය කරණ
කැමැත්තෙන්ම ඒ බුච්චාවය සතුටු කරණුද්දී සබ්බතාව, (උපසු
පත්) සියලුභවයෙහි; (දානපාරමිතාව සම්පූර්ණකරීම් වශයෙන්)
බොධිතං, (බොධිසංකල්පනාදිවිමුක්තියෙන් ජනිතවැවින්) බො
ධිජට්ඨි ලදනමැති සම්මතඤානං; පරියෙසියාමි, සෙවුයමි;
දානෙත, දානපාරමිතාවෙන්; සතෙත, පවත්වන්න; තංසනා, සත්
නිරිණයකොට; ඉච්ඡාමි, ඉච්ඡාමි; බොධි, බුච්චාවය, ඉච්ඡාමි ඉති,
කැමැත්තීම් (නොහොත් ජවනපරිත්‍යාගාදී සම්බන්ධවක්කොට)
පැවැත්වෙමි.

ජට්ඨමි, සවැනිමි; නිමිතපච්චිදං, නිමිත
රජසුගේ වර්තය; (නිමි).

45 පුත, නැවත; අපරං, අනිකුලවර්තයක් (කිසිත්තෙහි හෙද
අසව); සදා, සම්කලෙක්; පුඤ්චනියා තගෙර, පුඤ්චනියාමි
වර; එකරාජස්ස, එකරාජස්මි කසිරජසුගේ; අනුජො, (මාරස)
පුත්‍රමි; වජ්ජපවහංසො, වජ්ජපවහංසෙන් කැඳවියයුතුමි; (නොහොත්)
වජ්ජපවහංසො සම්බන්ධවක්කොත් ඇත්තාමි; (හෝ) වජ්ජපවහංසො
හෝමි, වීමිද.

46. තදා, එකල්හි; අහං, මම; සජනා, (බුද්ධිසංකල්පනා විසින්
කරණලද) සාගර්ධානංසොත්; මුත්තො, මුත්තෙමි; සඤ්ඤපාතංසොත්;
සාගරුමිගෙන්; නික්ඛන්තො, (අභිමෙකකරීම්මපිණිස භවගත් උත්

* "සඤ්ඤපාතංසො" සමහර. † මේ අනිත්‍යාදියෙහි අනාගතභාවයයි.

- 47. නාහං පිචාමි බාදුමි නපි භුංජාමි භොජනං,
දක්ඛණ්ණෙසෙස දදාමාන දපි ඡප්පඤ්ච රතනිසො.
- 48. සථාපි වාණීජො, නාම කඤ්ඤානි භණ්ඩසංඝාතං.
සත්ථ ප්‍රාභො ඡභා භොති තඤ්ඤං භරති භණ්ඩකා.
- 49. තථෙව සකභුත්තාපි* පරෙ දිනනං මහජාලං,
තස්මා පරස්ස දුතංඛං සතභාගො භවිස්සති.

සාහසුති මහජනසා සමග) නික්මුණේ; සංචලනං ජනසිඤ්ඤා,
(ලෝකසන්නිවාසය වෙබද බොහෝ අධාරාදායෙන් යන්සි) සංචේ
ගථපදවා; මහදුකං, (දන්සල් සයක් කරවා මහත්වහුපරිත්‍යාග
යෙන් වෙසසන්නන්දානය සදාශ) මහාදුකයක්; පචත්තසිං, පැවැ
ත්වූයම්; (හෙවත්) දනිමි.

47. දහං, මම; දක්ඛණ්ණෙසෙස, දක්ඛණ්ණානිපුදගලයන්ට; දදාමාන,
නොදී; (හෙවත්) දෙසධම්මාර්ථතභාගය නොකොට; ඡප්පඤ්චරතනි
යොදපි, සරියක් පස්වසක් (=සදවසක් පස්දවසක්) පෞණ්ණදු;
නපිවාමි, (පෙස භෝ පානවච්චි) පානසංභාගෙලෙච්චි; භුංජාමි,
(බාදු) භොජායෙමි; භොජනං දපි, බොජුන් ද; ඡප්පඤ්ච, දඤ්ච
නොකෙලෙමි.

48. සථාපිනාමි, සම්පේ; වාණීජො, වෙලෙන්දෙක්නම; භ
ණ්ඩසංඝාතං කඤ්ඤානි, (මහත්) බඩුරැසක්කොට; පච, යම් දෙශ
කාලයෙක්කි; ප්‍රාභො, උදය; (හෙවත්) අස; මහා භොති. අධික
වේද; (හෙවත්) බොහෝවේද; තඤ්ඤං, ඒ දේශනාලයන්කි; භරති
භණ්ඩකං, ඒ (මහත්) භණ්ඩරාශිය; භවති, ගෙණසාද; (නොහොත්)
විකුණාද.

49. තථාච්ච, එපරිද්දෙන්ම; සකභුත්තාපි, තමන් අනභවකලෙද
සටව්වා; (නොහොත්) තමන්ගේ අනභවකලෙද; පරෙ†, අන්‍ය (ප්‍ර
තිග්‍රහකපුද්ගල) සෙක්කට; දිනනං, දෙනලද්ද; මහජාලං, මහත්
විපාකඅත්ගෙය; තස්මා, එසෙසින්; පරස්ස, අන්‍ය (ප්‍රතිග්‍රහක)
ජනසාහව; දුතංඛං, දිසුගුණ; සතභාගො භවිස්සති, (දුතච්චාකයව
නාති ආයතිභවයෙහි නොයෙක්) සියගණන් කොටසින් (අධික)
වත්ගෙයි.

* “සකභුත්තො, සිත් පාඨයි. † “පරෙ, සහ “සම්පදකෙව, සහ සුග්‍ර
සෙන් සම්පදනාච්චෙහි සජනම්පුතැනි.

50. එතමන්විසා ඤාතා දෙමි දුනං භවාහංවි,
හ පරිපතමාමි දුනතො සමෙබ්බාධිමනුපතනායාතී.

වඤ්ඤාමාරවර්ගො සත්තමං.

- 51. අරිට්ඨසච්ඡයෙ නගරෙ සිව්ඤාමාසිං බ්ගතිඥො,
තිසර්ඡ පාසාදවරෙ එවං චිනෙතසහං තදු.
- 52. සං ක්ඤ්ඤිමානුසං දුනං අදීනතං මෙ නච්ඡන්ති,
යොපි යාවෙය්‍ය මං චක්ඛුං දදෙය්‍යං අචිකම්පිතො.
- 53. මම සඛකප්පමඤ්ඤාස සකෙතා දෙවානම්සසරො,
තිසිනෙතා දෙවපරිසාස ඉදං චචතමබ්බවි.

50. එතං අන්වසං, (දුනසාගේ මගත්ඵලභාවසඛබ්‍යතවුද සමන්ත් සමෙබ්බාධිසමිතිමඤ්ඤ පුත්‍රසභාවසඛබ්‍යතවුද)මේ කාරණය; ඤාතා, දුන; භවාහවෙ, කුදුමිගත්භවයෙහි; (නොහොත්) භවයක්පාසා; දු නං දෙමි, දන්දුතිමි; සමෙබ්බාධිං, සමන්ත්සම්බොධිසච; අනුප්පතනායා, පාමිණිම පිණිස; දුනතො, දුනපාරම්භාවෙන්; හ පරිපතමාමි ඉතී, (වදනුත්) නොනැවැත්වෙමි (හෙවත්) නොපසුබැස්සෙමිසී (වදුලු සේක).

සත්තමං, සත්වෙතිවු; වඤ්ඤාමාරවර්ගො,
වඤ්ඤාමාර වර්ගය (තීමි).

51. [සද. සම්කලෙක්ඤ; (මම)] අරිට්ඨසච්ඡයෙ, අරිභිතමිවු; න ගර, නුවද; සිව්ඤාම, (කොහුහෙසින්) සිව්ඤමිවු; බ්ගතිඥො, ක්‍රමි උරඡෙත්; ආසිං, වූයෙමිද; තදු, එකල්ඡ; අහං, (ඒ සිව්චරවු) මම; පාසාදවරෙ, උතුමිවු පහයෙහි; තිසර්ඡ, හිදගෙණ; එවං, මෙඤ්; චිනෙතසිං, සිතුවෙමි.

52. මෙ, මාචිසින්; අදීනතං, නොදෙකලද්දවු; මානුසං, (පුකාරි) මනුෂ්‍යයන් විසින් දියසුහවු; සං ක්ඤ්ඤිදුනං, (අනන්තපානාදි) සම්තිසී දුනගත; නච්ඡන්ති, නැත්තේස; යො, සමෙක්තෙම; මං, මා; (නො හොත්) මාගෙන්; චක්ඛුං අපි, ඇස්ගමුද; යාවෙය්‍ය, ඉල්වන්තේ නම්; අචිකම්පිතො, තිඤ්ච (==නොසැලුනු) සිත්ඇතිව; දදෙය්‍යං, දෙන්නෙමි.

53. මම, මාගේ; සඛකප්පං, විතකිස; අඤ්ඤාස, දුන; දෙවානා, දෙ විසන්ච; ඉසසරො, අධිපතිවු; සකෙතා, ගනුංතම; (හෙවත්) සකෙතා ඉදවනඡිසසරො, යනුදෙවෙඤ්ඤාමෙ; දෙවපරිසාස, දෙවසිරිසමඤ්;

- 58. සාමාමි න. මහාරාජ! ධම්මික! රඳවසිඤ්ඤා,
තව දුහරතා ක්කන්ති උගගතා දෙවමානුසෙ.
- 59. උභෙපි නෙත්තා නසනා* අඤ්ඤා උපහතා මිම,
එකං මෙ නයනං දෙනි නිමපි එකෙත සාපස.
- 60. තසසාහං චචනං සුඤ්ඤා හට්ඨො සංවිගගමානසො,
කතජලි චෙදජාතො ඉදං චචනමබ්බුචිං.
- 61. ඉදනාහං චිත්තසිඤ්ඤා† පාසාදතො ඉධොගතො,
ඤ්ඤා මම චිත්තමඤ්ඤාස නෙත්තං යාදිතුමාගතො.

58. ධම්මික. ධම්මිඤ්ඤා; රඳවසිඤ්ඤා, රඳවසිඤ්ඤා කරන්තා; මහාරාජ, මහාරාජ; තං, නුචචතන්සේ; (නොහොත්) නුචචතන්සේහෙත්; සාමාමි, ඉල්ලමි; තව, නුචචතන්සේහෙත්; දුහරතා, දුහරතාවෙහි ඇලුනා; ක්කන්ති. කිරිහිනොමෝ; දෙවමානුසෙ, දෙවමිනිසුන් අතුරෙහි; (නොහොත්) දෙවලොව හා භික්ෂුලොව; උගගතා, උස්ව පැනනැංගාය.

59. මම, මාගේ; නෙත්තා, (සමච්ඡෙදසාධන දකිමින් පමුණුවන අස්ථිකයන්) නෙත්තමි; උභෙපි නයනා අපි, අස්ථිකයන්; අඤ්ඤා, අඤ්ඤා; උපහතා, නිමප්පසාද ඇත්තා; (එතැනින්) මෙ, මම; එකං නයනං, එක්ඇසක්; දෙනි, දුහරමැනව; නි. අපි, නුචචතන්සේත්; එකෙත, එක්ඇසකින්; සාපස [ඉති], (සමච්ඡෙදසාධන දකිමින් සමස්ත ආත්මතාවය) සාපසකලුදැනවැසි (කිසේස).

60. අහං, මම; තසස, ඒ (බ්‍රාහ්මණවෙගධාරී) ගුණදෙවෙහ්‍යසාගේ; චචනං, කිම; සුඤ්ඤා, අසා; හට්ඨො, තුටු-හටු සිත් ඇත්තෙමි; සංවිගග මානසො, (මාගේ සිත දැන මෙන් මෙබඳුණුවීමින් ඇස් ඉල්ලන ලද්දේ මම මෙතෙක් කල් මෙසේ සිතා ප්‍රමාදවීමි) කලකිංඤ්ඤා සිත් ඇත්තෙමි; කතජලි, කරණලද ඇඳිලි ඇතිව; (හෙවත්) දෙකොත් මුදුන්දී; චෙදජාතො, හට්ඨො ප්‍රිතිප්‍රමාදා ඇත්තෙමි; (හෙවත්) හට්ඨො සොමිභස් ඇත්තෙමි; ඉදං චචනං, මේ (මතුදක්වන) චචනය; අබ්බුචිං, කිමි.

61. අහං, මම; ඉදනි, දැන්; චිත්තසිඤ්ඤා, (ආධ්‍යාත්මික විසුරු පරිභාසනා කරමැයි) සිතා; පාසාදතො, පහසෙත් (භික්ෂු); ඉධ, මෙහි; ආගතො, ආසෙමි (වමි); ඤ්ඤා, හෝ; මසහං, මාගේ; චිත්තං, සිත;

* "නෙත්තනසනා,, † "චිත්තසිඤ්ඤා,, සමහරපොත්. ‡ "චෙදජාතො,, සහ තනහි 'චෙද, චෙදස දෙවමනසාසෙහිවැටේ.

- 62. අහෝ මේ මානසං සිද්ධං සඛකප්පො පරිපුරිතො,
අදිනනපුබ්බං දුනවරං අජජ දසසාමී යාවකෙ.
- 63. එහි සිවක! උටෙයනි මා දකුසි පවෙධසී,*
උගොපි නසංග දෙනී උප්පාටෙතා වණ්ඤකො.
- 64. තතො සො චොදිතො මසහං සිවකො වචනඛකරො,
උඤ්චිතාන පාදසී තාලමීඤ්ජං ව යාවකෙ.
- 65. දදමානස්ස දෙවනස්ස දිනනදුනස්ස මෙ සතො,
විතතස්ස අඤ්ඤථා නත්ථි බොධිසා සෙව කාරණා.

අඤ්ඤාය, දැන; මනනාං, ඇස්; යාවතො, ඉල්වන්ට; ආගතො, ආසෙතිදැ (සි අසා එසේසිතිකල).

62. අහෝ, විසමසෙක; මේ, මාගේ; මානසං, (ඇස් දෙමැසි) සිත හටගත් දුනාධ්‍යාය; සඛං, ඉහල; සඛකප්පො, (මාගේ) මනොරථය; පරිපුරිතො, සම්පුර්ණව; අදිනනපුබ්බං, නොදෙනලදවරු; දුනවරං, උතුරු වූ දුනකයන්; අජජ, අද; යාවකෙ, සදිසාව; දසසාමී, දෙවනෙමි (සිතා).

63. සිවක, (එබ්බා) සිවකය; එහි, මෙහි එව; උටෙයනි, උච්චතවිදි කරව; (හෙළත්) මාගේ ඇස් උපුටාදීමෙන් සහායකාරකකරව; මා දකුසි, ප්‍රමාදකොටෙව; (හෙළත්) ලජ්ජාවෙව; මාපවෙධසී, (අප මහරජහුගේ ඇස් සොසේ උපුටාපියවීමේදී විනෝදාත්මකවශයෙන්) නොවෙවල; (හෙළත්) අරිතමානව යොජනම්ණව; උගො නස නෙ අපි, ඇස්දෙකම; උප්පාටෙතා, උපුටා; වණ්ඤකො, ආවකාශ ව; දෙනී, දෙව [සි මෙසෙකිම].

64. තතො, ඉක්බිති; මසහං, මාවිසින්; චොදිතො, චොදනාකරණලදදවු; වචනංකරො, කීකරුවු; සිවකො, සිවකනලවු; සො, (ඒ වෙදනාවාසනී)තම; තාලමීඤ්ජං ඉව, තල්මිදුල (=ලොද) තේන්; උඤ්චිතාන, (ඇස්) උපුටා; යාවකෙ, සදිසාව; පාදසී, පාදකයකාලේසී.

65. බොධිසා එව, බුඬබොධිසගේ (හෙළත්) සඵලනාඤ්ඤාගේ (ප්‍රතිලාභ) ම; කාරණා, හෙතුකොටගෙණ; දදමානස්ස, (සාවකයා හට දෙනුපිණිස වෙදසුලවා) ඇස් උපුටවන්වාදු; දෙවනස්ස, (උපුටණලද ඇස් ශක්‍රාන්තවණ්ඤා) අත තරන්වාදු; දුනාදුනස්ස, දෙකලද වසුරුදුනස ඇත්වාදු; මෙසතො, මාගේ; විතතස්ස, අධ්‍යාය සමබ්බවු; අඤ්ඤථා, අධ්‍යායාවයෙස්; නත්ථි, නැත්ගෙය (යොගෙන්) ගොවිස.

* "මාපවෙධසී", † "මනසං", සභු නායිසාඪිමෙඨ මෙතිවිතසනුකාති.

66. නමෙදෙසා උහොවකු අතා නමෙ නදෙසියො,*
සබ්බසාදානං පියං මයං තස්මා වකුං අදසනනි.†

සිවිරාජමරියං අටමං.

67. යා මෙ අහොසි ජනිතා ජුසනිතාම බතනිතා,
යා අතිතාසු ජාතිසු සකකස්ස ච මහෙසියා.

68. තස්සා ආයුක්ඛියං ඒසා දෙවිඤ්ඤා ඵතදමුච්චි,
දදුමි තෙ දසවරෙ වර හඤ්ඤා යදිච්ඡයි.

66. මෙ, මට; උහොවකු; දෙසිය; නදෙසා; අප්‍රියඤ්ඤා නො
වෙහි; මෙ, මා විසින්; අතා; ආනමය; නදෙසියො, කිපියගුණනො
වෙසි; (තොහොත්) මෙ, මට; අතා; ආනමය; නදෙසියො, අප්‍රිය
නොවෙසි; (“නමෙ නදෙසියො” යන තන්ති පුළුචකරාස පාදපුරණ
යෙහි නිපාතමාත්‍රයකි) මයං, මට; සබ්බසාදානං; සම්භූතාවය;
පියං, (ආධ්‍යාත්මික වසාවලාවධා) පියය; තස්මා, එහෙයින්; අහං,
මම; වකුං, ඇස්; අදසිං ඉති, දුනිදිසි (වදලුපේක).

අටමං, අටවෙති; සිවිරාජමරියං; සිවිරජහුගේ වර්තය (නිමි).

67. බතනිතා, ක්‍රියාවලියදානවු; ජුසනිතාම, ජුසනිතාවු; මෙ,
(වෙසානතරවු) මාගේ; යා ජනිතා අහොසි, යම් මවක්විද; සා, මී
නොමෝ; අතිතාසු ජාතිසු, (ජට අත්තරාව) ඉතත්තානියෙහි; සකක
ස්සච්ච, සක්දෙව්වරජහුගේද; මහෙසියා || [අහොසි], අහමෙහෙසි (විය);
(තොහොත්) මෙ, මාගේ; (චිරිමක ආත්මභාවයෙහි මනාමායානම්වු)
යා ජනිතා අහොසි, යම් මවක්විද; [සා, ඒ ජනිතානොමෝ (අතිතජා
නියෙහි)]; ජුසනිතාම බතනිතා, ජුසනිතම ක්‍රියා රාජමහෙසකාවක්
විය; (එකලෙහි මම ඇඟේ කුස වෙසානතරව උපතිමි) සා, ඒ (ජුසනි
තම) ක්‍රියා මෝ නොමෝ; අතිතාසු ජාතිසු, අනතරාතිතජානියෙහි;
සකකස්සච්ච, සක්දෙව්වරජහුගේද; මහෙසියා (අහොසි), මෙහෙසි
යක් විය.

68. දෙවිඤ්ඤා, සක්දෙව්වරනෙම; තස්සා, ඇඟේ; ආයුක්ඛියං, ආ
යුක්ඛය; ඒසා, දැක; හඤ්ඤා, සොඳුර; තෙ, තිට; දසවරෙ, වරදහයක්;
දදුමි, දෙමි; යදි, ඉදින්; ච්ඡයි, කැමැත්තෙහි නම; වර, ගණුවයි;
ඵතං. මේ වචනයි; අබුච්චි, කියේ.

* “අනාපිමෙ නදෙසියො, සිත් පාසයි. † “අදසියො, සිත් පාසයි. ‡ “අ
සසත්, යමහර. + මේ ඒකානි බහුවචනයි. † “මහෙසියා, යහු පුළුමානෙහි
නානිතාගේ සජනමිභවුයි.

- 69. එව. වුනා ව සා දෙවි සකක. පුනීදමබුච්චි,
කිනනු මෙ අපරාධනී කිනනු දෙසසා අභ. තව;
රමමා වාවෙසි ම. ධානා වානොව ධරණිරුහ.
- 70. එව. වුනො ව සො සකකො පුන තසදිදමබුච්චි*,
තවෙව තෙ කත. පාප. න ව මෙ නිමසි අපසිසා.
- 71. එතතක.සෙව තෙ ආයු වචනකාලො හවිසසනී,
පවිගහණ්ණ මසා දිනෙන වරෙ දස වරුනනමෙ.
- 72. සකකන සා දිනනවරා ගුට්ඨකට්ඨා පමොදිතා,
මම. අඛනනාර. කනා පුසනි දසවරෙ වරි.

69. එව. වුනා, මෙසේකියනලද්දිවු; සා දෙවිව, ඒ මහෙසියා තොමෝද; පුන, නැවත; සකකා, සක්දෙවරජභව; ඉදං, මේ වචනය; අබුච්චි, කී; කිංතා, කිමෙක්ද; මෙ, මාගේ; අපරාධො, දෙවසෙක්; අ නී, ඇත්තේද; කිං, කවරලෙයකින්; තව, නුඹවහන්සේවිසින්; අභං, මම; දෙසසානු, කිපියයුතුද; (භොහොත්) තව, නුඹවහන්සේව; අභං, මම; දෙසසානු, අප්පිසද; ධරණිරුහං, වාසකයක් (උපුටාගෙලන් නාවු); වානො ඉව, (පුටුණක) මාරුතයමෙන්; රමමා, රමාවු (= සිත්ක එව); ධානා, මේ දිව්‍යලොකයෙන්; මං, මා; වාවෙසි, වුතකරණු කැමැත්තෙහිදසි; ("ඉදං වචනං අබුච්චි" යනු සමබකකටයුතු).

70. 71. එව. වුනො, මෙසේ කියනලද්දාවු; සො සකකොව, ඒ සක්දෙවරජතෙමේද; පුන, නැවත; තසසා, ඒ මෙහෙසියව (කියන්තේ); තෙ, තිවිසින්; පාපං ව, තපුරකුද; (හෙවත්) අපරාධයකුද; නකතං එව, නොකරණලද්දේමය; මෙ, මව; කිං, කී; අපසියාතව ආසී, අප්පිසද නොවීය; තෙ, තිගේ; ආයු, ආයුෂය; (හෙවත්) ජීව ගෙණියය; එතතකං එව, මෙපමණේක්මය; වචනකාලො, වුතවන කාලය; හවිසසනී, (එලඹසිවියේ) වන්තේය; මසා, මාවිසින්; දිනෙන, දෙහලද්දවු; වරුනනමෙ, ඉතා උතුම්වු; දසවරෙ, වරදභය; පවිගහණ්ණා [ඉති], පිළිගණුව (සියය); ඉදං වචනං, මේ වචනය; අබුච්චි, කිමෙය.

72. සකකන, සක්දෙවරජහු විසින්; දිනනවරා, (නිවචරයක්දෙ මැසි පුත්ඥෙනවභසෙයන්) දෙහලද වරයඇත්තී; ගුට්ඨකඨා, ගුප්තභ ට්ටිකින්ඇති; පමොදිතා, (බලවත් ප්‍රමොදුසෙන්) පුමුදිතවු; සා පුසනී, ඒ පුසනී (නම් මහෙසියා) තොමෝ; මමං, මා; අඛනනාර. කනා, (

* "තස්සෙදමබුච්චි, ඉණ්ඨිපොත්."

- 73. තනතුරු වුණා සා ජුසනී බතනිසෙ උපපජ්ජති,
ජෙතානතං ජුසනී සංඝෙ උපපජ්ජෙති සමාගමි.
- 74. සද්දා සුසනීයා ඤාලිං. මහකතොතො පිසමාතුසා,
මම භගවතං මම මාතා සද්දා ඤාතො අහු.
- 75. අධිකො ආතුරො ජිණ්ණො සාවකෙ පඤ්ඤා ජනෙ,
සමානො බුද්ධිමානො විමො ජෙනි දුගං අතිඤ්ඤො.
- 76. අසමාසෙ ධා සිඤ්ඤා කරොතො* පුරපදකම්මං,
ලෙසසාහං චිට්ඨා මජ්ඣෙකං ජනෙසි ජුසනී මමං.

(වරයන් කෙරෙහි) ඇතුළත්කොට; අසවරෙ, වරදගෙය; වරි, ඉල්ලී; (හෙවත්) ග්‍රහණය කෙරෙණි.

73. සාජුසනී, ඒ ජුසනී (නම් මහෙසිකා) තොමෝ; තනො, ඒ තනී තිසාදිපක-ල-පිත්; වුණා, වුණව; බතනිසෙ, සෘත්‍ය වංශයෙහි; උප පජ්ජති, උපගතය; සං, ඇතුළත; ජෙතානතං මහකතො, ජෙතානතර මහකතො, ජෙතානතර මහකතො; සමාගමි, (අග්‍රමහෙසික භාවයෙන්) එකවි.

74. සද්දා, සම්මතලොකනී; අහං, මම; පිසමාතුසා, ප්‍රියමාතාවූ; ජුස නීයා, ජුසනී නම් මෙහෙසියගේ; ඤාලිං, ඤාණියට; මහකතොතො, (පිළිසිදුගැණිම් වශයෙන්) ඇතුළුවීමේදී; [තදා, එකල්හි;] මම, මාගේ; භගවතං, (දුගාධිපත) තෙජස කරුණාකාරයෙන්; මම, මාගේ; මාතා, මාතාවෝ; ඤාතො, ඤාතො; අහු, අහුයට; ජෙනි, ජෙනි; දුගං, දෙයට; අතිඤ්ඤො, (දෙයට) පුදන සමයකෙහි.

75. අධිකො, නිඤ්ඤා (ජන) සා විමො ජෙනි; ආතුරො, ව්‍යාධියෙන් පීඩිත (ජන) සා විමො ජෙනි; ජිණ්ණො, ජරාණි (ජන) සා විමො ජෙනි, සාවකො, සාවක (ජන) සා විමො ජෙනි; පඤ්ඤා ජනෙ, මාධිකජන සා විමො ජෙනි; අතිඤ්ඤො, පරිග්‍රහණයෙන්; විමො, (භවආදිය) සෘජු කලාවූ; සමානො, සමානො; බුද්ධිමානො, මහකතො; විමො ජෙනි; දුගං, දෙයට; අතිඤ්ඤො, (දෙයට) පුදන සමයකෙහි.

76. අසමාසෙ, අසමසන්ධිවුළුවෙහි; ධා සිඤ්ඤා, (විචිකුසිනී) දරා; (හෙවත්) ඤාණියට; පුරපදකම්මං, කරොතො, (සජ්ජන සමයේ) අදහස් කෙරෙණි; නගරපුදකම්මං, කරුණකල්හි; ලෙසසාහං, ලෙසසාහයෙන්; (හෙවත්) වෙලෙඳුන්ගේ; චිට්ඨා මජ්ඣෙකං, වේමරද; ජුසනී, ජුසනී නම් මහෙසිකාතොමෝ; මමං, මා; ජනෙසි, පුසවකෙ ලෙස; (හෙවත්) වැඩි.

* "කාරානනී, සමහර. † "නිඤ්ඤාදිපුදකම්මයාගේ ප්‍රවෘත්තියට විමො ඤාණියට "අධිකො, සිඤ්ඤා මෙහෙම විමො ඤාණියට,

- 77. න මයහං මොහනිකං නාමං භවි පෙනනිකසමභවං,
ජානොමහි වෙසසච්චියා නාසමා වෙසසගතරො අහු.
- 78. යදහං දුරකො භොමි ජාතියා අභිවස්සකො,
තදු නිසජ්ජ පාසාදෙ දුතං දුතුං විචිතතසිං.
- 79. හදසං දදෙසං වකුඤ්ඤං මංසමපි රුඤ්ඤවං,
දදෙසං කාතං සාවෙඤ්ඤා යදි කොච්චි යාවයෙ මමං.
- 80. සභාවං විනතසනතසස අකමපිත මසණ්ඨිතං,
අකමපි තත්ථ පඨවි සිතෙරුචනවටංසකා.

77. මයහං, මාගේ; නාමං, නම; න මොහනිකං, මවගෙන් ආපේද නොවෙයි; (නොභොත්) මවගේ සම්බන්ධයෙන් කරණලද නාමය කුඳු නොවෙයි; පෙනනිකසමභවං අපින, පියසනනකිත් ආවාටු (නොභොත්) පියාගේසම්බන්ධයෙන් කරණලද්දවු නාමයකුඳු නොවෙයි; වෙසසච්චියා, වෙවෙසයන්ගේ විචිමධ්‍යයෙහි; (හෙවත්) වෙලදුන්ගේ ඉච්ඡාද; ජානො අමහි, (යම්භෙසකිත්) උපත්තෙමිද; නාසමා, එහෙ සිත්; වෙසසගතරො අහු, “වෙසසගතර” යන නාමය විය.

78. යද, යම්කලෙක්හි; අහං, මම; ජාතියා, උතපනිකයෙන්; අභි වස්සකො, අවආච්චිදි වසස්ඤ්ඤා; දුරකො භොමි, ලදරුවෙක් (වෙ මිද; නොභොත්) විමිද; තදු, එකල්හි පාසාදෙ, පහයෙහි; නිසජ්ජ, හිද; දුතං දුතුං, දන්දෙත්ව; විචිතතසිං, සිතුවෙමි.

79. යදි, ඉදිත්; කොච්චි, කිසිවෙක්; මමං, මා; (නොභොත්) මාගෙ න්; යාවයෙ, ඉල්වන්නේනම; හදසං, හාදසවසාච්ච; දදෙසං, දෙ න්නෙමි; වකුඤ්ඤං, ඇස්ද; මංසං අපි, මස්ද; අපි, යලි; රුඤ්ඤවං, ලෙ හෙද; සාවෙඤ්ඤා, (අදපටත් මම මොහුට දසයෙක්වෙමිසි දසභාවය) අස්වා; කාතං(ව), සකලගර්චයද; දදෙසං, දෙත්තෙමි.

80. අකමපිතං, (ලොභාදීන් කරණකොටගෙන වසුර්දානාදියෙහි, වන්තාවු විනොතානුස් සබ්බසාත) වලවරතිතවු; අසණ්ඨිතං, සං කොවරතිතවු; (හෙවත්) හැකිලිවීමක් නැත්තාවු; සභාවං, අච්චි පරිතවු තමන්ගේ) යථාභුතඤ්ඤාවය; (හෙවත්) යථාධ්‍යායය; විනත යනනසස, සිතනකල්හි; (නොභොත්) සිතද්දි; තත්ථ, එහි; සිතෙරු චනවටංසකා*සිතෙරු, මහමෙර (පිහිටියාවු); වත, (නන්දනචාරු

* “සිතෙරුමිති (උච්චිතං) වතං-සිතෙරුවතං, අච්චා, සිතෙරුව වතං-සිතෙරු වතං, සිතෙරුවතං වටංසකං එතිස්සා (පඨවියා)හි-සිතෙරුවතවටංසකා, යහු මෙහි වාකාච්චිත් මෙ පුච්චපඤ්ඤෙහිත්පුරුභ ගර්භකොට ඇත්තාවුද අපරපඤ්ඤෙහි වන්දගර්භකොට ඇත්තාවුද තද්ගුණසංවිඤ්ඤාච්චිසමාසසි, දන්දෙත්ව.

- 81. අනවබ්‍යාස පණ්ණරසෙ පුණ්ණමාසෙ උපොසථේ, පච්චයං නාගමාරුයහ දුතං දුතුමුපාගමි*.
- 82. කාලිඛගරභිච්ඡයා බ්‍රාහ්මණා උපගඤ්ජුමං, ආයාට්‍ටං පච්චයං නාගං ධක්ඤං මධගලසමමතං.
- 83. අට්ඨසීංකා ජනපදෙ දුබ්බිකෙඛා ඡාතකො මහා, දදති පවරං නාගං සබ්බසෙනං ගජ්ඣතමං.

සකච්ඡුලතාදි; වනයන්; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක්කොට ඇත්තාටු; (නොහොත්) සිනෙරු, මහමෙරහා; වන. (ජමබුච්ඡාදියෙහිසිත්කල) වනද; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක්කොටඇති; පච්චි, පෘථිවිහොමෝ; අකමපි, කමපාවිය.

81. අනුඛමාසෙ, අඛමසක්පාසා; (හෙවත්) අභිමාසයෙක්හි අභිමාසයෙක්හි; (පච්චයනම් මගුලෑතුපිටනැගී දන්දීමපිණිස දුතභාලා වට එලඹෙනසභාව ඇතිවූයෙහි මෙසේ එලඹෙන අතර); පුණ්ණමාසෙ, (මසපිරීමෙන් හා සදපිරීමෙන් සුඤ්ඤාගෙයින්) පුණ්ණමාස නම්වූ; පණ්ණරසෙ උපොසථේ, (එක්) පසලොස්කක් පොහෝදින යෙක්හි; (නොහොත්) පණ්ණරසෙ, පසලොස්වක්දිනෙවූ; පුණ්ණමාසෙ උපොසථේ, පෞඤ්ඤි උපොභිතයෙහි; පච්චයං, පච්චයනම්වූ; නාගං, (රාජවාහණ) මගුලෑතුපිට; ආරුයහ, නැගී; දුතං දුතුං, දන්දෙන්නට; උපාගමිං, එලඹියෙහි (එකල්හි).

82. 83. කාලිඛගරභිච්ඡයා, කාලිඛගරභිනම් ජනපදයෙන්; (නොහොත්)කලිගරභිච්ඡපෙදෙසකින්; බ්‍රාහ්මණා, බ්‍රහ්මණෝ(අටදෙනෙක්); මං, මාකරා, උපගඤ්ජුං. එලඹියාහුය; (එලඹ) ජනපදෙ, කාලිඛගර නපදයතෙම; අට්ඨසීංකා, වැසීනැත්තේය; දුබ්බිකෙඛා, දුලීභහික්ඛා ඇත්තේය; ඡාතකො, මහත් සාදුක්ඇත්තේය; සබ්බසෙනං, සඵලධවලවූ; ගජ්ඣතමං, හසනින්අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨවූ; පවරං, ඉතා උතුම්ගුණ ඇත්තාටු; (හෝ) උත්තමරුපවරවූ; (නොහොත්) ජනසා විසින්)ප්‍රකෘතියෙන් ප්‍රාභීනාකටසුතුටු; නාගං, (මාධගල)හසනිරාජයා; දදති, දුතමැනවැසි (කියා); පච්චයං, එනම්වූ; ධක්ඤං, (මේ උග්‍රත මරත්තයකැසි) ශබ්දකටසුතුටු; (නොහොත්) ශ්‍රීසෞභාග්‍යාඋප පෑමිණියාටු; මධගලසමමතං, මාධගලසමමතවූ; (හෙවත්) ලක්ඛණ සමපන්නින් සුක්ඛබැවින් අනිවෘත්තිකරයයි (මහජනයා විසින්) සම මතකරණලද්දවූ; නාගං, හසනිරාජයා; ආයාට්‍ටං, ඉල්වූ.

* "දුතුං උපාගමිං, සමහර. † "උපගඤ්ජුං, සි විසසුතුහැක නිත්ගහිත ලොපයි.

- 84. දදුම් න විකමපාමි යා මං යාවනති බ්‍රාහ්මණා;
සත්තං නසානිගුහාමි දුනෙ මෙ රමනී මනො.
- 85. නමෙ යාවකමනුප්පනො පටිකෙඛපො අනුච්ඡවො,
මා මෙ හිජ්ජි සමාදුනං දසසාමි විපුලං ගජං.
- 86. නාගං ගහෙඨා සොණධාය භිඩකාරෙ රතනාමයෙ,
ජලං ගඤ්ච ආකිරිඨා බ්‍රාහ්මණානං අදං ගජං.
- 87. පුතාපරං දදන්තසස සබ්බසෙතං ගජ්ජනමං,
තදුපි පඨවි කමපි සිතෙරුවනවටංසකා.

84. මං, මාගෙන්; බ්‍රාහ්මණා, බමුණෝ; යං, යමක්; යාවනති, ඉල් වද්ද (ඵස); දදුම්, දෙමි; න විකමපාමි, (ද්‍රෝහාදී වශයෙන්) කමපා නොවෙමි; සකං, විද්‍යමානවු (ගෝ) සාධකවු දෙසධම්ම; නසානිගුහාමි, නොසහවමි; මෙමනො, මාගේසිත; දුනෙ, දුනපාරම්තාලෙහි; රමනී, අතිරමණයකෙරේ; (හෙවත්) ඇලෙයි.

85. යාවකෙ අනුප්පනො, යාවක ජනනා පෑමිණිකල්හි; පටිකෙඛ පො, ප්‍රතිකෂෙපකිරීම; මෙ, මට; න අනුච්ඡවො, නුසුදුසු; මා, මාගේ; සමාදුනං, (යම්දුනපාරම්තාවක් පුරන්තෙමිසි මාවිසින් සමාදන් වනලද්දීද ඒ දුනපාරම්) සමාදුනය; මා හිජ්ජි, නොඤ්චො; විපුලං, ගුණයෙන් මහත්වු; ගජං, ගසනිරාජයා; දසසාමි, දෙත්තෙමි(සිතා).

86. නාගං, ගසනිරාජයා; සොණධාය, සොචින්; ගහෙඨා, ගෙණ; රතනමයෙ, රත්නමයවු (=රැළින්වුවා); භිඩකාරෙ, කෙණ්ඩියෙහි; (නොහොත්) කෙණ්ඩියෙන්; ගඤ්ච, අත; ජලං ආකිරිඨා, පෑත්වත් කොට; ගජං, (සුවිසිදහසක් අගණා ගසනාලකාරයෙන් අලකකා තවු) ගසනිරාජයා; බ්‍රාහ්මණානං, බමුණන්ට; අදං, දුනිමි.

87. තදුපි, ඵකල්හිද; පුතාපරං, නැවත; සබ්බසෙතං, සඵච්ච ධවලවු; ගජ්ජනමං, (සුවිසිදහසක් අගණා ගසනාලකාර භාණධ සමග) උතුමවු ගසනිරාජයා; දදන්තසස, දෙද්දි; (නොහොත්) දෙන කල්හි; සිතෙරුවනවටංසකා—සිතෙරු. මහමෙර (පිහිටියාවු); වත, (නඤ්ච ඵාරුසක විනුලතාදී) වනයන්; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක් කොට ඇත්තාවු; (නොහොත්) සිතෙරු, මහමෙරද; වන ජමබුච්චා දියෙහි සිත්කලු) වනද; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක්කොට ඇත්තාවු; පඨවි, පෑඵවියොමෝ; කමපි, කමපාඵය; (හෙවත්) ප්‍රචලිතඵය.

- 88. තසස නාගසස දුනෙන සිවයො කුඛා සමාගතා,
පබ්බාපෙසු. සකා රභා වඩකං ගච්ඡතු පබ්බතං.
- 89. තෙසං නිච්ඡුභමානානං* අකමපිතමසණ්ඨිතං,
මහාදුතං පවනෙනතුං ඵකං වරමයාවිසසං.
- 90. යාවිතා සිවයො සබ්බෙ ඵකං වරමදංසු මෙ,
ආසාවසිඤා කණ්ණහෙරිං. මහාදුතං දදුමහං.
- 91. අපේඨ වනනති සද්දො තුමුලො හෙරවො මහා,
දුතෙන මං නිහරනති සුත දුතං දදුමහං.

88. තසස නාගසස, (සුචිච්ඡි දහසක්අගනා අලුඛකාරභාණ්ඩසමග)ඵ (පව්වසනම) හසනිරාජයාගේ; දුනෙන, පරිනාගකිරීම හෙතෙකො වගෙණ; කුඛා, කිපියාවූ; සිවයො, † සිවිරජකුමරුවන් හා සිවිරට වැස්සෝ; සමාගතා, (රාජභාගසට) කැටිව (=රැස්වූවාහු); සකාරභා, සියරටින්; (හෙවත්) කිකිස රාජසයන්; වඩකං පබ්බතං, වඩකගිරි සට; ගච්ඡතු, සේවා (කිසියා) පබ්බාපෙසුං, තෙරපුහ; (හෙවත්) ගෙ රපීමට තැක්කලාහුය.

89. තෙසං, මවුන්; නිච්ඡුභමානානං, හිකකසිඨණ්ඩකරද්දී; (හෙවත්) රටින් තෙරපණකල්හි (හෝ) නික්මවනකල්හි; අකමපිතං, කමපාරභිතව; (හෙවත්) ලෝභාදීන්වන්නාවූ විනෝනාස) චලන රභිතව; අසංඝිතං, සංකොවරභිතව; (හෙවත්) හැකිලීමක් නැතිව; මහාදුතං, (සපතභතක) මහාදුතය; පවනෙනතුං, පවත්වන්තව; ඵකං වරං, ඵක්වරයක්; අයාවිසසං, ඉල්වූයෙමි.

90. යාවිතා, (මාවිසින්) යාවකුකරණලද්දවූ; සබ්බෙ සිවයො, සියලු සිවිරටවැස්සෝ; ඵකං වරං, ඵක්වරයක්; අදංසු, දුන්තාහුය; කණ්ණ හෙරිං, සුගල මහබෙරය; (හෙවත්) කන්බෙරය; ආසාවසිඤා, සෝ භාකරවා; අහං, මම; මහාදුතං, (සපතභතක) මහාදුතය; දදුමි (දෙමි නොහොත්) දුනිමි.

91. අඵ, ඉක්කිති (මෙසේ මේ දුතය දෙනුලබනකල්හි); ඵඨ, මේ දුතාග්‍රයෙහි; තුමුලො, ඵකකොලාභාලවූ; (හෙවත්) මහත්වූ; හෙර වෝx, (මහබෝසතුන්හැර සෙස්සන්ට) හයඵලවන්තාවූ; (හෙවත්)

* “නිච්ඡුභමානානං,, ඉංග්‍රිසිපොත්.
 † “සිවයො,, ගතමේ දේශනාශිෂ්ඨි. සරේසාමහරජද චූසතිදේවිස හා මවු දේවිසද හැර අමානා බ්‍රාහ්මණ ගාහපතිහුද, ගමි නියමගමි නගරවාසිහුද ආතු ලත්කොට ආති සියලු රටවාසිහු කිපියෝයි. † මේ අනිනාඨියෙහි අනාගත වචනයි. x “හෙරව,, ශබ්දය නිදාංකලිංගිකයයි අහිධාන ග්‍රන්ථයන්හි පෙණෙන තත් මෙතන පුල්ලිංගිකයි ඵබාවින් මේ ශබ්දය වාචාලිංගිකව පෙනේ.

- 92. හඤ්ඤා අසෙස රථේ දඤ්ඤා දුසිදසං ගවං ධනං,
මහාදුතං දදිනාන නගරා භික්ඛම්. තදු.
- 93. භික්ඛම්නාන නගරා භිවතතිනා විලොකිතො,
තදුපි පඨවී කමපී සිනෙරුවනවටංසකා.
- 94. වතුචාහිං රථං දඤ්ඤා ධනා වාතුමමහාපථේ,
ඵකාකියො අදුතියො මඤ්ඤෙවිං ඉදමමුච්චිං.
- 95. නිං මඤ්ඤා කණ්ඨං ගණ්ඨාති ලුහුකා ඵසා කණ්ඨසීකා*,
අහං ජාලිං ගහෙසසාමි ගරුකො භාතිකො හි සො.

ගසඬකරවු; මහාසඤ්ඤා, මහත් ශබ්දයක්නෙම; වතනති, පවති; දු තෙන, දුගය ගෙතුකොටගෙණ; මං, මා; භිවතනති; (සිවිහු රටින්) තෙරපත්; (ඵසේනමුදු) පුත්, නැවත; අහං, මම; දුතං, (මෙබඳුමහා) දුතයක්; දදුමි, (දෙමි; නොහොත්) දුනිමි.

92. හඤ්ඤා, ඇතුන්ද; අසෙස, අසුන්ද; රථේ, රියද; දුසිදසං, දුසි දස්ද; ගවං, දෙහුන්ද; ධනං, (මුක්තාමාණීකාදි) ධනය; දඤ්ඤා, පරි ත්‍යාගකොට; තදු, ඵකල්හි; මහාදුතං, (සප්තගතක) මහාදුතය; දදි නාන, දී; නගරා, නුවරින්; භික්ඛම්, භික්ෂුනෙමි.

93. තදු අපි, ඵකල්හිද; නගරා, නුවරින්; භික්ඛම්නාන, භික්ෂු; භිවත්තිනා, නැවති; (ගවන්) ආපසුහැරී; විලොකිතො, බැලූකල් හි; සිනෙරුවනවටංසකා=සිනෙරුවන, මහමෙර (පිහිටි නැදුනඵා රූකඵ්ඵලතාදි) වනයන්; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක් කොටඇති; (නොහොත්) සිනෙරු, මහමෙරද; වන, (ජමබුච්චාදිගෙහි සිත්කලු) වනය; වටංසකා, මුදුන්මල්කඩක්කොට ඇත්තාවූ; පඨවී, පෘථිවිනො මෝ; කමපී, කමපිතවී.

94. වතුචාහිං, (ආජාතීය අශ්වයන්) සතරදෙනෙක් උසුලුන්තාවූ; රථං, රථය; දඤ්ඤා, දී; ඵකාකියො, (අමාත්‍ය සේවකාදි සහායයෙ න් නැතිබැවින්) ඵකලාවූයෙමි; අදුතියො, (මද්දිදෙවින් හා දරුදෙදෙන හැර) දෙවෙනියෙක් නැත්නෙමි; වාතුමමහාපථේ, සතරමංසකියෙ හි; ධනා, සිට; මඤ්ඤෙවිං, මද්දිදෙවියට; ඉදං, මේ (මතුදක්වන) ව වනය; අමුච්චිං, කිමි.

95. හි [සසමා], සම්භෙසකින්; කණ්ඨසීකා, කණ්ඨවූවූ; ඵසා, මේනූ; ගණ්ඨාති නානොමෝ; ලුහුකා, සැහැල්ලුද; (ඵගෙහිත්) මඤ්ඤා, මද්දිද.

- 96. පද්ම. පුණ්ඩරිකං.ව මද්දි කණ්ණාථනගහනි*,
අහං සුවණ්ණං කිම්බං.ව ජාලිං. ඛන්තිසමගහනිං.
- 97. අතිරාතා සුබ්‍රමාලා ඛන්තිසා වතුරො ජනා,
විසමසමං. අක්කමනතා වඩකං ගච්ඡාම පබ්බතං.
- 98. යෙ කෙච්චි මනුජා ඵනනි† අනුමග්ගෙහ පටිපථෙ‡,
මග්ගං. තෙ පටිපුච්ඡාම කුභිං. වඩකත පබ්බතො,
- 99. තෙ තාඤ්ඤ මෙහෙහ පසස්සිඤ්ඤා කරුණුඤ්ඤිථර ඔදිරසුං,
දුක්ඛනෙහ පටිච්චෙදෙනති දුරෙ වඩකතපබ්බතො.

විනි; කිං, නි; කණ්ණං, කාණ්ණාථනාව; ගහනහනි, වඩාගනුම; භානි කො, සහොදරවු; සො, ඒ ජාලියකුමාරතෙම; ගරුකො, (සමහෙය කිත්) බරද; (ඵනෙසිත්) අහං, මම; ජාලිං, ජාලියකුමරුවා; ගහෙ සාමි, වඩාගත්තෙමි.

96. මද්දි, මද්දිදෙවිතොමෝ; පුණ්ඩරිකං. පද්මං. ඉච්ච, හෙලුපිසුමක් වැනිවු; කණ්ණාථනං, (ප්‍රසවකාලයෙහි අදන්දිවිසමීන්පිළිගත්බැවින්) කාණ්ණාථනානම්චු කැත්තුමරිග; අගහනි, වඩාගත්තේග; අහං, මම; සුවණ්ණං කිම්බං. ඉච්ච, සමඟේ ප්‍රතිමාවක්වැනිවු; ජාලිං. ඛන්තිසං, (ප්‍රසව කාලයෙහි රත්දැලින් පිළිගත්බැවින්) ජාලියනම්චු කැත්තුමරුවා; අගහනිං. වඩාගනිමි.

97. අතිරාතා, ආභාකුලයෙහි උපන්තාවු; (හෙවත්) ප්‍රගසසාරත්ත්ම ඇත්තාවු; සුබ්‍රමාලා, සිසුමැලිවු; ඛන්තිසා, ක්‍ෂත්‍රියවංශොදකුතවු; වතුරො ජනා, (අපි) සතරදෙන; විසමසමං, විෂමස්ථාන හා සමස්ථාන; (හෙවත්) විෂමසමභූමිප්‍රදේශ; අක්කමනතා, ආක්‍රමණසකරම්ත්; වඩකං. පබ්බතං, වඩකහිරිසට; ගච්ඡාම, (යෙමු; නොහොත්) ගියෙමු.

98. අනුමග්ගෙ (වා), පසුමගද; පටිපථේ (වා), පෙරමගද; යෙකෙ විමනුජා, යමිකසි මනුෂ්‍යකෙනෙක්; ඵනනි, ඵද්ද; තෙ, ඒ මනුෂ්‍යයන් (නොහොත්) ඒ මනුෂ්‍යයන්ගෙන්; වඩකතපබ්බතො, වංකහිරිස; කුභිං, කොතැන්හිදැයි; පටිපුච්ඡාම, (විචාරමු; නොහොත්) විචාලෙමු.

99. මෙ, ඒ මනුෂ්‍යයෝ; තාඤ්ඤ, ඵහිදී, අමෙහ, අප; පසස්සිඤ්ඤා, දුක්ඛ කරුණු ඤ්ඤා, කරුණු ඤ්ඤා, කරුණු ඤ්ඤා, උදිරසුං, කිහු; වංකතපබ්බතො, වංකහිරිස; දුරෙ, ඉතාදුරස්ථ (සිසුමැලි සභාවඅඟි මොච්ඡු පා ගමන්ත්

* කණ්ණාථන මගහනි. † ඔහුටොත්. ‡ යනි, ඉංග්‍රිසිපොත්. † මෙ කුභි ඉක්කමනතෙ.

- 100. යදි පසසනති පවනෙ දුරකා ඵලිනෙ දුමෙ,
තෙසං ඵලානං හෙතුමහි උපරොදනති දුරකා.
- 101. රොදනෙන දුරකෙ දිසා උබ්බිග්ගා විපුලා දුමා,
සයමෙචොනමිනාන උපගච්ඡනති දුරකෙ.
- 102. ඉදං අච්ඡරිසං දිසා අබ්බතං ලොමහංසනං,
සාධුකාරං පවනොසි මඤ්චි සබ්බධගසොභනා*.
- 103. අච්ඡරං චත ලොකසමිං අබ්බතං ලොමහංසනං,
වෙසසනනරසස තෙජෙන සයමෙචොනනා දුමා.

ම එතිසී) නෙ, ඒ මනුෂ්‍යයෝ; දුකඛං, (කරුණාවශයෙන් කමතමන් ට උපන්) දුක; පටිච්චෙදෙනති, විදිහි; (හෙවත්) ලබති.

100. යදි, ඉදින්; පවනෙ, මහවනකෙහි; ඵලිනෙ, ඵලඥාති; (හෙවත්) ඵලභවගත්තාවු; දුමෙ, වෘක්‍ෂයන්; දුරකා, දරුදෙදෙන; පසසනති. දක්දද; තෙසං ඵලානං. † හෙතුමහි. ඒ ඵල හෙතුකොටගෙණ; දුරකා, දරුදෙදෙන; උපරොදනති, හඬන් (=වැලපෙන්).

101. රොදනෙන, හඬන්නාවු (=වැලපන්නාවු); දුරකෙ, දරුදෙදෙන; දිසා, දුක; උබ්බිග්ගා, උද්භවිතයට පැමිණි; (හෙවත්) කලකිරුණාවු; විපුලා, මහත්වු; දුමා, වෘක්‍ෂයෝ; සයං ඵව, තුමුම; ඔනමිනාන, (අතුච්චිත්) නාමි; දුරකෙ, දරුදෙදෙනකරා; උපගච්ඡනති, (අතින් පල නෙලාගතහැකිසේ) පැමිණෙත්.

102. 103. සබ්බධගසොභනා, (සත්‍රිත්තනයක්වැනිත්) සඵාධගසුඤ්ඤාවු; (හෙවත්) සියලු අවයවයෙන් හොඳනාවු; මඤ්චි, මද්දෙවිකොමෝ; අච්ඡරිසං, ආශ්ච්ඡිවු; (හෙවත්) අසුරුගැසියසුතුවු; අබ්බතං, අද්භූතවු; (හෙවත්) නොවුචිරු; ලොමහංසනං, රොමොද්ගමනයට සමනීවු; ඉදං, මේකරුණ; දිසා, දුක; චත, එකානතයෙන්; ලොකසමිං, ලොකකෙහි; අච්ඡරං, ආශ්ච්ඡියෙක (=අසුරුගැසිය සුත්තක); අබ්බතං, අද්භූතයෙක (=නොවු චිරුදෙයක); ලොමහංසනං, රොමොද්ගමනයට සමනීකරුණක; වෙසසනනරසස, වෙසතුරු රජසුභෝ; තෙජෙන, පුණ්‍යානුභාවය කරණකොටගෙණ; දුමා, වෘක්‍ෂයෝ; සයං ඵව, තුමුම; ඔනනා, අවනවුභ (=නැමුකෝසසී); සාධුකාරං, සාධු යන අනුකරණ; පවනොසි, පැවැත්වී.

* “සොභනා”, † මේහෙතුකොගයෙහි ඡේදිසී.

- 104. සඛිඛිපි.සු පථං. සකඛා අනුකම්පාය දුරකෙ,
නික්ඛන්තාදිවසෙ යෙව වෙතරථි මුපාගමුං,
- 105. සට්ඨිරාජ සහසානි තද වසනති මාතුලෙ,
සබ්බෙ පසුඤ්ඤා සුඛා රොදමානා උපාගමුං.
- 106. තඤ්ච චතොකා සලලාපං. වෙතෙහි වෙනපුතොහි,
තො තොනා නික්ඛමිඤ්ඤාන වඩකං. අගමුං. පබ්බතං.
- 107. ආමන්තසිඤ්ඤා දෙවිඤ්ඤා විසසකමමං. මහිඤ්ඤා,
අසසමං. සුකතං. රමමං. පණණසාලං. සුමාපය.

104. දුරකෙ, දරුදෙදෙන කෙරෙහි; අනුකම්පාය, කරුණාවෙන්; සකඛා, දෙවතාවෝ; පථං, මාගීය; සඛිඛිපි.සු, සංකෂ්පකලහ (හෙවත්) හකුලවාලහ; නික්ඛන්තාදිවසෙ ඵ්ච, නික්මුණුදිනයෙහිම; වෙතරථිං, වෙනතම් රටට; උපාගමුං*, [උපාගමිමා], ඵලභියෙමු.

105. තද, එක්ලේ; මාතුලෙ, මාතුල නම් රටෙහි; සට්ඨිරාජසහසානි, සැවදහසක් රජහු; වසනති, වෙසෙත්; සබ්බෙ, (ඒ) සියලු රජහු; පසුඤ්ඤා, ප්‍රගුහණයකරණලද ඇදිලිඇඳියෝව; (හෙවත්) දෙහොත් මුදුන්දී; රොදමානා, හඬමින්; උපාගමුං, (වෙසතුරුරජහු කරා) ඵලභියෝ.

106. තඤ්ච, එහිදී; වෙතෙහි, වෙතරජුන් සමඟද; වෙනපුතොහි, වෙතරජකුමරුවන් සමඟද; සලලාපං, පිළිසඳරකථා; චතොකා, පවත්වා; තො [මයං] ඒ [අපි] සතරදෙන; තොනා, ඒ වෙතරටින්; (තොහොත්) ඒ වනවාරසානයෙන්; නික්ඛමිඤ්ඤාන, නික්ම; වඩකං. පබ්බතං, වඩකයිරියට; අගමුං*, [අගමිමා] යියෙමු.

107. දෙවිඤ්ඤා, සත්දෙව්වරනෙම; මහිඤ්ඤා, මහත් (දිව්‍ය) ජීවයන් ඇත්තාවූ; විසසකමමං, විශ්වකම් දිව්‍යපුත්‍රයා; ආමන්තසිඤ්ඤා, බණවා; (හෙවත්) තමන්වෙත කැඳවා; සුකතං, මාතාසේ නිමිමිතකරණලද්දක් කොට; අසසමං, ආශ්‍රමපදයක්; (හෙවත්) අසපුවක්(හා); රමමං, සිත්කලුමු; (වෙසතුරු රජහුගේ විසීමට සුදුසුමු; පණණසාලං, පත් සලක්; සුමාපය, මතාකොට නිමිමිතකරවයි; [අණුපෙසි, ඇණවි.]

* "උපාගමුං,, "අගමුං,, සහ පුරුෂවිපසාසපි.

- 108. සකකසස වචන. සුඛා, විසසකමෙමා, මහිඛිකා,
අසසමං, සුකතං, රමමි. පණ්ණාසාලං, සුමාපසී.
- 109. අජේකාගභෙඛා පචන. අපපසද්ධං නිරාකුලං,
වතුරො ජනා මසං තඤ්ච වසාම පබ්බතනනරෙ.
- 110. අභඤ්ච මග්ගිදෙවි ව ජාලිකණ්ණාප්තාචුභො,
අඤ්ඤමඤ්ඤං සොකභුද්ද වසාම අසසමෙ තද.
- 111. දුරකෙ අනුරක්ඛගොතා අසුඤ්ඤා, භොමි අසසමෙ,
මග්ගි ඵලං ආභරති පොසෙති සා තසො ජතෙ.

108. මහිඛිකො, මහත් (දිව්‍ය) ඕෆාත්තාවු; විසසකමෙමා, විස්සම් දෙවිපුත්තෙම; සකකසස, සන්දෙවරජහුභො; වචනං, කම්; (භවත්) ඇණවම්; සුඛා, අසා; සුකතං, මනාසේ නිෂීඞ්ඞකරණලද්දක්කොට; අසසමං, ආශ්‍රමයක්; (=අසපුචස් හා)රමමි, සිත්කලුවු; (වෙසතුරුරජ හුභෙ විසිමට සුසුචු) පණ්ණසාලං, පත්සලක්; සුමාපසී, මනාව නිෂීඞ්ඞ කෙළේයි.

109. අපපසද්ධං, නිශ්චිතවු; නිරාකුලං, ආකුලරහිතවු; පචනං, මහාවනසට; අජේකාගභෙඛා, අනුප්‍රවිච්ච; මසං, වතුරො ජනා, අපි සතරදෙන; තඤ්ච, ඒ මහාවනසෙහි; පබ්බතනනරෙ, පච්ඡිත අතර; වසාම, (වෙසෙමු හොභොත්) වාසය කෙළෙමු.

110. තද, එකල්හි; අභං, ව, මමද; මග්ගිදෙවි ව, මිද්දෙවියද; ජාලි කණ්ණාප්තා උභො ව, ජාලිකාණ්ණාප්තා යන (දරු) දෙදෙන හා (අපි සිවුදෙන); අඤ්ඤමඤ්ඤං, ඔවුනොවුත්; සොකභුද්ද, දුරුකරණලද සොකඇත්තමේ; අසසමෙ, අසපුචස්; වසාම (වෙසෙමු; හො භොත්) විසුමු.

111. අසුඤ්ඤා, (යම්සේ ඒ ආශ්‍රමයහෙම සුන්‍යානොවේද එසේ ඒ ආශ්‍රමයාගේ අසුන්‍යාභාව කරණයෙන්) සුන්‍යානොවිය; අසසමෙ, (සුන්‍යානොවු ඒ) ආශ්‍රමයෙහි; දුරකෙ, දරුදෙදෙන; අනුරක්ඛගොතා භොමි, රක්ඛෙදෙමි; (හොභොත්) අසුඤ්ඤා, (මාගේවශයෙන්) සුන්‍යානොවු; අසසමෙ, අසපුචස්; දුරකෙ, දරුදෙදෙන; අනුරක්ඛ ගොතා භොමි, අනුරක්ඛ නිකායමත් (විසුභව)විමි; මග්ගි, මිද්දෙවියො මේ; ඵලං, (මිහිරි) පලාපල; ආභරති, (මහවනසෙන්) ගණවිසි; සා, ඇඹොමේ; තසො ජතෙ, (අප) තුන්දෙන; පොසෙති, පොසාය කෙරෙයි (භවත්) ප්‍රතිජගත්තයකෙළේයි.

* "අසුඤ්ඤා, සිත් පාඨයි.

- 112. පවතෙ වසමානසස අඤ්ඤා* මං උපාගමී,
ආයාචි පුත්තාකෙ මයහං ජාලිකණ්ණාපී ආවුභො.
- 113. යාවකං උපගතං දිඤ්ඤා භාසො මෙ උපපජ්ජථ,
උභො පුත්තො ගභෙඤ්ඤාන අද්දසි බ්‍රාහ්මණේ තද්ද.
- 114. සකෙ පුත්තො චජනනසස ජුජකෙ† බ්‍රාහ්මණේ යද්ද,
තද්දපි පඨචි කමචී සිහෙරුචනචටංසකා.
- 115. පුතදෙව සංකකා මරුඤ්ඤා හුඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණසනනිභො,
ආයාචි මං මද්දිදෙවිං සීලවනනිං‡ පතිබ්බතං.
- 116. මද්දිං භණ්ච ගභෙඤ්ඤාන උදකඤ්ඤාලී පුරිස †,
පසනනමනසචකපෙපා තසස මද්දිමද්දංගං.

112. පවතෙ, මිඤ්ඤාසෙසි; වසමානසස, (මා) වසනකල්පි; (හෙ වත්) වාසකරද්දී; අඤ්ඤා, මිඤ්ඤා; මං, මාකරා; උපාගමී, එලඹියෙය; (එලඹ) මයහං, මාගේ; පුත්තාකෙ, පුත්‍රවූ; ජාලිකණ්ණාපී ජනා උභො ච, ජාලික කෘෂ්ණාපීනාය යන දෙදෙනම; (නොහොත්) ජාලි කණ්ණාපීනා, ජාලික කෘෂ්ණාපීනාය යන; උභො පුත්තාකෙ ච, දරුදෙදෙනම; ආයාචි, ඉල්ලී.

113. උපගතං, එලඹියාවූ; යාවකං, යදියා; දිඤ්ඤා, දක; මෙ, මට; භාසො, සනෙතාමයෙත්; උපපජ්ජථ, උපත්තේය; තද්ද, එකල්පි; බ්‍රාහ්මණේ, (යාවක) බමුණාහට; උභො පුත්තො, දරුදෙදෙන; ගභෙ ඤ්ඤාන, ගෙණ, අද්දසි, (වෙසතුරුරජනෙම) දුන්තේය.

114. යද්ද, යම්කලෙක්සි; සකෙ පුත්තො, සකිසපුත්‍රයන් (දෙදෙන); ජුජකෙ බ්‍රාහ්මණේ, ජුජකනම් බමුණාට; චජනනසස, පරිත්‍යාගකල කල්පි; =භෙ=

115. පුතදෙව, තදනනනරචම; (හෙවත්) දරුවන් දුන්දිනසෙත් පසුදිනම; සංකකා, සන්දෙවරජනෙම; මරුඤ්ඤා, (හ.චීනිසා දෙවිලො විත්) බැස; ඤ්ඤානසනනිභො හුඤ්ඤා, බමුණකුට බඳු විලාසඇතිව; මං, මාකරා (අපුත්); සීලවනනිං, සිල්ඇත්තාවූ; පතිබ්බතං, පතිවුතා ධර්මයෙන් සුකතදු; මද්දිදෙවිං, මද්දිදෙව්; ආයාචි, ඉල්ලී.

116. මද්දිං, මද්දිදෙව්; භණ්ච ගභෙඤ්ඤාන, අත්ගෙණ, (නොහොත්) අතිත්ගෙණ; උදකා, රජලයෙන්; අඤ්ඤාලී, දෙවොත; (හෙවත් ඒ බ්‍රාහ්මණයාගේ දිගුකරණලද) භසන තලය; පුරිස, පුරවා; පසනන

* "අඤ්ඤා", † "යාවකෙ", ඉංග්‍රීසිපොත්. ‡ "සීලවනිං", සමහර. † "පුරස", ඉංග්‍රීසිපොත්. x "උදකං", යනු කරණාභියෙසි පච්චසනචචකසි.

- 117. මඤ්චා දියමානාය ගගනෙ දෙවා පමොදිතා,
තදපි පඨවි කමපි සිතෙරුවතවටංසකා.
- 118. ජාලිං කණ්ණාජිතං ධිතං මඤ්චෙවිමපනිබ්බතං,
චජමානො න විනෙතසිං බොධිසා ගෙව කාරණං.
- 119. න මෙ දෙස්සා උභො පුත්තා මඤ්චෙවි නදෙස්සියා,
සබ්බඤ්ඤාතමපියං මග්ගං තස්මා පියෙ අදසතං.
- 120. පුතාපරං බුහාරඤ්ඤා මාතාපිතුසමාගමෙ,
කරුණං පරිදෙවනෙත සලලපනෙත සුඛං දුක්ඛං*.

මනසංකපෙසා, (ඒකාන්තයෙන් මාගේ මේ පරිත්‍යාගයෙන් දැන පාරමිතාව මපතකප්‍රාප්ත කොට සමාසක් සමෝධිසමධිගමය කර න්තෙමිති උපන්තාවු ශ්‍රඩාප්‍රසාදයෙන් ප්‍රසන්නවු විත්තපරිචිතකී ඇතිව; තස්ස, ඒ අක්‍රමාහමණයාට; අහං, මම; මඤ්චං, මද්‍රි(දෙවි) ය; අදසිං, දුනිමි.

117. මඤ්චා, මද්‍රි(දෙවි)ය; දියමානාය, දෙනුලබනකල්හි; ගගනෙ, අහසෙහි; දෙවා, දෙවියෝ; පමොදිතා, ප්‍රමුදිතසිත් ඇතිවූහ; =පෙ=

118. ජාලිං, ජාලි(තමි පුත්‍රයා ද); කණ්ණාජිතං, කණ්ණාජිතා නමිච්ච; ධිතං, දුනිතාව (ද); පනිබ්බතං, පනිවුතාධිමියෙන් යුක්තවු; මඤ්චෙවි, මද්‍රිදෙවිය (ද); චජමානො, පරිත්‍යාගකරමිත්; බොධියා එව, බුබ්බොධියගේ (ප්‍රාලාභය)ම; කාරණං, හෙතුකොට ගෙණ; නවිනෙතසිං, (සන්තාපවශයෙන්) නොසිතූයෙමි.

119. උභො පුත්තා, දරුදෙදෙන; මෙ, මට; නදෙස්සා, අප්‍රියයෝ නොවෙන්; මඤ්චෙවි, මද්‍රිදෙවියොමෝ; නදෙස්සියා, අප්‍රියනොවෙයි; මග්ගං, මට; සබ්බඤ්ඤාතං, සම්ඤ්ඤාවය; පියං, (පුත්‍රදරාවන්ටවඩා) පියය; තස්මා, එහෙසිත්; පියො, පියවු (පුත්‍රදරා) වත්; අදසිං, දුනිමි.

120 පුතාපරං, තැවත; බුහාරඤ්ඤා, මහවනයෙහි; මාතාපිතු සමාගමෙ, මව්පිය(න් ආදිකොට පැමිණී සියලු) ජනසමූහයා; කරුණං, කුඵණ්ණ භවපුල් (බෙණ්ණමිත්); (නොහොත්) කරුණාවෙන් යුක්තව; පරිදෙවනෙත, හමිණකල්හි; සුඛං දුක්ඛං, සුවදුක් (විචාරා); සලලපනෙත, (ප්‍රතිසන්ධාරවශයෙන්) අලලාපසලලාපකරණ කල්හි.

* “දුඛං, † “ධිතං, යනු ශබ්දනීතියෙහි “ධිතුයා අන්තමමිති, යන සුත්‍රයෙන් “අං, පරකල්හි “ධිතු” ශබ්දයාගේ අර්ථයට අන්වර්තමන්විධයි. කම්මායන මොග්ගල්ලායනවයෙහි මේපදය සිටිකිරීමට විශෙෂසුත්‍රසූතාන් වාරය පෙනේ. “තුං, පුත්‍රයායනවු හෝ “ලතුං, පුත්‍රයායනු ශබ්දයෙන් “තරං, ආදෙශ හෝ ‘ආච්චි, ආදෙශනොවිධිවු ච්ඡිසායනපද ගාථාව්‍යඤ්ඤා මුත් වුණිණියෙහි කොදක්කාලදහ.

- 121. හිරොහනපෙපන ගරුනා උභිනනං උපසඛකම්,
තදපි පඨවී කමපී සිනෙරුවනවටංසකා.
- 122. පුනාපරං බුහාරඤ්ඤා නිකඛමිනා සඤ්ඤාතිති,
පච්ඤාමි පුරං රමමං ජෙතුනතරමපුරුතනමං.
- 123. රතනානි සත්ත වස්සංසු මහාමෙඤ්ඤා පවසසථ,
තදපි පඨවී කමපී සිනෙරුවනවටංසකා.
- 124. අවෙනනායං පඨවී අච්ඤ්ඤාය සුඛං දුක්ඛං*,
සාපි දුකඛලා මයහං සත්තකඛතතං පකමපථාතී.

වෙසසනතරවර්ගං නුවමං.

121. ගරුනා, (මොහු සිව්ච්ච වැසියන්ගේ බස්ගෙණ රාජාදුෂ්ඨ කොකලාවු දශරාජධම්මෙහි හා දශකුලෙඛධම්මෙහි පිහිටියාවූ මා රචිත්තේ තෙරපුහසී විතතපුකොප මාත්‍රයකුදු නොකොට මිච්චිය දෙ දෙනකෙරෙහි) ධම්මොරවයෙන් (උපත්තාවූ); හිරොහනපෙපන, හිරිමතජදෙකිත් සුකතවූ; උභිනනං, (මිච්චිය)දෙදෙන සමිපයට; උපසංකමි†, එලඹියෙමි;=ප=

122. පුනාපරං, නැවත; සඤ්ඤාතිති, නෑයන්සමඟ; (නොහොත්) සකිස සඤ්ඤාතිත්සමඟ; බුහාරඤ්ඤා, මහවනයෙන්; නිකඛමිනා, තිත් ම; රමමං, සිත්කලවූ; පුරුතනමං, නගරයන්ට ශ්‍රේෂ්ඨවූ; ජෙතුනතරං පුරං, ජෙතුනතර නම් යුවරට; පච්ඤාමි, ප්‍රචිභවිමි (එකල්හි).

123. සත්තරතනානි, සප්තවිධ රතනයෝ; වස්සංසු, වටහා; මහා මෙඤ්ඤා, මහත් මේඤයක්තෙම; පවසසථ, වච්ඤා කෙලේය;=ප=

124. අවෙනනා, වෙනනාරහිතවූ; සා අයං පඨවී අපි, ඒ මේ(මහා) පාච්චිතොමෝද; සුඛං දුක්ඛං, සුවදුක් (දෙක); අච්ඤ්ඤාය, (වෙන නාරහිතවැචිත්ම) නොදන; මයහං, මාගේ; දුකඛලා, දුකපුණ්ණායු භාවය (හෝ) දුකපාරමිතාබලය හෙතුකොටගෙණ; සත්තකඛතතං, සත්වරක්; පකමපථ ඉති, ප්‍රකෘතියෙන් කමපාවූයේයි.

නුවමං, නුවවෙතිවූ; වෙසසනතරවර්ගං,
වෙසසනතර රජහුගේ වර්ගය (නිමි).

*. "දුඛං, †පුරුෂපසභිකඛං.

- 125. පුතාපරං. යද්ගොම් සසකො පවනවාරිකො,
තිණපණණසාකඵලගකොං පරගෙඨනව්වජ්ඣො;
- 126. මක්කවො ව සිගාලො ව උද්දපොතො ව භනනද්ද,
වසාම එකසාමනනා* සායං පාතො පදිසසරෙ.
- 127. අභනෙත අනුසාසාම් කිරියෙ කලුණපාපකෙ,
පාපාති පරිවජෙජඵ. කලුණෙ භිතිවිසසඵ†.

125. පුත, නැවත; අපරං, අතිකුඳුවරිතයක් (කිසිත්තෙමි. හෙද අසව); යද්, යම්කලෙක්හි; පවනවාරිකො, මහවනයෙහි කැසිරෙත් තාවු; තිණපණණසාකඵලගකොං=තිණ, (දඬි හෙවත් හිතණ ආදී) තෘණය; පණණ, පත්‍රය; සාක, පලාය; ඵල, (රුකිත්තුණු) පල ය (යනමෙතෙක්ද); ගකොං, භක්ෂණය (=අනුව) කරත්තාවු; පරගෙඨනව්වජ්ඣො, පරපීඨාවිරහිතවු; (හෙවත්) අනුත් තො පෙලන්තාවු; සසකො හොම්, ස්වපණ්ඩිතවිමිද.

126. තද්, එකල්හි; මක්කවො ව, වදුරෙක්ද; සිගාලොව, සිවලෙ ක්ද; උද්දපොතොව, මස්කාපැටවෙක්ද; අභංව, මමද (යන අපි සතරදෙ න); එකසාමනනා, එක්සම්ප්ප්‍රදේශයෙක්හි; වසාම, වාසයකෙලෙවු; සායංව, සවසද; පාතො ව, උදෑසනද; පදිසසරෙ, (මවුතොවුත්) දක්නාලැබෙත්.

127. පාපාති, (ප්‍රාණඝාතාදීදශ) අකුලපත්; පරිවජෙජඵ, දුරුකරව්; කලුණෙ‡ (දුනලියාදීදශ) කුලප්‍රභේදය; අභිතිවිසසඵ, (හමන්ගේ මාරත්‍රය අභිමුඛභාවයෙන්) ප්‍රවේශකරව්; (හෙවත්) කලුණෙ, (දු නාදිකුලප්‍රභේදවිභව) කලුණප්‍රතිපත්තියෙහි; අභිතිවිසසඵ, පිළිප දිවියයි; භ, ඔවුන්ව; කලුණපාපකෙ කිරියෙ, කුලප්‍රභේදකම් සන් (කියාදීමවශයෙන්); අනුසාසාම්, අනුශාසනා කෙලෙමි.

* "එකසාමන්තා,, † "කලුණෙහිතිවිසසඵ, සෙහර. ‡ අභි, හි, පුච්චි චිඝ ජ්පවෙසනෙ, සන ධාතුසුඤ්ඤෙ යෝග්ගෙහි විනියාවන බව වුත් සජ්ජනමාන බවක් කවිව්‍යාසන මොග්ගල්ලා සන ගඛිදනීති ව්‍යාකරණවල නොදැක්වුත් "කලුණෙහිතිවිසසඵ,, යනු එමග්ගෙහි සජ්ජනමිද්දාහි. පාණිනීයව්‍යාකරණයෙහි ව්‍යාඤ්ඤා=පෙ-පරිකුණයෙහි ප්‍රදුන මන්තරසාමන්තොව මුඛිකප්ලුතානානා රසාං ග්‍රහණානුචාගතො ක්වච්ඡන්,, යි අභි, හි, පුච්චි චිග්ගානුචාගතෙහි කම්සංඤ්චිකල්පවච්ඡන්වයි, "පරිකුණයෙහි ප්‍රදුන මන්තරසාමන්තො" යන මේ ප්‍රකාශයේ මග්ගිකප්ලුතිගෙත් ("අභිතිව්ග්ගෙව" යන ප්‍රකාශය) අන්තරසාමන්තො, ග්‍රහණයාගේ අනුවා, ත්විස හෙතුකාවගෙණ කිසිතැනෙක්හි (අභි, හි, පුච්චි චිග්ගානුචාගතෙහි) (ක මාඤ්ඤා) නොවේ,, යනු එහි අර්ථය. (විකල්ප පක්ෂයෙහි අධිකරණ සංඤ්චො) "පාපෙහි නිවෙශා,, යනු උද්ගරණයි.

- 128. උපොසථමහි දිවසෙ චන්දං දික්ඛාන පුරිතං,
ඵතෙසං තත්ථ ආචික්ඛි දිවසො අඤ්ඤාපොසථො.
- 129. දුතාහි පට්ඨාදෙථ දක්ඛිණේයාසං දුතචෙ,
දතා දුතං දක්ඛිණේයො උපවසසථුපොසථං.
- 130. තෙමෙ සාධුති චතාන යථාසතති යථාබලං,
දුතාහි පට්ඨාදෙතා දක්ඛිණේයාං ගචෙසිසුං.
- 131. අහං නිසජ්ජ විතොනපිං. දුතං දක්ඛිණි නුවඡ්චං*,
ගදිතා ලභෙ දක්ඛිණේයාං කිච්චෙ දුතං භවිසසති,

128. 129. නපුරිතං, (අකුලපක්ඛානාදුර්දසියෙති මදක්) නොපිරුණාවූ; චන්දං, සඳ; දික්ඛා, දැක; (ඒ රාත්‍රිය පහන්වූකල) උපොසථමහි දිවසෙ, (පසලොස්වක්) පොහෝදිනයෙහි; ඵතෙසං, මේ (මක්ඛාටාදි) තුන්දෙනාව (අවවාදකරමින්); අජ්ජ, අද; උපොසථො දිවසො; පොහෝදිනය (වන්දේය); දක්ඛිණේයාසං, දක්ෂිණාභියෙක්භව; දුතචෙ, දෙන්නව; දුතාහි, දෙසධම්මයන්; පට්ඨාදෙථ, පිළියෙලකරව්; උපොසථං, උපොඝිතකම්මය; උපවසසථ, කරව්; (හෙවත්) උපොසථං, උපොසථසීලය; උපවසසථ, රකිව්; (හෙවත්) සමාදන්ව වසව්; දක්ඛිණේයො, දක්ෂිණාභියෙක්භව; දුතං දතා, (තොපවිසින් කැසුතු ආහාරයෙන්) දන්දී (ඉක්කිති තෙපි අනුභවකරවියයි); තත්ථ, ඒ උපොසථදිනයෙහි (ප්‍රතිපත්තිවිධානය); ආචික්ඛි + [ආචික්ඛි.] කිම්.

130. තෙ, ඔහුතුන්දෙන; මෙ, මාගේ (අවවාදය); සාධුහි, මැනවු වැසි; චතාන, කියා; යථාසතති, ශක්තිපරිද්දෙන්; (හෙවත්) සාමක්ඛිය නොසික්ම; යථාබලං; බලපරිද්දෙන්; (හෙවත්) බලය නොසික්ම; දුතාහි, දෙසධම්මයන්; පට්ඨාදෙතා, පිළියෙල කොට; දක්ඛිණේයාං, දක්ෂිණාභියෙක්; ගචෙසිසුං, †, සෙවුහ.

131. අහං, මම; නිසජ්ජ, හිඳ; දක්ඛිණා අනුවඡ්චං, දක්ෂිණාභාවයෙන් සුදුසුවූ; (නොහොත්) දක්ඛිණ අනුවඡ්චං, දක්ෂිණාභියන්ට සුදුසුවූ; දුතං, දෙසධම්මය; විතොනපිං, (මමයේ) සිතුවෙමි; ගදි, ඉදින්; අහං, මම; දක්ඛිණේයාං, දක්ෂිණාභියෙක්; ලභෙ, ලබමිද; මෙ, මට; කිං, දුතං, [දක්ෂිණාභියන් විෂයෙහි දියුණුවූ] කවර දුතවසනුවක්; භවිසසති, වන්දේද; [නොහොත්, මෙ, මාචිසින්; කිං, කුමක්; දුතං භවිසසති, දියුණුවන්දේද x]

* "දක්ඛිණානුවඡ්චං., † පුරුෂවිපසභාසයි. † "ගචෙසිසුං., යනු අජ්ජනති පරස්මෙවපද පථමපුරුෂ බහුවචන "උං., හට "ඉසුං., ආදෙශයෙන් සිටයි. x මම අජීව්‍යයෙහි "දුතං., ශබ්දය කම්මයෙහි "සුං., ප්‍රත්‍යයෙන් සිටයි.

- 132. න මෙ අනි තිලා මුග්ගා මාසා වා තණ්ඩුලා ඝනං,
අනන්තේන යාපෙමි න සන්කා තිණං දුතවෙ.
- 133. යදි කොපි එති දක්ඛිණේයො * භික්ඛාය මම සන්තිකෙ,
දජ්ජාහං සකමන්තානං න සො තුවෙජා ගමිසසති.
- 134. මම සඛකප්පමඤ්ඤාය සනෙකා බ්‍රාහ්මණවණ්ණිනා,
ආසයමෙම උපාගඤ්ඤී දුතං විමංසනාය මෙ.
- 135. තමහං දිඤ්ඤාන සන්තදුභො ඉදං චචනමබ්‍රාහිං:-
සාධුඛො සි අනුප්පනො කාසගෙතු මමන්තිකෙ.

132. මෙ,මට;තිලා(වා),තිල(හෝ);මුග්ගා(වා),මු(හෝ);මාසාවා,උඤ්ඤ (නොහොත්)ම; හෝ;තණ්ඩුලා(වා),සහල්(හෝ);ඝනං(වා),භිඤ්ඤක් (හෝ); න අනි,ඇත්තේ නොවෙයි;අහං, මම; තිණේන, තණපතින්; යාපෙමි, යැපෙමි; තිණං, (මාගේ ආහාරයට) තණ; දුතවෙ,(දක්ෂිණා භියෙක්හට) දෙන්නට; නසන්කා, නොහැක්කේය.

133. යදි, ඉදින්; මම සන්තිකෙ, මා සමීපයට; භික්ඛාය, භික්ෂාව පිණිස; කොපි දක්ඛිණේයො. කිසි දක්ෂිණාභියෙක්; එති, ඒද; අහං, මම; සකං, සකියවු (=තමන් අයත්වු); අනන්තං, අනන්තය; [හෙවත්, අපරාධිත භාවයෙන් (=අත්අයත් නොවන බැවින්) සුලභවු අන්‍යයන්ගේ පරිභොගයට සුදුසුවු] ශරීරය; දජ්ජං, දෙනනමි; (එසේකල) සො, ඒ (දක්ෂිණාභි) තෙම; න තුවෙජා, සිසනුවුයේ; ගමිසසති, යන්නේය.

134. මම, මාගේ; සංකප්පං, (පුළුසෙහි උකතප්පනාර) පරිවිතකිය; අඤ්ඤාය, දැන; සනෙකා, සක්දෙව් රජතො; බ්‍රාහ්මණවණ්ණිනා, බ්‍රාහ්මණරුවන්වුඅත්මභාවයෙන්; (=බ්‍රහ්ම විලසැති අත්බැවින් සුසුක්තව); මෙ, මාගේ; දුතං, දුතාධ්‍යායය; විමංසනාය, විමසීම පිණිස; මෙ, මාගේ; ආසයං, වාසස්ථානය (වූ වැලැඟල) ට; උපආගඤ්ඤී, එලඹියේය.

135. තං, ඒ (බ්‍රහ්මණවෙශධාරී) සක්දෙව් රජ; දිඤ්ඤාන, දැක; සංතදුභො, සතුටුවු; අහං, මම; ඉදං චචනං, මේ චචනය; අබ්‍රාහිං, කිමි; මම අන්තිකෙ, මා සමීපයට; කාසගෙතු, ආහාරකාරණකොටගණ; අනුප්පනො අසි, පැමිණියෙහිය; සාධුඛො, (ඒ රැමිණිම) යහපත් වන්නේමය.

* යදි එතිදක්ඛිණේයො,, ඉං ශ්‍රීසිපොත්.

- 136. අදිනනපුබ්බං දුනවරං. අජ්ජ දසසාමී තෙ අභං,
දාචං සීලගුණ්ණපෙට්ඨො අසුත්තනෙන පරභෙධිතං.
- 137. එති අභිමපදීපෙති නානාකථෙධි සමානිත*,
අභමපච්ඡසමත්තාතං. පනකනචං. හකඛසිසසසි.
- 138. සාධුනි සො හඵමනො නානාකථෙධි සමානසී,
මහනතං. අකාසි විතකං. කචානධගාරගඛකං.
- 139. අභනිත්තත්ථ පදීපෙසි† යථා සො ඛිප්පං මහා භවේ,
ථොටෙච්චා රජගතෙ ගතෙත එකමත්තං. උපාචිසිං.

136. අජ්ජ, අද; අභං, මම; අදිනනපුබ්බං, (බොධිසඤ්ච නොවූ යම් කිසිවෙකු විසින්) නුදුන්වීරු(=පෙර නොදෙනලද්දැවූ); දුනවරං, උත්තමදුනවරය; තෙ, නුඹට; දසසාමී, දෙවනෙමි; දාචං, නුඹ; සීලගුණ්ණපෙට්ඨො, සීලගුණයෙන් යුක්තවූයෙහි; (එබැවින්) තෙ, නුඹට; පරභෙධිතං, අනුන්පෙළීම; (හෙවත්) සඤ්චිතං සාව; අසුත්තං, අසුතුය.

137. එති, මෙහිඑව; නානාකථෙ, නොයෙක්දර; සමානිත, රැස් කොට; අභිං, ගිහි; පදීපෙති, දල්වව; (නොහොත්) අභිං, ගිහි; පදීපෙති, දල්වව; නානාකථෙ, (ගිහිදුල්වීම පිණිස) නොයෙක්දර; සමානස, ගෙනෙන්න; (හෙවත්) කැටිකරව; අභං, මම(නාවිසින්කල අගුරු ගැබට පැන); අත්තාතං, ගමා, පච්ඡසං, පිසන්නෙමි; තුං, නුඹ; පනකං, පාසුනාවූ(මා); හකඛසිසසසි, කන්තෙහිස.

138. සො, ඒ(බ්‍රාහ්මණවෙගධාරී ශක්‍ර) තෙමි; සාධුඉති, සහපතැයි; හඵමනො, සතුටුසිත්ඇතිව; නානාකථෙ, නොයෙක්දර; සමානසී, ගෙනෙන්නෙකුමෙත් (හෙවත්) රැස්කරන්නෙකුමෙත් විය; අභගාරගඛකං. කචාන, (පහවූ ගිහිදුල් හා දුම්ඇති); අගුරු ගහී කොට; (හෙවත්) අභගාරගර්භ අභ්‍යන්තර ඇතිකොට; මහනතං, මහත්වූ; විතකං, (භාත්පසින් දීලිසෙන්නාවූ මාගේ ශරීරය ගැලීමට පොහෝනාවූ) සෑයක්; අකාසි, (එකෙනෙහිම සාඛියෙන් නිමිඞ්ත) කෙළේයි.

139. සො, ඒ(අභනිසකභිස) තෙමි; යථා, යම්සේ; ඛිප්පං, වහා, මහා භවෙ, මහත්වන්නේද (එසේ); තත්ථ, එහි; අභිං, ගිහි; පදීපෙසි, දල්වූයෙහි; රජගතෙ, (ඉදින් ලොමිඅතර ප්‍රාණිහු වෙත්තම් මහු නොමැරෙතැයි සිතා) රජසිත් ගැවසිගත්තාවූ(හෝ) පස්වැකුණාවූ; ගතෙත, (මාගේ) ශරීරයත්; ථොටෙච්චා, (තුන්වරක්) සලාපියා;

* "සමානසං † "පදීපෙති", ඉංග්‍රීසිපොත්.

- 140. සද්ධ මහාතට්ඨපුදෙකුණා ආදිකතා ධුමමාසති.
තදුපසතිතා පපතං මජ්ඣෙකා ජාලපිච්චනතරෙ*.
- 141. යථා සීතොදකං නාමි පවිට්ඨං සසස කසසච්චි,
සමෙති දරථපරිලාහං අසසාදං ඉදති පිතිව.
- 142. තථෙව ජලිතං අභිං පවිට්ඨසස මමං තදා,
සබ්බං සමෙති දරථං යථා සීතොදකං විය.
- 143. ඡවිවමමං මංසං නභාරුං අට්ඨිහදසඛනිකං,
කෙවලං සකලං කාසං බ්‍රාහ්මණස්ස අද්දසතනති.

සසපණ්ඩිතවජ්ජයා දසමං.

එකමනතං,(ඒතාක් කාණ්ඩංග් ගිනිඇවුලුණාට් නොවෙතිසි ඒ කාණ්ඩ
යන්ගේ ගිනිඇවිලීම බලමින් මදක්) එකත්පස්ව; උපාවිසිං, උනිඳි.

140. සද්ධ, යම්කලෙක්හි; මහාතට්ඨපුදෙකුණා, මහත්වූ (ඒ) දරණය;
ආදිකතා, (භාත්පසින් ගිනිනෙන්) දිලිසුණේ; ධුමමාසති, (වාතමේ
ගඟෙන් නැගාවූ වහන්ස්වාලාශිඛාවන්ගේ වශයෙන්) දුමාද; තදා,
එකල්හි; (මේ අගුරුරැස මාගේ ගර්ච්ච දවීමට සමානිසිසිතා) ජා
ලපිච්චාඅනතරෙ, ජ්වලසඛනත ගිනිසිලු අතුරෙහිවූ; (නොහොත්)
අග්නිජ්වලාසමුහස අතුරෙහිවූ; මජ්ඣෙකං, (අගුරු රැස) මැද; උපසති
තා, පැන; පපතං, (පද්මරාශිද්වයෙහි රාජතංසකකුමෙන් පුමුදිත
සිත්ඇතිව සකලගර්ච්ච දුතමුඛයෙහිදී) පතිතවිමි.

141. යථා, යම්සේ (කම්කාලයෙහි); සසසකසසච්ච, සමකිසිවකු වී
සිත්; පවිට්ඨං, ප්‍රවිභවු; සීතොදකං නාමි, සීතලජලයනමි; දරථපරි
ලාහං, ගර්ච්චපිඛා සහ පරිදහ; සමෙති, සංසිදුචාද; අසසාදං, ආසාද
ය හා; පිතිව, ප්‍රීතියත්; ඉදති, දේද.

142. තථාඑව, එපරිද්දෙන්ම; තදා, එකල්හි; ජලිතං, දිලිසෙන්
නාවූ; අභිං, ගිනිනව: පවිට්ඨසස, ප්‍රවිභවු; මමං, මාගේ; සබ්බදර
ථං, සියලු ගර්ච්චපිඛා; සමෙති, සංසිදුණේය; යථා, කෙසේදයත්; සීතො
දකං විය, සීතල ජලයට (ප්‍රවිභවුච්චෙක්හුගේ දරථපරිලාහ සංසිදෙ
න්තාක්) මෙති.

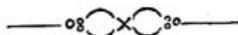
143. ඡවිවමමං, සිවිය හා සමද; මංසං, මස්ද; නභාරුං, නභරද;
අභිහදසඛනිකං = අභි, ඇට හා; හදසඛනිකං, හාදසමාසපෙභ්ච්චද;

* මෙහි වාග්නිකාණි ආදියක් වැලකීම පිණිස හුස්මටු 'ජාලා', ශබ්දයක්
තොව 'ජාලා', ශබ්දයට අවුච්චවෙන්නැගේ. නිසංඛුටුපෙහි ගිනිසිලුවාන 'ජා
ලා', ශබ්දයමුත් 'ජාලා', ශබ්දයක් නැ. සංස්කෘතයෙහි අග්නිශිඛාවාවක අරඟ
පුලික 'ජ්වලා', ශබ්දයමෙන් පාලියෙහිද කාරඟ පුලික 'ජාලා', ශබ්දයකුත්
ඇතිව, මිත්පෙණේ. † හාදසමාසපෙභ්ච්ච වනාහි හාදසඛනික වැදගෙනමෙන්
සිවිබැරත් 'හදසඛනිකං', සි වදරණලදී.

- 146. එතෙ දුනපරික්ඛාරා එතෙ දුනසස පාරමි,
ඡ්චිතං සාවභෙක දඤ්ඤා ඉමං* පාරමි† පුරසිං.
- 147. භික්ඛාය උපගතං † දිඤ්ඤා සකතතානං පරිච්චරිං,
දුනෙත මෙ සමමා ඤජී එසා මෙ දුනපාරමිති.

අතින්තිවගො පටිඤ්ඤා.

දුනපාරමිතා නිට්ඨිතා.

146. එතෙ, (අතින්තිජාතකාදියෙහි මාවිසින් අනෙකාකාරයෙන් පවත්වනලද පරමකොට්ඨාසනාවු යම් මෙ දෙයධම්මපරිත්‍යාගයන් හා ශරීරාවසව, පුත්‍රදුරා, පරිත්‍යාගකෙතෙක් වෙද්ද) මොහු; දුනපරික්ඛාරා, (මාගේ පරමාත්මිපාරමිභූතදුනසව උපකරණ හෝ) පිරිවරවු. ගෙයින්ද සන්තානසාගේ පරිභාවනවශයෙන් අභිසංඛරණය කරණ ගෙයින්ද) දුනපරික්ඛාරයෝ (නම්වෙන්); ඒතෙ, (සංචායනාදෙය ධම්ම, පුත්‍රදුරා, පරිත්‍යාග යන) මොහු; දුනසස, දුනසාගේ; පාරමි; (කරුණාපායකොශලපරිගාතිතභාවයෙන් හා සම්පූර්ණයෙන් උදෙසා පවත්වනලද බැවින්ද දුනසාගේ පරමකොට්ඨාසයෙන්) පාරමි (නම්වෙන්); (හෙවත්) දුනසස පාරමි. දුනපාරමිතා නිට්ඨිතා, [සමෙක්භව වඩාහි මොහු පරික්ඛාරවෙද්ද එය දක්වන් පටිච්චිතං සාවභෙක දඤ්ඤා] සනාදිගාථාභිද වදාලයෙක] සාවභෙක, සදිගව; ඡ්චිතං, ඡ්චිතය; දඤ්ඤා, දී; ඉමං, පාරමිං, මෙ දුන (පරමාත්ම) පාරමිතාව; පුරසිං, පිරිසෙම.

[මෙහි වඩාහි ශෛෂ්ඨත්වය වඩා වැඩි අවශ්‍යවය වඩා නවයෙහි සුදුසු පරිද්දෙන් දුනපාරමි දුන උපපාරමිඤ්ඤා දනසුත්තාහ, ශෛෂ්ඨත්වය වඩාහි වඩාහි දුනපරමාත්මිපාරමිතාමෝ දනසුත්තිය. "භික්ඛාය උපගතං දිඤ්ඤා" සනාදිය එතෙයින් වදරණලදී.]

147. භික්ඛාය, භික්ඛාවපිණිස: උපගතං, එලභිතහු; දිඤ්ඤා, දක; සකතතානං, සකතය ආත්මය; පරිච්චරිං, පරිත්‍යාගකලෙමි; දුනෙත, දුනපාරමිතාවෙන්; මෙ සමමා, මා හා සමානෙක්; ඤජී ඤාන;

* "ඉදං, ඉංග්‍රිසි. † මෙතෙහ නිග්ගහිතලොපයි. ‡ "භික්ඛායුපගතං, ඉංග්‍රිසි.

එසා, මෝනොමෝ; මෙ, මාගේ; දුනපාරම් ඉඬි, දුන (පරමාඤ්චි)පාර මිභාවයයි (වදාලසේස).

[හුදෙක් මහාසුරුණොත්තමයන්ගේ සථොකත අතිර්තිව්‍රාගම ණාදිකාලයෙහි සහ අනෙවුද මහාජනක, මහාසුතසොමාදි කාලයෙහි දුනපාරමිභාව පුරණිද ආත්මිභාවයන්ගේ ප්‍රමාණයක් නම් නැත, එකතු වුවත් එකානතයෙන්ම සසපණිතිකාලයෙහි දුනපාර මිභාවයෙහි පරමාඤ්චිපාරමිභාවය විභාවය කටයුතුයි.]

ප්‍රථම අතිර්තිවග්ග (සමාපත)යි.

දුනපාරමිතොමෝ නිමවනලදු.

- 148. සද්ද අභොසි පවතෙ කුඤ්ජරො මාතුපොසකො,
න තද්ද අනී මහියා ගුණෙන මම සාදිසො.
- 149. පවතෙ දිඤ්ඤා වනවරො රඤ්ඤො මං පටිවෙදසී,
නවානුච්ඡවො මහාරාජ! ගජො වසති කාතනෙ.
- 150. න තස්ස පරික්ඛායජො නපියාලහකකාසුයා*,
සමං† ගතිතෙ සොණධාය සයමෙව ඉධෙතිති.
- 151. තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා රාජාපි තුට්ඨමානසො,
පෙසෙසි හනීදමකිං. ඡෙකාවරියං සුසංකිතං.

148. සද්ද, සමකලෙක්ති (මම); පවතෙ, මභවනයෙහි; මාතුපොසකො, (අඤ්ච පරාජිණීචු මව පොෂ්‍යය කරන්නෙන්) මාතුපොසකනමිචු; කුඤ්ජරො අභොසි‡ [අභොසිං]නසනිරාජයෙක් ජිමිද; තද්ද, එකල්හි; මහියා, ගුමියෙහි; ගුණෙන, (සීල) ගුණයෙන්; මම සාදිසො, මාහා සදාශයෙක්; න අනී, නැත.

149. 150. වනවරො, වනයෙහි හැසිරෙන්නාවූ පුරුෂයෙක් නෙම; පවතෙ, මභවනයෙහිදී, මං, මා; දිඤ්ඤා, දැක; මහාරාජ, මහ රජ; තව, නුඹවහන්සේට (රාජවාහණ ඇතෙක් කිරීමට); අනුච්ඡවො, සුදුසුයි; ගජො, හස්තිරාජයෙක් නෙම; කාතනෙ, වනයෙහි; වසති, වෙසෙයි; තස්ස, ඒ හස්තිරාජයාගේ (ගැණීමෙහිලා; පරිබාය, (ගමන් වැලැක්වීම පිණිස භාත්පස කැණියයුතු) අගලකින්; න අජො, ප්‍රයෝජනයක් නැත; ආලහකකාසුයා = ආලහක, (ඇතින් නගේ කණිපුවයෙන් තමන් වසාපියා ලනලද මලසුදුරැහැණින් බැඳියයුතු ආලහකසබ්බානවු) ඇතුන් බඳින වැඹින් හා; කාසුයා, (සම්තැනකට ප්‍රවිභවයේ අත්කිසිතැනෙක්හි යන්තවනොහැතිවේද එබඳු වූ බොරු) වළික් (භෝ); ජාපි, (අජො) ප්‍රයෝජනයක් නැත්තේය; සොණධාය, සොඛින්; ගතිතෙ, ගැණීමට සම කල් ඇති වම; (නොහොත්) ගතිතෙ. ගන්කල්හි; සමං. (අල්වාගත් අයෙකු) සමග; සයං. එව, නෙමිම; ඉධං, මේතුවරට; එතිති, එන්නේයයි; රඤ්ඤො, (බරණිස්) රජහට; පටිවෙදසී, දැන්වී.

151. තස්ස, ඒ වනවරුපුරුෂයාගේ; තං වචනං, ඒ කීම, සුඤ්ඤා අයා; රාජා අපි, රජනෙමිද; තුට්ඨමානසො, සතුටුසිත් ඇතිව; සුසංකිතං, (හස්තිශික්ෂාපත විද්‍යාවෙහි පාරප්‍රාප්තවීමෙන්) මං සොභාව කින්

* “නපිආලහක කාසුයා, සමහර. † “සමාගගිතෙ, සීද, ‘සහ ගගිතෙ, සීද බොහෝ පොත්හි. + මේ සදාශාසියෙහි ඡන්ද්‍රිවූ නැති. ‡ ඉමිපුරුෂවිපසාසයි.

- 152. ගනකා* සො හනිදමකො අද්දස පද්මසරො,
භිසමුලාලං උඛරනං. සාපනන්ධාය මානුසා.
- 153. වික්ඛන්තං මෙ සීලගුණං. ලක්ඛණං උපධාරසී,
එති පුත්තාති වනාන මම සොණ්ඩාය අගගහී.
- 154. යමෙම තදු පාකතිකං. සරීරානුගතං බලං,
අජ්ජ නාගසහසානං. බලෙන සමසාදීසං.
- 155. යදිහනෙතසං පකුපෙපසං. උපෙතං ගහණාය මං,
පට්ඨලො හවෙ තෙසං. යාව රජ්ජමපි මානුසං.

මුනාමු; හනිදමකං, ඇතුන් දමනයකරන්තාමු; ඡෙතාවරිතං, (හසනි: බ්‍රහ්මනාදිවිධියෙහි) දක්ෂහසනාචාර්යයෙක්; (හෙවත්) සමනීවු ඇත රුවෙක්; පෙසෙසි, යැවී.

152. සො හනිදමකො, ඒ හසනිදමකතෙම; ගනකා, ගොස්; මානුසා, මවගේ; සාපනන්ධාය, සැපිමපිණිස; පද්මසරො, පිපුම්විලෙහි; භිසමුලාලං, නෙලුමුල හා නෙලුමුදුලි; උඛරනං, උදුරන්තාමු (හසනි රාජයා); අද්දස, දිවී.

153. මෙසීලගුණං, (මේතෙම යහපත්වු හසනාචාර්යයෙක මද පින්ඇත්තෙක් නොවෙයි වනාහියකුදු නොවෙයි සිල්වනෙකැයි මෙ සේ) මාගේසීලගුණය; වික්ඛන්තං, දුන; ලක්ඛණං, (මාගේ ශරීර) අක්ෂණය; උපධාරසී, (හාත්පසින්) සැලකුයේය; (හෙවත්) පරික්ෂාකොට බැලූයේය; (ඉක්බිති ශරීරලක්ෂණ දැන) පුත්තං, පුත්; එති, එහි, (මෙහි) එවසි; වනාන, කියා; මම, මාගේ; සොණ්ඩාය, සොඩින්; අගගහී, (අල්වා) ගත්තේය.

154. තදු, එකල්හි; මෙ, (මාතුපොසකහසනි රාජවු) මාගේ; පාකතිකං, සාපනන්ධාය; සරීරානුගතං, ශරීරය අනුව පැවැත්තාමු; බලං, යම බලයක් (=කාය ශක්තියක් වේද ඒ බලය); [උපාය කොශලෙස සකිහතඤ්ඤානුගතබලය නොවෙයි යන අධිප්‍රායසී] අජ්ජ, දන්කාලයෙහි; නාගසහසානං, (නොයෙක්) දහස්ගණන් ඇතුන්ගේ; බලෙන, ශරීරශක්තිය හා; සමසාදීසං, තුල්‍යමය; (නොහොත්) අහිමයින් සදාශය.

155. මං, මා; ගහණාය, (අල්වා) ගැණීමපිණිස; උපෙතං, එලඹියාමු; තෙසං, ඔවුන්ට; අහං, මම; යදි පකුපෙපසං, දිවින් කිලෙන්

* "ගන්තවානං, ඉංග්‍රීසි"

- 156. අපි වාහං සීලරක්ඛාය සීලපාරමිපුරියා,
 භ කරොමි විතො අඤ්ඤඵතං පක්ඛිපතං මමාලහකෙ
  - 157. යදි තෙ මං තඤ්ඤා කොට්ටියාං ඵරසුති තොමරෙති ව,
 තෙව තෙසං පතුපෙයාං සීලඛණ්ඩගයා මමාති.
- මාතුපොසකවරියං පඨමං*.**

තෙමි නමි; තෙසං, ඔවුන්ගේ (ජීවිතමර්දනය කරන්නට); පටිබලො හමෙ, පුතිරුපයක්හි ඇත්තෙක් වෙමි; යාව, යම්තාක් (පැමිණි මතු ණයන්ගේ වාසභානසටු) රජං. අපි, සතලොපයද; මං. නුසා, (ර, ජායෙන් පැමිණි ඒ) මතුණයන්ගේ ජීවිතයද; (කොට්ටාව) මානු සං. රජං. අපි, මානුසික (සකල) ජාජායද (නලා සුණ්චිසුණ්චකරන් නට); (පටිබලො හමෙ, පුතිබල ඇත්තෙක් 'වමි.)

156. අපිව, එතඤ්ඤාවත් (= ඒබඳු සාමඤ්ඤායක් ඇත්තෙමි නමුදු); අනං, මම; සීලරක්ඛාය, ශීලසංරක්ෂණය පිණිස; සීලපාරමිපුරියා, ශීල පාරමිතාව සම්පුර්ණකිරීම පිණිස; මං, මා; පක්ඛිපතං, (වල) හෙලන්තාවුද; ආලහකෙ, ඇතුන්බදින වැඹෙති (බදිත්තාවුද ජාසමුහයා); [ඤ්ඤා, දුක; †] අඤ්ඤඵතං, අනාභාවයක්; (හෙවත්) ශීලයාගේ අනාභාවයට සම්බන්ධතාවදී විධිකර; විතො, සිතෙහි; භ කරොමි, නොකරමි (නොහොත්) එබඳුසිතක් නුපදවන්තෙමි.

157. යදි, දෙත්; තෙ, ඔහු; ඵරසුති (ව), පොරොච්චිත් (ද); තොමරෙති ව, ඇතුන්ගේ පාවිදිනා කටුවලින්ද; මං, මා; කොට්ටියාං, කොටන්තාහු නමුද; (හෙවත්) බිදිත්තාහු නමුද; මම, මාගේ; සීලඛණ්ඩගයා, ශීලහෙදහසින් (= සිල්කඩවෙසි යන බිඳෙන්); තෙසං, ඔවුන්ට; තෙව පතුපෙයාං. ඉති, නොකිපෙන්නෙයි (මාතුපොසක හසනාජාතියතෙම මෙසේ සිතුවේය).

[මෙහිදු දුකපාරමි ආදීහු සුදුසු පරිද්දෙන් නිදධාරකටසුතු, සීල පාරමිතාමෝ වනාහි අතිශයවත්තුවී ඕනොමෝ ම දේශනාවට ආරොපනයකලසේක.]

පඨමං, පලමුවෙන්ම; මාතුපොසකවරියං, මාතුපොසකනමි හසනාජාතියාගේ වර්තය (නමි).

* දකින්නට ලැබුණු වර්ගපිටක සිංහල පිටපත කිපයෙහිද ඉංග්‍රීසි පොතෙද "සීලවනාගවරියං පඨමං,, කියා ද එම අටුවාවල, මාතුපොසකවරියං පඨමං කියා ද පෙණේ, ජාතකපෙළ අටුවාහි පෙණෙන "සීලවනාග ජාතකය,, මෙම වර්ගවලට සමකොචක හෙදිනද මාතුපොසක ජාතකය,, සම්බන්ධ අටුවාහි ආකූමය නිරවද්‍යවියදුතුයයි හැඟිගියෙන් එසේයෙදිමු. පෙළපොත්වල ආ "සීලවනාගවරියං,, යන්න මිරිකාලාගත වැරදිල්ල කැසිහැගේ † "දිස්වා,, යනුවෙන් සෙසෙයි.

- 158. පුතා පරං යද හොමි තුරිදතො මනිවිකො,
විරූපකොච මහාරඤ්ඤා දෙවලොකමගච්ඡහං*.
- 159. තත් පස්සිනචහං † දෙවෙ එකතං සුඛසමප්පිනෙ,
තං සග්ගං ගමනත්ථාය සිලබ්බතං සමාදසිංx.
- 160. සරිකිච්චං කතාන ගුඤා යාපනමග්ගකං,
චතුරො අබෙග අධිචාය සෙමි චම්කමුඛති.
- 161. ඡවියා චමෙමන මංසෙන නභාරූඤ්ඤෙහි වා,
යස්ස එතෙත කරණීයං දිනතං සෙව හරාතු සො.

158. පුතා, තාවත; අපරං, අනිකුදු වර්තයක් (කිසිත්තෙහි හෙද අසව); යද, යම්කලෙක්හි (මම); මනිවිකො, මහත් නාගචියක් ඇත් නාවූ; තුරිදතො හොමි, (පෘථිවිය හා සමවූ විපුල පුඤ්ඤාවත් සුඤ්ඤා බැවින්) තුරිදතනනමුඛ නාගරාජසෙක්විම්ඳ (ඵකල්හි); විරූපකොච, විරූපාක්ෂනමුඛ; මහාරඤ්ඤා, (නාගාධිපතිවූ) මහරජ සමග; අහං, මම; දෙවලොකං, (තවිතිසා) දෙවිලොවට; අගච්ඡි † [අගච්ඡි,] කියෙමි.

159. තත්, ඒ දිව්‍යලොකයෙහි; එකතං, අන්‍යතනයෙන්; සුඛසමප්පිනෙ, (කාසිකමානසික) සැපයෙන් සුඤ්ඤාවූ දෙවෙ, දෙවියන්; පස්සිං, දුටුවෙමි; [තු'යනුනිතාග මාත්‍රයෙකි] (දැක) තං සග්ගං, ඒ සඵභීයෙහි (උත්පත්තිවශයෙන්); ගමනත්ථාය, යාමපිණිස; (නොභොත්) තං සග්ගං, ඒ තවිතිසා දෙවිලොවට; ගමනත්ථාය, (පිළිසිදහැණිම් වශයෙන්) යාමට; සිලබ්බතං, ශීලසංකෘතව්‍යුත්තය; (නොභොත්) සිලබ්බතං, උපොඤ්ඤිතය හා (මාගේ සම සමිත් ප්‍රයොජනඇත්තෝ ගෙණ යත්වා යනාදීන් තමන්ගේ ශරීරාවසවපරිත්‍යාගසමාදාන සංකෘත) වුත්තය; සමාදසිං, සමාදන්විමි.

160. 161. සරිකිච්චං, (මුඛධොවනාදි) ශරීර ප්‍රතිජග්ගනය; කතාන, කතාව; යාපනමග්ගකං, යාපන පමණ (අහර); ගුඤා, අනුභවකොට; ඡවියා (වා), සිවියෙන් (හෝ); චමෙමන (වා), සමිත් (හෝ); මංසෙන (වා), මසින් (හෝ); නභාරූඤ්ඤෙහිවා, නභර හා ඇවිත් හෝ (යන); එතෙත**[එතෙහි] මෙ සිවිආදියෙන්; යස්ස, යමෙක්හට; කරණීයං, කටයුත්තක් (ඇත්තේද); සො, හෙතෙම; දිනතං එව, දෙ නලද්දවුම (ඡවිජමාදිය); හරාතු, (ගෙණ) සේවා (සි මෙසේ); චතු

* “දෙවලොකමගච්ඡහං,, ඉංග්ලිසි. † මෙය “පස්සිත්ත්වහං,, සි විසයතු බව අවුච්චෙත්තෙහි. අපදුටු පෙළපොත්වල තුබුණත් “පස්සිත්වහං,, කියාමසි “පස්සිං x හු x අහං,, සි විසයත්තෙ, x “සමාදසිං,, † මේඨපුරුෂවිපසනාසයි. **මෙ වචන ජපසනාසයි.

- 162. සංසිතො අකතඤ්ඤාතා ආලම්බණො* මමග්ගහී,
පෙලාය පක්ඛිපිඨාන කීලෙහි මං තභිනනහි..
- 163. පෙලාය පක්ඛිපනෙතපි සමමද්දනෙතපි† පාණීනා,
ආලම්බණ න කුප්පාමි සීලවණ්ඩහයා මම.
- 164. සකථිච්චතපරිච්චාගො තිණ්ණො ලහුකො මම,
සීලවිතිකකමො මසං. පඨවිඋප්පතනා විය.

රො අසෙග්, වතුර්විධ වියභිඛයසත්; අධිභාය, ඉටාගෙණ; වමික මුඛත්, කුඹසමුදුනෙහි; සෙමි, සයනසකරම් (නොහොත්) සයනස කොලම්.

162. අකතඤ්ඤාතා, අකතඤ (=තමහට කල උපකාර නොදත්තා) වූ (මිත්‍ර ළදානිනෙ සාදබ්‍රාහමණ) යා විසින්; සංසිතො, (මේ නාගතෙමේ මේ නාග්‍රොධව්‍යාසය සම්පයෙහි වූ කුඹසමකුසෙහි හෝ යෝ යසිමෙ සේ වාසස්ථානය දක්වා) කියනලද්දේ; ආලම්බණා, (ආලම්බණ නම් විද්‍යාව පරිච්ඡායය කරන්තෙත්) ආලම්බණනම් වූ අභිකුණ්ඩක (බ්‍රාහමණ) තෙම; මං, මා; අග්ගහී, (අල්වා) ගත්තේය; එසේ අල්වා ගෙණ මං, මා; පෙලාය, පෙට්ටියෙහි; පක්ඛිපිඨාන, (පසින් ඇඳුණ) බහාලා; තභිං තභිං, ඒ ඒ (ගාම නිගම රාජධානි) ස්ථානයන්හි; කීලෙහි, කෙලෙවයි.

163. පෙලාය, (කුඩාවැල්) පෙට්ටියෙහි; පක්ඛිපනෙත අපි, (විලුඹිත් කොටකොටා) බහාලනකල්හිද; පාණීනා, අතින්; සමමද්දනෙත අපි, (දුළුලකරණුපිණීය දුසසපොඨනාදිවගයෙන්) මඩණාකල්හිද; මම, මාගේ; සීලවණ්ඩහයා, සිල්කඩවේදෙහෝසි බියෙන්; ආලම්බණ, එනම් අභිකුණ්ඩක බ්‍රාහමණයාකෙරෙහි; නකුප්පාමි, නොකිපිතිමි.

164. සකථිච්ච පරිච්චාගො, සුඛියථිච්ච පරිතභාගයතෙම; තිණ්ණො, තාණ්ණලාකා පරිතභාගයකට (=තණ්ණුලක්දීමට) වඩා; ලහුකො, සැහැල්ලුව; මම, මට (වැටහෙයි); සීලවිතිකකමො, සීලව්‍යථිත්‍ර මය; (හෙවත්) සිල්කඩකිරීම (වනාහි); පඨවිඋප්පතනාවිය, (දෙලක්කසතලිය දහසක් බොලයඇති) පෘථිවිපරිවර්තනය මෙන්; (නොහොත්) පෘථිවිපරිවර්තනයටත් වඩා (අතිශයින් බැරැරැම්ම); මසං, මට (වැටහෙයි).

* “ආලම්පනො, ඉ. † “සමද්දන්තෙපි, ස. ‡ මෙහි ජවමච්චිසර්ජනය එක් අංගයෙහි, සෙස්සෝ එකී එකී අංගවශයෙන් අංගතුණෙකැයි මෙසේ ගත්කල වදාරයෙහි ලැබෙයි. මෙහි මාංසග්‍රහණයෙන්ම රුචිරයත් ගත්තා උදායි දනුදුයි.

165. නිරන්තර. ජාතියතං චජෙය්‍යං මම ජීවිතං,
නෙව සිලමපතිඤ්ජය්‍යං චතුදීපාභ හෙතුපි.

166. අපිචාභං සීලරක්ඛාය සිලපාරම් පුරියා,
න කරොමි විනො අඤ්ඤථතං ජකඛිපතනමපි

[පෙළකෙතී.

භූරිදතනවලිසං දුතියං.

165. ජාතියතං, (නොසෙක්) සිසගණන් ජාතියෙහි; නිරන්තරං, නිරතුරුව(ම); මම, මාගේ; ජීවිතං, ජීවිතය; චජෙය්‍යං, (ශීලයාගේ අව්‍යතික්‍රමය කාරණ කොටගෙණ) පරිත්‍යාගකරන්නෙමි; (නොහොත්) පරිත්‍යාග කරන්නට හැකිවෙමි; චතුදීපාභං හෙතු අපි, සතර ම භවිපයන්ගේ ප්‍රතිලාභය කාරණකොටගෙණද; (හෙවත්) චතුර්වර් නීරාජ්‍යශ්‍රිය සඳහාද; සිලං, (සමාදන්වූ) සිලය; (නොහොත්) ශීලයාගේ එක් ශික්‍ෂාපදයකුද; නෙව පතිඤ්ජය්‍යං, නොබිඳෙන්නෙමි (හෙවත්) විභාග නොකරන්නෙමි.

[දැන් යමක් පිණිස තමන්ගේ ජීවිතයද පරිත්‍යාගකොට එකල්හි ශීලයම රක්තාලදද ඒ ශීලසංරක්‍ෂණය කරණ කොටගෙණ එබඳු අනාභිකාරකවූ නෙසාද බ්‍රාහ්මණ ආලමඛණ බ්‍රාහ්මණයන්කෙරෙහි විතතයාගේ අන්‍යථාභියක් නොකරණලදද ඒ දක්වනු පිණිස “අපිච” යනාදී අවසානගාථාව වදාලෝ.]

166. අපිච, යලිද; අභං, මම; සිලරක්ඛාය, ශීලසංරක්‍ෂණය පිණිස; සිලපාරමපුරියා, ශීලපාරමිතාව සමපුණ්ණිරීම පිණිස; පෙළකෙ, (කුඩාවැල්) පෙට්ටියෙහි; ජකඛිපතනං අපි, (පසින් අනිමිත් මා) ප්‍රක්‍ෂෙපකරන්නා (වූ ආලඹණ නම් අතිතුණ්ඩක බ්‍රාහ්මණයා) කෙරෙහිද; අඤ්ඤථතං, අන්‍යථාභියක් (හෙවත්) සතිභෙද්‍යවෘද්ධි විධියක්; විනො, සිතෙහි; න කරොමි ඉතී, නොකරමිසී [භූරිදතන නාගරාජතෙම මෙසේ සිතූයේසී].

දුතියං, දෙවෙනිවූ; භූරිදතන වරියං, භූරිදතන නාගරාජයාගේ වරිතය (නිමි).

- 167. පුතාපර. යද හොමි වෛමපයාකො මිඤ්ඤිකො,
තදපි ධම්මිකො ආසි.* සීලබ්බතසමුප්පිතො.
- 168. තදපි ම. ධම්මවාරි. උපවුත්ථා උපොසථං,
අභිගුණධිකො† ගඤ්ඤාත රාජවාරමහි කීලහි.
- 169. යං සො වණණං විතතයත් නීලංව පිතලොභිතං‡,
තස්ස විතතානුවෛතනෙනො හොමි විතතිතසනුතො.

167. පුත, තැවත; අපරං, අභිකුදුවරිතයක්; (කිසත්තෙමි, හෙද අසව); යද, යම්කලෙක්හි (මම); මිඤ්ඤිකො, මහත් ගායනිකයන් ඇති; වෛමපයාකො හොමි, (වමුපා තම් නාගභවතයෙහි උගන් වැවින්). වෛමපයාක (තම්චු. නාගරාජ) විමිද; තද අපි, එකල්හිද; සීලබ්බත සමුප්පිතො, ශීල (සධ්ධිත) වුතයෙන් සුඤ්ඤානු (හොහොත්) උපො සථපීලය හා (තමන් ශරීරාවයවපරිතෘගසමාදුණසධ්ධිත) වුතයෙන් සුඤ්ඤානු; ධම්මිකො ආසිං, ධම්මිඤ්ඤිකයන් වීම.

168. තදඅපි, එකල්හිද; ධම්මවාරිං, (දඤ්ඤාලකමීපථ) ධම්මෙහි හැසිරෙණ සුලුදු; උපොසථං, (අභාචගයෙන් සුඤ්ඤානු) අරිසුඤ්ඤාතං සීලය (ඤ්ඤිමවගයෙන්); උපවුත්ථං, (වැසන්මවු හෝ) සොදන්ව වසන් නාදු; (හොහොත්) උපවුත්ථං උපොසථං, සමාදන්වු උපොභිතකමී ඇත්තාදු (හෝ) අපභවස් වීසු; මං, මා; අභිගුණධිකො, අභිගු ඤ්ඤික (බ්බාගමණ) යෙක්තෙම; ගඤ්ඤාත, (අල්වා) ගණන්; රාජවාර මහි, (බරණිස උග්ගසෙන) රජහුගේ කරවාරයෙහි; කීලහි † කෙලවයි.

169. සො, ඒ අභිගුණධික බු භමණතෙම; නීලං වාx, නීල්වුද; පිතං (වා), රත්වන්වු (ද); ලොභිතං(වා), රකතවණ්ණුදු; යං වණණං, යම්

* “ආසිං, ඉංග්‍රීසිපොත්හි හා සමහර සිංහලපොත්හි. † මෙහි ශබ්දව්‍යුත්පත් නිස බලන කල “අභිගුණධිකං, නාමය ඊසදුබු බවක් පෙනෙනත් සුඛ මාගධ වාචනාරයෙහි කිසිනෑක “අභිගුණධික ශබ්දයක් අපවිසිත් නොදක්නාලදී. පෙළ අවුවාදියෙහි බෙහෙවින්ම “අභිගුණධිකං, ශබ්දයද සමහරනෑක “අභිගුණධිකං, ශබ්දයක් හා “අභිගුණධිකං, ශබ්දයක්ද දක්නාලැබෙන බැවින් හා “අභිගුණධිකං, ශබ්දයම “අභිගුණධිකං, යනාදීන් සිධ්ධිමව ලක්ෂණ ඇතිබැවින්ද “අභිගුණධිකං, ආදීශබ්ද සුබමාගධවචනාරය බවත් අභිගුණධික ශබ්දය සංස්කෘත වාචනාරය බවත් හැගේ ‡ “නීලං පිතං ව ලොභිතං, ඉ. “නීලං පිතස්ථව ලොභිතං, සි විගුණිචායියෙහි දක්නාලැබේ. ඒ ශබ්දාර්ථය නොවනබව වර්තමාන අවුච්චවෙන් හා විගුණිචායියන්තයෙන් පෙනේ x මෙහි “වා, ශබ්දය අනියමාච්චි. ගාථාව සුවසේ කීපි.ඤ්ඤික හුස්වකොට වදරණුලදී. ඒ“වා, ශබ්දයෙන් උත්තාවශෙෂව මදනාදිවණ්ණවශෙෂය හා වච්චාදී අශ්චාතර්ථසංසද සුක්ෂමස්ථුලාදී පමාණවශෙෂයද සංග්‍රහ කෙරෙයි † “කීලහි, සි විසුඤ්ඤානෙහි වෘත්තානෙදය පි.ඤ්ඤික එ කාරයට අකාරවු නැතී.

- 170 ඵලඛකරණං උදකං උදකමපිඵලංකරෙ,
සද්භවතාසස පකුපොසයං ඛණෙන ඡාරිකඛකරෙ.
- 171. සදි විතතවසි හෙසසං පරිභාසිසාමි සීලතො,
සීලෙය පරිනිණසස උතතමඤ්චො න සිජ්ඣති.
- 172. කාමං භිජ්ජතුයං කායො ඉධෙව විකිරියතු,
නෙව සීලමපභිනෙදයං විකිරතොන භුසං වියාති.

වෘමපසානාන වර්ගං නතිසං.

(යම්) වණීයත්; විතතයති, සිතාද; තසස; ඒ අහිතුණ්ඛිකයාහේ; විතතඅනුවනොනො, සිතඅනුව පවත්නෙමි; විතතිතසනතිහොහොමි, සිතු-සිත බඳුවෙමි, (හෙවත් ඔහු) සිතුආකාර ඇත්තෙත් (වඛලාසිපි ජනයාට පෙනෙන සේ ඵලඛසිපියෙමි) වෙමි

170 (ආනුභාවහෙසින් වඩාත්) ඵලං, මහපොලව; උදකං කරෙ යං, දියකරන්නෙමි;(නොහොත්)දියකරන්තට හැකිවත්නෙමි; උදකං අපි,ජලයද;ඵලං කාර,පොලොවකෙරෙමි(නොහොත්)පොලොවකරන්තට හැකිවත්නෙමි;සදි, ඉදින්; අහං,(මෙබඳු ආනුභාව ඇත්තාවු) මම;තසස,ඒ අහිතුණ්ඛිකයාහට;පකුපොසයං, කිපුනෙමි විනමි; ඛණෙන, ක්ෂණයකින්; (නොහොත්) ක්‍රොධ උපත් ඇසිල්ලෙහිමි; ඡාරිකං කරෙ, හළ කෙරෙමි.

[මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඒ වෘමපසානාලයෙහි තමහට උපදානා අනුභවනිවාහණයට සමභිබව දක්වා දුන් යම් අධිප්‍රායකින් ඒ සාමනීය ප්‍රතිවාහණය කෙලේද ඒ දක්වත්තට "සදි විතතවසි හෙසසං" යනාදිය වදාලෝ]

171. සදි, ඉදින්; විතතවසි හෙසසං, සිතට වසහවිමිනමි; සීලතො, (සමාදන්වු) සීලයෙන්; පරිභාසිසාමි, පිරිහෙත්නෙමි; (නොහොත්) පිරිහෙමි; සීලෙන, සිලින්; පරිනිණසස, පිරිහුණාවු මාහේ; උතතමඤ්චො, (දිවතුරුපාමුලපටත් ප්‍රාභීනාකරණලද බුඩහාවසබ්බාන) උතතමාභීය; නිජ්ඣති, සිඛ නොබව.

172. අයං කායො, (වාතුභීතාභුති වචු අතිතාදික්ඛාවය ඇති) මේ ශරීරය; කාමං ඒතානතයෙන්; භිජ්ජතු, බිඳේවා (=වැනඟස්වා); ඉධ ඵල, මෙතැනම; විකිරියතු, (මහාචාතයෙහි ලු බොල් මිටක් සේ) විසිරයේවා; භුසං විය, බොල් (මිටක්) මෙත්; විකිරතොන, (මේ ශරීරය), විසිරණ කල්හිද; සීලං, (සමන්සුමොති, සමධිගම යබ්බානු;

- 173. පුතාපරං යද හොමි චුලුබොධි සුසිලවා,
භවං දිඤ්ඤාන භයතො තෙකඛමමං අභිනිකම්මි*.
- 174. යා මෙ දුතිසිකා ආසි බ්‍රාහ්මණී කණ්කසනනිභා,
සාපි චට්ටෙ අනපෙකඛා තෙකඛමමං අභිනිකම්මි.
- 175. නිරාලයා ජිනනබන්ධු අනපෙකඛා කුලෙ ගණේ,
චරනතා ගාමනිගමං බාරාණසි මුපාගමුං.

උත්තමාභිසිඛිතච හෙතුවු) ශීලය; තෙව පභිඤ්ඤාං ඉති, තොති දිත්තෙමිසි [මෙසේ වමෙපසා නාභරාජතෙම කායජිවිතදෙක්හි නිරපෙකඛව ශීලපාරම්භාව පුරන්තෙමිසි අධිඤ්ඤාන කෙළේසි].

භවිතං, තුන්වෙතිවු; වමෙපසාතාගචරිතං,
එනම් කාරජග්‍රණේ චරිතය (නිමි).

173. පුත, නැවත; අපරං, අනිකුදු චරිතයක්) කියන්තෙමි හෙද අසව); යද, යම්කලෙක්හි (මම); සුසිලවා, සොඳුරු සිල්ඇත්තාවු; (=සිලසම්පන්නාවු); චුලුබොධි හොමි, චුලුබොධි නම් පරිබ්‍රාජක විමදා (එකලහි); භවං, (කාම රූප ආරූප සංකිඛාතත්‍රිවිධ) භවය; (=සංසාරය); භයතො, භයවශයෙන් (වැටහෙන්නා); දිඤ්ඤාන, දක; තෙකඛමමං[ච], (නිච්චාණය හා තදුපායවූ සම්චිද්දශීතා හා තදුපායවූ ප්‍රච්ඡාල හා මෙසේ ත්‍රිවිධවූ) තෙකේකුමාස [ද]; (දිඤ්ඤාන, අනුග්‍රවාදී සිඛවූ ඥානවක්‍ෂුසිත් ඊට ප්‍රතිපක්‍ෂවශයෙන් දක;) අභිනිකම්මිං, අති නිෂ්කුමණිය කෙලෙමි (=පැවිදිවිමි).

174. මෙ, මාගේ; දුතිසිකා, ගිහිකාලයෙහි භායනීවු; කණ්කසනනි භා, සමානීයකව බඳු ජිවිතේ ඇත්තාවු; යා බ්‍රාහ්මණී ආසි, යම් බ්‍රාහ්මණකුමාරිකාවක් විද; සා අපි, ඇතොමෝද; චට්ටෙ, සංසාරයෙහි; අනපෙකඛා, නිරාලයව; තෙකඛමමං, (උත්තමප්‍රකාර) තෙකේකුමාස (අපෙකඛාකොට); අභිනිකම්මි, ගෙය් තිත්වුණේය (පැවිදිවිය යන අර්ථය).

175. නිරාලයා, තාක්ෂණාරභිතවු; ජිනනබන්ධු, ඤාතින්කෙරෙහි සි දිනැද තාක්ෂණා බන්ධන ඇති (හෙවත්) සිද්ධතලද ඤාතිපළිබොධි ඇති; [මෙසේ ගිහිවැසින රභිනාව දක්වා දුන් සමහර පැවිද්දන්ට ද

* "අභිනිකම්මි, ස. † මහාබෝධි පරිබ්‍රාජක ආත්මභාවය කරණකොට ගෙණ මෙහි "චුලුබොධි, නාමය ආරෝපනය කරණලදී මේ චුලුබොධිජාතකයෙහි නමත් රොහිභ්‍රාතා ආදී මහාබෝධිනම් නැතැත්තෙක් ඇතිවූ බැවින් කොළොස් දහසතු.

- 176. තන්‍ය වසාම නිපකා අසංසට්ඨා කුලෙගණේ,
නිරාකුලෙ අප්පසඤ්ඤා රාජ්‍යතනෙ වසාමුභො.
- 177. උයනනදස්සනං ගතඛා රාජා අද්දස ආභමණීං,
උපගමම මමං පුච්ඡි තුයෙහසා කස්ස ගරියා?*
- 178. එවං වුතෙන අහං තස්ස ඉදං වචනමබ්‍රෑවිං:-
න මයහං ගරියා එසා සහධමමා එකසාසනී.

සම් බ්‍රහ්මකයක් ඇතිවේ නම් ඔහුගේද අභාවය දක්වන්නට “අනං පෙක්ඛා කුලෙ ගණේ” යනු වදාලසේක.] කුලෙ, උපස්ථායක කුලයා කෙරෙහිද; ගණේ, (අවගෙෂ්ඨතාපස) සමුහයා කෙරෙහිද (භවත්) සෙසු සමුම්සරුන් කෙරෙහිද; අනපෙක්ඛා, නිරාලයව; ගාමනිගමං, ගම නියමි ගම්වල; වරනතා, හැසිරෙන්නමෝ; බාරාණසීං, බරණැස් ව; උපගමං, (අපි දෙදෙන) එලඹියෙමු.

176. නිපකා, (අඤ්ඤානිකාදිය සලකන)ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව; කුලෙ, (උපස්ථායක) කුලයා කෙරෙහිද; ගණේ, (අවගෙෂ්ඨතාපස) සමුහයා කෙරෙහිද; අසංසට්ඨා, නොහැඳුනුනමෝ (භවත්) නොඇලුනු සිත්ඇත්තමෝ; තන්‍ය; ඒ බරණැස් නුවර සමීපයෙහිද; නිරාකුලෙ, (ජන සඤ්චාර රනිභාවෙන්) ආකුල රහිතව; අප්පසඤ්ඤා, (මාහපසඤ්චයේ හසිත ශබ්දාදිය නැතිවැවත්) නිශ්ශබ්දව; රාජ්‍යතනෙ, (බරණැස්) රජුගේ උයනෙහි; උගො, (අපි) දෙදෙන; වසාම (එකල්හි) වෙසෙමු (නොහොත් විසුමු).

177. රාජා, (බරණැස්) රජුගෙම; උයනනදස්සනං, උයන දැකීමට; ගතඛා, ගොස්; ආභමණීං, (පරිව්‍රාජකා) බැඳීණිය; අද්දස, දුටුයෙය (දක); මමං, මා කරා; උපගමම, එලඹ; එසා, මේ පරිව්‍රාජකානොමෝ; තුයහං, තාගේ; ගරියා, ගාමිවන්නිද; කස්ස (ගරියා), කවරක් හුගේ (භෝ හාසනිවන්නිදසි); පුච්ඡි, විචාළේය.

178. එවං වුතෙන, මෙසේ විචාලකල්හි; තස්ස, ඒ බරණැස් රජුට; එසා, මේ නොමේ; මයහං, මාගේ; ගරියා න, (හිතියාලයෙහි මුත් පැවිදිකාලයෙහි පවත්) හාසනා නොදෙයි; සහ ධමමා, (මාහා) සමාධ පරිව්‍රාජකධම් ඇත්තිය (භවත්) සමාධයකො ඇත්තිය; එකසාසනී, (පරිව්‍රාජකානු භාසනාවෙන්) සමාධ අනුසාසනා ඇත්තිය (භවත්) සමාධ වුභවවසනී ඇත්තියකැයි; අහං, මම; ඉදං වචනං, මේ වචනෙය; අබ්‍රෑවිං, කීමි.

* “ගරියාහි, ඉ.

- 179. නසසා සාරත්තාධිගතො ගාභාපෙඤාන වෙටකෙ,
නිපජිලයනො ඛලභා අනො පුරමපවෙසසී.
- 180. ඔදපතනකිසා* මයහං සහජා ඵකසාසනී,
ආකඤ්චිඤා නයනනියා කොපො මෙ උපපජ්ජථ.
- 181. සහ කොපෙ සමුපපනො සීලබ්බතමනුස්සරි,
තජ්ච කොපො නිගගණ්ඨි. නාදුසිං වඤ්චුපරි†.

179. නසසා, ඇකෙරෙහි: සංරතනඅධිගතො, (කාමරාගයෙන්) ප්‍රසන්නභාවයට පැමිණියේ (හෙවත්) පිළිබඳයින් ඇත්තේ; වෙටකෙ, දූසයන් ලෙස; ගාභාපෙඤා, ගෙත්වාගෙණ; (නොහොත්) වෙටකෙ, (තමන්) රාජපුරුෂයන්ට (අණකොට) ගාභාපෙඤා, (පරිව්‍රාජකාව) ගෙත්වාගෙණ; නිපජිලයනො, (ආකඤ්චන පරිකඤ්චනාදියෙන්) පීඩාකරවමින්; ඛලභා, ඛලාත්කාරයෙන්; අනොපුරං, (තමන්) අනොපුරයට; පවෙසසී, ප්‍රවිභිකරවී.

180. මයහං, මාගේ; සහජා‡, (ප්‍රවුර්ණභාවයෙන්) සහජාතවු; ඵකසාසනී‡, (පරිව්‍රාජකානුශාසනාවෙන්) සමාන අනුශාසනාඇති; ඔදපතනකියා, (පැත්තලියෙහි අත්ගලා මේ පැත්තෙන් නොවෙනස්ව පවතු වසී ගත්නාලද බැවින්) ඔදපතනකිනිනමිවු (භායාච); ආකඤ්චිඤා, ආද: නයනනියා, ගෙණයනුලබනකල්හි; මෙ, මට; කොපො, විතනප්‍රකොපය; උප පජ්ජථ, උපත්තේය.

181. කොපෙ, විතනප්‍රකොපය; සමුපපනො සහ, ඉපදීම සමග (හෙවත්) උපත්තා සමග; සීලබ්බතං, ශීලව්‍රතය (හෙවත් තමන්) ශීලපාරමිතාව; අනුස්සරිං, සිහිකෙලෙමි (හෙවත්) ආවජ්ජනා කෙලෙමි. තත්ඵච, ඵම හ්‍රතස්තෙහි (උත්පරිදි නොසික්ම); කොපං, විතනප්‍රකොපය; නිගගණ්ඨි, නිග්‍රහකෙලෙමි (හෙවත්) වැලැක්වීම; උපරි (ඵකවාරොත්පත්තියෙන්) මත්තෙහි; වඤ්චුං, වැඩිමට; න අදුසිං, කුඳුන්මි,

[කොපය උපත් ඇසිල්ලෙහිම “බොධිපරිව්‍රාජකය! නුඹ සියලු පැරැම්පුරා සම්ඥතාඥනය ප්‍රතිවේධකරණ කැමැත්තෙහි නොවේද! (ඒ මුඛගේ උපකෘලයෙන්ගෙන් භාරනොවු ශීලය ගොත්තුරයකින් මැඩපිතෘක රැඳ දියත්තක් වැන්න. මෙසේ දුෂිත සිල් රැකවු දුබව ලැබියනොහැක්ක. මෙබඳු සිල් රැක වුදුබැව්පැතිම) ගොණ

* “ඔදපතනකියා,, ඉ. † “වුභිච්චුමිපරි,, ඉ. ‡ “සහජා,, සකුද “ඵකසාසනී,, සකුද සජනමාඤ්ඤෙහි ප්‍රථමායි.

182. යදි න. බ්‍රාහ්මණී. කොච් කොට්ටොස තිණ්‍යසනිතියා. තෙව සීලමපභිඤ්ඤාසා. බොධියා යෙව කාරණා.

183. න මෙ සා බ්‍රාහ්මණී දෙසසා නපි මෙ බලං. නව්ච්ඡන්ති, සබ්බකුසුලමපිසං. මයහං. තසමා සීලානුරක්ඛිස්සනති.

චූලබොධිවර්ෂං. වතුයං.

ත්ගේ කුරුස පමණ දියෙහි ගැලෙත්තනුගේ මුහුදු පරතෙරගත්ත කැමැත්තක්මෙන් චේසයි නමහට පරිභවකොට ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාබලයෙන් එකෙණේහිම කොපතිග්‍රහය කොට කොපයට නැවත ඉපදීම විසින් වඩනට තුදුනිමියයි මේ අතීය කියනලද්දේ වෙයි].

182. යදි, ඉදින්; න. බ්‍රාහ්මණී, ඒ (පරිව්‍රාජකා) බැමිණිය; කොච්, (රාජාදි යම) කිසිවෙක්; තිණ්‍යාස සත්තියා, තිසුණු මුළුතත්තැති ආයුධයකින්; කොට්ටොස, (ඉදින් කඩ කඩ කොට) කපන්නේ නමුදු; බොධියා එව, බුඩබොධියගේ (ප්‍රතිලාභය) ම; කාරණා, හෙතුකොට ගෙණ; සීලං, ශීලපාරමිතාව; තෙව පභිඤ්ඤාසං, තොබිදිත්තෙමි.

183. මෙ, මට; සා බ්‍රාහ්මණී, ඒ (පරිව්‍රාජකා) බැමිණියොමෝ; න දෙසසා, (ජාති ගොත්‍ර ආචාර විරපරිවය ප්‍රවුජ්ජනාදී ගුණසම්පන්න යනාදී සම්ප්‍රකාරයෙන්) අප්‍රිය තොවන්නිය; මෙ, මාගේ; බලං අපි, අරිරඟක්තියත්; නපි න විච්ඡන්ති, නැත්තේද තොවෙයි (ඇත්තේ මැයි); [“කාගබල ඇත්තෙන් ගක්තියම්පනනවු මම කැමතිවත්තෙමි නම් වහා නැගිට ඇ දදින්නාවු පුරුෂයන් තලා පලවාපියා ඇගෙණ කැමතිතෙතකට යන්නට සමැතීවෙමි”යි දක්වයි. එතතුදු උවත්] මයහං, මට; සබ්බකුසුලං, සම්භවය; පියං, (ඒ පරිව්‍රාජකාවට වඩා ගතගුණයෙන් සහසුගුණයෙන් ගතසහසුගුණයෙන්) ප්‍රියය; තසමා, එබැවින්; සීලං, ශීලපාරමිතාව; අනුරක්ඛිස්සං* ඉති, රක්‍ෂාකෙලෙච්චි (වදාලයේක).

වතුයං, සිව්වෙනිවු; චූලබොධිවර්ෂං, චූලබොධි පරිව්‍රාජක යන්ගේවර්තය (නිමි).

මෙහිදු සුදුසුපරිද්දෙන් ශෙෂපාරමිත නිඛාරකටසුතු.

* අතිකාතියෙහි අනාගතමවකයි.

- 184. පුතාපරං. අද්‍යොමි මහිසො* පවනවාරිකො,
පවසිසිකායො බලවා මහනොනා හිදිදස්සකො.
- 185. පබ්බාරෙ ගිරිදගෙච රුක්ඛමුලෙ දකාසසෙ,
භොතෙත්ථ ධානං ඡන්සානං කොචි කොචි තති. තතිං.
- 186. විවරනො බ්‍රහ්මාරක්කො ධානං අද්දසංභද්දකං,
තංඝාධානං උපගනනාන ත්ඨානිච සසාමිච.
- 187. අපේත්ථ කපි මාගනනා පාපො අනරියො ලහු,
ඛකො නලොපෙ භමුකක බුතොති ඔහනෙත්ති තං.
- 188. සනිමපි දිවසං දුතියං තතියං චතුත්ථපිච,
දුසෙති මං සබ්බකාලං තෙන භොමි උපඤ්ඤො.

184. පුත, නැවත; අපරං, අනිකුද (වර්තයක් කියන්නෙමි හෙද සෙව); අද්‍ය, අමිකලෙක්ති (මිඳි); පවනවාරිකො, මිහවනසෙති හැසි රෙත්තාටු; පවසිසිකායො, (සෙවනවිසසට පැමිණීමෙන් හා අධග පත්‍යකිනෙන්ගේ ස්ථුලභාවසෙන්) පුතමියෙන් වැඩුණාවු ගිරිඇති; බලවා, (මිහත්) කාසබල ඇත්තාවු (=ඵ මසමපනනාවු; මහනොනා, (ඇත්පැටවෙත් පමණ)මහත්ගිරිඇති;හිදිදස්සකො, (මහත්ගිරිඇතිබැවින් හා වනමහිසජාති ඇතිබැවින්ද සුභාවසංසාදාන) තවුන්ට භයජනකහෙසින්) භයානක දකුමිඇත්තාවු;මහිසො භොමි, මිමෙක් විමිද (එකල්හි).

185. 186. එත්ථ බ්‍රහ්මාරක්කො, මේ මහවනසෙති; පබ්බාරෙ(ච), මලමිකහිලාකුක්කිසම්පසෙති (ද); ගිරිදගෙච, පවනසෙන් දුහිමවු ස්භානසෙති ද; රුක්ඛමුලෙ(ච), වැක්කමුලසෙති (ද); දකාසසෙ(ච), ජලාධාරසම්පසෙති(ද); කොචි කොචි, කිසිසම් කිසිසම් (පද්දසෙක්); මහිසානං, (වල්) මිහොණුන්ට; ධානං භොමි, වාසස්භාන චේද; තතිං. තතිං, ඒ ඒ තන්ති විවරනොනා, (විසිටිට පහසු තැනක් සොයනු පිණිස) හැසිරෙත්තේ; භද්දකං, (මට පහසුබැවින්) සහපත්වු; ධානං, (වාක්කමු(ච) ස්භානසක්; අද්දසං, අද්ද(දක); තංඝාධානං, ඒ (වාක්කමු(ච) ස්භානසට; උපගනනාන, එලඹ; ත්ඨානිච, ස්භානස (=සිරිච) ද කරමි; සසාමිච, සසනසද කරමි,

187. 188. අඵ, එකල්හි; එත්ථ, ඒ ස්භානසට; පාපො, ලාමිකටු; අනරියො, නිකාභව ආචාර ඇති; ලහු, ලොල්ලු; කපි, චලිමඛසෙක්;

* "මහිසො,, ස. † මෙතන නිත්තතිතලොපසි,
[කා=8.]

189. මම. උපද්‍රවං දික්වා යකො ම. දෙමබ්‍රාචී:--
තාසෙහෙතං ඡවං පාපං සිඛෙහන්*ව බුරෙහි ව.

190. එවං චුතො තද යකො අභනං ඉදමබ්‍රාචී:--
කිනචා මකොසි කුණපෙන පාපෙන අනරියෙන මං.

(=වදුරෙක්) තෙම; ආගන්තා, අචුත්; ඛඤ්ඤ, (මාගේ) සකාච්චප්‍රද
ශයෙහි (=තදෙහි ඡනාහොත්) පිටෙහිද; නලාටෙ, නලලෙහිද; හමු
කක, බැමෙහිද; මුතොත්, මුත්තකෙරෙහි; ඔහනෙහි, වර්චස් කෙරෙ
සි; කකං දිවසං අපි, එක්දවසකද; දුතියං (දිවසං අපි), දෙවෙනි (ද
වසනිද); (නොහොත්) දෙදවසකද; තතියං (දිවසං අපි), තුන්වෙනි
(දවසෙහිද); (නොහොත්) තුන්දවසකද; වතුන් අපිව; සිව්වෙනි දව
සෙහිද; (නොහොත්) සිවුදවසක්ද (සි මෙසේ); තං මං, ඒ (මිගොන්චු)
මා; [දුසෙත්, (ඒ වදුරුතෙම) දුෂ්‍ය කෙරෙහි;] (හුදෙක් එමමණ කුද
නොවෙයි) සබ්බකාලං, සියලුකල්හිම; දුසෙති, (මුත් කිරීමේ ආදියෙන්)
දුෂ්‍යකෙරෙහි; තෙන, ඒ වලිමුඛයා විසින්; උපද්‍රවො හොමි, (මෙ
සේ) බාධිතයෙම වෙමි; (හෙවත් ශාඛිකයන්හි හා කර හිස එල්ලී කෙ
ලීම වල්පත අල්වාගෙන ඔන්සිල්ලා පැදීම් ආදියෙන් හා ලෙලිමුත්‍රාදී
අසුචි ආභග්‍යමෙන්ද ඒ අසුචි පහකරණු පිණිස අං වල්පත් කෙල
වරින් නොසෙක්වර මඩවැලිමුත්‍ර දිය දුසෙපියා සොදුලීමෙන්ද) පෙ
ලකලද්දෙම වෙමි.

189. යකො, (ඒ වාක්‍යයෙහි අධිගාහිත) දෙවතා නොමෝ; උප
ද්‍රවං, (වලිමුඛයා විසින්) බාධිතචු; මමං, මා; දික්වා, දුක; ඡවං, හිණ
(=නිඤ්ඤ)චු; පාපං, (ආමකචු; එතං, මේ වලිමුඛයා; සිඛෙහන්ව, අති
න්(ඇණ)ද; බුරෙහි ව, කුරසෙන් (මැඩපියා)ද; තාසෙහි, තසවසි;
මං, මට; ඉදං, මේ වචනද; අබ්‍රාචී, කී.

190. තද, එකල්හි; යකො, (ඒ ගසවසන) දෙවියා; එවං චුතො,
මෙසේ කීකල්හි; අභං, මම; නං, ඒ යක්‍යයාට; ඉදං, මේ (වක්‍යමාණ)
කාරණද; අබ්‍රාචී, කීමි; කිං, කිබෙක්ද; කුණපෙන, (කෙලෙස් අසුචි
වැගිරෙත්තෙන් පවිත්‍රාචාරාච ඇති සාධුන් විසින් අනිශ්චිත් පිළිකු
ල් කටයුතුබැවින් හා අකීර්තියකීච වහණය වන්නෙන් කුණපසදාශ
බැවින්ද) කුණපසක්චු(හෙවත්)ඉතා පිළිකුල් කටයුතුචු; අනරියෙන,
නොසුභයෙන්.

* සිංහෙහි, සි අපද්‍රව ඉටුවා කිපයෙහිම තිබේ, ජාතකපෙළේද “සිංහෙහ
නිහණාහොතං” සි පෙණේ දකින්නටලැබුන පෙළපොත්වල “සිංහෙහි, කියාම
දැඩුතහෙසින් වෙනස් නොකෙලෙචු,

- 191. යදිහං තසස පඤ්චෙපයං තතො භිණ්ණරො හවෙ,
සිද්ධො මෙ පභිජෙජ්ජස විඤ්ඤා ව හරහෙය්‍ය* මං.
- 192. හිළිතා ජිවිතා වාපි පරිසුඤ්ඤා මතං වරං,
තංගං ජිවිතහෙතුපි කාභාමි පරහෙදිතං.
- 193. මමෙවායං† මඤ්ඤමානො අඤ්ඤෙවං කරිසසති,
තෙව තස්ඵ වධිසසනති සා මෙ මුත්ති හවිසසති.

(අසත්පුරුෂවු වැදිකෙවුල් ආදිහින පුරුෂයන්ගේ ස්වභාවයක්වූ, යෙත්) අනායනීවූ (හෙවත්) නිකාමවූ; පාපත, අඤ්ඤායෙන්; කිං, කවරකරුණකින්; නිං, තී; මං, මා; මකෙඛ සි, (ඇහ) තවරත්තෙතිද.

191. යදි, ඉදින්; අහං, මම, තසස, ඒ වළිමුඛයාට; පඤ්චෙපයං, කිපෙත්තෙමි නමි; තතො, ඒ වළිමුඛයාට වඩා; භි ණ්ණරො හවෙ, අභිඤ්ඤාත් ලාමකයෙක් වන්නෙමි; මෙ, මාගෙ; සිද්ධං ව, සිලපාරමිතාවත්; පභිජෙජ්ජස, ඛිදෙන්තෙය; විඤ්ඤා ව පණ්ඨිතවූ (දිව්‍යමනුෂායෝ)ද; මං, මට; හරහෙය්‍යං, (පින්වතුනි! බැලුවමැගව මේ බෝසත්තෙම බොධිපයෙහි; ඡණ්ඨ කරමින් මෙබඳු පවත් කෙලේයයි) නිය, කරන්නාහුය.

192. හිළිතා, හර්හිතවූ; ජිවිතා අපි, ජිවිතයටද වඩා; පරිසුඤ්ඤා, පිරිසිදුසිලයෙන්(=පිරිසිදු ජිවිතයෙන්)සුඤ්ඤාව; මතං වරං, උතුම; කිං, කිමෙක්ද; අහං, මම; ජිවිතහෙතු අපි, ජිවිත නිමිත්ත කොට ගෙණද; පරහෙදිතං, අනුත් පෙළීම(නොහොත්)වෙරිසනිකිංසාව; කාභාමි, කරන්නෙමිද (සනිකිංසාවට කරුණෙක් නැත යන අර්ථය).

193. අයං, මේ (වළිමුඛ) තෙම; මං, ඉව, මා මෙන්; (නොහොත්) මම ඉව, මට මෙන්; මඤ්ඤමානො, හඟනේ; අඤ්ඤෙ අපි, සෙසු වූන්ටද (හෙවත්) අනාවූ. (වණ) මිගොණුන්ටද; (නොහොත්) අභිකෙතුකෙරෙහිද; ඵවං, මෙසේ; කරිසසති, (අනාවාර) කරන්නෙය; තෙඵව, මනුම; තස්ඵ, ඵතාත්භිලා (නොහොත්) ඵකල්හි; වධිසසනති, (ඒ වදුරා අතින් ඇණ කුරයෙන් මිරිකා) මරන්නාහුය; ඵසා, ඒ (සෙස්සන් විසින් මොහුගේ මැරීම); [(නොහොත්) ඒ ස්නානපිතොමෝ] මෙ, මට; මුත්ති හවිසසති, (පාපයෙන්) මිදීම වන්නෙයි.

* මෙතන්ත් නිගන්තිකලොපයි. † "මංඵවායං,, ඉ. ‡ මෙ "වා,, ශබ්දය අවබාරණාපීයි.

194. හිනමිජ්ඣමුලකතංඨ සහනෙතා අවමානිතං,
එවං ලුහති සප්පඤ්ඤා මනසා යථාපඤ්ඤානි.

මහිසරාජවර්ගං සඤ්චමං.

195. සුතාපරං සද්ධං හොමි සුතනතකනකසනනිහො*,
මිගරාජා රුරු නාම පරමසීලසමාහිතො.

196. රමෙම පදෙසෙ රමණීයෙ† විවිතො අමුඤ්ඤාසකං,
තඤ්ච වාසං උපගඤ්ඤං ගධො කුලෙ මනොරමෙ.

194. හිනමිජ්ඣමුලකතංඨ, හිනමධ්‍යමොත්කාණි ජනසන් නිමි
තාකොට; සප්පඤ්ඤා, පඤ්ඤානෙම; අවමානිතං, (මවුන් විසින්
කරණලද) පරිහවය; එවං, මෙසේ; සහනෙතා, (නිතාදින් කෙරෙහි
වහාගනොකොට සානනිමෙමුත්‍රිකරුණ) එලවා) ඉවසන්නේ; (ශී
ලීදී පාරමිත් සම්පූර්ණකොට)මනසා, සිතිය; යථා පඤ්ඤං, යථෙපසිත
(සම්පූර්ණාසුතය); ලුහති ඉත්, ලුහයි (=පුරිවෙඩ කෙරේ) යයි (මෙ
සේ මනසනෙමි තමන් දෙහස ප්‍රකාශකරමින් දෙවතාවාට ධර්මදෙ
ශනාකොට වදාලසේක). මෙකීදු යටති නසින් සෙසු පාරමිත්‍ර නිඛාර
කටසුතුයි.

සඤ්චමං, පස්වෙනිවු; මහිසරාජවර්ගං,
මහිසරාජයාගේ චරිතය (නිමි).

195. සුත, නැවත; අපරං, අතින් (වරිතයක් කියන්තෙමි හෙද අ
සව); සද්ධං, යම්කලෙක්හි (මම); සුතනතකනකසනනිහො, (යම්සේ
මොනවට පහවු සියලුමල ඇතිවෙද එසේ හිත්තෙහි ලා) මනාව රත්
කොට (මදිං ලද) රන්පටක් බදු පැහැඇති; පරමසීලසමාහිතො†,
විශුද්ධිලසෙත් හා සංසුන්සිතින් සුකනවු; රුරුනාම, (ජාතිසිඛයාම
පසසෙන්) රුරුකවු; මිගරාජා හොමි, මිගරාජයෙක් (=රුරුනම්
වුවන්ගේ රජෙක්) පමද (එතල්හි).

196. රමෙම, (විතුදුල බදු වැලිසුණින් පවෙර බිම්පෙදෙසින් හා
සිතිදු හිල් තණ අතුරුණලද විසිතුරු බුමුතුරුණුසන් මෙන් තන්
විසිතුරු ගල්තලාවන් හා මාණික්‍යසකයක් සේ නිමිල ජලය ඇ
ති ජලාධාරයෙන් හා සුකනබැවින්ද ඉඤ්ඤාපකවණීයයේ රකනව
ණවු තාණජාතියෙන් සඤ්ඤානබැවින්ද) සිත්තඵවු; රමණීයෙ,
* "සුතනතා," - ස, † රමනියෙ, ඉ, ‡ මෙහි "පරම," යෙදිය විශ්වාසී
වාවකයි,

* "සුතනතා," - ස, † රමනියෙ, ඉ, ‡ මෙහි "පරම," යෙදිය විශ්වාසී
වාවකයි,

- 197. අඵ උපරිගඛතාය ධනිකෙති පරි පිළිනො,
පුරිසො ගඛතාය පපති*ජ්වාමි වා මරාමි වා.
- 198. රත්තිඤ්චං සො ගඛතාය වුසනමානො මහොදකො,
රචනොතා කරුණං රාවං† මජ්ඣෙක ගඛතාය ගච්ඡති.
- 199. තසසාහං සද්දං සුඤ්ඤාන කරුණං පරිදෙවනො,
ගඛතාය තිරෙ ධ්ඤාන අපුච්ඡිං කොසි ඤං නරො?

(සුඡ්පඵලපලලව්‍යාලඛකානවු මහත් ශාඛාසමුහයෙන් හා නානාවිධ පක්ෂිසමුහයාගේ රාව ප්‍රතිරාවයෙන් හා අනෙකවිධ වෘක්ෂලතාවන යෙන් විරාජිතවූ බෙහෙවින් ආමුශාලවනුෂණධමණ්ඩිතවු වනගහ ණයෙන් සමුපසොභිතවැවින් ඒ වනසච ප්‍රවිඤ්ජකයන්ට රතිජන නාඤ්චයෙන්) රමාවු(=සුඤ්ජරවු); විවිනො, (ජනවාසවිරහයෙන්) ශු නාවු; අමනුසසකො, සඤ්චරණමනුෂ්‍යයන්ගේ අභාවයෙන්) මනුෂ්‍ය රභිතවු; තඤ්ච පදෙසෙ, ඒ(අරණ්‍ය) ප්‍රදෙශයෙහි; මනොරමෙ, (ය ටොකතගුණසමපන්නීන් විශෙෂයෙන් පවිචෙක කාමීන්ගේ) සිත්අ ලවන්නාවු; ගඛතාකුලෙ, ගං ඉවුරෙහි; වාසං, විසිවු; උපගඤ්ඡිං, ඵලභියෙමි.

197. අඵ, යනු අධිකාරයෙහි නිපාතයි; (ඵනින් “මා ඵනිවසනකල මෙබදු අධිකාරනතරයෙක් උපන” යන අභීච ප්‍රකාශ කරයි.) උපරි ගඛතාය, ගඛතා නම් නදියගේ උඤ්චජලශ්‍රොතයෙහිදී; ධනිකෙති, නයදන් අයවිසින්; පරිපිළිනො, (නයදෙව නය දෙවසි වොදනාකිරි මෙන්) භාග්‍යපසින් පෙලකලද්දවු; පුරිසො, පුරාමයෙන් තෙම; ජ්වා මි වා, ජ්වත් වෙමි වා හෝ; මරාමි වා, මියයෙමි වා හෝ; (මේ දෙපර්ද දෙන්ම නයදන් අයගෙන් පිඩාවක් නොවේ යයි සිතා) ගඛතාය, ග ගෙහි; පපති, හිණ.

198. සො, හෙතෙම; රත්තිං, රාත්‍රියෙහිදී; දිවං, දහවල්දී; (හෙ වත්) රත්තිඤ්චං, රැදවල් (දෙක්හි); ගඛතාය, ගහසැඬිපහරින්; වුසන මානො, උසුලනු ලබන්නේ; (=යටිගංඛලා අදගෙණයනු ලබන්නේ); කරුණං රාවං, බැගෑහඞින් (හෙවත් අසනනවුන්ට) කරුණා (උප දවන) හඞින්; රචනොතා, හඞිමින්; ගඛතාය මජ්ඣෙක, ගහමැද (මහා ජලස්කඞයෙහි); ගච්ඡති, යේ.

199. අහං, මම; කරුණං, බැගෑ (=කුඵඤ්ඤ)හඞින්; පරිදෙවනො, හ ඞින්නාවු; තසස, ඔහුගේ; සද්දං, ශබ්දය; සුඤ්ඤාන, අසා; ගඛතාය තිරෙ, ඞ

* “පතනි, ඉ, † “රවං, ස, . . .

- 200. සො මෙ පුටෙසා ච ව්‍යාකාසී අත්තනො කාරණං තද්‍ය, ධනිකෙහි භිතො තසිතො පක්ඛනොතාහං මඤ්ඤං.
- 201. තසසකඛාන කාරුඤ්ඤං චජ්ඤා මම ජ්චිතං, පච්චිඤ්ඤා නිහරිං තසස* අඤ්ඤාකාරමහි රත්තිසා.
- 202. අසසත්තකාලමඤ්ඤං තසසාහං ඉදමබ්‍රැවිං:- එකං තං වරං යාචාමි මා මං කසසච්චි පාවදං.

ගංතෙර; එනින, සිට; නිං කොතරො අසි, නුඹ මනුෂ්‍යයෙක් වූයේ; භිත; (නොහොත්) නිං, නුඹ; කොතරො අසි, කවර මනුෂ්‍යයෙක් වෙතින්; (නුඹ මනුෂ්‍යයෙක් වෙහිස කොසි සිට සැඩපහරින් ඇදගොණ ආයෙහිද යන අර්ථය) අපුටෙසං, (මෙසේ) විවාලෙමි.

200. තද්‍ය, එකල්ප; මෙ, මා විසින්; පුටෙසා, විවාරණලද්දවු; සොච; භතතෙමෙද (කිසිතෙස); අහං, මම; ධනිකෙහි, තසදන්අයකෙරෙත්; භිතො, ඛාහියෙමි (=නිසපත්වූයෙමි); තසිතො, තුසනවූයෙමි; (නොහොත්) ධනිකෙහි, තසදන් අයවිසින්; භිතො, උදෙවිගසට පමුණුවන ලද්දෙමි; තසිතො, තුසනකරණ ලද්දෙමි; මඤ්ඤං, (මේ) මහගහට; පක්ඛනොතා [අසත්] පැහැපිණිසි; අත්තනො, තමන්ගේ; කාරණං, ක්‍රියාව; ව්‍යාකාසී, ප්‍රකාශ කෙළේයි.

201. තසස, ඒ පුරුෂයාට; කාරුඤ්ඤං කඛාන, කාරුණි කොට; මම, මාගේ; ජ්චිතං, ජ්චිතය; චජ්ඤා, පරිත්‍යාගකොට (=දිවිපුද); රත්තිසා, රාත්‍රිය සමඛනවු; අඤ්ඤාකාරමහි, අඤ්ඤාකාර(සම)යෙහි; (නොහොත්) අඤ්ඤාකාරමහි රත්තිසා, කෘෂ්ණපක්ෂරාත්‍රියෙහි; පච්චිඤ්ඤා, (තදීයට) ප්‍රවිෂ්ටව; තසස, මහු (මාපිට ඉඳුවා) නිහරිං, ගෙණ ආයෙමි.

202. අසසත්තකාලං, (විඩා දුරුකොට එලාඑල දී දෙනුත්දිනකගේ ඇවෑමෙන්) පහවූ කලාතන ඇති කාලය; (නොහොත්) අසුත්තකාලං, තුපුදුසුකාලය; අඤ්ඤාය, දැන; තං, නුඹඅතින්; එකං වරං, එක් වරයක්; යාචාමි, ඉල්ලමි; (ඒ වරය කවරේදයත්!) මං, (අසුත්තකාලයෙහි සිටීමාගපෙක් වෙසෙයයි) මා (මෙහි වසනතැන); කසසච්චි, (රාජාදී)කිසිවෙක්හට; මා පාවදං, නොකියව; (මේ වරය මට දෙවයි); තසස, ඒ පුරුෂයාට; අහං, මම; ඉදං, මේ වචනය; අබ්‍රැවිං, කීමි.

* "තත්ථ", සිත් පාලි, † "අස්සත්ථ", ඉ, ‡ මේ උපසොහාසියෙහි යාමිවචනයි,

- 203. නගරං ගන්තාන ආච්ඡන්ති පුලිඡිතො ධනගෙතුකො,
රාජානං සො ගභේන්ද්‍රාන උපගන්ඡති මමනුනිකං.
- 204. යාවතා කාරණං සබ්බං රක්ඛෙත්ඤා ආරොපිතං මයා,
රාජා සුඤ්චාන චචනං උසුං*තසා විකප්පසී:-
ඉධෙව ඝාතසිසාමි මිත්තදුභිං අනරියං.
- 205. තමහං අනුරක්ඛනේනා නිමමිනිං†මම අත්තතා:-
නිට්ඨගෙසො මහාරාජ! කාමච්ඡකරො භවාමි තෙ.

203. සො, ගෙතෙමි; නගරං, නුවරට; ගන්තාන, ගොස් (වසන කල); පුලිඡිතො, (සෙණීමාගයෙක් දුටුවෙහිදැයි රජු විසින්) විවාරණ ලද්දේ; ධනගෙතුකො, (තමාවිසින් ලැබියයුතු)වස්තුව නිමිත්තකොට ඇති, (ඒ මිත්‍රද්‍රෝහී පාපපුරුෂයෙකු); ආච්ඡන්ති, (මා විසතතැන) කී සේය; ගභේන්ද්‍රාන (නිසා තමා මාගීඳෙගකසෙයක්ද) රාජානං, රජහු; ගභේන්ද්‍රාන, ගෙණු; මම අගනිකං, මා සමීපයට; උපගන්ඡති, එලඹියේය.

204. යාවතා, සමපමණවූ; සබ්බං කාරණං, (ඔහුට මා කළ) සියලු (උපකාර) කාරණ; මයා, මා විසින්; රක්ඛෙත්ඤා, රජහට; ආරොපිතං, කියනලද්දේය; රාජා, රජතෙම; චචනං, (මාගේ) නිම; සුඤ්චාන, අසා; මිත්තදුභිං, මිත්‍රද්‍රෝහීවූ; අනරියං, නිහිතඝාතාව ඇති (මොහු) ඉධ එව, මෙතැන්තිනි; ඝාතසිසාමි, (විදපියා) නසන්තෙමිසී; තසා, ඔහුට (විදිහුසිණිය); උසුං, සැරය (නොහොත්) දුන්තෑ; විකප්පසී, සත්තාහකෙළේය (ගෙවත්) හයාගෙණ සිටියේයි.

205. අහං, මම; තා, ඒ (මිත්‍රද්‍රෝහී පාප) පුද්ගලයා; අනුරක්ඛනේනා, ආරක්‍ෂාකරමින්; මහාරාජ, එමා මහරජ; එසා, මෙතෙම; නිට්ඨතා, සිටිවා (= නොමරා වූද) හැරපියනසේක්වා; තෙ, නුඹවහන්සේට, (මම) කාමං කරො භවාමි, කැමති දෑ කරන්තෙක් වෙමි; (මා මරා මස් හෝ අනුභව කරණු කැමතියේක් විනම් එසේ කළමැනව, මා ඇරගෙණ කෙළහා කැමතියේක් විනම් එසේ කළමැනව ඒ සියල්ලට මම නුඹ වහන්සේට අභාෂාව පවතිමි මෙසේ) මම, මාගේ; අත්තතා, ආත් මහාවයෙත්; නිමමිනිං, (ඒ මිත්‍රද්‍රෝහියා) පරිවනිතය කෙලෙමි; මාගේ ආත්මය රජහට පාවාදී රජුගෙන් මරණප්‍රාප්තවූ ඔහුගේ මරණය වලක්වාලීම යන අර්ථයයි)

* "උස්සුං", † "නිමමිනිං", ‡ උසු ගබ්ඳසෙන් උපවාරවසයෙන් දුන් තද වාචාවේ,

206. අනුරකඛි. මම සීල. නාරකඛි. මම ජීවිතං,
සීලවා හි තද ආසි. බොධියා සෙව කාරණාහි.

රුරුරාජවර්ගං ජට්ඨමං.

207. පුතාපරං සද්ධ භොමි ජපිලො උගගතාපනො,
මාතඛෙයා නාම නාමෙන සීලවා සුසමාහිතො.

208. අහසුච චූභමණො එකො ගඛනාකුලො වසාමුභො,
අහං වසාමි උපරි භෙඨා වසති බ්‍රාහ්මණො.

206. (මානිසා ඒ ඡිත්‍රද්‍රෝහි පුරුෂො මරන්තට රජු කැමතිවූකල
මාගේ ආත්මය රජතට පරිත්‍යාගකරමින්) මම, මාගේ; සීල. හි, ශී
ලපාරමිතාවම; අනුරකඛි., රක්‍ෂාකෙලෙඡි; මම, මාගේ; ජීවිතං, ජීවි
තය; නාරකඛි., රක්‍ෂා නොකෙලෙඡි; තද, එකල්හි; බොධියා එව, බුඩ
බොධියගේ (පරිලාභය)ම; කාරණා, හෙතුකොටගෙණ; සීලවා ආ
සි., සීලවත් විවිසි (වදලසේක).

ජට්ඨං, සවෙනිවූ; රුරුරාජවර්ගං, රුරු නම්
මාගරාජයාගේ වර්තය (හිමි).

207. පුත, නැවත; අපරං, අතින් (වර්තයක් කීයත්තෙමි); සද්ධ,
සම්කලෙක්හි (මම); ජපිලො, ජවාදැත්තාවූ (හෝ) ජවාධරවූ; උගග
තාපනො. (මනෙක්‍රියය සවෙනිකොටදැනී ඉන්ද්‍රියයන්ගේ තාපනය
කරණහෙයින් නිග්‍රහ කරණ හෙයින් තපසධර්මය) උග්‍රතපස් දැත්
තාව (සොර තපස් දැත්තේය පරිමාර්තෙන්ද්‍රියදැත්තේයයනදැනිසි);
(හොභොත් නානාවිධ දෘභධාමිඡිකාදී හෙදවූ අනෙකානිසන් උග්
ගිරණය කරණ හෙයින් පිටත තවනහෙයින්ද අනිගයින් හයානක
දැනියෙන් හෝ උග්‍රතමිලද කෙලෙසුන් විඤ්ඤප්‍රපායෙන් තවන
හෙයින්ද) උග්‍රතපය දැත්තාවූ; සීලවා, සීලසම්පන්නවූ (=සුපරිසුඛ
සීලයදැනි); සුසමාහිතො, (උපචාර අභිණාදීන්) මනාකොට සංසිද්ධ
වන ලද සිත්දැනී (ධර්ම සමාපත්තිලාභීය යන දැනිසි); නාමෙන,
(මාතඛෙයාලෙසෙහි උපත් බැවින් ජාති) නාමවගයෙන්; මාතඛෙයා
නාම, මාතඛෙයාමි; (තාපසයෙක්) භොමි, විචිද (එකල්හි).

208. අහංව, මමද; එකො බ්‍රාහ්මණො ව, (ජාතිමතනනම් එක්තා
පස)බ්‍රාහ්මණයෙක්ද (යන); උභො, (අපි) දෙදෙන; ගඛනාකුලො,

* "පටිභාසෙන්වා,, ඉ.

209. විවරනොනා අනුකූලමහි උදා. මෙ අස්සමද්දස,
තඤ්ච ම. පරිභාසිධා* අභිසපි මුදාචාලනං.

210. යදිතං තස්ස පකුපෙපයං යදි සීලං නගොපයෙ,
ඔලොකෙඤ්චානං තස්ස කරෙයං ජාරිකං විස.

(වේගනවනිනම්) ගංඉච්චරෙහි; වසාම, වෙසෙමු (නොහොත්) විසුමු;
අභං, මම; උපරි, උඩුගහ; වසාමි, වෙසෙමි (නොහොත්) විසිමි; ච්චා
භමණො, (ඒ ජාතිමග්ගනම් තාපස) ඛමුණුනෙම; හෙට්ඨා, ජරිගහ;
වසනි, වෙසේ (නොහොත්) විසි [ඔහුගේ මන් කිදිනුපිණිස මා විසින්
සපාල දූවිවිපොතු තමන්ගේ ජපාති රුදුකකල ඒ දැක මේ කොසිසිව
ආදෙයෙක්දැයි පරික්කාකරමි සිතා.]

209 අනුකූලමහි, ගංගෙර; විවරනොනා, හැසිරෙන්නේ; උදා. (න
මන්වසන තැනින්) උඩුගහ; මෙ, මාගේ; අස්සමං, අසපුව; අද්දස,
දුටුයෙය (දැක); තඤ්ච, එහි (පැමිණ); මං, මට; පරිභාසෙධා, (වැළල
කාලකනති වණාලය! මෙහි වාසය නොකරව යනාදීන්) පරිභව
බැණ; මුදාචාලනං, (මාගේ) මසහකය පැළෙහු සඳහා; අභිසපි,
හැවි(=සාප කෙළේයි).

210. යදි, ඉදින්; අභං, මම; තස්ස, ඒ (මාතන්ඛවු කුට) ජලයා
හව; පකුපෙපයං, ප්‍රකූපිතවන්තෙමි නමි; යදි, එසේ ඇතිකල්හි; සී
ලං, (මාගේ) ශීලය; (නගොපයෙ, රක්කානොවන්තේය; අභං, මම;
තස්ස, ඔහු (දෙස); ඔලොකෙඤ්චාන, බලා; ජාරිකං විස, හසමයක්
මෙන් (=හඵච්චක්සේ); කරෙයං, කරන්නෙමි (නොහොත්) කර
න්නට සමථිච්චන්තෙමි; (ඉදින් මම ඔහුට නොසතුටු විම නම මා
අදහස් දැන මාකෙරෙහි පහන්සින් ඇති දෙවතාවෝ ක්‍ෂණයකින්ම
ඔහු හඵමිටක්සේ විධායනය කරන්නාහුය යන අධිප්‍රායයි*).

* ශාක්‍යාන්වහන්සේ වනාහි එකල්හි තමන්වහන්සේගේ අප්‍රීතිකභාවයක්
ඇතිකල දෙවතාවන් විසින් සිවකටයුතු අනභිභ “කරෙයං ජාරිකං විස, යන්
තෙත් තමාවිසින් කලයුත්තක් මෙන් කොට දක්වයි.

විතණ්ඩවාදී තෙම වසාහි :- බොධිසත්වයෝම කැමතිවන්නේ ඒ ජලියා
(නමන්) සාධියෙන් හඵකරන්නේයයි මෙසේ ගත් කල්හි හේ පාලියෙහි අභියස
තෙම සාප්‍රච්ච ගෙණ හැර දක්වනලද්දේද වේයයි කීනා. එකල යුජ්මන්තෙම සාධි
යෙන් පරාපක්‍යනය කියන්නෙහිද? මේ සාධිතොමෝ නම අධිකාරිකසාධි ආදීන්
ගේ වශයෙන් දැනට වෙයි ඔවුන් අතුරෙහි කවර සාධියකින් දැයි? විතණ්ඩවාදී
සාගෙන් විවාලයුතු. භාවනාමය සාධියෙහිදී ඔහු කියන්නේය.

211. සං සො තද මං අභිසපි කුපිතො දුට්ඨමානසො,
තසෙසව මඤ්ඤෙ තිපතී යොගෙහ තං පමමාවසී.

211. කුපිතො, කිපියාවූ; දුට්ඨමානසො, දුෂිතයින් ඇති; සො, ඒ (ජාතිමනනනම ජච්ඡ) තෙම; තද, එකල්හි; මා, මට; සං, යම් මසන ක ඵලානයක් සදහා; අභිසපි, හැවිද (=සාපකෙළේද); (ඒ සාපය) කසසඵව, ඔහුගේම; මඤ්ඤෙ, මසනකයෙහි; තිපතී, පටනභාවයෙන් සිටියේය; තා, (ඔහු විසින් කියන ලද) ඒ මසනකඵලානය (නොහොත්) ඒ ජච්ඡයා; යොගෙහ, (උපාය) යොගයෙන්; පමොවසී, මුදලිඹි (සම්උපායකින් මසන ඵලානය නොවේද එසේකෙලෙමියන අතීති).

එසේ කිකල “භාවනාමය සාත්‍වයෙන් පරුපභානකමය වන්නේදැයි? ඇසිය යුතු එසේය සමහර ආවාසයෙහි එක්වරක් පරුපභානකමය වේයයි කියති යම් සේ අනුන් පහරණ කැමැත්තහු විසින් දියපිරු කලයක් දමාගැසුකල අනාගෙ මේත් පහරණලද්දේවේද කලයත් බිඳේද එසේම භාවනාමය සාත්‍වයෙන් එක්වර කමි පරුපභාන කමය සිඛවේ, එතැන්පටන් ඒ සාත්‍වතොමෝ නසියයිද විනශ්ඛ වාදී කියයි,

ඉක්බිති භාවනාමය සාත්‍වයෙන් එක්වරකුදු පරුපභාන කමය නොවේයයි කියා කීමෙක්ද? භාවනාමය සාත්‍වතොමෝ කුසල් වන්නිද? අකුසල් වන්නිද? අව්‍යා කාන වන්නිද? සුඛවේදනාසම්ප්‍රසක්තද? දුක්ඛවේදනාසම්ප්‍රසක්තද? උපෙ ඤාච්චේදනාසම්ප්‍රසක්තද? සචිතකීච්චාරද? අචිතකීච්චාරමාත්‍රද? අචිතකීච්ච වාරද?, කාමාවච්චරද? රූපාවච්චරද? අරූපාවච්චරදැයි?, විචාලයුතු. හෙතෙම දන් නම් භාවනාමය සාත්‍වතොමෝ කුසලාච්චාකානද අදුක්ඛමසුඛවේදනා සම්ප්‍ර සක්තද අචිතකීච්චාරද රූපාවච්චරද වන්නේයයි කියයි,

ඉක්බිති ප්‍රාණසානවෙනනානොමෝ කුසලාදීන් අතුරෙහි කවර කොටසක් භජනය කරන්නිදැයි? ඇසියයුතු, හෙතෙම දන්නේ නම් ප්‍රාණසානවෙනනා නොමෝ අකුසල්ද දුක්ඛවේදනාද සචිතකීච්චාරද කාමාවච්චරද වන්නියයි කී යයි, එසේවිනම් යුජ්චන්තයේ පුජ්චන්තයෙනම කුසලත්‍රිකය හාද වේදනත්‍රිකය හාද විතකීච්චකය හාද භූමාඤ්ඤාය හාද සම නොවන්නේමයයි කියා පෙළව විරැඛව දක්වා ගැනවියයුතු,

ඉදින් වනාහි ඒ විනශ්ඛවාදීනෙමේ “පුනවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො සමණොවා බ්‍රාහ්මණො වා ඉබ්චා වෙනොවසිජ්ජපෙහො අඤ්ඤාදීඝසා කුච්චිත නං ගඛනං පාපකෙන මහසානුපෙක්ඛිතා හොති:— අභොවන යන්තං කුච්චිත නං ගඛනං න සොත්ථිතා අභිනික්ඛමෙයහති එමම්පි හික්ඛවෙ කුසලස්ස උප ඤානො හොති,, යි සංගීතියට ආරුඪි නොකලාටු කුම්ච්චසුත්‍රය ගෙණගැරපාන් නේනම් ඉක්බිති යුජ්චන්තෙම අභිය නොදන්නෙහිය “ඉභ්චා වෙනොවසිජ්ජපත් නො,, යනමෙහි භාවනාමය සාත්‍වතොමෝ අධිප්‍රාය නොකරණලද්දිය. අඵබ්බ නිකනම් සාත්‍වතොමෝ අධිප්‍රාය කරණලද්දිය, භිගොමෝ ච මෙහි ලබා භාව නාමය සාත්‍වයෙන් පරුපභානය සිඛනොවන්නේමයයි ගැනවියයුතු,

එසේත් නොගසිනම් සුදුසු කමිකොට යෙදියුතුයි, එහෙයින් සඵොක්ත හ සීන් ම මේ ගාථාවෙහි අභි දනසුතුයි,

212. අනුරකම්. මම සිල. භාරකම්. මම ජීවිතං,
සිලවා හි තද ආසිං බොධියා යෙව කාරණාති.

මානඩගවරියං සත්තමං.

213. පුතාපරං. යද හොමී මහෙසකොකා මහිචිකො,
ධමෙමා නාම මහාසකොකා සබ්බලොකානුකමපකො;

214. දසකුසල කමමපථේ සමාදපෙනො මහාජනං,
වරාමී ගාමනිගමං. සමිතොතා සපරිජ්ජනො.

215. පාපො කදරියො යකොකා දිපෙනො දසපාපකො,
සොපෙත්ථ මහිසා වරතී සමිතොතා සපරිජ්ජනො.

212. =පෙ=*

සත්තමං, සත්වෙතිච්ච; මානඩගවරියං, මානඩග
පණ්ඩිතයන්ගේ වර්තය (නිමි).

213. පුත, නැවත; අපරං, අනික් (වර්තයක් කියන්නෙමි); යද,
යම්කලෙක්හි (මම); මහෙසකොකා, මහත් පිරිවරඇති; මහිචිකො,
මහත් දිව්‍යච්චියෙන් යුක්තච්ච; සබ්බලොකානුකමපකො, (විභාගනො
කොට මහා කරුණාවෙන්). සියලු ලෝවැසි ජනයන්ට අනුග්‍රහ ක
රන්නාච්ච; ධමෙමා නාම, ධර්මනම්ච්ච; මහාසකොකා හොමී, චුභාගුභාව
සමපනනදිව්‍යපුත්‍රයෙක් විමද (එකල්හි ඒ ධර්මදිව්‍යපුත්‍රච්ච මම).

214. මහාජනං, මහජනයා; දසකුසල කමමපථේ, දසකුසල කම්පථ
යෙහි; සමාදපෙනො, සමාදන් කරවමින්; (නොහොත්) දසකුසල
කමමපථේ, දසකුසල කම්පථයන්; සමාදපෙනො, ගන්වමින්; ස
මිතොතා, (ධර්මිෂ්ඨාධර්මවාදී) මිත්‍රයන් සහිතව; සපරිජ්ජනො, පිරිවර
ජනයා සහිතව; ගාමනිගමං, ගමනියම්ගම්වලා වරාමි, හැසිරෙමි.

215. පාපො, (ප්‍රාණඝාතාදිපාපධර්මයෙන් යුක්තබැවින්) ලාමකච්ච;
කදරියො, තදමසුරච්ච; යකොකා, දිව්‍යපුත්‍රයෙක්තෙම; දසපාපකො,
(සියලු ලොකය නම් සචයන්ගේ උපහොගපරිහොග පිණිස හට
ගත්තේය එහෙයින් ප්‍රාණවධ කොට හෝ අන්කිසි සොරකම් ආදී
යක්කොට හෝ ආත්මයාපනය කටයුතුය ඉන්ද්‍රියසන්තපිණය කට
යුතුයයි පනාදී නයිත් ප්‍රාණඝාතාදී) දශ අකුසලධර්මයන්; දිපෙනො,
(කනීව්‍යයන් කොට) ප්‍රකාශකරමින් (=දක්වමින්); සමිතොතා; (අධර්ම
ඝනි අධර්මවාදී) මිත්‍රයන් සහිතව; සපරිජ්ජනො, පිරිවරජනයා සහිතව;

- 216. ධම්මවාදී අධිමෙමා ච උභො පච්චරීකා මයො,
ධුරෙ ධුරං ඝට්ඨයනො සම්මහා පච්චපථ උභො.
- 217. කලභො චතතති හෙය්මා* කලුභණ්ටාපකස්සච,
මගහා ඔකකමනස්සායා මහාසුඤ්ඤා උපට්ඨිතො.
- 218. යදිතං තස්ස පඤ්ඤාපට්ඨානං යදි භිඤ්ඤා තපොගුණො,
සහ පරිජනං තස්ස රජගුණං කරෙය්‍යකං.

සො අපි, ඒ අධිථිදිව්‍යපුත්‍රතෙමේද; එසේ, මේජඹුට්ඨයෙහි; මනිසා,
පාච්චිස ආසනනායෙහි (මනුෂ්‍යයන්ගේ දැනියලුවණොපචාරයෙහි
සහ අභිසි); චරති; හැසිරෙසී.

[එහි ධම්මවාදී ධම්මවාදී ධම්මවාදී සත්පුරුෂවු සම් සන්ධිකෙතෙක්
වෙත්ද ඔහුම ධම්මවාදීව්‍යපුත්‍රයා එසේ එන්තා දක හුතස්තෙන් නැගිට
පියා ගදමලින් පුදනුවෝ වස්සුච්චස ඉක්මම දක්වා සතුහි කෙරෙ
මින් දෙදොන්වුදන්දී නමසකාර කෙරෙමින් සිටිත්. ඔහුගේ වච
න අසා අප්‍රමාදව සකස්කොට පින් කෙරෙත්. සම් සන්ධිකෙතෙක්
වනාහි ලාමක හැසුරුම් ඇත්තෝද කුරුකම්භන කරන්සාහුදඔහු
අධිථිදිව්‍යපුත්‍රයාගේ වචන අසා අනුමෝදන් වෙති. බොහෝසෙ
සින් පව් කෙරෙති,මෙසේ ඔහු දෙදෙන ඔවුනොවුන්ට ඉඳුරා විරුධ
ව ලොව හැසිරෙත් “ධම්මවාදී අධිමෙමාච” යනාදිය එකෙසින් වදා
ලුසේක.]

216. ධම්මවාදී,ධම්මවාදීවු(මමද);අධිමෙමා ච,අධිථිදිව්‍යපුත්‍රතෙමේද
(යන); මයං උභො, අපි දෙදෙන; පච්චරීකා, (ඔවුනොවුන් ඉඳුරා)
විරුධ ක්‍රියාඇත්තම; (මෙසේ කල්පනකල එක්දිනක්,ධුරෙ,(එකක්
හුගේ) රියහිස; ධුරං, (අනිකාණග්) රියහිස; ඝට්ඨයනො, ගවමින්,
පච්චපථ, පෙරමග; උභො, (අපි) දෙදෙනෙ; සම්මහා, එක්විමු
(=සමුච්චවිමු).

217. කලුභණ්ටාපකස්සච, ධම්මවාදීව්‍යපුත්‍රයාගේ ඝා අධිථිදිව්‍යපුත්‍ර
යාගේ ද; මගහා, මාග්ගෙත්; ඔකකමනස්සායා, ඉවත්වීම සඳහා; හෙ
ය්මා, ගපජනකවු; කලුභො, කොලාභාලයෙක්තෙම; චතතති,පවති;
මහාසුඤ්ඤා, මහන්සවිග්‍රාමයෙක්; උපට්ඨිතො, එලඹසිටියේස.

218. යදි, ඉදිත්; අහං, මම; තස්ස, ඒ අධිථිදිව්‍යපුත්‍රයාහට; පඤ්ඤා
පට්ඨානං, ප්‍රඤ්ඤාපිනව්‍යවහි නමි; යදි, එකල්හි; තපොගුණො, ශීලය
චරය; භිඤ්ඤා, බිඳෙත්තේ; (නොහොත්) යදි භිඤ්ඤා, ඉදිත් බිඳෙත්

* “අස්මා, ඉ. † ‘උක්කමනත්ථාය, ස,

- 219. අපිවහං සිලරක්කිය නිබ්බාපෙඤ්ඤා මානසං,
සහ ජනෙ ඤානකම්භිඤ්ඤා පථං පපසසද සහං.
- 220. සහ පථතො ඉක්කන්තො කඤ්ඤා විතතස්ස නිබ්බුඤ්ඤා,
විවරං අද්දසි පඨවි පාපසකස්ස තාවදෙති.

ධම්මාධම්මාදෙවස්සුතතවර්ගං අට්ඨමං.

නේස; අහං, මම (ආචාරවිරහිතය මෙහි නොසිටුව වහා මගින් ඉ වත්වෙව වැනසෙවසි කිමිනම්); පරිජතං* සහ, පිරිවරජනයා සමඟ; නසස්†, ඒ අධිච්ඡිද්ව්‍යාප්තය; රජභුතං, ධුලි (ජේ) වූවෙක් (හෙවත්) රජස්භාවයට පැමිණියෙක්; කරෙයාං; කරන්ෂෙති; (තො හොත්) කරන්තට සමානවත්වෙමි.

219. අපිව, වැලිදු; (“අහං”යනු නිපාතමාත්‍රය) සිලරක්කිය, සිල සංරක්ෂණය පිණිස; මානසං, සිත; නිබ්බාපෙඤ්ඤා, (එකෙණෙහි ම ක්‍ෂාණික මෙමන්ත්‍රිකරණ ඵලඛසිප්පිඤ්ඤා ඒ අධිච්ඡිද්ව්‍යාප්තයා කෙරෙහි ක්‍රොධ නොසිදුවීමෙන් ම දෙව්‍යාර්ථව්‍යාප්තයෙන්) නිව්‍යා (=සංසිදුවා); ජනෙන සහ, (මාගේ) පරිවරජනයා සමඟ; අහං; මම; ඉක්කන්තො, (මාගේ) ඉවත්ව; පාපසස, අධිච්ඡිද්ව්‍යාප්තයානුව; පථං, මාගීය; අද්දසි, දුර්ගි.

220. විතතස්ස, විතතයාගේ; නිබ්බුඤ්ඤා, නිවීම (හෙවත් වෙණපරිහ) ව්‍යාප්තය; කඤ්ඤා, (සමාසානකයින්) කොට; පථතො, මාගීයෙන්; ඉක්කන්තො; ඉවත්වීම සමඟ; තාවදෙ, එකෙණෙහි; පඨවි, පෘථිවිතොමෝ; පාපසකස්ස, අධිච්ඡිද්ව්‍යාප්තයානුව; විවරං අද්දසි ඉති, විවරදුනියසි (වදුලුසේක).

අට්ඨමං, අට්ඨෙති; ධම්මාධම්මාදෙවස්සුතතවර්ගං, ධර්මධර්ම ච්ඡිද්ව්‍යාප්තයන් දෙදෙනාගේ චරිතය(නිමි).

---

* මේ සහ යොග්‍යයෙහි (නානියාඨියෙහි) විනියාසි. මේ සදහා විශේෂසුත්‍රයක් ආනායාසනාදියෙහි නොදක්වන ලදුවත් “සභාදියොගෙව,, යන ආනායන් සුත්‍රයෙහි වග්ගදයෙන් හෝ වග්ගදනීතියෙහි “සහ යොග්‍යනනියන්ඵසන්තමියො,, යනසුත්‍රයෙහි “සන්තමියො,, යනවච්ඡවනානුකරණයෙන් හෝ සිවයි.
 † මේ කමාඨියෙහි ඡන්දයි. † මේ සහ යොග්‍යයෙහි (නානියාඨියෙහි) සර්ගමිච්ඡිතැති. මේද යටති වග්ගදනීතිය සුත්‍රයෙන් හෝ ආනායාසනසුත්‍රයෙහි “ව,, යන දයෙන් හෝ සිවයි,

- 221. පඤ්චාලරටෙයි නගරවරෙ* කපිලාසං පුරාතනමේ,
රාජා ජලඤ්චසො නාම සීලගුණමුපාගතො.
- 222. තසස රඤ්ඤා, අහං පුතොතා සුතධමෙමා සුසීලවා,
අලිතසතොතා ගුණවා අනුරක්ඛ පරිජනෝ† සදා.
- 223. පිතා මෙ මිගචං ගනන්තා පොරිසාදං උපාගමි,
සො මෙ පිතුවගගගෙසි ගනෙතාසි මම මා චලි.
- 224. තසස තං වචනං සුඤ්චා භිතො තසිත වෙධිතො,
උරුකඛමෙතා අනු තසස දිඤ්චාත පොරිසාදකං.

221. පඤ්චාලරටෙයි, පඤ්චාල නම් රට (හෙවත්) පඤ්චාල නම් ජනපදයෙහි; නගරවරෙ, (ජමබුච්චපයෙහි සියලු) නගරයන්ට උතුම්වූ; කපිලාසං පුරාතනමේ‡, කපිලා නම් නගරවරයෙහි; සීලගුණ උපාගතො, (අවාර) ශීලයෙන් හා (උත්සාහසම්පන්නි ආදී රාජ) ගුණයෙන් යුක්තවූ; ජලඤ්චසො නාම, (තමන්ගේ පසම්තුරන් ජලගත් සෙසින් දෙහෝ ගොහොත් තමන් පසම්තුරුවූ දිය නම් ගැනෙහි ජලගත් හෙයින්) ජලඤ්චනමිවූ; රාජා, රජෙක් (විය).

222. සුතධමෙමා, (රාජපුත්‍රයකුවීසින් උගතමිතාධම්මී අසා උගත් බැවින්) බහුශානවූ (ගොහොත්) බමිව්‍යාචිවෙන් හා සමව්‍යාචිවෙන් ලොකයෙහි ප්‍රසිද්ධ කීරීති ඇති ||; සුසීලවා, මනාසිල් ඇති; ගුණවා, (උදරමහාපුරුෂ) ගුණයෙන් යුක්තවූ; සදා, සියලුකල්හි; අනුරක්ඛපරිජනො, (ශ්‍රඩාදී ගුණවිශෙෂයොගයෙන් හා සිවුසගරාවතීන් මනාකොට සවිග්‍රහ කරණ හෙයින් ද) රත්නාලදපරිවාර ජනසා ඇති; අලිතසතොතා, එනම්වූ; අහං, මම; තසස රඤ්ඤා, ඒ (ජලඤ්චනමි) රජුගේ; පුතොතා [අහොසිංx] පුත්‍ර වීම්.

223. මෙ, මාගේ; පිතා, පියරජනෙම; මිගචං, මුවදඩයමට; ගනන්තා, ගොස්; පොරිසාදං, (පුරුෂයන් ගැනෙහි කරන්තෙන්) පොරිසාද නම්වූ මනුෂ්‍යඤ්චකරා; උපාගමි, එලඹියේ; සො, ඒ පොරිසාද නෙම; මම, මට; ගනෙතා අසි, (තෝ) ගොදුරුවූයෙහි; මා චලි, ගොසෙල්වෙවසී (කියා); මෙ, මාගේ; පිතා, පියරජනුගේ (අන); අගගගෙසි, අල්වාගත්තේය.

224. තසස, ඒ (යකිණිපුත්) පොරිසාදයාගේ; තං වචනං, ඒකීම; සුඤ්චා, අසා; භිතො, බියපත්වූයේ; තසිත වෙධිතො, විනොතාදෙවගස

* “නගරෙ,, ඉ † “අනුකර රිජ්ජනො,, ඉ. ‡ “නගරවරෙ,, සි වදරා නාවක “පුරාතනමෙ,, සි වදලවචනස එකල්හි අඹදිවසියලු අනුරවලවඩා ඒ අනුර අග අනුරබාව දැක්වීමි-ණියයි, † මෙ අනිපඤ්චයෙහි “බමිම,, ගබ්දස කිරිකිවාචක වේ. ‡ “අහොසිං,, අනු වචනගෙහයි.

- 225. මීගවං ගභෙතා මුඤ්චස්ස කතා ආගමනං පුන,
බ්‍රාහ්මණස්ස ධනං දතා පිතා ආමනනසී මමං.
- 226. රජ්ජං පුත්ත පට්ඨජ්ජ චාපමජ්ජ පුරං ඉදං,
කතං මෙ පොරියාදෙන මම ආගමනං පුන.
- 227. මාතු පිතු*ච වඤ්ඤා නිමමිතිනාන අත්තනාථ,
නිකඛිපිතා ධනුං ඛගගං † පොරියාදං උපාගමී.

හා ගරිරකමපනය ඇත්තේ (විස); පොරියාදකං, පොරියාද (නම් මි භූෂායක්කයා); දික්ඛාන, දුක; තසස, ඒ ජයඤ්ඤ නම් රජුගේ; උරුකඛලෙහා, උරුකභවනය; අහු, විස(ගෙවත්) දෙකලවය (වැමසේ) තදවිස.

225. මීගවං, (ඉක්කිති රජතෙම සිහිඵලවා කියනුයේ ඉදින් ආහා රසෙන් ප්‍රයොජන ඇතැතෙහි නම් මේ මුච්චස්; ගභෙතා, ගෙණ; මුඤ්චස්ස, (මා) මුදු හරුවයි (කියේය); (ඵසේත් තොහරණකල)පුන, නැවත; ආගමනං, ඊමට; කතා, (ප්‍රතිඤ්ඤ ගෙවත් කතිකා) කොට(ආ සේය); බ්‍රාහ්මණස්ස, (තක්සලානුවරින් ආ නන්ද නම්) බමුණාහට; ධ නං දතා, (සිවුදහසක්) ධන දී; පිතා, (මාගේ) පියරජතෙම; මමං, මා; ආමනනසී, (තමන්වෙත) කැඳවී.

226. පුත්ත, පුත්තන; රජ්ජං, (මේ කුලසහක)රාජ්ජය; පට්ඨජ්ජ, පිළිපව (=පිළිගනු); ඉදං පුරං, මේ නගරය(ත් ආරක්ෂාකරව); මා පමජ්ජ, (යම්සේ මම ධර්මයෙන් රාජ්ජය කරවීමද ඵසේ තුඹත් සේ සත නගා රජය නරව රජයද කරවමින් මේනුවරද රකිමින්) ප්‍රමා දතොවෙව; මෙ, මා විසින්; පුන, නැවත; ආගමනං, ඊමට; පොරියා දෙන, පොරියාදනම් යක්කයා සමඟ; කතං, (ප්‍රතිඤ්ඤ ගෙවත් කතිකා) කරණලද්දේය(යි කී).

227. මාතු (ච) මච (ද); පිතුච, පියාද; වඤ්ඤා, වැද; අත්තනා, (මාගේ)ආත්මභාවයෙන්;නිමමිතිනාන, (පියරජහුපිණිස) පරිත්‍යාග කොට පියමහරජු සහ මාතුභගිණ් හරියා ඝන මොවුන් සාසනිභාව යපිණිස සත්‍යක්‍රියා කරමින් සිටියදී වැලපෙත්තාමු මහජනයා විවා රා නානාවුධසනනඛව ගොස්) ධනුං, දුන්හ (හා); ඛගගං, කවුළු; නිකඛිපිතා, ඉවතලා; පොරියාදං, පොරියාද නම් යක්කයාකරා; උපා ගමී, (හසච කත රකිතව) ඵලඹියෙමි.

* "මාතාපිතු", † "නිමිතිත්තන අත්තනානං", ‡ "ධනුඛගගං",

- 228. සසස් හඳුපගත. කදවි සො තසියසනී,
තෙත හිඳි සසති සීල. පරිත්තාසං ගතෙ*මසී.
- 229. සීලවණ්ඩගයා මයහං තසස දෙසසං නබ්‍යාහරිං,
මෙතතවිතො හිතවාදී ඉදං වචනමවුච්චි:—
- 230. උරුලෙති මහා අභිං පපතිසාමී රුක්කිතො,
ධං පක්කකාලමඤ්ඤාය† හක්කිය මං පිතාමහා,
- 231. ඉති සීලවතං හෙතු තාරක්ඛං මම ජීවිතං,
පබ්බාචෙසි මහං තසස සද්‍ය පාණාතිපාතකනනී.

අලිතසත්තමචිසං නවමං.†

228 සො, ඒ පොරිසාදතෙම; සසස් හඳුපගතං, ආවුධසහිත අත් ඇතිව ඵලභියාවූ; (වාදක); කදවි, කිසිකලෙක්හි; තසියසනී, තුසත වත්තේය; මසී, මා; පරිත්තාසං, හසගැන්වීමට; ගතෙ, ගියකල්හි; (නොහොත්)මසී, මාකෙරෙහි; පරිත්තාසං කතෙ, පරිත්තාසකලෙක්හි, තෙත, ඒ ත්‍රාසොත්පාදනය හෙතුකොටගෙණ; සීලං, (මාගේ) ශීලය; හිඳිසසති, බිඳෙත්තේය.

229. 230. මයහං, මාගේ; සීලවණ්ඩගයා, ශීලහෙදගසින්; තසස; ඒ පොරිසාදයාට; දෙසසං, අනිඤ්චු (හෙවත්) අප්‍රියචු (ආසුධආදියක්); නබ්‍යාහරිං, ගෙණ නොගියෙමි; හිතවාදී, වැඩ කියන සුලුචු (මම) මෙතතවිතො, මෙමග්‍රී සිත්ඇතිව; මහාපිතා; මහපියානෙහි; මහා අභිං, මහත් හිනි මැලසක්; උරුලෙති; දල්වා ලව; රුක්කිතො, (මේ) රුක්හි; පපතිසාමී, (හිත්තට පැනපියත්තෙමි; ධං, නුඹ; පක්කකාලං, පලහාපිකාලය (=මනාකොට පැසුනකාලය); අඤ්ඤාය, දැන; මං, මා; හක්කිය, අභුභව කලමැනවැසි; ඉදං වචනං, මේ වචනය; අවුච්චි, කීමි.

231. ඉති, මෙසේ; සීලවතං හෙතු, (මාගේ) සීල්වත් පියානත් හෙතුකොටගෙණ; (නොහොත්) ශීලවත (සමාදන) ය නිමිත්තකොට ගෙණ; මම, මාගේ; ජීවිතං, ජීවිතය; තාරක්ඛං, රක්‍ෂා නොකෙලෙමි; සද්‍ය, සියලු කල්හි; පාණාතිපාතකං, ප්‍රාණභාතකම් කරන්නාවූ; තසස, ඒ පොරිසාද නම් යක්‍ෂයා; අහං, මම; පබ්බාචෙසිං ඉති, පැවිදි කෙලෙමි හී (වදලසේක).

නවමං, නවවෙද්චු; අලිතසත්තවරිසං, අලිතසත්ත නම ඤාමාරසාගේ වරිතය (නිම).

* "නතෙ,, ස. † "සුපක්කකාල මඤ්ඤාය,, ස. ‡ "පයද්දිසවරිසං,, සි අ පදවු පෙලපොත්හි පෙනේ. අවුච්චි පෙණුනලෙස මෙහි යෙදීම, "අලිතසත් 'තු, කියාත් සමහර පොතක දක්නාලැබේ.

- 232. පුතාපරං යද හොමී සඤ්චාලො මනිවිකො,
දුඨාචුධො ඝොරවිසො චිජ්චෙනා උරගාධිතු*.
- 233. වතුපපථේ මහාමගෙන නාඨාජනසමාකුලො,
වතුරො අඛෙන අධිධාය නාඨ වාසමකප්පසිං.
- 234. ජවියා වමෙමන මංසෙන නභාරුඤ්චිකෙහි වා,
යසස ඵතෙන කරණිසං දිනතං සෙව හරාතු සො.
- 235. අඤ්ඤසංසුච්ඡොපපුත්තා බරා ලුඤ්ඤා අකාරුණා,
උපගඤ්ඤං මමං නාඨ දණ්ඩමුගගරපාණිනො.
- 236. නාසාය විචිවිජ්ඣිකිඨා නඩතුඤ්ච පිට්ඨිකණ්චක,
කාපෙ ආරොපසිඨාන හොපපුත්තා හරිසු මං.

232. පුත, නැවත; අපරං, අනිත් (වර්තයක් කියන්නෙමි); යද, යම්කලෙක්හි (මම); මනිවිකො, මහත් නාගනීයක් ඇත්තාහු; දුඨා චුධො, දළ (සතරම) ආශ්‍රධකොට ඇති; ඝොරවිසො, උග්‍රචු (තොරා) විෂඇත්; චිජ්චෙනා, ද්විදෙනක්ඇති; උරගාධිතු, නාගයන්ට අධිපති වූ; සඤ්චාලො හොමී, සඤ්චාල නම් තාරජ විමද (එකල්හි).

233. 231. නානා ජනසමාකුලො, (මිඛිනොබ හැසිරෙන්නාහු) අනෙක ජන (සමූහ) යාගෙන් ආකිණි වූ; මහාමගෙන, මහාමානීයෙහි (=මාවතැ); වතුපපථේ, සතරමංසකීය සම්පදෙහිවූ; නාඨ, ඒ තුඛස මත්තෙහි; ජවියා, සිවියෙත්ද; වමෙමන, සමිත්ද; මංසෙන, මසිත්ද; නභාරුඤ්චිකෙහිවා, නභාරුත්තා ඇවිත්ද (යන); ඵතෙන, මෙයින්; යසස, යමෙක්හට; කරණිසං, කටයුත්තෙන් (ඇත් නමි); සො, හෙතෙම; දිනතං ඵව, (මා විසින්) දෙනලද්දු ව (සවිආදිස); හරාතු ඇරගණ්ඤ්චාසී" (මෙපේ); වතුරො අඛෙන, වතුඵධ විසඳිගයන්; අධිධාය, අධිෂ්ඨාන කොට (=සිතනබා); වාසං, උපොසථවාසය; අකප්පසිං, කෙලෙමි.

235. බරා, කසිභ (රඵවූ කසවාක්කමානකඇති); ලුඤ්ඤා, දරුණු වූ; අකාරුණා, කරුණා නැත්තාහු; හොපපුත්තා, ව්‍යාධිපුත්‍රයෝ; නාඨ, ඒ තුඛසමතුයෙහි (වසන්නාහු මා); අඤ්ඤසංසුච්ඡ, ද්‍රවන (දුක); දණ්ඩමුගගරපාණිනො, සිවුරැස් දඹුගත් අත් ඇතිව (නොහොත්) දඹු වූගුරුගත් අත්ඇත්තාහු; මමං, මාකරා; උපගඤ්ඤං, එළඹියානුස.

236. හොපපුත්තා, (ඒ) ව්‍යාධි පුත්‍රයෝ; නාසාය, (මාගේ) නාසිකාවෙහි(ද); නඩතුඤ්ච, වාලධිප්‍රදෙශයෙහි (ද); පිට්ඨිකණ්චක, පිටි

* "උරගාහිතු,, ඉ. † "අඵද්දසංසු,, ස. † මේ "උ,, විභන්තිහට, "අංසු,, ආදෙශවූහැකි

237. සසාගරනනා පඨවි. සකානනං සපබ්බතං,
ඉච්ඡමානො වහං තත්ථ නාසාවාතොන* ක්‍රීයමංස.

238. සුලොභි විජ්ඣාසනොපි කොට්ඨසනොපි සත්‍යනී,
භොජපුතොන න කුප්පාමි එසා මෙ සිලපාරමීහි.

සබ්බපාලමට්ඨං දසමං.

කටුව සම්පසෙති (ද); විනිවිජ්ඣන්තා, (රැහැණු ප්‍රවේශ කිරීමට අවස්ථාවක් සිසුම් හුලකින් ඒ ඒ තැන) විද (කටුවසහිත වේවැල් ප්‍රවේශකොට); කාපේ, කදෙහි; ආරොපසීනාන, නගාගෙණ; (කොහොත්) කාපේ, කන්; ආරොපසීනාන, කරනවාගෙණ; මං, මා; හරිංසු, ගෙණගියෝ.

237 තත්ථ, ඒ කාලයෙහි; වෙ, ඉදින්; අහං, මම; ඉච්ඡමානො, කැමැතිවන්නෙමි; සසාගරනනං, සමුද්‍රපඨවිනතසහිතවු (හෙවත්) මුහුදු කෙලවරකොට ඇති; සකානනං, වහසහිතවු; සපබ්බතං, පඨවිසහිතවු; පඨවි, (මේ වහා) පෘථිවිතොමෝ; නාසාවාතොන, නාසිකාවාතයෙන්; ක්‍රීයමංස, දවන්නෙමි. (එකල්හි මාගේ මෙබඳු ආනුභාවයක් ඇතිවිය එසේ ඇතිකල්හිද)

238. සුලොභි, (ද්‍රවිල කරණුපිණිස හා කටුවසහිතවේවැල් ප්‍රවේශ කරණු පිණිස දැවහර සැස කරණලද හිසුණු) උලින්; විජ්ඣාසනො අපි; (අටනැගෙනස් හි) විදනා ලබන කල්හිද; සත්‍යනී, (හිසුණු) සැපින්; කොට්ඨසනො අපි, (ඒ ඒ තැන) කොටනුලබන කල්හිද; භොජපුතොන, ව්‍යාධිපුත්‍රයන්ට; න කුප්පාමි, කොකපිහිමි; එසා, මෝතො මෝ (මේතොකපිම); මෙ, මාගේ; සිලපාරමී ඉහි, ශීල (පරමාණී) පාරමිතාවසයි (වදලසේක).

[සබ්බපාලනාගරාජයාගේ ශරීරපරිත්‍යාගය හෙම දැනපාරමිතම, එබඳු විෂයෙන්ද ඇත්තහුගේ එබඳුදුදු පිඩාවක් ඇතිකල්හි ශීලයාගේ අභිනතභාවය ශීලපාරමී නම, දෙවිලෝ සැපත් බඳු සැපත් හැරපියා නාලොවින් නින්ම මහණදම් කිරීම දෙසේකුමු පාරමිතම, දුකාදිය පිණිස මේ මේ දැකටයුතුයයි විධාන කිරීම ප්‍රඥාපාරමිතම, නාමවිතර්කිතොදය හා අධිවාසනවිසමයද විසඳි පාරමිතම, අධිවාසන ඤානනිතොමෝ ඤානනිපාරමිතම, සත්‍යසමාදානය සත්‍යපාරමිතම, අවලසමාදානයාගේ අධිභ්‍යානනය අධිභ්‍යානපාරමිතම,

* "නාසාවාතොන, බොහෝ පොත්හි.

239. හත්ති නාගො හුරිදතො වමෙපයො බොධි මානිසො,
රුරු මානඛො ධමොච අනුජොච ජයද්දිසා.

240. එතෙ සබ්බෙ සිලබලා පරික්ඛාරා පදෙසිකා,
ජීවිතං පරිරක්ඛිතා සිලාහි අනුරක්ඛිසසං.

හොජ්ජනුයන් පටන් සියලුසතුන්කෙරෙහි පනල ගිතදදහස්ඇති බව මෙහිපාරම් නම, වෙදහා වෙහිද සනියන්කල විප්‍රකාරයන් කෙරෙහිද මධ්‍යස්ථභාවය උපෙක්‍ෂා පාරම් නමැයි මෙසේ (බම ම සබ්බ සාලවයභාවෙහිද) දසපාරමිතු ලැබෙත්. ශීලපාරමිතොමෝ වනාහි අභිශයවත් සොට මනොමෝමු දෙශනාවට ආරුඪ කරණලදී.]

දසමං, දසවෙනිවූ; සබ්බසාලවරියා, එනම්
කාරජනුගේ වරිතය (නිමි).

239. හත්තිනාගො, ශීලව නම් හසතිරාජතෙමේද; හුරිදතො, එනම් කාගරාජතෙමේද; වමෙපයො, එනම් කාගරාජතෙමේද; බොධි, වූලලබොධි නම් පරිව්‍රාජකතෙමේද; මානිසො, මහිංසරාජතෙමේද; රුරු, එනම් මාගරාජ තෙමේද; මානඛො, එනම් පණ්ඩිත තෙමේද; ධමොච, ධම්ම නම් දිව්‍ය පුත්‍රතෙමේද; අනුජොච, ජයද්දිසකුතෙමේද; (හොහොත්) ජයද්දිසො*, ජයද්දිසනම් රජුගේ; අනුජොච, පුත්‍ර (වූ අලීඪසත්ත කුමාරතෙමේ)ද (යන).

240 එතෙ සබ්බෙ, මොහු හැමදෙන; සිලබලා, (විශෙෂයෙන් ශීලපාරමි පුරණවශයෙන් ප්‍රවෘත්තිතබැවින්) ශීලයම බලකොට ඇත්තාහ; පරික්ඛාරා, (පරමානුපාරමිතූනශීලයාගේ උපකරණහෝ පිරිවරවූ හෙයින්ද සන්තානයාගේ පරිභාවන වශයෙන් අභිසබ්බරණය කරණහෙයින්ද ශීලයම) පරික්කාර කොට ඇත්තාහ; පදෙසිකා, (උනකාණ්ඩාවයට ගියවූ ශීලපරමානුපරමිතාවෙන් සුකත තොවූ බැවින් ශීලපරමානු පාරමිතාවගේ) ප්‍රදේශයක් ඇත්තාහ; (හෙවත්) නිෂ්ප්‍රදේශ ශීලපරමානුපාරමිතාව කැත්තාහ; ජීවිතං, (මේ හසතිනාගවයභාවයෙහි මාගේ) ජීවිතය; පරිරක්ඛිතා, (එසාදෙශයකින්) භාත්පසින් රක්‍ෂා කොට; සිලාහි, ශීලයන්; අනුරක්ඛිසසං, †, රක්‍ෂා කෙලෙමි

* මේ සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රථමායි. † මේ අනිත්‍යයෙහි අනාගතවචකයි.

241. සඛ්‍යාලසා මෙ සතො සඛ්‍යාලමපි ජීවිතං,
යසා කසාපි නියතං. තඤ්ච සා සීලපාරමිති.

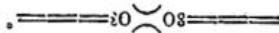
හස්තිනාභවගො දුතියාසා.

සීලපාරමිතිදේශො නිට්ඨිතො.

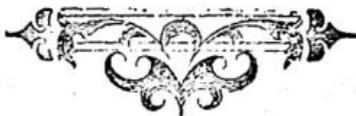

241. මෙ සඛ්‍යාලසා සතො, මාසඛ්‍යාලව සිවිදදී; (භාගොත්) සඛ්‍යාලසා සතො, සඛ්‍යාලම; මෙ, මාගේ; ජීවිතං, ජීවිතය; සඛ්‍යාලං අපි, සියලුකල්හිම; යසා කසාපි, යම් කිසිවෙක්හට; නියතං, (ඒ කාතයෙන් දුනමුවෙහිලා යම්හෙක්හිත්) පාවාදෙන ලද්දේද (=ඵරිත්තාග කරණලද්දේද); තඤ්ච, එහෙයින්; සා, ඔතො මෝ; සීලපාරමි ඉති, (පරමාභිපාරමි භාවයට පැමිණියාට මාගේ) සීලපාරමිතාවයයි (වදාලසේක).

දෙවෙනි හස්තිනාභවගිස (සමාපනයි).

සීලපාරමිතිදේශය නිමවනලදී.

- 242. යද අහං අමිතයසො රාජපුතො සුධක්ඛයො,
උසසාවඛිඤ්ඤං සුරියාතපෙ* පතිතං දිඤ්ඤාන සංවිජ්ඣං †.
- 243. තඤ්ඤාචාධිපතිං කතා සංවේගමනුබ්බහසීං,
මාතුපිතුථුච චඤ්ඤාන පබ්බජ්ජමනුසාවිතං x.
- 244. යාවනහි මං පඤ්ඤාලිකා සනෙගමසරට්ඨකා,
අඤ්ඤාච පුතත! පටිපජ්ජී ඉඤ්ඤං චිතං මහාමහිං.

242. යද, යම් කලෙක්හි; අහං, මම; අමිතයසො, අප්‍රමාණ උරුවාර සමපන්න ඇත්තා වූ; සුධක්ඛයො, සුධක්ඛය නම් වූ; රාජපුතො, (රමම † නම් නගරයෙහි සබ්බදන්න රජුගේ දහසක් පුත්‍රයන්ට ජෙන භවූ) රාජපුත්‍රයෙක් (විමිද එකල්හි); සුරියාතපෙ, සුසාර්ග්ගිජ්ජය හෙතුකොටගෙණ; පතිතං, විනාශ වූ; උසසාවඛිඤ්ඤං, පිණිඛිඤ්ඤ; (නො හොත්) උසසාව ඛිඤ්ඤං, (උදාසන වෘක්කාග්‍ර ආදියෙහි මුතුදල් අසුරන් ලත්නව පැණෙන් නාවූ) පිණිඛිඤ්ඤ; සුරියාතපෙ, සුසාර්ග්ගිජ්ජය නිමි තතකොටගෙණ; පතිතං, විනාශ වූවා; දිඤ්ඤාන, (නුවණ නමැති ඇසින්) දැක; සං විජ්ඣං, (මේ පිණිඛිඤ්ඤ මෙන් සත්‍යයන්ගේ ජීවිතයෙන් යුතුව ඛිදෙන සුල්ලකහි අභිතාස භාවය මෙතෙහි කිරීමිසින්) සංවේගයට පැමිණියෙමි (=කලකිරීම).

243 තං, ඒ (උසසාව ඛිඤ්ඤන්ගේ) අභිතාස භාවය මි; අධිපතිං කතා, ප්‍රධානකොට (හෙවත්) ප්‍රවීඛිතම කොට; සංඛේතං, (එසේම සංසකාර යන්ගේ මදකලක් පවත්නාව මෙතෙහි කිරීමෙන් එක්වරක් උ පත්) සංවේගය (=කලකිරීම); අනුබ්බහසීං, (නැවත නැවත ඉපද විම වශයෙන්) වච්චය කෙලෙමි; (සත්‍යයන්ගේ ජීවිතය තණ අහ පිණිඛිඤ්ඤන් මෙන් අසරිය ව්‍යාධිජරාමරණයෙන් මඛණට පෙරම පැවිදිව යම් නැතෙක්හි ව්‍යාධි ජරාමරණයේ නැද්ද ඒ අමාතමතා නිමාණය සෙවිසයුතුයයි සිතා) අහං, මම; මාතු, මව්ද; පිතුච, පියාද; චඤ්ඤාන, වැද; පබ්බජ්ජං, පැවිදිවීම; අනුසාවිං, (අවසර) ඉල්ලීමි.

244. සනෙගමා, නිගමග්‍රාමවාසීන් සහිතවූ; සරට්ඨකා, රටවැස් සන් සහිතවූ (රාජපුරාණයේ); පඤ්ඤාලිකා, ගන්තාලද ඇදිලි ඇති ව (=දෙසොත් මුදුන් තබන ලද්දකු); මං, මම; යාවනහි, පැවිදිකු

* “සුරියාතපෙහි, සිත්පාධි. † “සංවිජ්ඣං, ඉ. ‡ “මාතාපිතු, ඉ. x “සු වහං, ස. ‖ මෙම බාරාතසී නොමේ උදෙසා ජාතකයෙහි සුරුන්ධන නම, බුදු සු තසොම ජාතකයෙහි සුදහින නම, සොනනඤ්ඤ ජාතකයෙහි බුන්මවඤ්ඤ නම, බණ්ඩහල ජාතකයෙහි පුජ්චවහිනම, මෙම සුධක්ඛ ජාතකයෙහි රම්ම නම විය, මෙසේ මේ නගරයාගේ නාමය කිසිකලෙක පෙරලෙයි.

- 245. සරාජකෙ සභොරොධෙ සනෙගමෙ සරඨඡිකන්, කරුණං පරිදෙවතො අනපෙකො පරිචච්ඡං*.
- 246. කෙවලං පඨවිරජ්ඣං ඤාතිපරිජනං යසං, චජමානො න විනොසිං බොධියා යෙව කාරණා.
- 247. මාතාපිතා න මෙ දෙසසා නපි දෙසසං මහායසං, සබ්බඤ්ඤාතං පියං මයං නසමා රජ්ඣං පරිචච්ඡන්ති.

සුඛඤ්ඤාසමිතිං පඨමං.

ච්ච මෑනවැසි) සාචඤ්ඤාකෙරන්; පුත්ත. පුත්තඤ්ඤා; අජ්ඣච්ච, අදම; ඉඤ්ඤා, (ගාමනිගම රාජධානින්ගේ අභිවෘත්තියෙන් විපුල භාවයෙන්) සමුච්චි; ඡීතං, (විභවසාර සමපන්නියෙන් හා සසාදිත්ගේ නිෂ්පන්නියෙන්) පිරුණාවූ; මහාමනිං, මහාපඨවිය; පටිපජ්ජ, පිලිපදුව (ජේසනනගාර රාජ්‍යය කරවයි); [මං, මව; සාවනහි, (මව්පියෝද) සාවිඤ්ඤාකෙරන්.]

245. සරාජකෙ, රජු සභාව; සහ ඔරොධෙ, අනන්‍යපුරය සහිතවූ; සනෙගමෙ නිගමත්‍රාමවාසීන් සහිතවූ; සරඨඡික, රචවැසියන් සහිතවූ (මනජනක); කරුණං, බැගුපත්ව; පරිදෙවනො, හඬණ කළේ (හඬවින් සිරිපදි); අනපෙකො, නිරාලසව; පරිචච්ඡං, (රජ ඉසුරු ආදිය) හැරපිණි.

246. කෙවලං, අනචගෙහවූ; පඨවී, (සාගරපයඡීතනවූ) පෘථිවිය (ද); රජ්ඣං, (චත්‍රඨකීනිරාජ්‍යශ්‍රීය සදාශවූ) රාජෙශ්වරයඡීය (ද); ඤාති, බැඳුණු මුඛයා (ද); පරිජනං, පිරිවරජනයා (ද); යසං, ඵෙශ්වරයඡීය (ද); චජමානො, (පෑවිදිවෙමි යන අධිප්‍රායයෙන්) පරිත්‍යාග කරන්ගේ; බොධියා ඵච, බුඩ්ධිබොධියගේ (පුරිලාභයම); කාරණා, හෙතුකොට ගෙණ; න විනොසිං, (අන්තිසිවත්) නොසිතුවෙමි; (ඒ සමපනෙහි මදඤ්ඤ ලග්නභාවයක් නොසිපදවූයෙමි යන් අභිසි.)

247. මාතාපිතා, මව්පියෝ; මයං, මව; න දෙසසා, අප්‍රියයෝ නොවෙති; මහායසං අපි, (ඒසා) මහත් ඵෙශ්වරයඡීයද; න දෙසසං, අප්‍රිය නොවෙයි; මයං, මව; සබ්බඤ්ඤාතං, සම්ඤ්ඤාවය; පියං, (යම් හෙයකින් මව්පිය යසරාජ්‍ය යන චොටුන්ට වඩා ශතගුණයෙන් සහග්‍රගුණයෙන් ශතසහග්‍රගුණයෙන්) ප්‍රියද; නසමා, එහෙසින්; රජ්ඣං, (මව්පිය ආදීන් සහිත) රාජ්‍යය; පරිචච්ඡං ඉති, පරිත්‍යාග කෙලෙමි සි (වදලුසේන).

* “අනපෙක්ඛොති පඤ්ඤං, “අනපෙක්ඛොතිපඤ්ඤං; ස.

- 248. පුතාපරං යද් හොමි ඉද්දපතො පුරුතතමෙ,
කාමිතො දසිතො පුතො සොමනසෙසාහි විසුතො.
- 249. සීලවා ගුණසමපනො හ ලොක පටිභාණවා,
වුද්ධාපවාසි හිරිමා සසගහෙසු ව කොවිදො.

[සුඛජය කුමාරයන්ගේ පැවිදිවිමට පෙර පවත්වනලද මහාදු භායෝද රාජහාදිපරිත්තාගයද දුහපාරමි නම, කාසවාක් සංවරය ශීලපාරමි නම, ප්‍රවුජ්‍යාව භාධ්‍යාතාධිනමය භෙදකුමුස පාරමි නම, අනිත්‍යලක්ෂණය මෙහෙති කිරිම පටන් අභිඤ්ඤාමය අවසන් කොට ඇති පුද්ගලයෝද දුහාදිත්ව උපකාරානුපකාරධර්මයන් පරි ග්‍රහණය කරණ පුද්ගලයෝද පුද්ගලපාරමි නම, සියලුතන්ති ස්වභාවිකවිද්‍යා විද්‍යාපාරමි නම, නුවණින් ඉවසීමයි කියන ලද අධිවාසනානිත්‍යමෝ ක්‍ෂාන්තිපාරමි නම, ප්‍රතිඤ්චගේ අවිසංවාදනය සත්‍යපාරමි නම, සියලුතන්ති අවලංගාදුහායෝ අධිජ්‍යානය අධිජ්‍යානපාරමි නම, මෙහිඤ්චාමිභාස වශයෙන් සියලුසතුන් කෙරෙහි හිත අදහස් ඇතිවම මෙහිපාරමිතානම, සධුසංස්කාරයන් විසින් කරණලද විප්‍රකාරයන් කෙරෙහි උද්ඝිතභාවය උපෙක්ෂාපාරමිතානමයි මෙසේ මෙම ව්‍යාපෘතියේ දශපාරමිතු ලැබෙත්. විශෙෂවශයෙන් වහාහි භෙදකුමුස පාරමි තොමෝ දතයුත්තිය.]

පඨමං, පලමුවෙනිවු; සුධකුඤ්ඤා වර්ගං, සුධකුඤ්ඤා කුමාරයාගේ වර්ගය (නිමි).

248. 249. පුත, හැවත; අපරං. අනිකුඤ්ඤා වර්ගයක් (කියන්හෙමි); යද්, යම්කලෙක්හි (මම); ඉද්දපතො පුරුතතමෙ, ඉද්දපතො (= දී පත්) නම් නගරවරයෙහි; කාමිතො, (එක් පුතානුකූලකෙක් උපදන් නම් මැනවැසි මව්පියන් විසින්) පතානලද්දවු; දසිතො, ප්‍රියකරණලද්දවු; සීලවා, (දගනුගල කම්පඨශීලයෙන් හා ආචාර) ශීලයෙන් යුක්තවු; ගුණසමපනො, (ශ්‍රධාබහුග්‍රහණවාදි) ගුණයෙන් යුක්තවු; කලොකපටිභාණවා, (ඒ ඒ කතීව්‍යසාධක උපායකොශලාස සඛ්‍යාතවු) සහපත් වැටහෙණ නුවණ ඇති; වුද්ධාපවාසි, (මව්පියකුලදෙවුආදි ජාතිවෘඛයන් හා ශීප්‍රාදිගුණ) වෘඛයන් පුදනහුලවු; හිරිමා, (පාපයට පිළිකුල්කිරීම ලක්ෂණකොට ඇති) ලජ්ජාවෙන් යුක්තවු; සසගහෙසුච, (දුහ, ප්‍රියවචන, අභිවෘතී, සමානාත්මතා, සඛ්‍යාතසිවු සහරාවතීන් සහයන්) සඛ්‍යාතකිරීමෙහි ද; කොවිදො, දක්ෂවු; සොමනසෙසා ඉති, සොමනසෙසයයි; විසුතො, ප්‍රසිඛවු; පුතො හොමි, (කුරුරජහුගේ) පුත්‍රයෙක් විමද (එකලෙහි).

- 250. තසසරඤ්ඤා පතීතරො අහොසි කුහකතාපසො,
ආරාමං මාලාව චන්ඤව රොපසීතාන ජීවතී.
- 251. තමිහං දික්ඛාන කුහකං ජුසරාසිං ච අනණ්ඩුලං,
දුමං අනොතා ච සුසිරං කදලීං ච අසාරකං,
- 252. නඤ්චස්ස සතං ධම්මො සාමඤ්ඤාපගතො අසං,
හිරිසුඤ්ඤාධම්ම ජහිතො ජීවිතවුත්තකාරණා.
- 253. කුපිතො අහොසි පච්චනොනො අට්ඨිති පරනුතීති,
තං තීසෙධෙතුං ගච්ඡන්තො; අනුසාසි පිතා මමිං:—
- 254. මාංමජ්ජි කුචං තාත! ජට්ඨො උගගතාපනං,
යදිච්ඡකං පච්චනොති සබ්බකාමිදදො හි සො.

250. තසස රඤ්ඤා, ඒරජනුච්ඡිත්; පතීතරො, උපකාරකවස්තු කුචු; (කොහොත්) තසසරඤ්ඤා, ඒ රජහව; පතීතරො, වලලහවු; කුහකතාපසො, (අසතනගුණසමභාවන ලක්ෂණවු)කුහක (භාවයෙන් දිවිරක්කා දිබ්බවකු නම්) තාපසයෙක්; අහොසි, විය; (හෙතෙම) ආරාමං, එලාරාම(ද); මාලාවචන්ඤව, මල් පැලද; (මෙයින් පුෂ්පාරා ම දක්වයි.) රොපසීතාන, රොපනය කොට; ජීවතී, ජීවත් වෙයි.

[ආරාමවස්තුවක් කොට එනි මල්පැල හා ලබු පුසුල් කැකිරි කොමඩු ආදී වැල් පලද සුලකුර ආදී පලාද රොපනය කොට ඉත් ධන රැස්කොට තබාගෙණ ජීවත් වෙයි යන අර්ථය]

251. අනණ්ඩුලං, සල්කැත්තාවු; ජුසරාසිං ඉච, බොල් රැසක් මෙන් (ද); අනොතා, ඇතුලත; සුසිරං, (මහත්) සිදුරක් ඇති; දුමං (ඉච)ච, රුකක් (මෙන්)ද; කදලීං ඉච(ච), (හරකැත්තාවු) රඹ (=කෙසෙල්) ගසක් මෙන් (ද); අසාරකං, (ශීලාදී ගුණසාරයක් නැත්තෙන්) නිසරුවු; තං කුහකං, ඒ කුහකයා; අහං, මම; දික්ඛාන, දැක.

252. ඉමස්ස, මොහුව; සතං, සත්පුරුෂයන්ගේ; ධම්මො, (ධ්‍යා නාදි) ධර්මයක්; නඤ්ච, නැත; සාමඤ්ඤා, ශ්‍රමණභාවයෙන්; (කො හොත්) ශීලමානීයෙන්; අපගතො, පනවගියේස (හෙවත්) පිරිහු නේස; අසං, මේ තෙම; හිරිසුඤ්ඤාධම්ම ජහිතො, හිරි (ඔත්තප්ප) සධ්ධාන ශක්තධර්මය දුරුකරණලද්දේස; ජීවිතවුත්තකාරණා, ජී විකාප්‍රවෘත්තිය ගෙතුකොට ගෙණ (තාපසලිඛනයෙන් හැසිරෙයි සිතුවෙමි).

253. 254. පරනුතීති, ප්‍රත්‍යන්ත දෙශවාසීන් විසින්; අට්ඨිති, වන වරකයන්ලවා; පච්චනොනො, ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයක්; කුපිතො අහොසි,

- 255. නමිහං ගනනානුපට්ඨානං ඉදං චචනමබ්බුච්චි:- කචචි තෙ ගහපතී කුසලං කිං වා තෙ ආහරියතු.
- 256. තෙන සො කුපිතො ආසි කුහකො මානනීසසිතො, සාතාපෙම් තුවං අජජ රට්ඨා පබ්බාජයාම් වා.
- 257. නිසෙධසිඨා පච්චන්තං රාජා කුහකමබ්බුච්චි:- කචචි තෙ ගනෙන ඛමනීයං සමමානො තෙ පචනතින්තො; තස්ස ආවික්ඛතී පාපො කුමාරො යථානාසියො.

කොපකරණලද්දේවිය; නං, ඒ ප්‍රත්‍යක්‍ෂකොපය; තිසෙධෙකුං, චලකාලන්තට (=ව්‍යපසමනය කරන්නට); ගච්ඡන්තො, යන්තේ; නාත, පුත්‍ර; තුවං, නුඹ; උගහතාපතං, සොරතපස් ඇත්තාටු; ජපි ලං, ජපිලයාකෙරෙහි; මාපමජ්ජි, පමානොවෙව්; සො, ඒ ජපිල නෙමි; හි, යම්හෙයකිත්; සබ්බකාමදදෙ, (අපට) සියලු කැමති ස මපත්තේත්තේද (එහෙසිත්); යදිච්ඡකං, (ඔහුගේ) සිතට රුචිචත සේ (හෙවත්) විනානුකුලව; පචනෙනහි, පචතුවහි; පිතා, පියරජ නෙමි; මමං, මට; අනුසාසි, අනුශාසනා කෙළේය.

255. අහං, මම; නං, ඒ කුහක නාපසයාට; උපඨානං, උපස්ථාන කිරීම පිණිස; ගනනා, ගොස්; ගහපතී, ගාහපතිය; කචචි, කිම; තෙ, නුඹට; කුසලං, ආරොග්‍යද; (නොහොත්) තෙ, තාගේ (ශරීරයට); කුසලං, පහසුද; තෙ, තට; කිංවා, (හිරණ්‍යසමාදායින් අතුරෙන්) කුමක්හෝ; ආහරියතු, ගෙණිඵනු ලබාවාදහි; ඉදං චචනං, මේ චචනය; අබ්බුච්චි, කිමි.

256. තෙන, ඒ (මාපිසිත් කියනලද ගාහපතී වාදය) හෙතුකොට ගෙණ; මානනීසසිතො, මන් ඇසුරුකලාටු; සො කුහකො, ඒ (දිබ්බ චක්ඛනම) කුහකතාපසනෙමි; කුපිතො ආසි, කිපුනේ විය; (එසේ කිපී) තුවං, නා; අජජ, දැන්ම (රජු ආකල්පිතය යන අර්ථය); සාතා පෙම්, විනාශකරවන්නෙමි (මරවන්නෙමි); වා, නොහොත්; රට්ඨා, රචිත්; පබ්බාජයාම්, තෙරපවන්නෙමි (කිය).

257. රාජා, රජනෙමි; පච්චන්තං, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ ජනපදය; නිසෙධ සිඨා, ව්‍යපසමනය කොට (=සන්සිදුවා); (අවුත් නුවරට ප්‍රවිභව නො ව එකෙණෙහිම ගොස්); කුහකං, කුහක (නාපස) යාට (කියනුයේ); ගනෙන, ආමිත්චහන්ස; තෙ, නුඹචහන්සේට; ඛමනීයං, සහණ ය කොට හැකිද (හෙවත්) ඉච්චියහැකි ශරීරපහසු ඇත්තේද; තෙ,

- 258. තසා හ. වචනං සුඛා ආණාපෙසි මනිපත්ථ,
සීසං තනෙච ඡිඤ්ඤා කඛාන චතුබණ්ඩකං;
රථියා රථියං දසෙසථ සා ගති ජච්චෙතිලිනා.
- 259. තාච්ච කාරණිකා ගනඤා වණඤා ලුද්දා අකාරුණා,
මාතුඅඛෙක නිසිනනසස ආකඛිඤ්ඤා භසනති මං.
- 260. හෙසාහං එච්චවචං-- ඛකිතං ගාලුහ ඛකිතං,
රඤ්ඤා දසෙසථ මං ඛිපං රාජකිරියානි දැනී මෙ.

කුච්චිභත්තේච; සමමානො, සත්කාරය හෙම; පචන්තිතො, (කුමු රුචා විසිත්) පචන්තිත ලද්දේදැයි; අබ්‍රුචී, විවාලේය; පාපො, ලාම කවු ඒ කුභකතෙම; ගථා, ගමිසේ; කුමාරො, කුමරුතෙම; නාසීසො; නාසීසසුතු චන්දෙද (එසේ); තසස, ඒ (කුරු) රජගට; ආචිකඛ ත්, කීසේස.

258. මනිපත්ථ, රජතෙම; තසා, ඒ කුභක නාපසයාගේ; හංචච නං, ඒ නිම; සුඛා, අසා; තනච්ච, (ගමි නැතකදි කුමාරයා දක්න ලද) එතැනදීම; සීසං, සීස; ඡිඤ්ඤා, සීඳ; චතුබණ්ඩකං කඛාන, (අරිචය) සිවුකවත් කොට; රථියා රථියං, විවිධයන් විවිධ (විකෙසෙස කරමින්) දසෙසථ, දක්වමි (ගමි); ආණාපෙසි, ඇණවි; සා, මිනොමෝ; ජච්චෙතිලිනා, ජච්චෙතාට නිකුත්කිරීම ගෝ ජච්චෙතන් ලුජ්ජාකිරීම නි මිතතකොට ඇති (නොහොත්) ජච්චෙතන් පෙලීම හෙකුකොටගෙන ඡවන්තාවු; ගති, නිෂ්පන්නිය (ගෙවත්) විපාකය චන්දෙසි.

259. තාච්ච, ඒ රජුගේ ආඥාවෙහිලා (නොහොත්) ඒ නාපසයාට පරිභවිච්ඡිමෙහිලා; වණඤා, කරුණා නැත්නාවූ (නොහොත්) හොසංසිදෙන භොධ ඇති; ලුද්දා, ඉතාදරුණුවූ; අකාරුණා, නිෂ්කාරුණිකවූ; කාරණිකා, වොරසාතකයෝ (ගෙවත්) වධකයෝ; ගනඤා, ගොස්; මාතු අඛෙක, මවගේ ඇකයෙහි; නිසිනනසස, ඉන්දදි; මං, මා (ගොණෙකුමෙන් රුහාණිත්බෑද); ආකඛිඤ්ඤා, ඇඳ; භසනති, (වධසාතයට) ගෙණයෙත්.

260. ගාලුහඛකිතං, දැඩ්ඛනිතයෙන්; ඛකිතං, (මා) ඛදිත්තාවූ; හෙසං, ඒ චොරසාතකයන්ට; මං, මා; ඛිපං, වහා; රඤ්ඤා, රජ ගට; දසෙසථ, දක්වමි; මෙ, මාවිසිත් (කිසසුකුවූ); රාජකිරියානි, රාජකාරියාගේ; අභී, ඇත්තාහසි; අහං, මම; එච්චං, මෙසේ; අච්චං, කිමි.

- 261. හෙ ම. රඤ්ජන දසසංඝ පාපසා පාපසෙවිතො,
දික්ඛාන තං සඤ්ජනපෙසිං* මමඤ්ච වසමානසිං.
- 262. සො ම. තත්ඛ ඛමාපෙසි මහාරජ්ඣදසි මෙ,
සොහං තමං දුලුඤ්චා පබ්බජං අනගාරියං.
- 263. හ මෙ දෙසසං මහාරජ්ජං කාමභොගො නදෙසසියො,
සබ්බඤ්ජනං පියං මයහං තසමා රජ්ජං පරිච්චජ්ජන්ති.

සොමනසාමච්ඡිණං දුතීයං.

261. හෙ, ඒ චොරභානකයෝ; පාපසෙවිතො, (ලාමනාමාර ඇති කුටනාපසයාගේ සෙවනස ඇතිහෙයින්) පාපමිත්‍රීයෙවනස කරණ සුලු; පාපසා, ලාමකවු; රඤ්ජන, රජභව; මං, මා; දසසංඝ, දුක්ඛුහ; තං, (මාගේ පියවු) ඒ කුරුරජ; දික්ඛාන, දක; සඤ්ජන පෙසිං, (මාගේ නිර්දේශභාවය සහ ඔහුගේ කුට නාපසභාවය මම) භවවාලිමි (=දුන්විමි); මමං, මාගේ; වසංච, වසභසවද; ආහසිං, පැමිණවුයෙමි.

262. තත්ඛ, එහිදී; සො, ඒ කුරුරජනෙම; මං, මා; ඛමාපෙසි, සාමා කරවුයේස; මෙ, මට; මහාරජ්ජං, (තමන්ගේ) මහත් වූ රාජ්ජසම්පන්නිය (ද); අදසි, දුන්හේස; සො අහං, ඒ මම; තමං, (සා මාදිනව දුක්මට ප්‍රතිපක්‍ෂවුසමෙමාභසඛධාන) අකාමාරිය; දුලුඤ්චා, ප්‍රදුලුකය කොට; අනගාරියං, (අගාරසඛධානතනාලිච්ඡික්කමානතයෙත් පහවු හෙයින් අනගාරිය නමවු තාපස) ප්‍රව්ජ්ජාවෙත්; පබ්බජං, පැවිදිවිමි.

[යමක් පිණිස එකල්හි ඒ රාජෙච්චන්තිස හැරවිසනලද්දේද එය දක්වන්තට “නමෙදෙසසං” යනාදි අවසානභාව වදුලයේස.]

263 මෙ, මට; මහාරජ්ජං, මහත් වූ රාජ්ජසම්පන්නිය; න දෙසසං, අප්‍රිය නොවෙයි; කාමභොගො, පඤ්චකාමපරිභොගය; හ දෙසසි යො; අප්‍රිය නොවෙයි; මයහං, මට; සබ්බඤ්ජනං, සඵලභාවය; පියං, (රාජ්ජසම්පන්නි ආදියට වඩා) ප්‍රියය; තසමා, එහෙයින්; රජ්ජං, රාජ්ජය; පරිච්චජ්ජං, ඉති, පරිත්තාග කෙලෙමිසි (වදුලයේසක).

[මෙහිදු සුධිඤ්ජන වසනාවෙහි තී නසින් ම දසපාරමිභු භිමාර කටසුන්තාස. භෙගඡ්ඡමා පාරමිභොගෙත් අනිසවන් යුසි ඕනොමෙත්ම දෙගනාවට ආරුක්කරණලුදු]

දුතීයං, දෙවෙනිවු; සොමනසසම්පරියං, සොමනසස නම කුමාරයාගේ චරිතය (නිමි).

* “සඤ්ජනපෙසිං”

- 264. පුතාපරං යද හොමි කාසිරාජස්ස අනුජෝ,
අයො කරමහි සංවඛෙසා නාමෙනාසි අයොසරො.
- 265. දුකෙඛන ජීවිතො ලඥො සමපීලෙ පතිපොසිංහො,
අජජච පුතතා! පටිපජ්ජ කෙවලං චසුධං ඉමං.
- 266. සරට්ඨකං සනිගමං සජනං චඤ්චා ඛනනිසං,
අඤ්ජලිමපගගභෙඤාන ඉදං චචනමබුච්චිං:---
- 267. යෙ කෙචි මනියා සත්තා භීණමුකකට්ඨමජ්ඣමා,
භිරාරක්ඛා සකෙ ගෙභෙ චඩ්ඪිකන්ඨි සහ ඤාතිහි*.

264. පුත, තැවත; අපරං, අනිකුදු වර්තයක් (කියන්තෙමි); යද, යම්කලෙක්හි (මම); කාසිරාජස්ස, කාසි නම් රජහුගේ; අනුජෝ හොමි, පුත්‍රවිමිද (ඵංගල්හි); අයොකරමහි, යකඩගෙහි; සංවඛෙසා, වැඩුණෙමි; නාමෙන, නමින්; අයොසරො ආසි, අයොසර කුමාර යාසි (පුකව) විමි.

265. 266. දුකෙඛන, (අමනුෂ්‍යභයින් වලකනුපිණිස කරණලද මහත්) ආයාසයෙන් (භෙවත්) බලවත් උත්සාහයෙන්; ජීවිතො, ජීවිතයනෙමි; ලඥො, ලබනලද්දේය; සමපීලෙ, (පුසුතිය පටන් සොලොස් ඇවිරිදිවසසව පැමිණීම දක්වා අයොසරසඛඛාන) සමබාධසානායෙහි; පතිපොසිතො, වච්චනය කරණලද්දේය; පුතතා, පුතණ්ඩ; අජජච, දැන්ම; සරට්ඨකං, රටසහිතවූ; සනිගමං, නි යම්ගම්සහිතවූ; සජනං, (පරිවාර) ජනයා සහිතවූ; කෙවලං, අත වශෙහවූ; ඉමං චසුධං, (සමුද්‍රපයඝනනවූ) මේ පෘථිවිය; පටිපජ්ජ, පිළිපදුව(=රාජ්‍යය කරවයි);(පියමහරජනෙමි කීසේය. ඉක්ඛිත්මම) ඛනනිසං, ඤාතිස වංශොද්භුතවූ (පියරජ); චඤ්චා, වැද; අඤ්ජ ලිං පගගභෙඤාන, ඇදිලිබැඳගෙණ; ඉදං චචනං, මේ (වක්‍ෂ්‍යමාණ) චචනය; අබුච්චිං, කිමි.

267. මනියා, මේ මහාපෘථිවියෙහි; භීණමුකකට්ඨමජ්ඣමා=භීහ, ලාමකවූද; උකකට්ඨ, උකුමුවූද; මජ්ඣමා, මධ්‍යමවූද; යෙකෙචි සත්තා, යම්කිසි සතකෙනෙක් වෙද්ද (මහු හැමදෙන); සකෙ ගෙ භෙ, සෙත්සගාභයෙහි; භිරාරක්ඛා, ආරක්‍ෂාරහිතව; සහඤාතිහි, හෑයන් සමඟ (සතුටුවෙමින්) භීහීසව උකට්ඨි නොව; චඩ්ඪිකන්ඨි, (විහවානුරූපව) වැඩෙන්.

* "ඤාතිහි,, ඉ.

- 268. ඉදං ලොකෙ උත්තරියං සමපිලෙ මම පොසනං,
අයො හරමහි සංවිඛේඛා අප්පභෙ වඤ්ඤරියෙ.
- 269. පුත්තිකුණ්ඵසමපුණ්ණා මුච්චිඛා මාතුකුච්ඡිනො,
තතො ඝොරතරෙ දුක්ඛෙ පුභ පකඛිනොතා අයොඝරෙ
- 270. යදිභං තාදිසං පඤා දුක්ඛං පරමදුරුණං,
රජේජසු යදි රක්ඛාමි පාපාහං උත්තමොසියං.
- 271. උක්කණ්ඨිනොමහි කායෙහ රජේජනමහි අනඤ්ඤිකා,
නිබ්බුතීං පරියෙසියසං යත්ථ මං මච්චු නමඤ්ඤියෙ.

268. සමපිලෙ, සමබාධස්ථානයෙහි; මම, මාගේ; ඉදං පොසනං, මේ වැඩීම; ලොකෙ, මේ ලොකයෙහි; උත්තරියං, අසදාශකාරණයක (දොහොත්) මටම ආවේණිකය; වඤ්ඤරියෙ*, වඤ්ඤසංඝියන්ගේ; අප්පභෙ, ආලෝකය නැත්තාවූ; අයොඝරෙ, යකඩගෙහි; සංවිඛේඛා අමහි, වැටුණේම වෙමි.

269. පුත්තිකුණ්ඵසමපුණ්ණා, අතිදුර්ග්ඛ නානාවිධ කුණ්ඵයෙන් පරිපුණ්ඤ; මාතුකුච්ඡිනො, (ගුඵනරකය බඳු) මව්කුසින්; මුච්චිඛා, මිදී; පුභ, තැවත; තතො, ඒ ගඟ්ඵාසයට වඩා; ඝොරතරෙ, ඉතාදරුණුවූ; දුක්ඛෙ, දුක් ඇති, අයොඝරෙ, යකඩගෙහි; පකඛිනොතො, දමනලද්දේවිමි.

270. “යදි” යනු නිපාතමාත්‍රයි. අභං, මම; තාදිසං, එබඳුවූ; පරමදුරුණං, ඉතාදරුණුවූ; දුක්ඛං, දුකට; පඤා, පැමිණ; යදි, ඉදින්; රජේජසු, රාජ්‍යයෙහි; රක්ඛාමි, රැඳෙමිද; පාපාහං, නිහිතපුරුෂයන් අතුරෙන්; උත්තමො සියං, අතිශයින් නිහිත පුරුෂයෙක් වන්නෙමි.

271. කායෙහ, (කොමිදුහු ගඟ්ඵාසාදිය ඇති මේ පුත්ති) ශරීරයෙන්; උක්කණ්ඨිනො අමහි, කලකිරුණේම වෙමි; රජේජන, රාජ්‍යයෙන්; අනඤ්ඤා අමහි, ප්‍රයෝජන නැත්තෙම වෙමි; යත්ථ, සම තැනෙන්නි (සිටියාවූ); මං, මා; මච්චු, (මහාසෙනා ඇති) මාත්‍රාරාජතෙම; නමඤ්ඤියෙ, මර්දනය කොකරන්නේ නම්; නිබ්බුතීං, (එබඳුවූ) අමාතමහානිචාණය; පරියෙසියසං, සොයන්නෙමි (මී).

* මේ සාමාජිකයෙහි විනිසායි.

- 272. එවාහ. විභාසිකාහ විරචනා. මහාජනං*,
නාගොච බ්‍රහ්ම. ජෙකා පාචිං† කානනං වනං.
- 273. මාතාපිතා න මෙ දෙසසා නපිමේ දෙසසං. මහාසසං,
සබ්බසුඤ්ඤානං පියං. මසහං තසමා රජ්ජං පරිච්චප්ඵනාති.

අශෝකස්මෘතියං. ආභිසං.

274. පුතාපරං. සද්‍ය හොති කාසිති. පුරවරුහනම,
හතිති භාතරො සහන නිබ්බතනා සොඤ්ඤියෙ කුලෙ.

272. අහං, මම; එවාං, මෙසේ (මේ උක්තප්‍රකාරයෙන් සංසාර
සෙසේ ආදිනව ප්‍රත්‍යාවේෂා කිරීමෙන් හා නිවාණසෙසේ ආනිසංස
දැක්වීමෙන්) විභාසිකාහ, (නුවණින්) සිතා; විරචනං, හඬන්නාවූ;
මහාජනං, (මුච්චිතආදී) මහජනයාට ආදරකොපකාර; (හෙවත්)
මහාජනං, මහජනයා; විරචනං, (මාතා විප්‍රසොග දුකින්) හඬද්දී
(ම); බ්‍රහ්මං, (දේවසේන දුච්චු රජු) බ්‍රහ්මය; ජෙකා, (සුවසේ)
සිද්ධ (සන්තාවූ); නාගො ඉව, (මහාබලආති) හසනිරාජයකු මෙන්;
කානනං වනං, කානන නමිච්ච මහාවනයට; පාචිං, ප්‍රවිභවිතී.

273. මෙ, මට; මාතාපිතා, මවුපියදෙදෙන; න දෙසසා, අප්‍රිය
සේන නොවෙති; මහාසසං අපි, මහත් ඉච්චෙය්‍යකයාද; න දෙසසං,
අප්‍රිය නොවෙති; මසහං, මට; සබ්බසුඤ්ඤානං, සම්මුඛතාවය; පියං,
(මාතාපිතාසසං ආදියට වඩා) ප්‍රියය (=ඉච්චය); තසමා, එහෙයින්;
රජ්ජං, (මුච්චිත ආදීන් සහිත) රාජයා; පරිච්චප්ඵං ඉති, පරිත්‍යාග
කෙලෙමිසි (වදාලසේක).

මෙහිද දුකාදී පාරමිතූ උක්තනසින් දහසුහු. හෙතෙක්‍රමා
පාරමිතොමෝ අනිසෙවත්ඛැවින් ඕනොමෝම දෙසනාවට ආරො
පණස කරණලදී.

තතිසං, තුන්වෙනිවූ; අශෝකරචරියං,
අශෝකර චරිතය (නිමි).

274. පුත, නැවත; අපරං, අනිත් (චරිතයක් කියන්නෙහිම); සද්‍ය
සමි කලෙකති (මම); කාසිතං, කාසි නමි ජනපදයාලෙ; පුරවරු

* “විරචනො මහාජනං, ජීන් සමහර පොතක පෙනේ. බොහෝ සිංහල
ල පිටපත්වලද ඉංග්‍රීසිපොසේද “විරචනං මහාජනං, ජී දක්නාලද බැවින් එ
සේ යෙදිවු. “අනාදරේව, යන්නෙහි “ම,, යෙදියෙන් අනාදරාච්ඡියෙහි විජී
යාද නොවියකැපි නොමේ. මෙම ඊට උදහරණ නොවේදැයි පණිනිතයෝ යල
කත්වා. † “පාචිං, ඉ.

- 275. එතෙසං සුඛිඛජො ආසිං. භිරිසුක්ඛනුප්පාගානා,
භවං දිස්වාන භසතො හෙක්ඛමමාභිරතො අභං.
- 276. මාතාපිතුභි පභිතො සභායා එකමානසා,
කාමෙහි මං නිමනෙතනති කුලචංසං ධරෙහිතී.
- 277. යංතෙසං චචනං චුතතං. ගිහිධමෙම සුඛාවභං,
තමෙම අභොසි කසීනං. තතතථාලසමං විස.

තතමෙ, (බාරානසී නම්) නගරවරයෙහි; භොමි, (මහාකඤ්ඤාන නම් කුමාර) විමිද (එකල්හි); භගිතී, (හැමට කණ්ටවූ කඤ්ඤානදෙවි නම්) නැගණියද; සතනභාතරො, (උපකඤ්ඤානාදී සදෙවතා මමිද සන) සභොදර යන්දෙන (දැයි මෙසේ අපි අට දෙන); සොඤ්ඤෙ කුලෙ, (ප්‍රසිඛවූ) බ්‍රාහ්මණ කුලයෙක්හි; නිඛිතතා, උපන්දෙමු.

275. එතෙසං, මෙ (උපකඤ්ඤානාදී) සන්දෙසාව; සුඛිඛජො, දෙ වුසොභොසුරුවූ; භිරිසුක්ඛනුප්පාගතො, භිරි (මතතප්ප) සඛ්ඛානා අකුලධම්මෙසන් යුක්තවූ [හෙවන් අකුල (=ඉඤ්චිපාක) ඇතිබැවින් ද සත්තාහස පිරිසිදුකරණ බැවින්ද] අකුලනම්වූ (පාපයට පිළිකුල් කිරීම ලක්ෂණකොට ඇති) ලජ්ජාවෙන් යුක්තවූ; අභං, මම; භවා, කාමරූපාරූප සඛ්ඛාන ත්‍රිවිධ) භවස; භසතො, (මෙහිට එන වණ්ඨිතසනියකු මෙන්ද හෙලසිදිනු පිණිස කඩුව ඔසවාගෙණ ආවධි කසකුමෙන්ද යැයනකු මෙන්ද රාක්ෂසයකු මෙන්ද දරුණු විසඳැති සපියකු මෙන්ද ගිහිගත් ගෙයක් මෙන්ද) භසවයෙසන්; දිස්වාන; දුක; හෙක්ඛමමාභිරතො ආසිං, (ප්‍රවුජ්ජා කුලලධම්ම ප්‍රථමධ්‍යානාදී සසි ක්සන ලද) හෙක්ඛමමාභිරතො ඇලහෙමි වීමි.

276. මාතාපිතුභි, මවුපියන් විසින්; පභිතා, (මාකරා)එවනලද්දවූ; එකමානසා, (පෙර මාහා)සමානධ්‍යායස ඇති(යොභොන් මවුපියන් හා) එකච්ඡන්දවූ; සභායා, (මාගේ) යහළුවෝ; කුලචංසං, (ගෘහපා සසණ්ඨපනෙසන් තමන්ගේ) කුලප්‍රවේණිය; ධාරෙහි ඉති, දරවිසි (හෙවන්) තබවිසි; මං, මා; කාමෙහි, (පඤ්ච) කාමයෙන්; නිමනෙතනති, නිමන්ත්‍රණය කලහ.

277. තෙසං, ඒ යහළුවන් විසින්; ගිහිධමෙම, ගෘහස්ථභාවය (ඇතිකල්හි යොභොන්) ගෘහස්ථභාවයෙහි (සිටිපුරුෂයාට); සුඛාවභං, (ආභවානිමිකසාමපරාසික) සැප එලවන් යෙයසි; යං චචනං, යම් චචනයක්; චුතතං, කියනලද්ද; තං, ඒ චචනය; මෙ, මාගේ (කන්සිදුරෙහි ගැසු); තතතථාලසමං විස, (දවසක් මුලුල්ලෙහි) රත්වූ සිවුලක් මෙන්; කසීනං අභොසි, කසීනය (=රථ) විස.

- 278. තෙ ම. තද උක්ඛිපනත. පුච්ඡොසු පජීත. මම, කිං නිං. පඤ්ඤාසී? සමම! යදි කාමෙ භ භුඤ්ජසී.
- 279. තෙසාහ. එවමවචං.- අඤ්ඤාමො* හිතෙසිනා, නාහං පජෙච්ඡි ගිහිභාවං. තෙක්ඛමමාහිරතො අහං.
- 280. තෙ මයහං. චචතං. සුඤ්ඤා පිතු මාතු ච සාවගුං, මාතා පිතා එවමාහු සබ්බෙපි පබ්බජ්ජා ම භෝ.
- 281. උභො මාතා පිතා මයහං. භගිනීඤ්ඤා සත්ත භාතරො, අච්චතං. ඡඤ්ඤාසීතිං. පච්චිසමා මභාවනනනී.

හිසවර්ණං. | මහුඤ්ඤා.

278. තද, එකල්හි; තෙ, ඒ යහඑවෝ; උක්ඛිපනතං, (පඤ්ඤා කාමය) උඤ්චවුච්චකොට ඉච්චතලන්තාවු (හෙවත්) පස්කම් පිළිබඳ කථා ප්‍රතික්‍ෂෙපකරන්තාවු; මං, මා අතින්; සමම, යහඑව; යදි, ඉදින්; කාමෙ, (පඤ්ඤා) කාමයන්; භ භුඤ්ජසී, අනුභව නොකරන් ගෙහි නම්; නිං, නුඹ; කිං, කුමක්; පඤ්ඤාසී, පනන්තෙහිදැයි; මම මාගේ; පජීතං, ප්‍රජීතාව; (නොහොත්) මම, මාවිසින්; පජීතං, පනතලද්ද; පුච්ඡොසු, විචාලෝ.

279. අඤ්ඤාමො, (තමහට) වැඩකැමතිවු; අහං, මම; හිතෙසිනං, (මට) හිතෙහිවු; තෙසං, ඒ ප්‍රිය යහඑවන්ට; “අහං, මම; ගිහිභාවං, ගිහිබව; තපජෙච්ඡි, නොපනම්; අහං, මම; තෙක්ඛමම අහිරතො, (පුච්ඡනා කුඤ්ඤාමි ප්‍රථමධ්‍යානාදියෙහි කියනලද) තෙක් ක්‍රමාසෙහි ඇලුතෙම”යි; එවං, මෙසේ; අච්චං කිම්.

280. තෙ, ඒ (මාගේ) යහඑවෝ; මයහං, මාගේ; චචතං, කීම; සුඤ්ඤා, අසා; පිතු, පියානන්ටද; මාතු, මෑනියන්ටද; සාවගුං, (ඒ කාන්තයෙන් මහාකඤ්ඤානකුමාරයෝ පැවිදිවන්තෝය කිසියම් උපායකින් නවනන්තට නොපිළිවනැයි) කීහු; (ඉක්ඛිති) මාතා, මෑනිනොමෝ (ද); පිතා, පියතෙමේ (ද. යන දෙදෙන); භො, පින්වන් නී; සබ්බෙ අපි, අපි හැමදෙනද; පබ්බජ්ජාම, පැවිදිවෙමු; (නොහොත්) පබ්බජ්ජාම බො, පැවිදිවන්තමෝ ම යයි; ආහු, (මෙසේ) කීහ.

281. මයහං, මාගේ; මාතා, මෑනිනොමෝ (ද); පිතා, පියතෙ මේ (ද යන); උභො, දෙදෙන (හා); භගිනී, (කඤ්ඤාන දෙවි නම්)

* “අඤ්ඤාමො, සින්පාලි † “පඤ්ඤාච්ඡාම බො; සින් පාඨයි. ‡ “භගිනීව, ස. † “මහාකඤ්ඤානකුමාරො, සි අටුවාහි පෙණේ. වරියාපිටක පෙළපොත්හි මෙකම ජාතක පෙළ අටුවාවලත් “හිස, නාමය දක්කාවැවින්ද මෙසින් කො සි නමක් යෙදුවත් තීරවදාබැවින්ද අටුවානුසාරයෙන් වෙනස් නොකෙලෙවු.

- 282. පුතාපරං යද් ගොමි නගරෙ බ්‍රහ්මවිච්ඡිකේ ,
තස්තු කුලවරෙ සෙට්ඨෙ මහාසාලෙ අරායහං.
- 283. තද්දපි ලොකං දික්ඛාන අභිභූතං තමොත්ථං †,
චිත්තං භවතො පතිකුට්ඨි තුත්තාවෙහහතං විය.
- 284. දික්ඛාන විවිධං පාපං ඵලං විනේතසකං තද්ද-
කද්දහං ගෙහා නික්ඛමම පච්චිසසාමි කාතනං.

නැගණියද; භාතරො සතතා සහොදර සත්දෙන(ද යත අපි); අමිත
ධිතං, අප්‍රමාණවස්සභුව; ඡ්ඨිකිකිකාන, (නිරාලාව) හැරපියා; මහා
වහං, මහවනයට; පච්චිමහා ඉති, ප්‍රචිච්චුමහාසි (වදලසේක).

මෙහිදු උක්ත නයින් දශපාමිත්‍ර නිවාර කටයුතු.
වතුන්, සිවුවෙනිවු; මහාකඤ්චනවර්ණං, මහාකඤ්චන
කුමාරයාගේ වර්ණය (නිමි).

282. පුත, පැවත; අපරං, අතින් වර්තයක් (කියන්තෙමි); යද්,
යමකලෙක්ති (මම); බ්‍රහ්මවිච්ඡිකේ නගරෙ, බ්‍රහ්මවිච්ඡිත නම් නු
වර; ගොමි, (සොණපණ්ණ) විමද (ඵකල්ති); තස්, ඒ බ්‍රහ්මවිච්ඡි
ත නගරසෙති; කුලවරෙ, (කුලිතභාවයෙන් ප්‍රසිධි ගෙයින්) අනු
කුලයක්වු; සෙට්ඨ, (විද්ධවස්සාසමපන්නස්) හෙතුකොටගෙණ අත්
සෙයින් ප්‍රසසානවු; මහාසාලෙ, (අසු කොටියක් ධනඇති බ්‍රාහ්මණ)
මහාසාර කුලයෙහි; අහං, මම; අරායං, උපනිමිද.

283 තද්ද අපි, ඵකල්තිද; අභිභූතං, (ප්‍රඤ්චක්‍ෂුස නැතිවැවින්)
අභිවු; තමමත්ථං, අවිද්‍යාභිකාරයෙන් මධ්‍යාලද්දවු; ලොකං,
(සිලල ම සඵ) ලොකය; දික්ඛාන, (නුවතායින්) දැක; තුත්තාවෙ
හහතං විය=තුත්ත, කැවිටෙන්; වෙහහතං විය, වෙහසෙන්පහරණ
ලද්ද (බ්‍රහ්මසත්‍යාභාවයක) මෙන්; චිත්තං, (මොගේ) සිත; භවතො,
(කාමාදි) භවයෙන්; පතිකුට්ඨි, හැකිලෙයි.

284. විවිධං, අනෙකවිධවු; පාපං, (ගාහවාසය කරන්හසු විසින්
ගාහසභාවය හෙතුකොටගෙණ. ඡ්ඨද්විභයයෙන් කරණුලවන්
කාවු ප්‍රාණභාවාදි) අකුලය (හා ඒ නිමිත්තතොට ඇති ගාහසභ
යන්ගේ) ලාමකභාවය; දික්ඛාන, දැක; අහං, මම; කද්ද, කවරක

† "තමොත්ථනං,, ස.
[මෙතෙ=12.]

- 285. තදපි ම. නිමනනිංසු කාමභොගෙහි ඤාතයො,
තෙසමපි ඡන්දමාවිකම්මං මා නිමග්ගොථ තෙනි*මං.
- 286. යො මෙ කතිට්ඨරකා භාතා නඤ්ඤ නාමාසි පණ්ඩිතො,
සොපිමං අනුසික්ඛනො පබ්බජ්ජං සමරොවසී.
- 287. අභං සොණො ව නඤ්ඤ ව උභො මාතා පිතා මම,
තද්දුඡි භොගෙ ඡඤ්ඤිතා පාවිසිමහා මභාවගතති.

ඉන්ද්‍රියපණ්ඩිතවර්ගං පඤ්ඤමං.

—o:0:—

නෙතබ්බමමපාරමි නිදෙදසො තිට්ඨිතො.

—:30 0:—

ලෙක්ඡි; ගෙභා, ගභගෙත්; තික්ඛමම, නික්ම; කාතනං, මභාව නැට; පවිසිපසාමි, ප්‍රවිභවන්තෙමිදැයි; තද, එකල්හි; අභං, මම; එවං. විතොසිං, මෙසේ සිතුවෙමි.

285. තද අපි, ඒ සොණකුමාරකාලයෙහිද; ඤාතයො, (මාගේ මවුපිය ආදී) නැගෝ; කාමභොගෙහි, (එව පුත! මේ අසුනෙලක් ධනය හා අවශෙෂ සමපතනිද ද පිළිගනුව කුලවංශය පිහිටුවා ල වසි උදරවූ පඤ්ඤ) කාමපරිභොගයෙන්; මං, මා; නිමනනිංසු, නිමන්ත්‍රණය කලහ; තෙසං අපි, ඒ ඤාතීන්ටද; තෙනි, ඒ කාම පරිභොගයෙන්; මං, මා; මානිමනොථ, නිමන්ත්‍රණය නොකරවී යයි; ඡන්දං, (පැවිද්දට නැමුණාවූ මාගේ) කැමැත්ත; අවිකම්මං, කිමි.

286. මෙ, මාගේ, කතිට්ඨා, කතිටුවූ; පණ්ඩිතො, පණ්ඩිතවූ; නඤ්ඤ නාම, නඤ්ඤමවූ; යො භාතා ආසි, යම් සහොදරයෙක් වීද; සො අපි, හෙනෙමෙන්; මං අනුසික්ඛනො, මා අනුව කික්මෙත් නේ; පබ්බජ්ජං, පැවිද්දට; සමරොවසී, රැවි විය.

287. සොණො. (එකල්හි) සොණ නමිවූ; අභං ව, මමද; නඤ්ඤ ව, නඤ්ඤකුමාරතෙමිද; මම, මාගේ; මාතා පිතා උභො (ව), මව් පිය දෙදෙන (ද යන අපි සතරදෙන); තද අපි, එකල්හිද; භොගෙ,

* "තෙන, ස;

අසුකෙලක් ධනයෙන් සමාධිවූ මහා) භෝගයන්; ඡවේඛනා, (අලු සම කාරාදාමු කෙලපිඬක් සේ නිරාලසව) හැරපියා; මහාවතං, මහවනයට; පාවිසිමහා, (නෛෂ්ත්‍රමාධ්‍යාසයෙන්) ප්‍රවිඤ්චිවු.

[මෙම වර්තමානයේද නෛෂ්ත්‍රමාධ්‍යාසයෙන් තොමෝ සානිඤ්ඤ වන්නීය. එතකුදු වුවත් යටකී නසින් ශෛෂ්‍යපාරමිත නිධාර කටයුත් ධාතූයි.

පඤ්චමං, පස්වෙනිවූ; සොණපණ්ණිතවර්තං,
සොණපණ්ණිතයන්ගේ වර්තය (නිමි).

නෛෂ්ත්‍රමාධ්‍යාස පාරමි නිදේශය නිමවනලදී.

- 288. පුනාපර. සද්‍ය හොමි කාසිරාජසස අනුජො.
මුගපකෙකායි නාමෙන තෙමිසොයි වදනතිමං.
- 289. සොලසිඤ්ඤසසානං. උච්ඡති පුමො සද්‍ය,
අභොරතනානං අව්වසෙන නිබ්බතො අහමෙකකො.
- 290. කිච්ඡා ලඬං. පියං පුග්ගං. අභිජාතං. ජුඤ්ඤිතං,
සෙතවජ්ඣනං. ධාරසිඤ්ඤාන සසතෙ පොසෙති මං. පිතා.
- 291. නිද්දායමානො සසතවරෙ පබුජ්ඤ්ඤාන හං තද්‍ය,
අද්දං. පණ්ඩරං. ඡන්තං. සෙසාහං නිරසං ගතො.

288. පුග, නැවත; අපරං, අනිත්වර්තයක් (කියන්තෙමි); සද්‍ය, යම් කලෙක්හි (මම); කාසිරාජසස, කසිරජහුගේ; අනුජො හොමි, දුනුම්මිද; (ඵකල්හි) නාමෙන, නමින්; තෙමිසො ඉති, (රජ ඇමති ආදීන්ගේ හාදය උදරවූ ප්‍රිතියෙන් හා සෙනහසෙන් තෙමමින් උරන් හෙසින්) තෙමිස යයිද; මුගපකෙකා ඉති, (මුගපකකි නම් මුතසාගේ අභිජාතය හෙතුකොටගෙණ) මුගපකකියයිද; මං, මම; වදනති, (මවුපිය ආදී සියල්ලෝ) කියත්.

289. තද්‍ය, ඵකල්හි; සොලසිඤ්ඤසසානං, (කසිරජහුගේ) සො ලොස දහසක් අනාඃපුර සත්‍රින්ට; පුමො, පුත්‍රයෙක් නච්ඡති, නැත්තේය; අභොරතනානං අව්වසෙන, (බොහෝ අවුරුදුගණන් ඉක්මනිය බැවින් නොයෙක්) අහෝ රාත්‍රීන්ගේ ඇවෑමෙන්; අහං, මම; ඵකකො, ඵකලාව; නිබ්බතො, උපනිමි.

290. කිච්ඡාලඬං, (බොහොකලක් පැවීමෙන්) දුකසේ ලද්දවූ; අභිජාතං, ජාතියමපනනවූ; ජුඤ්ඤිතං, ගරුරාලොකය හා ඥානාලො කය දරන්තාවූ; පියං පුග්ගං, ප්‍රියපුත්‍රවූ; මං, මා; සෙතවජ්ඣනං, සේසත; ධාරසිඤ්ඤාන, නභා (සරසාලද); සසතෙ, ශ්‍රී සහන් මසන කයෙහි (සසතය කරවා); පොසෙති, (මහත් පිරිවරින්) පොෂාය කෙරෙයි.

291. තද්‍ය, ඵකල්හි; අහං, මම; සසතවරෙ, උතුම්වූ සිරිසහන් මතුයෙහි; නිද්දායමානො, තිදන්තෝ; පබුජ්ඤ්ඤාන, පිඤ්ඤා; අහං, මම; සෙන, යම් සේසතක් කරනුකොට ගෙණ; නිරසං; (ඉන් තුන් වෙනි ආත්මභාවයෙහි මසුපත්) නරකයට; ගතො, ගියෙමිද; පණ්ඩරං. ඡන්තං, (ඵ) සේසත; අද්දං, දිවිමි.

292. සහ දිට්‍ඨස්ස මෙ ජනං. තාසො උපපඤ්ඤෙ රෙවො,
විනිවජ්ජං. සමාපනෙනා කථංගං* ඉමං. මුඤ්ඤිස්සං.†.

293. පුබ්බසාලොභිතා මස්සං දෙවතා අත්ථකාමිනී,
සාමං දිස්සාය දුක්ඛිතං. නිසු ථානෙසු යොජයි.

294. මා පණ්ඩිච්චයං. විභාවය
බාලමතො හව සබ්බපාණීනං,
සබ්බො ජතො ඔජ්ජායකා,
එවං. තව අත්ථො හවිස්සති.

292. ජනනං, ජේසන; දිට්ඨස්සං, දුටුවාදු; මෙ, මට; සහ, ඒ දැනී
මි සමඟ; ගෙරුවො, හසරනකදු; තාසො, විනොනාත්‍රායයෙන්; උ
පපඤ්ඤ, උපත්තේය; අහං, මම; කථං, කෙසේ; ඉමං, මේ රාජ්‍ය
ස; මුඤ්ඤිස්සං, මුදුපියම්දයි; (නොහොත්) ඉමං, මේ රාජ්‍යයෙන්;
කථං, කෙසේ; මුඤ්ඤිස්සං, මිදෙත්තෙමි දයි; විනිවජ්ජං. විනිවේසට
(=විවාරණයට); සමාපනෙනා, පැමිණියෙමි.

293. මස්සං, මාගේ; පුබ්බසාලොභිතා, පෙරමවත්තදු; අත්ථකාමි
නී, (මට) වැඩ කැමැත්තදු; දෙවතා, (ඒ ජේසනෙහි අධිගාහිතවූ යම)
දෙවතාවත් (විද); සා, මිතොමෝ; දුක්ඛිතං, (මානසික) දුක්ඛයෙන්
සුක්ඛතදු; මං, මා; දිස්සාය, දැක; නිසු ථානෙසු, (ගොළු පිළි බිහිරි
යයි කියනලද රාජ්‍යදුක්ඛිත් මිදියහැකි) කරුණු තුණෙන්හි;
යොජයි, යෙදවි.

294. පණ්ඩිච්චයං, පාණ්ඩිතාය (=පණ්ඩිට්) මා විභාවය, ප්‍රකාශ
නොකරව; සබ්බපාණීනං, සියලු ප්‍රාණින්විසින්; බාලමතො හව,
අඤ්ඤායෙකැයි දත්තාලද්දෙන් වෙව; (නොහොත්) සබ්බපාණීනං,
සියලු සත්වයන්ට; බාලමතො හව, අඤ්ඤායෙකැයි ප්‍රසිඛ වෙව; ස
බ්බො ජතො (අනුභව පිරිසුරවාසී) සියලුජනතෙම; ඔජ්ජායකා,
(මේ කාලකණ්ණියා රජගෙන් නිකුත් කරවයි කියා) නිකුත්කෙරේවා;
එවං, එසේ (යථෝක්ත හැසින් නිකුත් කටයුතුබවත් ඇතිකල්හි);
තව, තාගේ; අත්ථො, (රජගෙන් නිකුත්ම හා පාරමිසුරණසබ්බාන
අත්ථය; හවිස්සති, (සමුච්චි) වත්තේය.

* “කථංගං”, ඉ. † “මුඤ්ඤිස්සං”, ස. ‡ “මිතොමො”, ස.

- 295. එවං චුතතාය හං තස්සා ඉදංචචන මච්චෑවිං:—
කරොමි තෙ තං චචනං යං කිං*ගණ්ඨි දෙවතො;
අත්තාමාසි මෙ අමම! තිතකාමාසි දෙවතෙ!
- 296. තස්සාහං චචනං සුඤ්ඤා සාගරෙච ඵලං ලභිං,
භට්ටෙසා සංවිගගමානසො තයො අඛෙග අධිට්ඨතිං.
- 297. මුගො අභොසිං ඛධිරො පකෙඛා ගතිච්චජ්ඣො,
ඵතො අඛෙග අධිට්ඨාය චස්සාති සොලසං† වසී.
- 298. තතො මෙ හත්ථාදෙච ජ්චනං සොතඤ්ච මඤ්ඤං,
අනුතතං මෙ පස්ඨිඤ්ඤා කාලකණ්ණේති තිඤ්ඤං.

295. එවං චුතතාය, මෙසේ කියනලද්දීචු; තස්සා, ඒ දෙවදුහිතා වට; අමම, මෑතියෙන; මෙ, මට; අත්තාමා අසී, වැඩ කැමැත්තෙහිය; “තිතකාමා” යනුද ජට්ම පසභායචචනසී; (ආභොතො) අත්තාමා අසී, සැප කැමැත්තෙහිය; තිතකාමා ආසී, (සැපයට කාරණ චු) පින් කැමැත්තෙහිය; දෙවතො, දෙවතාව; කිං, කී; යං, යමක්; ගණ්ඨි, කියන්නෙහිද; තෙ, තිගේ, තං චචනං, ඒ කීම; කරොමි, කරමිසී” අහං, මම; ඉදං චචනං, මේ චචනය, අච්චෑවිං, කිමි.

296. අහං, මම; තස්සා, ඒ දෙවතා දුවගේ; චචනං, කීම; සුඤ්ඤා, අසා, සාගරෙ ඉච, සමුද්‍රයෙහි (ගැලෙන් *නතු) මෙත්; ඵලං, ප්‍රතිණ ධාවක්; ලභිං, ලැබුයෙමි; (රාජ්‍යසක්කොති අපුරාධයෙන් තිතමෙත උපාය ලැබීමි යන අර්ථයි.) භට්ටො, තුටුපහටු සිත්ඇත්තෙමි; සංවිගගමානසො, කලකිරුණු සිත්ඇත්තෙමි, තයො අඛෙග, (වන්සා මාණ) අඛගත්ත; අධිට්ඨතිං, ඉටාගතිමි.

(දැන් ඒ අඛගත්ත සචරුපවශයෙන් දක්වන්ට “මුගො අභොසිං” යනාදියාව චදාලසෙක.)

297. මුගො අභොසිං, ගොඵචෙක් වීමි; ඛධිරො (අභොසිං), බිහි රෙක් (වීමි); ගති ච්චජ්ඣො, පහටු ගමන් ඇති; පකෙඛා (අභොසිං), පිලෙක් (වීමි); ඵතො අඛෙග, මේ අඛගත්ත; අධිට්ඨාය, ඉටා ගෙණ; සොලස චස්සාති, සොලොස් හවුරුද්දක් මුලුලලෙක්; වසී, විසුයෙමි.

298 තතො ඉක්ඛිති; මෙ, මාගේ; හත්ථාදෙච, අත්පාද; ජ්චනං (ච), දිව (ද); සොතංච, කණද; මඤ්ඤං, මද්දිඤ්ඤං, මද්දිඤ්ඤං විමසා;

* “යං මං,, ස. † “චස්සාති සොලසං,,සී සමගර, සොලසං යන්නෙහි කිත්ගහිතය ආගමයි.

- 299. තතො ජාතපද්* සබ්බෙ සෙනාපතිපුරොභිතා,
සබ්බෙ එකමනා හුතියා, ඡබ්බිතං අනු මොදිසුං.
- 300. සොහං තෙසං මහීං සුතියා හට්ඨො සංවිග්ගමානසො,
යස්සයාය තපො චිණ්ණො සො ඔම අත්ථො සමිඡ්ඤ්ඨ.
- 301. නභාපෙඨො අනුලිමපිඨො වෙදොධො රාජවෙදිතං,
ඡතොතන අභිසිඤ්ඤොධො† කාරෙසුං පුරපදකඛිණං.

මෙ, මාගේ; අනුතතං, (තසනපාද්දීන්ගේ) අවිකලකාවය; පස්සිතියා,
දැක; කාලකණ්ණී ඉතී, වරාකසෙකැයි; නිඤ්ඤං, නිඤ්ඤලෝ.

299. තතො, ඉන්බිති; සබ්බෙ ජාතපද්, සියලු දනවි වැසියෝද; සබ්බෙ සෙනාපති පුරොභිතා, සියලු සෙනෙවි පෙරවිඤ්ඤ; (නො හොත්) සෙනාපති පුරොභිතා, සෙනාපති පුරොභිතයන් ප්‍රමච කොට ඇති; සබ්බෙ, සියලු රාජපුරාමයෝ(ද); එකමනා හුතියා, සමසිත් ඇතියෝ ව; ඡබ්බිතං, (අමුසොහොත්ති) වලලාදුම්ම; අනු මොදිසුං, (මැනව මෙය කටයුතුමයයි) අනුමෝදන්වුන.

300. සො අහං, ඒ මම; තෙසං, ඔවුන්ගේ; මහීං, අධිප්‍රාය; සුතියා, අයා; යස්ස අත්ථො, යමක් පිණිස; තපො, (මුග්ගාචාරිය අධිඡ්ඨාන කිරීමිච්චයෙන් දුකසේ හැසිරීමයයි නිසාද) තපසක්; චිණ්ණො, පුරුදු කරණලද්දේද; මෙ, මාගේ; සො අත්ථො, ඒ අත්ථො තො; සමිඡ්ඤ්ඨ, සමුච්චේයයි; හට්ඨො [අහොසිං;] සතුටු [විම්]; සංවිග්ග මානසො [අහොසිං;], (කරුණු නොසලකා වැලලීමට අනුදනිම නිමිත්තකොටගෙණ) කලකිරුණු සිත් ඇත්තෙමි [විම්].

301. නභාපෙඨො, සුවදපැත් සොලොස් කලයකින් සනාතය කරවා; අනුලිමපිඨො, (සුවදවිලවුන්) ඇගගල්වා; රාජවෙදිතං, (කසි රජුන්ගේ ප්‍රචේණියෙන් ආ) රාජකිරිවය; වෙදොධො, හිසලා; (නොහොත්) රාජවෙදිතං, රජවෙච්චමන්; වෙදොධො, වෙලා; අභි සිඤ්ඤොධො, (ඒ රාජකුලයෙහි රාජකිණෙක නිසායෙන්) අභිභෙක කරවා; ඡතොතන, (නගනලද) සේසගින් උපලක්ෂිතකොට; පුර පදකඛිණං, නගර පුදක්ෂිණාව; කාරෙසුං, කරවුන.

* ජතපද්, පොත්. † අභිසිඤ්ඤිත්වා, ඉ. ‡ අහොසිං, සනු වචන ගෙහයි.

- 302. සත්‍යාභංග. ධාරසිඛාන උග්ගතෙ රචිමණ්ඩලෙ,
රථේන ම. නිහරිතා සාරථි වතමුසාහමි
- 303. එකොකාසෙ රථං. කඛා සරජ්ජං. හත්ඵුඤ්චිතො,
සාරථි ඛණ්ඨි කාසු නිඛාතුං පඨවියා මමං.
- 304. අධිට්ඨිත මධිට්ඨානං. තරෙජ්ජෙනා* විච්චි කාරණා,
තඤ්ඤි. වත මධිට්ඨානං ඛොධියා සෙව කාරණා.
- 305. මාතාපිතා න මෙ දෙසසා අතතා මෙ නව දෙසසියො,
සබ්බඤ්ඤාතං පියං මයං. තසමා වත මධිට්ඨනිං.

302. සත්‍යාභංග, (මාගේ මැතිවූ වැසූ දෙවිය විසින් යාවැසූ කිරිමි වශයෙන් ලබනලද) සතිය මුලුල්ලෙහි; ධාරසිඛාන, (සේසත)දරා; රචිමණ්ඩලෙ, කිරුමඩල; උග්ගතෙ, පැණැහැහි ඇසිල්ලෙහි (=සුසනියා උදවු කල්හි); සාරථි, (සුභාද්‍ර නමි) රියැදුරුතෙම; රථේන, අවමඩලය රථයෙන්; මං, මා; නිහරිතා, ගෙණගොස්; වතං, මහාවතයට; උපාහමි, පැමිණියෙය.

303. සරජ්ජං, සොදනලද අසවයන් ඇති; රථං, රථය; එකම කාසෙ, (මාගේයන් ඉවත්කිරිමි වශයෙන්) එක් අවකාශයෙක්හි කඛා, කොට (තවතා); හත්ඵුඤ්චිතො, (රථය පැදීමෙන්) මුදනල දඅත් ඇත්තාවූ (නොහොත්, මාගේ) අත්පයින් මිදුනාවූ; සාරථි, (සුභාද්‍ර නමි) රියැදුරුතෙම; පඨවියා, පෘථිවියෙහි; මමං, මා; නිඛාතුං, වලලත්ට; කාසු, වලක්; ඛණ්ඨි, කණි.

304. විච්චිකාරණා, (දෙමසවූ තැන්පටත් සොලොස් වෙනි හවු රැද්ද දක්වා කිරි වැලහිමි ආදී) අනෙකවිධ කාරණයෙන්; තරෙජ්ජෙනා, (හස දැක්විමි වශයෙන්) තර්කය කරණු ලබමින් (=වෙහෙසගු ලබමින්); අධිට්ඨානං, අධිඡානස; අධිට්ඨිතං, ඉධාගන්තා ලද්දේය; වත. ඒකානනයෙන්; අධිට්ඨානං, (ඒ) අධිඡානස; (නොභයත්) වතමධිඡානං, (මුගාදි) මුතයාගේ අධිඡානස; ඛොධියා එව, මුඛඛොධියගේ (ප්‍රභිලාභය) ම; කාරණා, හෙතුකොටගෙණ; තඤ්ඤි, හෙද නොකෙලෙමි.

305. මෙ, මට; මාතාපිතා, මවුපිය දෙදෙන; තදෙසසා, අප්‍රියයේ නොවෙහි; මෙ, මට; අතතා, ආකමයතෙම; නව දෙසසියො,

* "තජ්ජෙනා,, ඉ.

303. එතෙ අඛෙත අධිධාය වසානි සොලසං වසිං,
අධිධානෙන සමො නඤ්චි එසා මෙ අධිධානපාරමිති.

තෙමිස පණ්ඩිතවරියං ඡව්ඨමං.

—oXo—

අධිධාන පාරමිති දෙදසො නි වසි තො.

—oXo—

අප්පිය තොවෙසි; මඤ්ඤං මුච්ච; සබ්බසුඤ්ඤාතා, සච්ඤ්ඤාවය; පියං,
(මාතා, පිතා, ආත්ම, ආදියට වඩා) ප්‍රියය; තසමා, එතෙසිත්; වතං,
(මුතාදි) ව්‍රතය; අධිචිතං, අධිඡායන කෙලෙමි.

305. එතෙ අඛෙත, (මුග,බධිර,පකක,වගෙයන් ත්‍රිවිධවු) මේ අඛත
යත්; අධිධාය, ඉටාභෙණ්; සොලස වසානි, සොලොස් හවුරුද්දත්
මුදුල්ලෙහි; වසිං, විසුයෙමි; අධිධානෙන, අධිඡායන පාරමිතාවෙන්;
සමො. (මංසා) තුලසයෙත්; නඤ්චි, නැත; එසා, මෝතොමෝ; මෙ,
මාගේ; අධිධාන පාරමි ඉති, ඉතිඡායන පාරමිතාවසසි (වදලකේක).

[මෙම තෙමිස වර්තයෙහි අධිඡායන පාරමිතොමෝ මසතක
ප්‍රාප්තවි; අවශෙෂ පාරමිහුද සුදුසුපරිද්දෙන් නිධාර කටයුත්තාහුහි.]

ඡව්ඨමං, සවෙතිවු; තෙමිස පණ්ඩිතවරියං, තෙමිස
පණ්ඩිතයන්ගේ වර්තය (නමි).

අධිඡායන පාරමි නිදේශය නි ම ව න ල දී.

සංග්‍රහය

[කො=13.]

- 307. යද්‍ය අහං කපි ආසි. නදීකුලෙ දරිසයෙ,
පිළිතො සුංසුමාරෙන ගමනං න ලභාමහං*.
- 308. යමෙතාතාසෙ අහං ධ්‍යා ඔරපාරං පතාමහං,
තාඨච්ඡි සත්‍යවධකො කුමහිලො ලුඤ්ඤසසනො†.
- 309. සො මං අසංසි ඵහිත්ඃ අහමෙමි ති නං.වදිං,
තසසමත්ත මසකමම පරකුලෙ පතිට්ඨනිං,
- 310. න තසස අලිකං හණිතං යථාචාචං අකාසහං,
සචෙචන මෙ සමො නත්ථි ඵසා මෙ සඤ්චාරමිති.

නාමිතාපවග්ගො සත්‍යමං.

307. යද්‍ය, යම්කලෙක්හි; අහං, මම; කපි ආසි, (අශ්වදොතක සෙක් පමණ මිතා ශරීරඇති) වාහරවිමිද; නදී කුලෙ, (එක්) ගං ඉවුරක් සම්පයෙහි; දරිසයෙ, (එක්) පඵතඥතාවෙහි; (වාසය කෙලෙමිද එකල්හි) අහං, මම, සුංසුමාරෙන, කිඞුලෙඟු විසින්; පිළිතො, පිඩාකරණලද්දෙමි; ගමනං, (ඔබ්බොබ) යාම ඊම; න ලභාමි, නොලබමි.

308. අහං, මම; යමහි මතාසෙ, (නදිමධ්‍යයෙහි පිහිටියාවූ පිඹි පාසාණ සකඩ්‍යත) යම් අවකාශයෙක්හි; ධ්‍යා, සිට; අහං, මම; ඔරපාරං, එතර මෙතර (හෙවත්, මොබ්බවිසිතයෙහි කියනලද) මෙතරට හා (මාගේ වාසස්ථානයෙහි නදියගේ) එතරට; පතාමි, පැහැපියමිද; තත්ථ, (පිඹියාසාණ සකඩ්‍යත) ඒ ප්‍රදෙශයෙහි; සත්‍යවධකො, සතුරුවධකයෙක්වූ; එඤ්ඤසසනො, රොද දුකුම්භැති; කුමහිලො, කිඞුලෙක්තෙම; අච්ඡි, හුත්තේය.

209. සො, ඒ කුමහිලතෙම; මං, මට එහි ඉති, (අල්වා මරාගණිමි යන පිත්ත මෙහි) එවයි; අසංසි, කියෙස; අහං, මම; ඵමි ඉති, එමිසි, නං, ඔහුට; වදිං, කිමි; (එසේකිඞ්ඤා) තසස, ඔහුගේ; මත්ථකං, මපතකය; අකකමම, ආත්‍රමණය ඉකාට (=මාඛගෙණි); පරකුලෙ, (නදියගේ) පරතිරයෙහි; පතිට්ඨනිං, පිහිටියෙමි.

310. තසස, ඔහුට; අලිකං, මුසාවාදයක්; න හිණිතං, නොකියනලද්දේය; අහං, මම; යථා චාචං, වචනයට අනුරූපකොට (හෙවත්) කීපරිද්දෙන්ම; අකාසිං, කෙලෙමි; සචෙචන, සත්‍යවචනයෙන්;

*. 'ලභාමිහං, †. 'රුද්දදස්සනො,, ස.

311. පුතාපර. යද භොමි තාපසො සච්චසච්චයො,
සච්චෙන ලොකං පාලෙසි. සමග්ගං ජනමකායහනති.

සච්චසච්චසච්චයො* අට්ඨමං.

312. පුතාපර. යද භොමි මගධෙ වර්චපොතකො,
අපාතපකොඛා තරුණො මංසපෙසි කුලාවකො.

මෙ සමො, මා හා කුලායෙක්; නන්ති, නැත; එසා, මේ තොමෝ; මෙ,
මාගේ; සච්චපාරමි ඉති, සත්‍යපාරමිතාවයයි (වදාලයේක).

[මෙහිදු ශෛෂ්‍යපාරමිතු උකහනුමයෙන් නිබාරකටසුත්තාහුයි.]

සත්තමං, සත්වෙහිවූ; කපිරාජවරියං, මාතරාජයාගේ
වරිතය (නිමි).

311. පුත, නැවත; අපරං, අනිකුදු වරිතයක් (කිරන්තමි); යද,
සමකලෙක්ති (මම) සච්චසච්චයො, සච්ච නාමයෙන් කැඳවියකුකුඩු
(භෙවත්) සච්ච යන සාමයක් ඇති; තාපසො භොමි, තාප
ස විමද (එකල්හි); සච්චෙන, සත්‍යවචනය කරණ කොට්ඨකණ්;
ලොකං, (ජෛත්‍යවිපලෙහි ඒ ඒ) සච්චිතය; පාලෙසි, (පාපයෙන්
හා නානාවිධ අනර්ථයෙන්) රක්ෂාකෙලෙමි, අහං, මම; ජනං, (ඒ
ඒ තැන කුලවිකුක විවාදයට පැමිණි) මහාජනයා; සමග්ගං අනා
සි. ඉති, (කලහකිරීමෙහි ආදිතව හා සාමාන්‍යයෙහි ආතිසංසයකි
මෙන්) සමති කෙලෙමිසි (වදාලයේක).

[මෙහිදු සච්ච නිසිත්ම මහාපුරුෂොක්තමයන්ගේ ශෛෂ්‍යපාර
මිතු නිබාර කටසුත්තාහුයි]

අට්ඨමං, අට්ඨවෙහිවූ; සච්චසච්චසච්චයො, සච්චනමි
පණ්ඩිතයන්ගේ වරිතය (නිමි).

312. පුත, නැවත; අපරං, අනිකුදු වරිතයක් (කිරන්තමි); යද,
සම කලෙක්ති (මම); මගධ, මගධරට (එක් වා පුද්ගලයන්ති);
වර්චපොතකො භොමි, වර්ච පාවචන් විමද (එකල්හි); තරුණො,

* "සච්චනාපසච්චයං" අට්ඨමං.

- 313. මුඛතුණ්ඩනාර්ථා, මාතා පොසසති මමං,
තසා ඵසෙසන ජවාමි නනි මෙ කාසිකං. බලං.
- 314. සංවච්ඡරෙ ගිමහසමයෙ දවඩාහො පදීප්පති,
උපගච්ඡති අමාසං. පාවනො කණ්ඨවරානති.
- 315. ධුමධුමං ජනිතෙවං. සඤ්ජයෙතො මහාසිඛි,
අඤ්ඤබ්බෙහ ඤාපෙතො අනිමම මුපාගමි.
- 316. අඤ්චෙගගසා හිතා තසිතා මාතාපිතා මම,
කුලාවකෙ මං ජසෙඨිධා අනාතං පරිමොච්ඤං*.

(අණ්ඩකොෂයෙන් නික්ම නොබෝකල්වූ බැවින්) ලදරුවු; මංස පෙසි, මස්වැදලිලක්වූ; අජාතපකෙඛා; හටකොගත් පියාපත් ඇත් තාවු (මම); කුලාවකෙ, කැදලිලෙහි (විසිඹි).

313. මාතා, මෑනිතොමෝ; මුඛතුණ්ඩකෙන, (තමන්ගේ) මුවකු ඩිත්; ආහරිතා, (ගොදුරු) ගෙණවූත්; මමං, මා; පොසසති, පොෂාසකරසි; තසා, ඇගේ; ඵසෙසන, (ඉරි) ස්පෂියෙන්; ජවාමි, ජවත් වෙමි (=ආත්මභාවය පවත්වමි); මෙ, මට; කාසිකං, (අග් තරුණභාවය නිසා) ඉරි තිලිතවූ; බලං, ශක්තියක්; තනි, තැන.

314. සංවච්ඡරෙ, හවුරුද්දක් පාසා; ගිමහසමයෙ, සමීකාලයෙහි; (වියලියස් එකිනෙක ගැටීමෙන් හටගත්තාවූ) දවඩාහො, ලැඹිනින් නක්; පදීප්පති, දිලියෙසි; පාවකො, තමන් පිහිටි අසුඛස්ථාන සුඛ කරත්තෙන්) පාවක නමු; කණ්ඨවරානති, (තමන්හිස මාගීය හඞ්ඞකරණ බැවින් හෝ කෘෂ්ණවණීකරණ බැවින්) කණ්ඨවරාන නි නමිවූ (වස්තුවෙන්); අමාසං, අපගේ (වාසස්ථානවූ වන ප්‍රදේශය සමීපයට); උපගච්ඡති, පැමිණේ.

315. ඵවං, මෙසේ; ධුමධුමං ජනිතා, දුමින් දුම උපදවා; සඤ්ජයෙතො, (ධම ධම යන) අනුකරණ කරමින්; (නොහොත්) ධුමධුමං ජනිතා, ධුමධුම යන) අනුකරණ උපදවා; සඤ්ජයෙතො, (මහත්) ශබ්ද කරමින්; මහාසිඛි, මහත් ගිනිසිප්පැති; අඤ්ඤ, වස්තුවෙන්; ඤාපෙතො, (වන රැක්ගස්) දවමින්; මම, මාගේ (සමීපස්ථානයට); උපාගමි, පැමිණියේය.

316. අඤ්චෙගගසා, වෙගයෙන් එත්තාවූ ගිත්තට බිඳෙන් (හෙවත්) දැවැන්තිවෙග හසින්; හිතා, බියපත්වූ; තසිතා, තුසනවූ;

* 315 වෙති ගාථාව 316 වෙති සාතසවද, 316 වෙති ගාථාව 315 වෙති සාතසවද සොග්‍රාසේ දැගෙනත් පොඤ්චල මෙසේම වැඩුනෙන් වෙතස් නො කෙලෙවු.

- 317. පාදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා* නැති මේ කාසික. බලං, සොභං අගතිකො නැති එවං විනොසභං තදා:—
- 318. යෙසාහං උපධාවෙසං භිනො නසිත වෙධිනො, තෙ මං ඔහාස පඤ්ඤා නාඨං මෙ අඤ්ඤා කාතවෙ.
- 319. අඤ්ඤා ලොකෙ සීලගුණො සච්චං සොචෙසානුද්දා, තෙන සච්චෙන කාහාමි සච්චකිරිස මුත්තමං.

මම, මාගේ; මානාපිතා, මවුපිය දෙදෙන; කුලාවකෙ, කැඳුල්ලෙහි; මං, මා; ඡඤ්ඤා; (එකලාව) හැරපියා; අඤ්ඤා, නමක්; පරි මොච්ඤා, (නිත්තෙන් උපද්විකැහි තෙනකට යාමෙන්) මුදුලන.

[මවුපියෝ නිසිනම් උපාසකින් මා ගෙණයන්තට නොහැකි වනුවෝ ආත්මසෙනාසයෙන් මඩකාලද්දුගු පුත්‍රසෙනාසය හැර පලාගියහ.]

317. පාදෙ, (මාගේ) පාදෙකද; පඤ්ඤා, පියාපත්දෙකද; පඤ්ඤාමි, (භූමියෙහිද ආකාශයෙහිද ගමනට සජ්ජිත කරමින්) දිගුකරමි; (පාහා පියාපත් අභසගමනට යොග්‍යයන් කරන්තට උත්සාහ කෙලෙම් යන අර්ථය.) මෙ, මට; කාසිකං, ශරීර නිශ්චිතවූ; බලං, ශක්තියක්; නැති, නැත; අගතිකො, (පාදයන්ගේ ද පඤ්ඤායන්ගේ ද චෙතනාසයෙන්) ගමන් විරහිතවූ (නොහොත්, මවුපියන්ගේ වෙන් වීමෙන්) පිළිසරණන් තැත්තාවූ; සො අහං, ඒ මම; තැති, ඒ වන ප්‍රදේශයෙහි (නොහොත්) කැඳුල්ලෙහි (මෙහිද); තදා, එකල්හි; එවං විනොසං, මෙසේ සිතියමි (මෙහි දෙවෙනිවූ “අහං” යන පදය නිපාතමාත්‍රය.)

[එකල්හි නමක් සිතූ ආකාර දක්වන්තට “යෙසාහං” යනාදිය වදාලසේක.]

318. භිනො, (මරණසිත්) බියපත්වූ; නසිතවෙධිනො, විතතු ක්‍රාසයෙන් හා ශරීරකම්පනයෙන් යුක්තවූ; අහං, මම; යෙසං, යම් මවුපිය දෙදෙනෙකුත් සම්පයට, උපධාවෙසං, දිවන්තෙමිද; තෙ, ඒ (මාගේ) මවුපියෝ; මං, මා; ඔහාස, එකලාව හැරපියා; පඤ්ඤා නාඨං, පලාගියෝය; මෙ, මාවිසින්; අඤ්ඤා, අද; කඨං, කෙසේ; කාහාමි වෙ, කටයුතුද (=පිළිපැදියගුණද යන අර්ථය).

319. ලොකෙ, ලොකයෙහි; සීලගුණො, සීලගුණය; අඤ්ඤා, අඤ්ඤා; සච්චං, සත්‍යය; අඤ්ඤා, අඤ්ඤා; සොචෙසානුද්දා, සුචිතාවය හා කරුණාව; අඤ්ඤා, අඤ්ඤා; තෙන සච්චෙන, ඒ සත්‍යය හෙතෙකොටගෙණ; උත්තමං, උතුම්වූ; සච්චකිරිසං, සත්‍යත්‍රියාව; කාහාමි, කරන්තෙමි. (සී සිතා).

* “පඤ්ඤාමි, සිත් පාදය.

- 320. ආවර්ජනා ධම්මවලං. සරිතා පුබ්බකෙ ජිනෙ,
සච්චලමවසාය සච්චකිරිසම කාසනං.
- 321. සන්ති පනතා අපතනා සන්ති පාද අවඤ්චනා*,
මාතාපිතා ච නික්ඛන්තා ජාතවෙග! පටික්කම.
- 322. සහසච්චෙ කතෙ මසගං. මහා පඤ්චිතො සිඛි,
චජ්ජෙසි සොලස කර්සාති උදකමපනා යථා සිඛි;
සච්චෙත ඉම සමො නජ්චී ඵසා මෙ සච්චපාරමිති.

වට්ඨපොසකවට්ඨිං.† නවමං.

320. පුබ්බකෙ, අතිතකාලිකවූ; ජිනෙ, (පැරැමිපුරා බොධිචල සෙති වැඩනිද පස්මරුන් දිනා සමෛක්සමේඛාධිසච්චිනමප කලාපුංශීල, සමාධි, පසු, විමුක්ති, විමුක්තිඤ්ඤාදර්ශන, සමපනනවූ සත්‍ය, මෙත්‍රි කරුණ, ඤානනි, ආදිගුණයෙන් යුක්තවූ) සඵඤ්ඤා බුදුවරයන්; සරිතා, සිහිකොට; ධම්මවලං, (උත්චගන්ඤ්ජලා විසින් ප්‍රතිචේධ කලාවූ ඵ්කානතමෙතසනිංශිකවූ) ධම්මවලං; ආවර්ජනා, ආවර්ජනා කොට; සච්චවලං, (තමන් කෙරෙහි ඵද්ගමානවූ) සත්‍යවලය; අවසාය, ආශ්‍රයකොට (=නිසා=අරචයා); අනං, මම; සච්චකිරිසං, සත්‍යක්‍රියාව; අකාසං, කෙලෙහි.

[සත්‍යක්‍රියාව දක්වන්නට “සන්තිපනතා” යනාදිය වදලෙසේක.]

321. අපතනා, අහසට පැහැයා නොහැකිවූ; පනතා, පියාපත්; සන්ති, ඇත්තාය; අවඤ්චනා, පියවරගමනින් යා නොහැකිවූ (හෙවත්) පියවර නගා හෙලන්නට නොහැකිවූ; පාද, පාදයෝ; සන්ති, ඇත්තාය; මාතා(ච), මෑතින්මාමෝද; පිතා(ච), පියවෙම (දයන දේ දෙන); නික්ඛන්තා, (හදින්) ජිත්තින්ගේය; ජාතවෙද, කොලලාචි ගින්න; පටික්කම, චලකුච (=චලිතව).

[මෙසේ මතබෝධයන්ගේ ඉදින් මාගේ පියාපත් ඇතිවෙත හා ඵ් පියාපත් විදහා අහස ගමන් නොකලහැකි බවද පාදැතිවෙත හා ඵ් පා මසවා නොයානැතිවෙද මවුපියන් මා කැදුල්ලෙහි මලා පලා ගියබවද සත්‍යමය. කොල වන්තිය මෙ සත්‍යයෙන් තෝමිත් පහ වෙවිසි කැදුල්ලෙහි හුන්සත් ම සත්‍යක්‍රියා කෙලෙස.]

322. මසගං, මාවිසින්; සච්චෙ කතෙ, සත්‍යක්‍රියා කලාලේහි; සහ, (ඵ් සත්‍යක්‍රියාව) සමග; පඤ්චිතො, දිලීයෙන් නාවූ; මහාසිඛි, මහත්වූ ද්‍රව්‍යන්තිගෙම; (භොගහත්) මහාපඤ්චිතො, මහත් කොට දිලීයෙන්

* “අවඤ්ජනා,, ය. † “වච්චකරාචරිසං,, පි අවුච්චිපෙභෙ,

323. පුතාපරං. යද හොමි මච්චරාජා මහාසරෙ,
උණේහ සුරියසනාපෙ සරෙ උදකං ඛිංථ.

324. තතො කාකාච හිජ්ඣාච බකා කුලලසෙනකා,
හකකිසනාචි දිවා රතනි. මච්චෙජ උච්චිසිදිය.

325. එච. විදෙත සහං තාච්ච සහ සුභිති පිළිතො,
කෙච භුඛො උපාසෙන සුභි දුක්ඛා පථොචසෙ.

තාච්ච; සිඛි. වන්තිතොම; උදකං පච්චා, ජලයව පැමිණ; (තිවෙත්තා ච) සිඛියථා, වන්තිසත් මෙත්; (තොහොත්) උදකං පච්චා සිඛියථා, දියෙහිගලාපු විලක්කු (හිත්තක්) සෙ (එතනම තිං තිසෙය); සොලස කථිසාති, සොලොස් කිරිසත්පමණ තැන; වජ්ජෙසි, (තොදවාද) හැරියෙස*; සමච්චත, සත්‍යපාරමිතාවෙන්; මෙ සමා, මාහාදාසුස සෙත්; ඤාති, තැන; එසා, මෝතොමෝ; මෙ, මාණ; සච්චාරමි ඉති, සත්‍යපාරමිතාවයයි (වදලසෙක).

[මෙහිද සච්චි නසිත් ශෙෂපාරමිභු නිඛාරකට්ඨත්තාසුපි.]

නචමං, නචචෙතිච්ච; චචපොතකචරියං,
චචපොතක චරිතය (නිමි).

323. පුත, නැවත; අපරං, අනික් වර්තයක් (කියන්නෙමි); යද, යම් කලෙක්නි (මම); මහාසරෙ, (කොසොල්ලට සැවැත්ගුවර සම් පසෙහිවූ ජෙතවන පොකුණ පිහිටිතැන එක්) මහවිලෙක්හි, මච්චරාජා හොමි, මත්සරාජයෙක්විමිද (එකල්හි); උණෙහමසෙ, ග්‍රීෂ්මකාලයෙහි; සුරිය සනාපො, සුරියරස්මියෙන්; සරෙ, විලෙහි; උදකං, ජලය; ඛිංච, ක්‍ෂප්චි (=විසලී ගියෙය).

324. තතො, ඉක්බිති; කාකාච, කවුච්චෝද; හිජ්ඣාච, හිජ්ඣිති ඡීද; බකා (ච), කොක්කු (ද); කුලලසෙනකා (ච), (කුකුලා දීත්ගේ කුලවිනාශකරණ බැවින් හෝ විශෙෂයෙන් පිපාපත් විද හත බැවින්) කුලල නමිච්ච උකුස්සෝ(ද); උච්චිසිදිය, (මච්චත්තෙ හි)හිද; මච්චෙජ, මත්සාසත්; දිවා, දහවල්(ද); රතනි, රාත්‍රියෙහි(ද); හකකිසනාචි, හක්කණය කෙරෙත්. †

325. තාච්ච, ඒ විලෙහි; සුභිති සහ, නෑයන් සමග; පිළිතො, (දිය විසලුන බැවින්) පිචිතාච්ච; (තොහොත්) “සහ” යනු නිපාත

* “මේ කාරණයෙන්ම ඒ යානය මේ කල්පයෙහි ගින්නෙන් නොදැවීස හැකිබැවින් කල්පභාසි ආනිගායනියක් විය. † “සුරියසනාපො, යනු කර ඡායියෙහි සජ්ජමිච්ච තැනි. ‡ දහවල් කපුච්චෝද රුදුවල්ලෙදක්හි සෙස්සෝ ද හක්කණය කලහසි දහසුනයි.

- 326. විවිච්ඡිද්ධා ධම්මන්ථං. සච්චං. අද්දස* පසසයං,
සච්චං ධම්මං පමොචෙසිං. ඤාතිගතනං. අභිකම්මයං.
- 327. අනුසාරිතා සඤ්චමං. පරමන්ථං. විවිච්ඡායං,
අකාසිං. සච්චකිරිසං. යං. ලොකෙ ධ්වපසසතං.
- 328. යතො සරාමී අභ්‍යාතං. යතො පතෙතාසම් විඤ්ඤාතං,
තාත්ථානාමී ඤ්ඤාච්ච ඵකපාණමපි නිංසිතං;
ඵතෙත සච්චචජ්ජෙන පජ්ජනෙතා අභිවසසතු.

මාත්‍රසී; ඤාතිනී, දුකටපත්වූ නෑයන් කරණකොටගෙණ; පිළිතො, පිහිතවූ; අභං, මම; කෙතනුඛො උපායෙත, කවර නම් උපායකින්; ඤාති, (මාගේ) නෑයන්; දුකඛා, (මේ) දුකින්; පමොචයෙ, මුදුලම් දැයි; ඵං, මෙසේ; විතෙතසිං, සිතුවෙමි.

326. විවිච්ඡායිතා. සිතා; පසසයං, බලන්නේ; ධම්මන්ථං, ධර්මයා (හෙවත්) ධර්මයෙන් පහතොවූ අභිකම්ම කිසිකලක්; සච්චං, සත්‍යය; අද්දසං, දිවිමි; සච්චං, සත්‍යයෙන්; ධම්මා, සිට; ඤාතිතං, නෑයන්ගේ; තං. අභිකම්මයං, ඒ මගාවිතාශය; පමොචසිං, මුදුලම් (=දුරුකෙ ලෙමි).

327. සඤ්චමං, (බුඩාදි) සත්පුරුෂයන්ගේ (ප්‍රාණීන් නොවෙහෙ සිමසසි කිසිකලක්) ධර්මය; අනුසාරිතා, සිහි කොට; පරමන්ථං, (ඒ වනාහි) පරම සත්‍යයක් (=අවිපරිත සභාවක්) කොට; විවිච්ඡායං, සිතමින්; ලොකෙ, (මේ) ලෝකයෙහි; යං, (බුඩ, පුත්‍රොකබුඩ, බුඩප්‍රාච කසන්ගේ ඵකද සච්චයන්හුගේ නොවෙහෙසිම් දඩ්ඛාතවූ) යම් මේ අවිභිංසන ධර්මයක් ඇද්ද (ඵය); ධ්වපසසතං = ධ්වං, සඵරය; පසසතං, නිත්‍යය (සි සිතමින්); සච්ච කිරිසං, සත්‍යත්වය; අකාසිං කෙලෙමි.

328. යතො; යම් තෑනක පටන්; අභ්‍යාතං, ආත්මය; සරාමී, සිත්කෙරෙමිද; යතො, යම් තෑනක පටන්; විඤ්ඤාතං, විඤ්ඤාච්චට (හෙවත්) කතිව්‍යාකථිභ්‍ය දන්තා නුවණ ඇතිබවට; පතෙතා අසම්, පෑමිණිකෙමිද; (මේඅතර සමාන ජාතීකයන් හඤ්ඤාත කරණ සාධකයෙහි උපන්ගෙම් නමුදු) සඤ්ච්චට, සිතා (=දන); හිංසිතං, පෙලකලද්දැවූ; ඵකපාණං. අපි, ඵකදසච්චයෙකු; නා අභිජානාමී, නොදනිමි; (දිවිතොර කල සච්චයෙක් කිසිකු කිම) ඵතෙත සච්ච චජ්ජෙන, මේ සත්‍යච්චනය ගෙතුකොට ගෙණ; පජ්ජනෙතා, මේ භයතෙම; අභිවසසතු, වෂී කෙරේවා.

---

* අද්දසං, යන තන්හි භික්ෂුලොපසි,

329. අභිඤ්ඤා පඤ්ඤානා! නිධි, කාකසස නාසය,
කාකං සොකාස රුඤ්ඤානි මච්චේ* සොකා පමොවය.

330. සභ කතෙ සච්චවරෙ පඤ්ඤානො අති ගජ්ජය,
ඵලං නිනනඤ්ච පුරෙතොනා ඛණෙන අතිවසසථ.

[මාගේ ඤාතිසමූහයා දුකින් මුදුවාසී කිසා දැවත පරිවාර කොල්ලෙකුට විධාන කරන්තක්හුපේ වසසවලාහක දිව්‍යපුත්‍රයාට හමුගා කියන්තාහු “අභිඤ්ඤා පඤ්ඤානා” යනාදිගාථාව කීහ.]

329. පඤ්ඤානා, මෙකස (හෙවත්) වසසවලාහක දිව්‍යපුත්‍රයා; අභිඤ්ඤානා, ගජ්ජාකරව; කාකසස, කපුටුසමූහයාගේ; නිධි, (මත්සර සංඛ්‍යාත)නිධානය; නාසය, (වජ්‍යාවෙන් යටපත් කොට) විනාශකරව; කාකං, කපුටුමුල; සොකාස, සොකපිණිස; රුඤ්ඤානි, තාපනය කරව; (මොගොත්) සොකාස, සොකයට; රුඤ්ඤානි, පඤ්ඤාවලාව; මච්චේ, (මාගේ ඤාතිවූ සියලු) මසුන්; සොකා, සොකයෙන්; පමොවය, මුදුපියව.

[එක වසසවලාහක දිව්‍යපුත්‍රයා! මෙකස නම් ගජ්ජා කොකර- මින් විදුලිය නොගසමින් වසින්තේද නොගොබ්. එහෙයින් ගජ්ජා කරමින් විදුලිය ගසමින් වජ්‍යාකරව. කපුටුපෙල මිඩආතු රෙහි සැඟවී තුන්තා මසුන් තුන්තා කොටා ඇදගෙන කන්. එහෙයින් කපුටුවන්ට මඩ ආතුරෙහි මත්සරයෝ නිධානයයි කියනුලැබේ. ඒ කපුටු සමූහයාගේ නිධානය වැසිවස්වමින් දියෙන් වසා ගසව, මේ විල දියෙන් පිරුකල කපුටු සමූහයා මසුන් තොලවමින් සොක කරන්තේද එහෙයින් මේ විල දියෙන් පුරවා කපුටු සමූහයා සොක යට පඤ්ඤාවා ලව, මෙසේ කිරීමෙන් මාගේ ඤාතිවූ මත්සරසමූහයා මරණසොකයෙන් මුදුහරුව යනු මෙහි අධිප්‍රායයි.]

330. සච්චවරෙ, උතුම්වූ සත්‍යාක්‍රියාව; කතෙ, කලකල්හි; සභ, (ඒ සත්‍යාක්‍රියාව) සමග; පඤ්ඤානො, මෙකසගෙම; අතිගජ්ජය, ගජ්ජා කොට; ඵලං, සඵලසථාය.(=ගොඩනැන්ද); නිනනං, ව, නිමින සථාන (=වලනැන්ද); පුරෙතොනා, පුරමින්; ඛණෙන, ඇසිල්ල කින්; අතිවසසථ, වජ්‍යා කෙළේය.

* “මඤ්චං, ජාතකපාලි.
[ගණ=14.]

331. එවරුපා සුවවර. කඩා විරිය මුහුණම,
වසාපෙසි. මහාමෙහෙස සුවතෙජබලසේනා;
සචේත මෙ සමා නැති එසා මෙ සුවපාරමිති.

මවුරුපවරිය. දසම.

332. පුදාපර. යද හොමි කණ්ඩපායනො ඉසි,
පරොපඤ්ඤාස වසානි අනභිරතො වරි. අහ.

333. න කොපි එත. ජානාති අනභිරතිමන. මම,
අහ. හි කසපි තාවිකි. අරති මෙ වරති මාහසෙ.

331. එවරුපා, මෙබඳුව; සුවවරා, උතුම්වූ සත්‍යත්‍යාව; කඩා, කොට; උහුණම. විරිය, (වැසිකොවස්නා කල කුමක් කරමිදැයි කුසි තභාවයට නොපැමිණි ඤාතස්වරියාසම්පාදනමුඛයෙන් මහත් සැසිමුහුණට හිතසුඛනිෂ්පදකවූ) උතුම් විසූකක් (ද); කඩා, කොට; සුවතෙජබලසේනා, (මාගේ) සත්‍යානුභාවබලය නිශ්චිතකොට ඇත්තෙහි; මහාමෙහෙස, මහත්වම්භාවක්; වසාපෙසි, වස්වාලිමි; සචේත, සත්‍යපාරමිතාවෙන්; මෙ සමා, මානා ධුලාසයක්; නැති, නැත; එසා, මෝතොමෝ; මෙ, මාගේ; සුවපාරමි ඉති, සත්‍යපාරමිතාවයයි.(වදලසේක).

[මෙහිද සටකි නසිත් ශෙෂපාරමිත්‍ර නිබාර කටසුත්තාහ.]

දසම, දසවෙනිවූ; මවුරුපවරිය, මත්සරාජ වර්තය (නිමි).

332. පුදා, නැවුන; අපර, අතිත්වරිතයක් (කියන්තෙමි); යද, යම් කලෙක්හි (මම); කණ්ඩපායනො, කණ්ඩපායන නම්වූ; ඉසි හොමි, (මහානුභාවසම්පන්න) සෘෂියෙක් විමිද (එකල්හි); අහ, මම; පරොපඤ්ඤාස වසානි, අධිකයක් සිදුන හවුරුප පණසක් මුලුල්ලෙහි (භවත්) පණසහවුරුද්දකට වැඩිකලක් මුලුල්ලෙහි; අනභිරතො; (ප්‍රාණාස්සනාසනයෙහි හා අධි කුශල ධර්මයන් කෙරෙහි; නොඇලු තුළාසය ඇත්තෙමි; වරි, (දුභවයනිවෙහි) හැසුරුණෙමි.

333. මම, මාගේ; එත. අනභිරතිමන, මේ අනභිරති විතතය; කොපි, (මනුෂ්‍යවූ) කිසිවෙක්; ජානාති, නොදනි; (කුමක්හෙසින්

- 334. සබ්බමචාරී මණ්ඩබො* සභායො මෙ මහාසී,
පුබ්බකමමසමාසුතො සුලමාඡරාපණං ලභී.
- 335. තමහං උපට්ඨතින්ධාන ආරොහාමනුපාපසී,
ආපුට්ඨින්ධාන ආගඤ්ජිං සං මයහං සතමසසමිං.
- 336. සභායො බ්‍රාහ්මණො මයහං හරිසං ආදාය පුත්තකං,
තයො ජනා සමාගන්ත්වා ආගඤ්ජුං පානුනාගතං.
- 337. සමෙමාදමානො තෙනි සහ නිසිනෙනා සකමසසමෙ,
දුරකො චට්ටමනුකඛිපං ආසිවිස මකොපසී.

අයත්?) හි, සම් හෙසකින්; අහං, මම; කසසපි, කිසිවෙක්හට; මෙ, මාගේ; මානසෙ, සිතෙහි; අරති, අනතිරතියෙන්, වරති, ගැසිණි සසී; තාවිකඛිං, කොකියෙමිද (එහෙසිති).

334. මෙ, මාගේ; සභායො, (ගිනිකාලයෙහි හා පෑවිදිකාලයෙහි දෘඪමිත්‍රභාවයෙන්) සහඵල; සබ්බමචාරී, (තාපසපුත්‍රජනයෙන් සමානසිකා ඇතිවැඩිත්) සබ්බමසරල; මණ්ඩබො, මණ්ඩව්‍යගමිල; මහාඉසී, මහානුභාවසම්පන්න සෑඡිතෙමි; පුබ්බමමසමාසුතො, (කරණලද විපාකාවකාශඇති තමන්ගේ) පුළුන්මිසකන් සුකතවූයේ; සුලමාඡරාපණං, සුල නැත්වීම (=උලතැබීම); ලභී, ලැබූයේය.

335. අහං, මම; තං, ඔහු; උපට්ඨතින්ධාන, උපස්ථාන කෙටි; (කොහොත්) තං, ඔහුකර; උපට්ඨතින්ධාන, ඵලභිසිට; ආරොහා, නිරොහිඛවට; අනුපාපසී, පෑමිණවූයෙමි; ආපුට්ඨින්ධාන, (ඉක්කිත් මිත්‍රවූ මණ්ඩව්‍යතාපසයා) විචාරා; මයහං, මාගේ; සං සකඤ්ජමං, සම්භවිත අසපුළක්වේද (ඒ අසපුළට); ආගඤ්ජිං, ආගෙමි.

336. මයහං, මාගේ; සභායො, සහඵල; බ්‍රාහ්මණො, (මණ්ඩව්‍ය නම) බමුණුතෙමි; හරිසං, (තමන්) හාගිත (හා); පුත්තකං, පුත්‍රයා; ආදාය, ගෙණ; තයො ජනා, තුන්දෙනා; සමාගන්ත්වා, එක්ව අවුත්; පානුනාගතං, ආගන්තුකව පෑමිණියාවූ (මාකරා); ආගඤ්ජුං, උලභියාග්‍රය.

337. (ඉක්කිත් මම) තෙනි සහ, ඔවුන් සමඟ; සමෙමාදමානො, සතුටුවෙමින්; සක අසසමෙ, සමාසිත ආශ්‍රමයෙන්; නිසිනෙනා, හුන්තෙමි (වෙමි); දුරකො, (මණ්ඩව්‍ය බ්‍රාහ්මණයාගේ) ලදරැතෙම; චට්ටං, (වටවූ සටහන්ඇති වැඩිත් වටපාටුව) පත්පුළ; අනුකඛිපං,

* "මණ්ඩබො, සං"

- 338. තනො සො වට්ටගතං මග්ගං අනෙවසගොනා කුමා,
ආසිවිසස්ස හන්ධන උත්තමධනං පරාමසී.
- 339. තස්ස ආමසනෙ කුඥො සපොඨා විසබ්ලස්සිඤ්ඤා,
කුපිතො ටරමකොපෙන අදංසී දුරකා ඛණ්ණ.
- 340. සහ දඬෙසා ආසිවිසෙත* දුරකො පපති† භුමිසං,
තෙසාහං දුකඛිතො ආසීං මම වාහසී තං දුකඛං.
- 341. තාහං අස්සාසසීනිඨාන දුකඛිතෙ සොකසලලිතෙ,
පඨමං අකාසීං‡ කිරිසං අග්ගං සචමං වරුත්තමං.

අනුව ඔසවා දමමින් කෙලවෙත්; (හෙවත්) චිට්ටං අනුකම්පා, පත් දු කෙලවෙත්; ආසිවිසං, සපීයා; අකොපසී, කොපකෙළේසී.*

338. තනො, ඉක්බිති; සො කුමාරකො, ඒ ලදරුතෙම; වට්ටගතං, පත් දු වට්ටගතය; මග්ගං, මාගීය; අනුඵසනො, ගවෙෂණය කරන් යේ; හන්ධන, අතින්; ආසිවිසස්ස, සපීයාගේ; උත්තමධනං, හිස; පරාමසී, පරාමභීණය කෙළේය (හෙවත්) ස්පභී කෙළේය.

339. තස්ස, ඔහුගේ; ආමසනෙ, ආමුභිතය, කිරීමෙහිලා; කුඥො; කිට්ටියා; විසබ්ලස්සිඤ්ඤා, විෂ වෙගය ආශ්‍රය කලා; ටරම කොපෙන, ඔලවත් ක්‍රොධයෙන්; කුපිතො, කිපියා; ඛණ්ණ, (පරාමභී තය කල) ඇසිල්ලෙහි (ම); (තොභොත්, පරාමභීතය කල ඇසිල් ල සමග); දුරකං, කුමරුවා; අදංසී, දඬු කෙළේය.

340. ආසිවිසෙත, (කොච්ඡිතආති) සපීයාවිසින්; දඬෙසා, දඬුකර ණලද්දේ; සහ, (ඒ දඬුකරණලද කාලය) සමග; දුරකො, ලදරු තෙම; පපති, හින; භුමිසං, තෙත; ඒ (කුමරුවා විෂවේගයෙන් මුළුව වැටීම) හෙතුකොටගෙණ; අහං, මම; දුකඛිතො ආසීං, දුකඛිත වීම; තං දුකඛං, ඒ (ලදරුවාගේ හා මව්පියන්ගේ) දුක; මම, මාගේ (ශරීරයෙහි) මෙන්; වාහසී, (මාගේ කරුණාතොමෝ) ඉසිලී.

341. අහං, මම; දුකඛිතො, දුකින් සුකතය; සොකසලලිතො, සොක, හැමති හුල ඇති; තෙ, ඒ කුමරුවාගේ මවුපියන්; අස්සාස සිනිඨාන, (සොක තොකරවි තොවැලපෙවි යනාදී නසින්) අස්වසාලා; පඨමං, පළමුකොට; අග්ගං, ශ්‍රේණිය; වරුත්තමං, (ඵහෙසින්ම) අතිඋත්තමය; සචමකිරිසං, සතෘක්‍රියාව; අකාසීං, කෙලෙමි.

* "අසිවිසෙත, ඉ. † "පපති, ඉ. ‡ "අකාසී, ස.

342. සත්තාහමෙවාහං පසන්නවිභේතා
සුඤ්ඤාදීකො අවරිං බුහමවරිසං,
අථාපරං යඤ්චරිතං මමසිදං
වසසාති පඤ්ඤාස සමාධිතාති.

343. අකාමකොචාති අහං චරාමි
ඵතෙන සලෙචන සුච්ඡී හොතු
හතං විසං ජීවතු ඤාඤා දුතොතා*.

[දැන් ඒ සත්‍යත්‍රියාව දක්වන්නට “සත්තාහ මෙවාහං” යනාදී භාෂාව වදාලුණේක.]

342 අහං, මම; පසන්නවිභේතා; (කම්පල ඇදහීමෙන්) පහත් සිත් ඇතිව; පුඤ්ඤාදීකො, පිණිත් ප්‍රයෝජන ඇතිව (හෙවත්) කුශලච්ඡදයෙන් සුක්තව; සත්තාහං ඵල, (පැවිදිවූ දින පටන්) සන්දවසක් මුලුල්ලෙහිම; බුහමවරිසං, බඹසර; අවරිං, කෙලෙ මි; (නොහොත්) බුහමවරිසං, බුහමවසනීවෙහි; අවරිං, හැසුරුණේමි; අථ අපරං, ඒ සත්තාහයෙන් මත්තෙහි; අධිකාති සමං, අධිකයක් සහිතවූ; පඤ්ඤාස වසසාති, පණස් හවුරුද්දක් මුලුල්ලෙහි; මම, මාගේ; යං ඉදං වරිතං, යම් මේ බුහමවසනීවරණයක් ඇද්ද.

343. අහං, මම; අකාමකො ඵචිති, (පැවිද්ද) නොකමැත්වම; ච රාමි, (ඒ බුහමවසනීව) කෙලෙමි (නොහොත් ඒ බුහමවසනීවෙහි) හැසුරුණේමි; ඵතෙන සලෙචන, මේ සත්‍යයෙන්; සුච්ඡී හොතු, (ඤාඤාදත්ත කුමාරයාට) සුච්ඡී වේවා; යඤ්චදුතොතා, යඤ්චදත්ත කුමාරතෙම; විසං, විෂය; ජීවතු, ජීවත් වේවා.

[ඉදින් පණස් හවුරුද්දකින් අධිකතාලයක් මුලුල්ලෙහි අනභි රති වාසයෙන් වසන්නාවූ මා විසින් ඒ කාරණය කිසිවෙකුට නො දන්වූ බව සත්‍යවන්නේද ඒ ඤායෙන් යඤ්චදත්ත කුමාරයාහට සුච්ඡී වේවා ජීවිතප්‍රතිලාභය වේවායි මෙසේ මහාඥායන් විසින් සත්‍යත්‍රියාව කලකල්හි යඤ්චදත්තයාගේ ශරීරයෙන් විෂ බැස පොලොවට ප්‍රවිභවිස. කුමාරතෙමේ ඇස් දල්වා මවුපියන් දෙස බලා දැනීමෙනි! පියානනි! කියා නැගී සිටියේක.]

* (පාදකුසකිත් උපලක්ෂිතබැවින් ජලෙමජලොකං ඤා වශයෙන්) මේ ගඟානමි.
“දැනබිකාවගබවුටොදි පාදෙහි ජගී හිඬු,
භාචාච්චිවෙච නිද්දිචධා මුනිඤ්චවෙතෙ. සත්, යඤ්ච
“මෙහෙ ගඟා ත්‍රිත්‍රි භවිතිශචරණෙඤ්චොලොක්ඛනා, යඤ්ච ලක්ඛණයි.

344. සහ සවේච කතෙ මයහං විසවෙගෙත වෙධිතො,
අබුජ්ඣකිඛාතං චුට්ඨාසි ආරොගො චාසි මානවො;
සවෙචන මෙ සමො නන්ති එසා මෙ සචචපාරමිති,

කණ්ණදීපාසනවර්ධයං එකාදසමං.

345. පුතාපරං සද්‍ය හොමි සුතසොමො මහීපති,
ගතිතො පොරිසාදෙන බ්‍රාහ්මණේ සඛතරං සරිං.

346. බතන්ධානං එකසතං ආචුචිඛා කරතලෙ,
එතෙ සමපම්මොපෙචා යඤ්ඤන්ථ උපනති මමං.

344. මයහං, මාගේ (කොහොත්) මා විසින්; සවෙච, සත්‍යක්‍රියාව; කතෙ, කළකල්හි; සහ, (සත්‍යක්‍රියා කළ ඇතිලෙ) සමඟ; විසවෙ ගෙන, විෂවෙගයෙන්; වෙධිතො, කම්පිතවූ (කොහොත්) විසංඥවූ; මානවො, යඤ්ඤදතනා කුමාරතෙම; අබුජ්ඣකිඛාත, පිබ්බිදී; චුට්ඨාසි, නැතිවීවියේය; ආරොගො ච ආසි, තිරොගිද විය; (දැන් ශාසනාත් ව භව්සේ නමත් වභව්සේගේ ඒ සත්‍යක්‍රියාවගේ පරමානී පාරමිතා විය දක්වා වදාරණසේක් "සවෙචන මෙ සමො නන්ති" යනාදිය වදා ලුසේක. එහි අතීතිකතලද්දේදීදී.)

[මෙහි සත්‍යපාරමිතොමෝ පාළියෙහිම ආරුචිකරකරණ ලද්දේය. ගෙෂපාරමිතූ යටති නසින් තිඛාර කච්ඡුත්තාහුසි,]

එකාදසමං, එකොලොස්වෙනිවූ; කණ්ණදීපාසනවර්ධයං, කණ්ණදීපාසනනමි සෘෂ්භුගේ වර්තය (නිමි).

345. පුත, තැවත; අපරං, අතින් වර්තයක් (කියත්තෙමි); සද්‍ය, සම්කලෙක්හි (මම); සුතසොමො, සතසොම නමිවූ; මහීපති හො ම, පෘථිවිපාලයෙක් විමිද; (එකල්හි) පොරිසාදෙන, (පුරුෂයන් හා ඤාණය කරණහෙසින්) පොරිසාද (නම්වූ බරණැස් රජු) විසින්; ගතිතො, (බලිකම්පිණය) අල්වාගන්වාද්දේදී; බ්‍රාහ්මණේ, (තඤ් නම) බමුණා සමග; සඛතරං, (තමාචිසින් කරණලද) පුතිඤ්ච (=තචිකාව); (කොහොත්) බ්‍රාහ්මණේ, (තඤ්නම) බමුණාහට (දෙ නලද); සඛතරං, පුතිඤ්ච; සරිං, සිත් කෙලෙමි.

346 බතන්ධානං, ඤාණියයන් සමඛිඛවූ; එකසතං, එක්සියයක් (කොහොත්) එකසතං බතන්ධානං, (ඒ ඒතැන ඇවද නමත් බලු

- 347. අප්‍රච්ඡි ම. පොර්සාදෙ කිනකං ඉච්ඡි නිසසජං?
සථාමති තෙ කාහාමි යදි මෙ කිං පුතෙතිසි.
- 348. තස්ස පටිසුඤ්ඤානාන පණෙහ ආනමනං මම,
උපගනනා පුරං රමම. රජ්ජං නිසාදසිං තදා,
- 349. අනුසාරිනා සභාමම. පුබ්බකං ජිතසෙවිතං,
බ්‍රාහ්මණස්ස ධනං දනා පොර්සාදං උපාගමිං.

සෙත් ගෙණුවනලද) එක්සියයක් ක්‍රියාවන්ගේ; කරනලෙ, හස්තනලයන් (සිදුරුකොට); ආවුතිනා, (රුක එල්වනු පිණිස රැහැන්ලා) අවුතා; එතෙ, (ජීවනගුණයෙන් ගන්තාලද) මේ එක්සියයක් ක්‍රියාවන්; සං පමිලාපෙතා, (පාලමුතුරු කොට කිස යවිතුරුකොට එල්වා විලඹින් නිසට ගසමින් ක්‍රමණය කිරීම වශයෙන් හා අත්තල රැහැණින් අවුතාරුක එල්වීම වශයෙන් සම්ප්‍රකාරයෙන් ආතාරො පවේදයෙන්) අතිශයින් මලානික කරවා; (=විසලවා=බෙදව පවුණුවා යන අර්ථය.) යඤ්ඤානේ, බලිකම් සිව්කටසුතකල්පි (තොහොත්) බලිකම්පිඬියෙහිලා; මම, මා; උපගයි, ගෙණගියේස.

[ඉක්බිති මාසමග කථාකොට තදාබ්‍රාහ්මණයාට දුන් මාගේ ප්‍රතිඥාව ඉෂටකරණ කැමැත්ත හා සතාරගහාථා අසනු කෑමැති බව දන.]

347. පොර්සාදෙ, පොර්සාද තෙම; කිං, කීමෙන්ද; නිං, තුඹ; නිසසජං, (තමන්ගේ නුවරට යාමපිණිස මා අතින්) මිදීම; ඉච්ඡි, කැමැත්තෙහිදයි; මං, මා; අප්‍රච්ඡි, විවෘලේස; එංසස කැමැත්තෙ මිසි කිකල යදි, ඉදින්; කිං, තුඹ; මෙ, මාගේ; (සම්පට); පුත, තැවත; එතිසි, (එතාහතයෙන්) එන්තෙහි නමි; තෙ, පුණ්ණෙහිගුණ; සථාමති, කැමැත්ත නොසිත්ම (ගෙවත්) කැමැත්තවූ පරිද්දෙන්; කාහාමි, කරන්තෙමි (=මුදුහරින්තෙමි කියේස).

348. මම, මාගේ; පණෙහ, උදාසන; ආනමනං, ජමට; තස්ස, ඒ පොර්සාදයාට; පටිසුඤ්ඤානාන, පිළිවදන්දී (හෙවත්) ප්‍රතිඥා; රමම, සිත්කලුටු; පුරං, (අදාතන නම)හතරයට; උපගනනා, පැමිණි; තදා, එකල්හි; රජ්ජං, (හිසොජන සතික) රාජ්‍යය; නිසාදසිං, (මවුපියන්ට) පාචා දුනිමි.

349. පුබ්බකං, පුරාතනවූ; ජිතසෙවිතං, බුඩාදින් විසින් සෙවන ය කරණලද්දවූ; සතං, සත්පුරුෂ (වූ මහාබෝධියක) යන්ගේ; ධමමං, සත්‍ය පාරමිතා ධර්මය; අනුසාරිනා, සිහි කොට; බ්‍රාහ්මණ

350 තැනි මේ යාසයො තැනි ඝාතසිසුහි වා නවා,
සච්චවාචානුරකඛනො ජිවත. චජ්තුමුඛාගමී;
සච්චෙය මෙ සමො තැනි එසා මෙ සච්චපාරමිති.

සුතසොමචරිසං වාදසමාං.

—oXo—

සච්චපාරමිතිදේදසො නිට්ඨිතො.

—oXo—

සස, නඤ නම් ඛමුණාභව; ධනා, (කභවණු සාරදහසක් හා අනාචුද)
වසනුව; දනා, දී; පොරිසාදා, පොරිසාදයා කරා; උපාගමිං, එලෑ
ඹි යමි.

350. තැනි, ඒ පොරිසාදයා සමීපයට එලෑඹිමෙහිලා ඝාතසිසු
නිවා, (කිමෙක්ද මෙතෙමමා) මරත්තේ දො හෝ; නවා (ඝාතසි
සුහි). නොමරත්තේ දො හෝසී; මෙ, මව; සංසයො, සැකයෙක්;
නඤ, නැත (=නොවීය); සච්චවාචං, සත්‍යවචනය; අනුරකඛනො,
සංරක්ෂණය කරන්නේ; ජිවතං (මාගේ) ජිවිතය; චජ්තුං, පරිත්‍යා
හ කරන්නට; උපාගමිං, එලෑඹියෙමි; සච්චෙන, සත්‍යයෙන්; මෙස
මො, මා හා තුල්‍යයෙක්; නඤ, නැත; එසා, මෝ තොමෝ; මෙ,
මාගේ; සච්චපාරමි ඉති; සත්‍යපාරමිතාවසී (වදාලසේක).

[මෙහිදු සටකි තසිත් ඉඤ්ජපාරමිහු නිධාර කටසුත්තාහුසී.]

ආදසමං, දොලොස් වෙනිදු; සුතසොමචරියං,
සුතසෝම හම් රජහුගේ චරිතය(ත්ම).

—oXo—

ස භ්‍ය පා ර මි නි දේ භ ස නි ම ව න ල දී.

351. සාමෝ යද්‍ය වනෙ ආසි. සනෙකන අතිනිමිතො,
පවනෙ සිහබ්‍යගෙච* මෙතතාය මුපතාමසිං.

352. සිහබ්‍යගෙච්චි දිපිති අවෙඡනි මනිසෙති ව,
පසදමිහවරාහෙති පරිවාරෙතා වනෙ වසිං.

351. යද්‍ය, යමිකලෙක්කි; වනෙ, මහවනෙයෙති; සනෙකන අති නිමිතො, (සක් දෙවීරජහුගේ උපදෙශසමපනතිසෙන් උපත් හෙසින්) ශක්‍රයා විසින් මවන (=උපදවන)ලද්දවු; සාමෝ ආසිං, ස්වර්ණම(නම් තාපස කුමාර)විමිද; (එකල්හි මම) පවනෙ, වනා වනෙයෙති; සිහබ්‍යගෙච, සිංහ ව්‍යාග්‍රයන්ද; මෙතතාය, මෙමත්‍රී යෙති; උපතාමසිං, යෙදවිමි; [අවශ්‍යසඤ්ඤන් මෙමත්‍රීයෙති යෙද විම කියනු කිම.] (නොහොත්) සිහබ්‍යගෙච, සිංහ ව්‍යාග්‍රයන්ද (අර මුණුකොට); මෙතතාය.†, මෙමත්‍රීභාවයාව; උපතාමසිං, එළවුයෙත්; [නොහොත්, සිහබ්‍යගෙච්චි, සිංහ ව්‍යාග්‍රයන් සමග; (මම); මෙතතා යං, මෙමත්‍රීභාවයාව; උපතාමසිං, (සෙසුසතුන් කෙරෙහි) එළවු යෙමි; එකල්හි කෘෂ්ණකම්භානන ඇති සිංහව්‍යාග්‍රයෝ පවත් මාගේ මෙමත්‍රීභාවයෙන් සඤ්ඤන් කෙරෙහි මෙමසින් ලැබුන, ඉතර සඤ්ඤන්ගේ මෙමත්‍රීප්‍රතිලාභය කියනු කවරේද යනු දක්වයි.]

352, සිහබ්‍යගෙච්චි, සිංහයන් හා ව්‍යාග්‍රයන් විසින් ද; අවෙඡනි, වලසුන් විසින් ද; මනිසෙති ව, මිමුන්විසින් ද; පසදමිහවරාහෙති, පසදමුවන් හා වල්සුන් විසින් ද; පරිවාරෙතා, පිරිවරාගෙණ; වනෙ, (එමහ)වනෙයෙති; වසිං, විසුයෙමි. [මේ වචනසඤ්ඤන් මාගේ මෙහෙවර කරන්නන් කොට ඒ වනෙයෙති විසිමි යනු භාවයි.]

[දන් නමන්ගේ මෙමත්‍රී භාවනාවෙන් ලද ආතිසංසය හා මෙම ත්‍රීයගේ මයනකප්‍රාප්තභාවයද දක්වන්නට “න මං කොච්චි උත්ත සති” යනාදී අවසානභාෂාව වදාලයේක.]

* “සිහබ්‍යගෙච්චි, සින් පාඨයි. † මේ ආකාරාක්‍රමයෙහි “මෙතතා,, ශබ්දය නොව අකාරාක්‍රමයෙහි “මෙතතාය,, ශබ්දයයි. “මෙතතා අයති පවනෙති එනෙතාති=මෙතතායො, නං මෙතතායං. “යනු එහි නිවැරදි, මෙම ‘මෙතතාය,, ශබ්දය මෙමත්‍රීභාවනා වාචකාවි.

353. නම. කොපි උත්තයති නපි භාසාමි කසසපි,
මෙත්තාබලෙභුපභ්ඛො රමාමි පවතන නද්‍යති.

සුවණණසාමවරිය.* තෙරසම.

354. පුතාපර. යද්. හොමි එකරාජානි විසසුතො,
පරජෙප්‍ර.† අධිධාය පසාසාමි මහාජනි.

353. කොපි, (සා බලුල් ආදි බානාසුලු) කිසිත් සනිඃයත්; මං,
මා (දක); න උත්තයති, හ්‍යාසනොවෙසි (=හා නොකෙරෙයි); අහං
අපි, මමද; කසසපි, (සිංහ, ව්‍යාඝ්‍ර අමනුෂ්‍ය, ව්‍යාධි ආදි) නිසිවෙක්හට;
න භාසාමි, බිය නොවෙමි; (කවරහෙයකින්දයත්?) නද්‍ය, එතැන්;
මෙත්තාබලෙන, (සමිහෙයකින් බොහෝකලක් මුලුල්ලෙහි වඩන්
ලද) මෙහි පාරමිතානුභාවයෙන්; උපභ්‍යෝ, උපසන්නහා
(=එහල්) ලද්දෙමි; (නොහොත්) මෙත්තාබලෙන, මෙහි බලය;
උපභ්‍යො, එහල් කෙලෙමි; පවතෙ, මහවනයෙහි; රමාමි, අති
රමණය කෙරෙමිද (නොහොත්) සිත්අලවා වාසයකෙලෙමිද (එහෙ
සිදැයි වදාලෙස්ක).

[මෙහි වනාහි මෙහිපාරමිතොමෝ අතිශයවත් වී. ශෙෂපාර
මිහු සටනි නසිත් නිබාරකවසුත්තාහුසි.]

තෙරසම., තෙලෙස්වෙතිවු; සුවණණසාමවරිය, සිංහණියාම
(නමි තාපසකුමාර)යත් ගේ වරිතය(නිමි).

354 පුත, නැවත; අපරං, අනිත් වරිතයක් (කියන්තෙමි); යද්,
යම්කලෙක්නි (මම); එක රාජා ඉති, (කුලෙ, ශීල, ආචාර, ශ්‍රඩා,
ශාතාදී අනන්‍යතාධාරණ ගුණවිශෙෂයෙන් හා පාරමිතාවයෙන්
අවිභ්‍යස හෙයින්ද ප්‍රධාන හෙයින්ද අත්වැඩිතාමයෙන්) එකරාජයකි;
විසසුතො හොමි, (ජමුඛුච්ඡතලයකි) ප්‍රශ්නවිමිද; (එකල්හි) පරම
සිප්‍රං, (අතිපරිශුඛ කාසික වාචසික සංවරසකඩ්‍යාතවුද අතිපරිශුඛ
මනොසංවරසකඩ්‍යාතවුද) උතුමිවු (දශකුලෙකම්පථ) ශීලය; අධි
ධාය, (සමාදාන වශයෙන් හා අව්‍යතික්‍රමණවශයෙන්) ඉටාභණ;

* “සාමපණ්ඩිතවරියං. අප්‍රවා. † මෙය “උපත්ඵමිහො,, කියා විස
සුතුපෙසි සිතන්නවත් කරුණු පෙනේ. ‡ මේ අභිප්‍රායයෙහි “මෙත්තා
බලෙන,, යනු උපසොගාඨියෙහි නානියයි.

355. දසකුසල කමමපථේ චන්තාමි අනවසෙසනො,
චතුත් සඛගභවද්දුති සඛගණනාමි මහාජනං.

356. එවං, මෙ අප්පමත්තස්ස ඉධලොකෙ පරත්ථව,
දබ්බසෙඨො උපාගනාමා අච්ඡිදුනො පුරං මම.

357. රාජ්ජපථේවෙ නිගමෙ සබ්බලොසං සරට්ඨකො,
සබ්බං හත්ථගතං කඛා කාසුසා නිබ්බන් මමං.

මහාමහිං, (යොදුන් තුන්සියයක් පමණවූ කසීරට) මහාපෘථිවිය; පසාසාමි, රාජකානුශාසකාකරමි; (නොහොත්) මහාමහිං, (යොදුන් තුන්සියයක් පමණ) මහත් භූමිප්‍රදේශයක් (වූ කසීරට); පසාසාමි, රජය කරවිමි.

355. දසකුසලකමමපථේ, (ප්‍රාණඝාතවිරතිය ආදිකොට ඇති ස මාග්දුඤ්චපයවිවසානවු) දසකුසලකමමපථයෙහි (නොහොත්) දසකු සලකමමපථයන්; අනවසෙසනො, නිරවශෙෂ වශයෙන්; චන්තාමි, (සමාදන්ව) පවතිමි; මහාජනං, මහජනයා; චතුත් සඛගභවද්දුති; (දුනාදි) සිවුසතරා වැනින්; සංගණනාමි, සඛිග්‍රහ කෙරෙමි.

356. එවං, මෙසේ(සිලපරිපුරණ, දසකුසල කමමපථසමාදාන, සිවු සතරාවන්, යනමෙසින් මහජනයාට සඛිග්‍රහ කිරීමය යන මේ ආකාරයෙන්); ඉධලොකෙ(ව), ජීවලෝකයෙහි(ද), පරත්ථව, පාර ලෝකයෙහිද; මෙ, මා; අප්පමත්තස්ස, අප්‍රමාදව සිටියදී; (නොහොත්) අප්පමත්තස්ස, අප්‍රමාදවු; මෙ, මා (විද්‍යමාන කල්හි); දබ්බසෙඨො, දබ්බසෙඨ නම් කොසොල් රජතෙමි; උපාගනාමා, (වතුරැකිනි සෙතාව සත්තව කොට ගෙණ) අවුත්; මම, මාගේ පුරං, (බාරානසී) නගරය, අච්ඡිදුනො, (බලාත්කාරයෙන්) අසිද ගත්තේ.

357. රාජ්ජපථේවෙ, (අමාත්‍ය, බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති ආදිවු) රජහු ආශ්‍රය කොට ජීවත්වන්නාවුන් (සනිතවුද); නිගමෙ, නිගමිග්‍රාම වාසීන් (සනිතවුද); සරට්ඨකො, (අනුරු ආදි) බලාසතා පරිපාලනකරන් සනිතවු; සරට්ඨකො, රටවැස්සන් සනිතවු; සබ්බං (මාගේ) සකල රාජ්‍යය; හත්ථගතං කඛා, හසනප්‍රාප්තකොට; කාසුසා, (ගෙලපමණ) විලෙක්හි; මමං, මා; නිබ්බන්, වැලඳුණය.

35. අමචමණඛලං රජ්ජ. ඵතං අනෙතපුරං මුච්චි,
 අච්ඡිද්දිනාන ගතිතං පියං පුත්තං ව පසසගං*;
 මෙත්තාය මෙ සමො නත්ති ඵසා මෙ මෙත්තා පාරමිතී.
 ඵකරාජචරිතං පුද්දසමං.

—o:0~0:0—

මෙත්තාපාරමිතීදේදසො නිවසිතො.

—o:0:0c—

35. මම, මාගේ; අමචමණඛලං, අමාත්‍ය සමුහයා (සන්තවු);
 අනෙතපුරං, ඉන්ද්‍රාගරය (සන්තවු); ඵතං, (බල, මාහත, තගර, ජ,
 කපදදීත් හා අනත:පුර, දුසි. දස, පරිච්ඡේදයානෙත්ද වස්ත්‍රාගරණා
 දී උපහොග උපකරණාදියෙන් ද) සමාඛවු; රජ්ජ, රාජ්‍යය; අච්ඡි
 ද්දිනාන ගතිතං, අසිද්ධත්තාලද (දේවබ්‍රහ්මයන නම් සතුරු) රජහු;
 පියං පුත්තං ඉච, පෙම්බර පුතකුමෙන්; පසසිං, බලයෙම්, මෙත්තා,
 ය, මෙත්තිපාරමිතාවෙන්; මෙ සමො, මා හා තුල්‍යයක්; නත්ති,
 (ලොකත්‍රයෙහි) තැත්තේය; ඵසා, මෝතොමෝ; මෙ, මාගේ; මෙ
 ත්තාපාරමි ඉති, මෙත්ති (පරමාණු) පාරමිතාව සසි (වදාලපේක).

[මෙහි මෙත්ති පරමාණුපාරමිතොමෝ අතිශයවත් බැවින් පාලි
 යටි ආරුඪි කරණලදී. ශෙෂ පාරමිත්‍ර යටිති නසින් නිබාර කව
 සුත්තානුසි.]

පුද්දසමං, තුද්දවෙනවු; ඵකරාජචරිතං, ඵකරාජ නම
 කසිරජහුගේ චරිතය (නිමි).

—oX0o—

මෙත්තිපාරමිතීදේදසො නිමවනලදී.

සුද්දසමං

* "පසසිතං, ස.

- 359. සුසාභන සෙසං කප්පමි ඡවට්ඨිකං උපනිධාය හං*, ගොමණධ්වජා උපාගන්ති රූපං දසෙසනනි නපපකං†.
- 360 අපරෙ ගඤ්ඤව මාලාඤ්ඤව භෝජනං විවිධං ඛන්දං, උපායනානුපායෙනනි හට්ඨා සංවිග්ගමානසා.
- 361. සෙ මෙ දුක්ඛං උපදහන්ති‡ සෙ ව දෙනති සුඛං මම, සබ්බසං සමකො භොමි දයා නොපො නච්ඡති.

359. අහං, (මහාලොමහංසවු) මම; ඡවට්ඨිකං, මිනි ඇව, උපනිධාය, (හිස්කන්වසින් පා) කන්වසින් කොට (හෙවත්) බිලෝඛාගණ කොට; සුසාභන, (අවු) සොභොත්ති; සෙසං කප්පමි, (සම් කලෙක) සසනස කෙලෙමිද (එකල්හි) ගොමණධ්වජා, ගම්දරුවෝ (නොභොත්) ගොපුලුදරුවෝ; උපාගන්ති, (ආ)කරා අවුත්; අපපකං, නානාප්‍රකාරවු (හෙවත්) බොහෝවු; රූපං, විප්‍රකාය (=විසුලු); දසෙසනනි, දක්වත්.

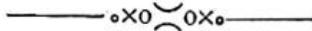
360. අපරෙ, (ඒ ගම්දරුවන් අතුරෙන්ම) සමහරු; (නොභොත්, ඒ අනාවාරසම්පන්න ගම්දරුවන් කෙරෙන්) අනං (පණ්ඩිතමනුෂ්ඨ) යෝ; හට්ඨා, (මේතෙම මෙසේ විවිධ විප්‍රකාර කරන්දාවු මොවුන්ට) භොතිපෙසි. ඒ නානසයෙන් ක්‍ෂාන්ති මෙමහි කරුණාවන් ම මොවුන්කෙරෙහි එලවසි. අනේ මේ ආඥාපි පුරුෂයෙක් වනාසි) සතුටුමුචාහු; සංවිග්ගමානසා, (මොහුකෙරෙහි වරදවා පිළිපදනා වු මෙගම්දරුවන් විසින් බොහෝ අකසල් රැස් කරණ ලද්දේයයි) කලානිරුණු සිත් ඇත්තාහු; ඛන්දං, බොහෝවු; ගඤ්ඤ, සුගඤ්ඤ; මාලං, මල්ද; විවිධං, අනෙකප්‍රකාරවු; භෝජනං (ව), බොජන්(ද); උපායනානි(ව), (අනෙවු) සතුටුපඤ්ඤ(ද); උපනෙහනි, එලවත්.

361. සෙ, සම් (අනාවාරසම්පන්නවු) ගම්දරුකෙනෙක්; මම, මට; දුක්ඛං, දුක; උපදහන්ති, එලවත්ද; (නොභොත්, උපදෙගති, දෙත්ද; සෙ ව, සම් (ආවාරසම්පන්න පණ්ඩිත) ජනාකෙනෙක්; මම, මට; සුඛං දෙනති, (මල්ගද බොජන් ආදී සහකාර එලවීමෙන්) සැප දෙත්ද; සබ්බසං, ඒ සියල්ලන්ට; සමකො කොමි, (කිසිවකුකෙ රෙහි විකාරයකට නොපැමිණීමත් ඒ විවිධජනයා කෙරෙහි) සමසින් ඇත්වීම; දයා, (උපකාර කලවුත් කෙරෙහි මෙමහි සබ්බාත)

* "ඡවට්ඨිකං උපධායනං, ස, "ඡවට්ඨිකං නිධායනං, ඉ, † "දසෙසනනි නපපකං, "දසෙසනනි නපපකං, ස, ‡ "උපදෙගති, සින් පාසිසි.

362. සුවද්‍රවේණික හුලාහුලතා යසෙසු අයසෙසු වී,
සබ්බන්තී සමකො හොමී එසා මෙ උපෙක්ඛාපාරමීති,^{*}

මනාලොමනංසවිචිතං පණණ්ණසමං.

උපෙක්ඛාපාරමීතිදෙදසො නිවසීහො.

දසාවෙක් (ද)*; කොපො, (අපකාර කලවුන්කෙරෙහි මනොප්‍ර;
දෙග්‍ර සමාන) කොපපෙක්(ද); න විජ්ජනී, නැත්තේය.

[දැන් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ උපකාරාපකාර කලවුන් කෙරෙහි තමන්වහන්සේගේ සම සමසීන් ඇතිබවක් විකාරයට නොපැමිණිබවක් විද අභිලෝකධර්මයත් කෙරෙහි සම් භොග්‍යාලුහුබවක් විද එය දන්වන්නට “සුවද්‍රවේණික හුලාහුලතා” යනාදී අවසානගාථාව වදලැස්ක.]

362. සුවද්‍රවේණි(ව), සැපයක් දෙක්ති(ද)†; යසෙසු(ව), කීර්තියෙහි(ද); අයසෙසුව, අපකීර්තියෙහි (=නිශ්ශ්‍රවණ)ද; හුලාහුලතො, (මනනී උනනනිභාවය හැර සමකොට ගත් භාලද) තරාදියක් මෙන් වූ සම; සබ්බන්තී, (සුවද්‍රවේණි අභිලෝකධර්මය සිසි කියනලද) සියලු තත්ති; සමකො හොමී, මධ්‍යස්ථ වීම; එසා, මෝරොමෝ; මෙ, මාගේ; උපෙක්ඛාපාරමී ඉතී, උපෙක්ඛා (පරමාසී) පාරමිතාවයයි (වදලැස්ක).

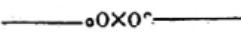
[මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එක්වැනි සකලසන්ධ්‍යන් කෙරෙහිද සක්‍රද්‍රෝකධර්මයන් කෙරෙහිද තමන්වහන්සේගේ අනන්‍ය සාධාරණවූ මධ්‍යස්ථභාවය කීර්තිය කොට එයින් ඒ ආත්මභාවයෙහි තමන් උපෙක්ඛා පාරමිතාවගේ ශිඛාප්‍රාප්තභාවය ප්‍රකාශ කරමින් “එසා මෙ උපෙක්ඛා පාරමී” යන්නෙන් දෙශනාව නිමකල සේක.]

* මෙහි “දසා, ශබ්දය මෙහිවැඩිවනවේ. “දසානුකම්පා කරුණුදැකූ කරුණු ව අනුද්දසා, සහ නිඤ්ඤවුච්ඡයෙන් කරුණුපසභ්‍ය බව උගන්වයි.

† මෙහි සුවද්‍රවේණිකයන් ඊට නිමිත්තබවින් ප්‍රානාපානාදි ගන්තූ ලදහයි දනුයුතු.

[මෙහිදු මහාබෝධිසන්ධියන් වහන්සේගේ විශේෂයෙන් සකලවිසූචරිතාගය හා සම් කිසිවෙක් මේ ශරීරය ගෙණ නමන් කැමතිවූ සම් කිසිවක් කෙරේවාසී තීරපෙක්‍ෂාතභාවයෙන් නමන්ගේ ආත්මිභාවපරිත්‍යාගය දුනුපාරම් නම, සියලු අකතීව්‍යයන්ගේ භෞතිර්ම ශීලපාරම් නම, කාමාඤ්ඤාව විච්චව ගෘහයෙන් නික්ම ශරීරයෙහි අශුභසංඤ්ච වැඩිම දෙනස්තුමාපාරම්නම, බොධිසම්භාර සම්භරණයට උපකාරධම්පරිග්‍රහණයෙහිද ඊට ප්‍රතිපක්‍ෂ ධම්ප්‍රභාණයෙහි ද කොශලාය හා අවිපරිත වශයෙන් ධම්සම්භාව ඒනතය ප්‍රඤ්චාරම් නම, කාමවිතකීදීන්ගේ විනෝදනය හා දුඃඛාධිවාසනවිසමය විසමීපාරම්නම, සියලුම අධිවාසන ක්‍ෂාන්ති තොමෝ ක්‍ෂාන්තිපාරම් නම, සත්‍යසමාදානයෙන් විසංවාදනවිරතිය සත්‍යපාරම් නම, තීරවද්‍යධම්යන් කෙරෙහි අවලසමාදානාධිජානිය අධිජානාපාරම් නම, අනෝධි වශයෙන් සියලුසතුන් සෙරෙහි මෙහිකරුණා ඇතිබව මෙහිපාරම් නම, උපෙක්‍ෂාපාරම් තොමෝ සථෝකතක්‍රමයෙන් අභිසංගාමියෙහි මෙසේ දැනපාරම්පු ලැබෙත්. මෙහි වතාහි උපෙක්‍ෂාපාරම් තොමෝ අතීතයවත් බැවින් දෙශකාවට ආරුහිකරණලදු.]

පණණරසමං, පසලොස්වේනිච්ච; මහාලොමහංසවරියං,
මහාලොමහංස පණ්ණිතයන්ගේ චරිතය(හිමි).

උපෙක්‍ෂා පාරම් නිදේශය
නිමවනලදී

363. සුධස්සජයො සොමනසො අයොසරභිසෙන ව,
සොණනඥො මුගපකොඛා කපිරාජා සච්චසච්චයො.

364. වට්ටකො මච්ඡරාජා ච කණ්ඨදීපායනො ඉසී,
සුතසොමො පුග ආසිං සොමො ච ඵකරාජහු;
උපෙකො පාරමී ආසී ඉති චුත්තං මහෙසිනා.

363. සුධස්සජයො [ආසිං*], (සමිකලොකමම) සුධස්සජය නමී රාජ පුත්‍ර[විමිද]; සොමනසො, සොමනසස නමී කුමාර (විමිද); අයොසර භිසෙන ව, අයොසර (පණ්ඩිත) නාමයෙන් හා භිස (උපදෙශයෙන් දක්වනලද මහාකසුඛන) නාමයෙන් සුකත (විමිද); සොණනඥො ව [ජනකත් සිත් සතුටු කරත්තාවු (හොහොත් ගුණයෙන්) සමුච්චි] සොණපණ්ඩිත (විමිද); මුගපකොඛා, මුගපකඛ නමී (තෙමිස) පණ්ඩිත (විමිද); කපිරාජා, කපිරාජ (භවත්) මහා වාහර (විමිද); සච්චසච්චයො, සච්ච නමී තාපස (විමිද).

364. වට්ටකො, වට්ටපොතක (විමිද); මච්ඡරාජා ච, මත්සාරාජ (විමිද); කණ්ඨදීපායනො ඉසී, කණ්ඨදීපායන නමී සාඝියෙක් (විමිද); පුග, හැවන; සුතසොමො ආසිං, සුතසොම නමී මහීපාලයෙක් (විමිද); සොමො ච, සාම කුමාර (විමිද); ඵකරාජා අහු, ඵකරාජ නමී පාඨි විපාලයෙක් (විමිද); උපෙකො පාරමී, උපෙකො පාරමී ශීඝියෙන් දක්වනලද මහාලොමහංස (විමිද); (යන මෙකි සියලු ජාතිවලදී) ඉති, මෙසේ (මේ උකත විධානයෙන්); මහෙසිනා, (මහත්වු දුගතා රමී ආදී බොධිසත්ථාරයන් එකණස කරණ.හෙසින්) මහර්ජවු (එකල් කි බොධිසත්ථවු මාවිසින්); චුත්තං, පුරුදු කරණ ලද්දවු (භවත්)හා සිරෙණ ලද්දවු (යම් වර්තයක් ඇද්ද එය); ආසී, (සමුපුණී)විය.

[මෙහි “අයොසරභිසෙන ව” යන තැන භිසාපදෙශයෙන් මහා කසුඛනවසනීවද, “සොණනඥො” යන මෙසින් සොණපණ්ඩිතවසනී වද, මුගපකොඛාපදෙශයෙන් තෙමිසපණ්ඩිතවසනීවද, උපෙකො පාරමී ශීඝියෙන් මහා ලොමහංස වසනීවද දක්වයි.]

[දත් පාරමීපුරණ වශයෙන් විරකාල.පුවතීරිතවු මෙහි කියනලද්දවු ද නොකියන ලද්දවුද තමන්ගේ දුක්කර ක්‍රියාව පිටුකොට යමක් පිණිස ඒ දුක්කර ක්‍රියා තොමෝ පවත්වන ලද්දී නම් එයද සංඝෝපයෙන් දක්වන්නට “එවං බහු විධං” යනාදී ගාථාව වදාලයේක.]

* “ආසිං” යනු අධ්‍යාතාර කොට මෙසේ සෙසු තැනවලටත් යෙදියයුතුයි.

365 එව. බහුච්චි. දුක්ඛ. සමපනති ව බහුච්චි,
හවා හවෙ අනුභවිතා පනොනා සමෙඛාධි මුත්තමි.

366. දවා දුතබ්බකං දුතං සීලං පුත්තං අසසතො
නෙක්ඛමෙම පාරමි. ගන්තා පනොනා සමෙඛාධි මුත්තමි.

367. පණ්ඩිතෙ පරිපුච්චිතා විරියං කතාන මුත්තමි,
ධනාසා පාරමි. ගන්තා පනොනා සමෙඛාධි මුත්තමි.

365. එව., (සමිසේ ශාරීපුත්‍රයා දැන් තොපට දෙශනා කරණ ලද්දේද) මෙසේ (මේ උකත ක්‍රමයෙන්); බහුච්චි., (අතින් පරිච්චිතාදී කාලයෙහි කාර පත්‍ර යාව යාව දී ආභාර පූජා වෛද්‍යයන්) හා හා ප්‍රකාරවූ දුක්ඛයන්, දුක්ද; බහුච්චි., අනෙකප්‍රකාරවූ; සමපනතිව, (කුරුරාජාදී කාලයෙහි ශක්‍රසම්පත් සදාශවූ) සැපත්ද; හවාහවෙ, කුඳු මහත්හවයෙහි (නොහොත්) වෘත්තානිද; අනුභවිතා, අනුභව කොට (=විද); උතමමි., (අතිශයින්) උතුම්වූ; සමෙඛාධි., (සඵලදායක සංකල්පන) සමසක් සමෙඛාධියට; පනොනා, පෑමිණියෙ මි (නොහොත්) සමෙඛාධි., සඵලදායකය; පනොනා, අවබෝධයක් ලෙසි වෙමි.

[දැන් සමි පාරමි කෙසෙකුත් පරිපුච්චි කරණු පිණිස මේ දුක්කර වයභිතොමෝ බොහෝ කලක් මුලුල්ලෙහි පවත්වන ලද්දේද ඒ පාරමිත්තයේ නිරවශෙෂයෙන් පරිපුච්චි බව හා එයින් පෑමිණිය යුතු එලියට තමන්වහන්සේ පෑමිණි බව දක්වන්නට “දවා දුතබ්බකං දුතං” යනාදිය වදාලසේක.]

366. දුතබ්බකං, (සමසක් සමෙඛාධි සමධිගමය පිණිස පිළිපත් මහාබෝධියන් වූ මාවිසින්) දියයුතු වූ දුතං, (රාජ්‍යාදී බාහිරවභූත හා අභිතයනාදී ආධ්‍යාත්මික වභූතසංකල්පන) දෙසධිමිය; දවා, (නිරවශෙෂවශයෙන්) පරිත්‍යාගකොට, අසසතො, අනවශෙෂව ශයෙන්; සීලං, (කායිකවාචනික සංවරය හා ඉන්ද්‍රියසංවර ශීලය හොඳනසෙහි මාත්‍රදබවය සුචිත්‍රධාරිත්වය යන මේ ආදිවූ බෝධියන්) ශීලය; පුත්තං, සම්පුච්චිකොට; ගන්තා, (නුච්චි) මහාතිඨි ඡත්‍රමණයෙහි; පාරමි., කෙලවරට; ගන්තා, ගොස්; =පෙ=.

367. පණ්ඩිතෙ, සප්‍රාඥයන්; පරිපුච්චිතා, (කුලලා කුලලාදිය හා

- 369. කතෘ දළනමිධිධානං සච්චවාචානුරකතීය,
මේඛනාස පාරමිං ගනතෘ පතෙතා සමේඛාධිවුත්තමිං.
- 369. ලාභාලාභෙ සසායසෙ සමමානතාවමානගෙ,
සඛනස්ථ සමකො හුතෘ පතෙතා සමේඛාධිවුත්තමිං.
- 370. කොසජ්ජං භසතො දිඤ්ඤා විරියාරමාඤ්ඤා ඛෙමතො,
ආරද්ධවිරියා හොථ ඵසා බුද්ධානු සාසනී.

සඛිතවට උපකාර ඵලවත්තානු නිරවද්‍ය කමාසතන ශිලාසතන විද්‍යාසථානාදිය) විචාරා; උත්තමං, (සමාසක්සමේඛාධිධව පැමිණවීමට සමස්ථ බැවින්) උතුමිවු; විරියං කතෘත, විසූ (පාරමිතාව) කොට; ඛනතීයා, (අධිවාසන) ක්‍ෂාන්තියගෙ (=ක්‍ෂාන්තී පාරමිතාවගෙ); පාරමිං ගනතෘ, කෙල පැමිණි, =පෙ=.

368. අධිධිධානං, (තුලප්‍රධම්ම සමාදාන) අධිඤ්ඤාස; දළනං කතෘ,
දුඛිකොට(සමාදන්ව); [(තොගොත්)දළනං, දාභිතරවගෙසන්; අධිධිධා,
තං කතෘ, අධිඤ්ඤා පාරමිතාව කොට] සච්චවාචං, සතනවිචයස (අවිසං
වාදය සඛිතත සතනපාරමිතාව); අනුරකතීය, සංරක්‍ෂණස කොට,
මෙතොස, (සකල සඛිතවවිභසෙති අනොධි වගෙසන් හිතොප
සංහාරලක්‍ෂණවු) මෙත්‍රී පාරමිතාවගෙ; පාරමිං, පරමොන්‍යාමිතා
වසට (=කෙලවරට); ගනතෘ, පැමිණි; =පෙ=

369 ලාභාලාභෙ, ලාභ අලාභ දෙක්හි (ද) සසායසෙ, කීකී අප
කීකී දෙක්හි (ද) සමමානත අවමානගෙ, ආදරගෙහි හා අනාදරගෙ
හි (ද සන) සඛනස්ථ, සියලු ලොකධම්මයන්; සමකො හුතෘ, සම
සිත්ඇතිව. (=භවිකාරව); උත්තමං, (අතිශයින්) උතුමිවු; සමේඛා
ධිං. (සඵඤ්ඤාසන සඛිතත) සමාසක් සමේඛාධිධව; පතෙතා, පැමි
ණියෙමි (විමි).

[දතෘ දුතඛකං දුතං” සනාදීන් සකලපාරමිධම්මයන් පිටුකොට ද
ක්වා දුන් සම් විසූ මහ මෙත්‍රීභාවතා අප්‍රමාදවිහාර කෙතෙකන්
කරණකොටගෙණ බුඛකාරකධම්මයන් විසදභාවසට හිසාහුද තම
න්වනන්සේගේ සමාසක්සමේඛාධි සඛිතත විමුක්තීතොමෝ මුහු
කුරුවනුද්දී ඵ් විසූ මහ මෙත්‍රීභාවතා අප්‍රමාද විහාර සත
මෙසින් විසූ සඵඤ්ඤාසනවද විමුක්තී මිහිතිරීමට අවවාදදීම පිණි
ස “කොසජ්ජං භසතොදිඤ්ඤා, සනාදී අවසාන ගාථානුසවදුලසෙක.]

- 371. විවාදං හයතො දිඤා අවිවාදඤ්ච ඛෙමතො,
සමග්ගා සබ්බා හොථ ඵසා බුද්ධානුසාසනී.
- 372. පමාදං හයතො දිඤා අපපමාදඤ්ච ඛෙමතො,
භාවෙථ ධර්මකං මග්ගං ඵසා බුද්ධානුසාසනී තී.

370. කොසල්ලං, කුසිතභාවය; හයතො(ව), (සකලසංකල්පමුලභාවයෙන් සියලු අනභිවිධාසකයයි) හයවශයෙන්(ද); විරිසාර මහං, විසාරමහං (=ආරමා විසාරීය); ඛෙමතොව, (නත්ප්‍රතිපක්‍ෂභාවයෙන් වතුර්විධයොතයෙන් අනුපද්‍රැවභාවසාධකහෙයින්)තිර්භය වශයෙන්ද; දිඤා,(නුවණැසින්)දැක; ආරඛිරියා හොථ, අධිශ්‍රීඨි ක්‍ෂාදිසම්පාදනවශයෙන් පටන්ගත්කාලද විසාරිතාවච්චි (හෙවත්) සමාසක්‍රමාන විසාරිතාවච්චි; ඵසා, මෝතොමෝ; බුද්ධානුසාසනී, බුදුවරුන්ගේ අනුසාසනාවයි(=අවිවාදයයි).

371. විවාදං, (අධිවිධිවිවාදවසතුන්ගේ වශයෙන්) විරුඛවාදකිරීම; හයතො(ව), (යථොක්කක්‍රමයෙන්) හයවශයෙන්(ද); අවිවාදං, (නත්ප්‍රතිපක්‍ෂමු) මෙමුත්‍රාත්කමීය (හෝ) මෙමුත්‍රාවතාව; (නොහොත් අධිවිධිසාරාණිසධමීයන්ගේ වශයෙන්) විරුඛවාද නොකිරීම; ඛෙමතොව, (උක්කක්‍රමයෙන්) නිශ්චයවශයෙන්ද; දිඤා,(නුවණැසින්) දැක; සමග්ගා (ඉහාථ), සමග් (වච්චි); (කසින්භා සිතින්වෙන් නොවච්චි යන අර්ථය) සබ්බා හොථ; මාදුක්ඛාව ඇතිවච්චි ; (ඔවුනොවුන් මාදුභාදය ඇතිවච්චි යන අර්ථය.) ඵසා, (සම්ප්‍රකාරයෙන් විරුඛවාදයට නොපැමිණිය මේ අධිවිධි සාරාණිසධමීයන් සමුණිකිරීමිවශයෙන් සාමාග්‍රිවාසයෙහි යෙදවීමක්ඇද්ද)මෝතොමෝ; බුද්ධානුසාසනී, බුදුවරුන්ගේ අනුසාසනාවයි.

[සාමාග්‍රිවාසයෙන් සුක්කව වසනුවෝ ශීලදැහිත්ගේ සමාන භාවයට ග්‍රහණ විවාදනොකරන්නාහු සැපයේම ශික්‍ෂාත්‍රය සම්පුර්ණ කෙරෙත්තයි ආසනාත්වහන්සේ ජනසමුභයා සාමාග්‍රිවාසයෙහි යෙදවීම නමත්වහන්සේගේ අනුශාසනාවයයි මෙයින් දක්වයි.]

372. පමාදං, (සුවර්තධම්මිභයෙහි සමාග් විප්‍රවාසසධනාත) ප්‍රමාදය; හයතො(ව) හයවශයෙන්(ද); අපපමාදං, (සුවර්තධම්මිභයෙහි

සමාගි අවිප්‍රවාසසංඛ්‍යාත) අප්‍රමාදය; බෙමතොව, හිතීචභයෙත්තං
 ද; ද්ඤා, (නුවණැසින්) දැක; ප්‍රමාද අප්‍රමාද පදයන්ගේ විසතරය
 විභවන යනි ආදායින් දන්‍යතුයි. අභිවභයෙත්තං වනාහි අප්‍රමාදය
 නම් සමාගි අවිප්‍රවාසයයි, නිතර එලඹයිවි සිතියට මේ නමෙත්,
 අප්‍රමාදභාවතාවයයි වෙත්වභයෙත්තං භාවනාවෙත්තං නාත යමිතිසි කු
 ශ්‍රෙත්‍රියා පුණ්‍යක්‍රියා කෙරෙත්තං වෙත්තං ඒ සියල්ල අප්‍රමාද භාවනා යයි
 දන්‍යතුයි. විශේෂයෙන් වනාහි විවභවනාපනිශ්‍රයවු සරණාගමනය කා
 යායික වාවසික සංවරයපටත් සිතල ශීලභාවනාවත් සමාගිභාවනා
 වත් ප්‍රඥභාවනාවත් සියලුකුශලයන්ගේ නිරවද්‍යධර්මයන්ගේ වැඩි
 මත් ඇද්ද ඒ සියල්ල අප්‍රමාද භාවනා යයි දන්‍යතුයි.

“අප්‍රමාද” යන මේ පදයනෙම මහත් අභිදක්වයි මහත්
 අභි පරිග්‍රහණයකොට සිටි. සියලුම ත්‍රිපිටකවූවච්චනය ගෙණ පා
 අප්‍රමාදපදයාගේ අභිකියන් නාවු ධර්මකවිතනෙම නොනොවීන් යන්
 තේයයි නොකියසුතුයි. කුමක්ගෙසින්දයත්? අප්‍රමාදපදයාගේ අභි
 මහත්බැවිනි. ඒ එසේමැයි:—

සමාගිසමබ්බවයන්වහන්සේ කුසිනාරානුවර සමකශාලානත
 රයෙහි පරිනිච්ඡාණකාලයෙහි වැදහොත්සේක් අභිසම්බොධියෙහි
 පටන් පත්සාලස්ස නුවරැද්දක් මුලුල්ලෙහි නමන්වහන්සේ විසින්
 වදාලනාක්ධර්මය එකපදයෙන්ම සචිග්‍රහකොට “අප්‍රමාදෙන සමපා
 දෙථ” යි නිසුන්ව අවවාදයන්සේක. (හස්සපදෙපමාදියද මෙහිලා
 නිදගීතකටසුතුයි) එහි අප්‍රමාදභාවනාව ශිඛාප්‍රාප්තකොට දක්වන්
 නාවු ශාසනාත්වහන්සේ “භාච්චච්චිච්චිකාමගගං” යි වදාලූ සේක.]

අටච්චිච්චිකං මගගං, (ශීල, සමාධි, ප්‍රඥසංඛ්‍යාත ස්කන්ධත්‍රය
 න් සඛනාතිතවු සමාගිදාඤ්චිච්චි ආයනී) අභොච්චිකමානීය; භාවෙථ,
 වධවි; (තමන්සන්තානයෙහි උපදවවි); [දගීතසංඛ්‍යාත ශ්‍රෝත ආප
 තතිමාගීමාත්‍රයෙහි නොසිට මතු මාගීත්‍රය ඉපදවීම වභයෙත් ව්‍යා
 යාම කරව මෙසේ නොපගේ අප්‍රමාද භාව නානොමෝ ශිඛාප්‍රාප්ත
 වන්තිය සුසේසි.] එසා, (කුශලධර්මයන්කෙරෙහි නොපමාවය එ
 ඡිම උත්සාහ දන්වා ආසන්නමාගීවර්ධනය යන) මෝතොමෝ; බු
 ධාතුසාසනී ඉති; බුදුවරුන්ගේ අවවාදයයි.

(මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ අර්හත්ඵලය කුචගැන්වීමෙන්
 වර්ධාපිටකදෙශනාව තිමිකලූසේක.)

1. ඉන්ද්‍රිය, සුදං භගවා අත්තනො පුබ්බවරියං සමභාවය මානො
බුද්ධාපද්‍යතියං තාම ධම්මපරියායං අභාසිත්වා* ති.

වර්ග පිටක පාළි සමන්තා.

1. ඉන්ද්‍රිය, (“කපෙපව සතසහසෙස” යනාදි) මේප්‍රකාරයෙන්;
“සුදං” යනු භිජාතමාත්‍රයයි: භගවා, (භාගාවන්තනාදී කාරණයෙන්
භගවත්තමවු) සඵඤ්ජයත්වහන්සේ; අත්තනො, තමන්වහන්සේ
ගේ; පුබ්බවරියං, (අකිතතිපණ්ඩිතාදි) පුඵච්ඡාතිසෙති ප්‍රතිපත්තිය
(හෙවත්) පුඵච්ඡාතිසෙති දුෂ්කරක්‍රියාව; සමභාවයමානො, (භ
ජනාමලකයක්සේ) මනාකොට ප්‍රකාශකරණයෙන්, බුද්ධාපද්‍යතියං නා
ම, [බුදුරජහුගේ පුරාතන කමිස (=පුරාණදුක්‍රියාව) සම්බන්ධව
වදාලවැවීත්] බුද්ධාපද්‍යතියනමිච්ඡ; ධම්මපරියායං, ධම්මදෙශනාව;
අභාසිත් ඉති*, වදාලසේක.

වර්ග පිටක පෙළ සමාප්තයි.

— 80 — 080 —

එතනා වතාව:

බුද්ධො විසුඤ්චවරියො බුද්ධවරියාය පාරගො,
කුසලො ‘බිසුචරියාසු ලොකෙ කාවරියො රියො.
සබ්බචෙත්තරා තියො සත්ථා පුබ්බවරියානමත්තනො,
සමච්ඡරිය ධම්මාන මාත්‍රභාව විභාවතං.
චරියාපිටකං ධම්ම පරියාය මදෙසසී,
ධම්මසඛනාහතා යඤ්ච සඛනාසිංසු මහෙසයො.
අට්ඨකථාවරියෙන දුතියෙන සුචිමනා,
ඛමමපාලමනාසාථි පාදෙනා ‘චරියෙන යා.
තිඤ්ඤාතො සමමාච නත්තත්ත සථාරහං,
දීපනා පරමත්ථානං පරමත්ථපදීපනී.
නාමා නාමෙන නිසසාය පොරාණට්ඨකථානං,
තසස්සත්ථවණ්ණසා සමමා කතා ‘නාකුලුතිච්ඡයා.

— 0 —

* මේ කුණ්ඩල පයභාස ඉති ශබ්දයයි.

සසඳුසන්තර්සතා විතයෙ ච විසෙසතො,
විසාරදසස වාදිභ කෙසර්ඤසස ධිමතො.

සඳධාසීලාද්‍යලඛකාරා ලඛකතසස සිරිමතො,
චන්දිකාකුඤ්ඤාඤර විසුඳුධි කිතතිරාසිතො.

බොධිසත්තවර්තසස සඛකදතතිස නාමිතො,
සුභහිසාසනධජ විහිසාච්ඡිසො ඉති.

ගරුදතතිසනාමෙන ධම්මාලඛකාර නාමිතො,
සඛසනාසකභුතසස මහාථෙරවරසස භු.

පියෙතො 'රසපියෙසසන සුචචෙන කතඤ්ඤාතා,
වාලුකානිස්ථනිගමෙ සඤ්ජාතොතා 'තිවිසුතො.

හරි ශකසරගාමසම්. පභුසාධුජතා 'කරෙ,
මහාමඛගලසමුද්‍ය රාමචෙන රාමණෙසකෙ.

මහාවිහාරෙ වසතා සාසනට්ඨිතිච්ඡතා,
සුදසසනාතිධාතෙන යතිතා පියසීලිතා.

ඒ චි. චේ. ඇම්. වික්‍රමරත්න සෙනානාසක නාමිතා,
නිතිඤ්ඤාතා'රාධිතෙන සාසනොදය කාමිතා.

අචලමචිය තං සාධු පරමස්ථපදීපතිං,
ජාතකට්ඨ කථාදීභි සංසඤ්චා තභිං තභිං.

ඵසා ව්‍යාඛ්‍යාතු ලිඛිතා සිහලාය නිරුතතිසා,
යථාමගී කතා සුභ වරියා පිටකසස ව.

හමපපමාද් 'දිගවා දෙසා සතති යදෙස්ථ තො,
නිසමමකාරිතො ධිරා සොධියනතු ඛමනභුව.

නිඤ්ඤාතා වා පසංසනතු බාලා කිතෙන භු 'සුසකා,
පමාණා පණ්ඩිතා 'චෙ'හ යෙ විදනති පරිසසමං.

"කසස' චට්ඨා න විජ්ජනති කසස හභි අපාගතං,
කො න සමොභමාපාදී කො වා ධිරො සද්‍ය සතො,"

අභිනතරාමෙත සථා සුනිට්ඨිතා
අසනතු ච්ඡාඛ්‍යා භුචි සබ්බපාණීතං,
තිරනතරං සමම විතකකසඤ්චසා
තථෙව සිජ්ඣාන්තුහි ධම්මසඤ්ඤාතා,

පුඤ්ඤාදන්තෙත'පි කතෙහි මසා පභරති
ආබොධියා මම කදුචි'පි දුජ්ජතෙහි,
මාව'ඥු සඩගති ව සඩගති සජ්ජතෙහි
විඤ්ඤාති වෙ භවභවෙ භවතං සදෙ'ව.

අට්ඨි' කඛණි ව්‍යපගතං නවමං ඛණ්ඤච
සමමා ලභෙය්‍ය මබ්ලාසු කලාසු වෙව,
සිපෙප්පු වා'පි සකලෙඤ්චනවජ්ජ විජ්ජා-
ට්ඨාගෙසු පාරමි මිතො විබුදො භවෙය්‍යං.

පබ්බජ්ජා'වෙරභුතො අථ මම උපසම්පන්නිතා'වෙර සුතො
උදෙසා' වෙරකො ජො ගරු විධසධරො නිසසයො'වාදාකාව,
ධම්මාලඛනාඪ නාමො අමරපුරගණේ නාසකාඤ්චර සාමි
සාදෙ සනො සසතං සුසතු භව භවෙ'නෙන සාතො ච හොතු

තසස ආචරියො යො'නා නාමගෙදවිභාවිතිං,
සිලසඤ්චිපතිං උතත මඤ්ච සඩගත නාමකං;
පරඤ්ඤසදීපනිඤ්ච නිබ්බාණ පුරවණණ්ණං.

සමනනපාසාදිකාස විතසට්ඨකථාස ව,
ව්‍යාඛ්‍යං පසඤ්චකරී සඤ්චාගම විසාරදෙ.

සිඪි විසුඛ අභිස චංස පාලා දී නාමකො,
පඤ්ඤාසිභ මහාථෙර පාදෙ සාසන මාමකො.

තසස ආචරියො ආසි පුජ්ජා වර්ජනං ගතො,
සිඪිසඛමමචංසපාල ධිරානඤ්ච සතී සකො.

සිලාදීගුණවා බුඬි සාසන භාරවාහකො,
විසාරදෙ විසෙසෙන විතස ධම්මා'දිකොවිදෙ.

තෙකදෙසීස රාජාදී මානිතො ව දුරාසදෙ,
ව්‍යාඛ්‍යං යථාකාසි විතස විනිවජ්ජසස භද්දකං.

තසස ආවරියො ඤාණාලුච්ඡාරාදි සිද්ධිතිව,
 සුමනාදි මහාධම්ම රාජගහරූ සතාමවා.
 සකලසම්මරපුර නිකායෙ නාසකතතතං,
 ලබො ලඛවිසසරා යොති චේරපාදෙ භිවෙරතො.

සිප්ප්වාචාරසමපනෙනා තෙකපණ්ණිතපුජ්භො,
 රාජාදි පුජ්භො විවා සධම්මවිනයෙ පඤ්ඤා.

තසසාසාචරියො සිද්ධි ධම්මකඛන්ධි යතිප්පත්ති,
 සභිං චුත්තසසියෙසභො රසෙත අපරෙහි වී.

මරමම මණ්ඩලං ගනන්තා තත්ත්ව සධස්සරාජ්භො,
 ඤාතෙත සුඤ්ඤාපසම්පද සිකම්. නාසකතමපී ව.

තෙකසසකාරසමමාතං මරමම මණ්ඩලිසසරා,
 රාජලඤ්ඤිත ආජාති රාජගහරූ ඉතිමිතා.

තාමෙත නාසකතතඤ්ඤා භිප්පසාදෙ ලභිතී යො,
 ආගමම ඉහ ලඛවිසසු වා පි නාසකතා පුත.

ලභිතීතාතාමරපුර නිකාසරූහණං කථි,
 වධිසීනං දීපනං ධීරා සන්ධාගම විසාරදෙ

මඤ්ඤං පාවරියා බුද්ධි චතුරා සබ්බෙ ඉමෙ පිච්චි,
 ඉමිතා සුඛිනො ගොගතා අධිගව්ඡනතා නිබ්බුතී.

මාතා පිතාච ජනනී ජනකොච මඤ්ඤං

බ්‍රහ්මාදි භාව මුපගා මුපගා දී වෙරං,
 තෙ යාවජ්ච මනිසා මනිසා තථෙච්ච

සාතා භවතදා සරණං සරණං ජුසතදා.

යො මං හි වණ්ණසමයමහී විනෙසී සමමා

පෙමාදරෙත ජිනධම්මවිදු දයාලු,

සො මුලුච්චිසික ගණප්පති මඤ්ඤාජාති

ඤේරා සභො ච සුඛිනො ජුසතං තිරොධං.

යො කමමාචරියො ච ආසී නිරතො පච්ඡාහි වුඛිසීනා මමො
 පජ්ඣායමහි දිවංගතවහි මුකිභො ධම්මාදි විඤ්ඤාභුණි,
 කාරුඤ්ඤා සසුමඛිල වහස සුභො ධිමා මහානායක
 ඤේරියො භවතං සුඛි ව චජතං සතතං පදං සතතතං.

විජේපාදයාධිපතිවෙණපති සදෙස-
දෙසනනරෙසු විසුතො ව විසාරදෙ යො,
සන්තාගමාදිනිපුණො පන රාජ රාජා
මව්වාදිපුජිතගුණො විබුධා'වතං සො.

අමහාකමාවර්ෂපාදවරවයා ම.
සන්තාගමෙ ශිච්ඡුමධගලනාමධෙයො,
සික්කාපසිච්ඡ ගණනාසකථේරසාමි
පාදෙප්පානනන සුඛිනා වජනං නිරොධං.

කිතා'කිතා යෙ'පි උපෙකඛිතො මම.
පරෙ පරෙ සනහි අනනනජනනවො,
භවෙ භවෙ 'තෙන සුඛි අනාමසා
පරං පරං සනහිපදං වජනතු තෙ.

විරෙණ සනහිවසිතු බුද්ධසාසනං.
සඟාරවා හොඳතු සදු ජනා තනිං,
සමගහ දෙවා'පි ඉමං නුමොදිය
අවහතු ලොකං ජිනරාජසාසනං.

සනනා'පි කාලෙන පවසසනං මයි.
නරා'බ්පා'වහතු ව ධම්මනිතියා,
සමගහතා ධම්මරතා භවහතු තෙ
'නුහොහතු සාමග්ගි'සමපිපාණිතො'ති.

ව්‍යාධ්‍යා නිගමනසසි.

වර්ෂා පිටක සන්තස නිමි.

ශ්‍රී ලි ර සී තු.

වජ්‍රසාමන්ත ව්‍යාධිත පටිභිමය .

[මෙය අනිත්‍යවර්තයා සන්තයෙහි අන්තයට (දශපාරමිතිබාලො පදෙශය ලඟට) යොදා ගතයුතුයි.]

එහෙයින් සමානිසාධනයට කාරණවූ මහාකරුණාය, පුණ්‍ය ඥානසමහාරවය, කාසුචරිතාදී ක්‍රීඩිධ බොධිසත්‍ය සුවර්තයෝය, සත්‍යාධිසත්‍යාදී චතුර්ධ අධිසත්‍යයෝය, උත්තාභාදිවූ චතුර්විධ බ්‍රහ්මචාරිත්‍රය ශ්‍රමාදී පඤචවිධ මහාබොධි පරිපාවනික ධර්මයෝය, අලො භාධ්‍යාසයාදීවූ බොධිසත්‍යයන්ගේ ෂඩ්විධ අඛ්‍යාසයෝය, “තිණ්ණො තාරෙසසාමි” යනාදිවූ සපනවිධ ප්‍රතිඥධර්මයෝය, ”අපමි චන්දසා යං ධමෙමා තා’යං ධමෙමා මභිචන්දසා” යනාදිවූ අභමමහාපුරුෂවිත කීයෝය, නවවිධයෝතිසොමනසකාර මුලකධර්මයෝය, දුතාඛ්‍යා සයාදිවූ දශවිධ මහාපුරුෂාඛ්‍යාසයෝය, දුගහිලාදී දශපුණ්‍යක්‍රියා වස්තුය, යනාදී අගෙනසතසහ ශ්‍ර ප්‍රහෙද ඇති බොධිසමහාරවූ යම් මහාබොධිසත්‍යයන්ගේ වෙද්ද මහු සිසල්ලෝම සුදුසු පරිද්දෙන් මෙහිලා නිවාරකොට කිය යුත්තාහුයි.

යලිය මෙහි මහත්වූ භොග්‍යකාමයද මහත්වූ ඤාතිපරිවර්තියද හැර මහානිර්ෂ්ත්‍රමණය සදාශ්‍රවු ගෘහානිනිෂ්ක්‍රමණයකොට පැවිදි වූ මහාබොධිසත්‍යයන් බහුජනසමමතවත් පරමාලොචන් භාවයෙන් කුලයා කෙරෙහිද ගණයාකෙරෙහිද අලගනභාවය, අත්‍යන්තයෙන්ම ලාභසන්තාර කිනිවලට පිළිකල් කිරීමෙන් පරම විවේකයෙහි අභිරතිය, කාස ජීවිතදෙක්හි අපෙක්‍ෂාරහිතවූ පරිත්‍යාගය, නිරාහාරවසිවියදීම තුන්දිනක් මුලුල්ලෙහිම දුන ප්‍රීතියෙන් පරිතුභවු නිර්විකාරවූ බොධිසත්‍යයන්ගේ ශරීරයාපනය, එක්මසක් දෙමසක් පමණවූද කාලය මුලුල්ලෙහි පවාත් යාවකජනයා ඇති කල්හි අහර ඔවුන්ටමදී දුනගතවූම ප්‍රීතියැපයෙන් ශරීරය යාපනකරත් යෙමි සි පරිත්‍යාගයෙහි හොපසුබට පැවැත්ම සිඛකරන්හාවූ උදුරදුතාඛ්‍යාසයය, දන්දී නැවත අහරහොසෙවීමටහෙතුවූ අභිශය සලෙලබ්‍රව්‍යාතනිය දැයි මේ ආදීවූ මහාසත්‍යයන්ගේ ගුණානුභාවයෝ දතයුත්තාහුයි.

එහෙයින් වදාලේ මැනෝ

“එවි. අවුරුද්දා එතෙ අබහුතාව මහෙසිනො,
මහාකාරුණීකා ධීරා සබ්බලොකොකංකඛිඛවා.”

“අවිනොයනානු භාවා ව සද්ද සබ්බමනොවරා,
බොධිසත්තා මහාසත්තා සුච්චලොච්චුත්තනිනො.”

“මහාවාතා සමුට්ඨාන විවිමාලො මහොදධි
අවිලඤ්ඤසා වෙලනතං බොධිසත්තාන ධමමතං.”

“ලොකෙ සංඤ්ජානවිච්චාසී නතෙ භාවිතභාවිනො,
නලිලපතනී ලොකධමෙමනී තොසෙන පදුමං යථා.”

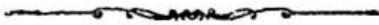
“යෙසං වෙ අත්තනී සෙනහො නිභිඤ්ඤි යථා යථා
සතෙතසු කරුණා සෙනහො වච්චිනෙව තථා තථා”

“යථා විත්තවසෙ හොති නව විත්තවසානුගා,
නථා කමමවසෙ හොති නව කමමවසානුගා.”

“දොසෙහි නාභිභුයනති සමුග්ගානෙතති වා නවා,
චරධොතා බොධි පරිඤ්ඤි පුරිසාචානියා බුධිං.”

“නෙසු විත්තප්පසාදොපි දුක්ඛනො පරිමොවසෙ,
පගෙ වානු කිරියා තෙසං ධමමසස අනුධමමනො,සී”

මේ ක්‍රමයෙන්ම සඤ්චවයනීදී අවශෙෂ වයනී සමබ්ඛුච්චුද මහා
බොධිසත්තභූතයෝ නිඛාර කටසුත්තාහුසී.

ERRATA.

ශ්‍රී විජයංකර.

පිටුව—පෙළ	අශුඛ	ශුඛ
3 31	ලොභ	ලොභ
4 17	දක්ෂිණභියෙක්	දක්ෂිණභියකු
„ 30	කෙලෙමිසි*	කෙලෙමිසි (වදාලසේක)
5 2	පට්ටණ.*	පට්ටන.
„ 19	පලමුවැනිවූ*	පලමුවෙතිවූ
„ 27	පටුණට*	පටුනට
6 19	රොපනය*	රොපණය
7 15	ජනයාට	ජනයාට
„ 10	ප්‍රදේශ	ප්‍රදේශය
„ 29	දෙත්තෙමි	දෙත්තෙමි(සිතා)
10 20	නුඛ*	නුඛ
11 19	ලැබේද	ලැබේවාද
„ 22	භෝෂන	භෝෂණ
„ 35	අතීතානුසාරයෙන්	අතීතානුසාරයෙන්
12 12	මධ්‍යාහ්ණ	මධ්‍යහන
13 29	දෙමි, දුනිමි	දෙමිනුනි, දුනිමිසි (වදාල සේක.)
14 27	පස්වනිවූ	පස්වෙතිවූ
16 2	බොධිමුත්තමුනාහි	බොධිමුත්තමනාහි
16 26	කුමාරයෙක්	කුමාරෙරා, කුමාරයෙක්;
19 21	ප්‍රමාදවම්(හෙවත්)ලස්වම්	ලස්වම්(හෙවත්) නවතිම්
„ 28	සක්දව් රජතෙම	ඒ සක්දෙව් රජතෙම
20 1	රට්ඨවසිඝ්ණ*	රට්ඨවසිඝ්න
22 26	විස	වූස
24 9	ඉල්ලි	ඉල්ලී
„ 10	කෙල්ලේය*	කල්ලාය
„ 13	උපත්තේය	උපත්තිය
„ 15	ඵක්ඵ	ඵක්ඵ
„ 19	දුකාධ්‍යාස	දුකාධ්‍යාසය
„ 32	ප්‍රසව්කාලය(හෙවත්)වැදී	ප්‍රසවකාලය(හෙවත්)වැදී
26 10	කම්පාවිස	කම්පාවූස

පිට-පෙළ		අශ්ව	ශ්ව
28	20	පවතනතු.	පවතනතු.
29	23	කමපිතවී	කමපිතවු
30	15	වඩාගත්තේය	වඩාගත්තේය
„	19	ප්‍රශසන	ප්‍රශසන
31	30	පැවැත්වී	පැවැත්වු
32	18	වෙන	වෙන
„	25	මානාසේ	මානාසේ
36	8	මයභ.	මයභ.
„	26	කමපාටුසේසසී	කමපාටුසසී (වදලසේක)
39	23	අත්බැවින්සු	අත්බැවින්
41	16	ජ්වල	ජ්වල
42	18	සබ්බ	සබ්බ
„	28	පාමි	පාරමි
43	21	වයභි	වයභි
45	10	පොභ්‍යය	පොභ්‍යය
46	26	අභිප්‍රායසී*	අභිප්‍රායසී
47	7	වෙමි	විමි
„	12	ඵබ්ද	ඵබ්ද
48	15	තඤ්ඤ	තඤ්ඤ
„	24	පරිච්ඡේදන	පරිච්ඡේදන
49	18	කෙලෙවසී	කෙලෙවසී
50	12	කොඛ්ඤෙත්තෙමි	කොඛ්ඤෙත්තෙමි
„	13	භැක්ඛිත්තෙමි	භැක්ඛිමි
„	27	නැඤ්ඤති	නැඤ්ඤති
55	6	විබ්භිතුපරි	විබ්භිතුපරි
„	17	භාසාව	භාසාව
„	28	පච්ච	අපච්ච
63	17	භොගාව	භොගාව
66	38	සෙදිසුතුසී	සෙදිසුතුසී
68	24	දෙදෙහෙ	දෙදෙහ
70	12	ආචාර	ආචාර
„	14	සංකමි	සංකමි
71	6	උපාගමි	උපාගමි.
73	14	විභ	විභ
„	22	සම්	සම්

පිට-පෙළ	අශ්ව	ශ්ව
26	කයවෘත්ත කමානති	කායවෘත්ත කමානත
75 6	සනිසත්	සනිසත්
76 1	සතො	සතො
77 29	මුදුන්	මුදුන්
79 5	සුඛජය	සුඛඤජය
81 29	සන්සිදුවා	සංසිදුවා
87 24	සමානධ්‍යාසය	සමානාධ්‍යාසය
89 23	තොට	කොට
97 12	මංහා	මාහා
98 28	භණිතං	හණිතං
105 26	කභල	කුභල
111 10	සන්ත්‍රියන්	සන්ත්‍රියන්
114 11	උපසභමන	උපසභමන
116 8	ඉන්ධාරය	ඉන්ධාරය
117 12	බලුසෙමි	බලුසෙමි
117 28	කොමි	කොමි
120 10	සමුච්ච	සමාච්ච
123-4	පෙළලනට 'සුඛඤජයවග්ගොනතිසො'සී යොදනු	
124-32	පෙළලනට "කුන්චෙති සුඛජය වරීය (සමාපත)සී"	
		සන්ත යොදනු

අ ඛො ල පි ශ් වී ය .

පිට-ලකුණ-පෙළ-	අශ්ව.	ශ්ව
5 * 1	පට්ටනං	පට්ටණං-ස,
7 † 1	දෙජධම්මී	දෙසධම්මී
,, ,, 2	දකඛිණ	දකඛිණ
12 † 5	සිකධනති	සිජකධනති
35 * 4	පත්‍රායානත	පුත්‍රායානත
37 † 2	බච	බච
,, ,, 4	ඵම	ඵම
38 * 1	දකඛිණානුච්ඡවං	දකඛිණානුච්ඡවං
,, † 2	පඵම	පුඵම

පිට	ලකුණ	පෙළ	අශුඛ	ශුඛ
51	‡	10	විගුණිමාණී	විගුණිමාණී
65	*	4	කැමතිවත්තෝ	කැමතිවත්තෝ
”	”	5	කරන්තේයයි	කරන්තාහයි
66	*	29	සෙදියුතුයි	සෙදියුතුයි
70	*	1	රිජ්ජයො	පර්ජයො

—00—

සංඥා පන සෙහි.

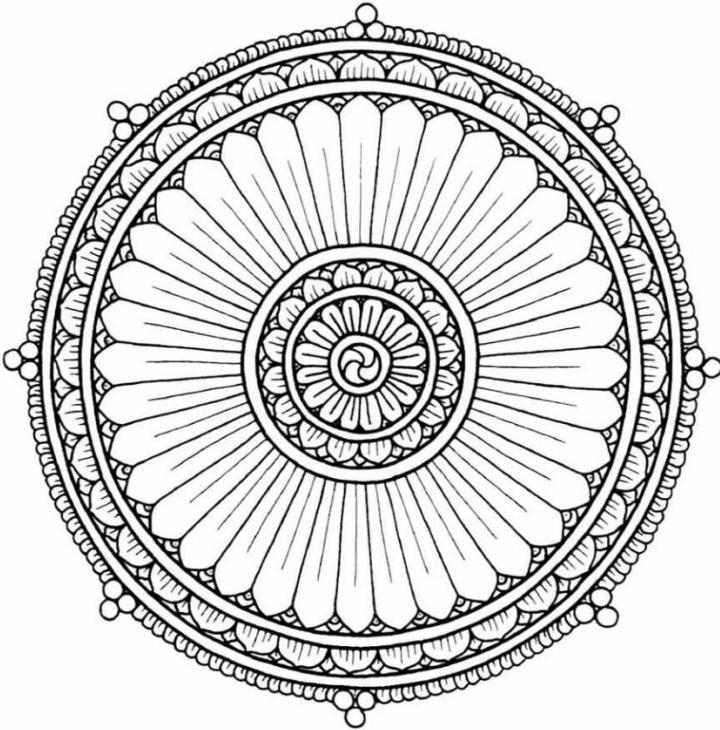
x	13	කරුණු	කරණු
xi	6	දන්වන	දනවන
”	12	සුකතවු	සුකතව
xvi-	7	අභි	අභි
xviii	8	ප්‍රාසාස	ප්‍රාස

මෙහි මල් ලකුණු සෙදීමෙන් වෙනත් එබඳු වරද ඇතිව දැනුණුය. “න-න”, “ස-”ස”, “ව-ව”, සනාදි අක්ෂරයන්ගේ විරිත නාදියෙන්ද හුණු දිකීදි වගයෙන්ද මුද්‍රණයෙහිදී විවිධව බැඳු පමණින් වැටහෙණ දෙසද මෙහි සොදන ලද අශුඛ ශුඛපාඨයන්ගේ අනුසාරයෙන් දැනගැනීමක්ද අනි පත්‍රයට නොසෙදීමු.

මේ ආදිය සහ වෙනත් අපට නොපෙනීගිය දෙසභානද දැක සුබිහු මෙහි පරිශ්‍රමය සලකා සමාධිභාගිව ශුඛකර ගණිත්වා.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු